

Magyar Hites Fordítók és Tolmácsok Névjegyzéke

Szakmai javaslat a hiteles fordítás és
hatósági tolmácsolás decentralizált modelljére és
a jogszabály reformjára

Proford – SZOFT - MFTE

Fordításszabályozási munkacsoport

www.forditoinevjegyzek.hu

Budapest, 2018. január 22.

Tartalom

1.	Köszönetnyilvánítás	4
2.	Előszó	5
3.	A Proford, az MFTE és a SZOFT rövid bemutatása	10
4.	Támogatói levelek	13
5.	Rövid történeti áttekintés - Hiteles fordítás	15
6.	Alapfogalmak és piaci kitekintés	20
7.	A hatályos magyar jogszabályok vizsgálata	28
7.1.	Jogszabályi környezet	29
7.2.	A hatályos hazai szabályozás anomáliái 7 pontban	31
7.3.	További 8 indok a jogszabály felülvizsgálatára	33
7.4.	A jogszabály szövegszintű vizsgálata	34
8.	A vonatkozó európai uniós jogszabályok áttekintése	39
8.1.	Az Európai Parlament és a Tanács 2006/123/EK irányelve a belső piaci szolgáltatásokról	40
8.2.	Az Európai Parlament és a Tanács 2010/64/EU irányelve a büntetőeljárás során igénybe vehető tolmácsoláshoz és fordításhoz való jogról	42
8.3.	Az Európai Parlament és a Tanács (EU) 2016/1191 rendelete egyes közokiratoknak az Európai Unión belüli bemutatására vonatkozó előírások egyszerűsítése révén a polgárok szabad mozgásának előmozdításáról és az 1024/2012/EU rendelet módosításáról	43
8.4.	Az európai uniós jogalkotás hatása a hazai jogrendre	47
8.5.	Az európai uniós jogalkotás hatása az OFFI Zrt. működésére	49
9.	Nemzetközi legjobb gyakorlatok	52
9.1.	Nemzetközi kitekintés	53
9.2.	A német modell	67
10.	Kérdőíves felmérések eredményeinek ismertetése	76
10.1.	Európai legjobb gyakorlatok és párhuzamos modellek a nyelvi közfeladatok ellátására	77
10.2.	A SZOFT és az MFTE hazai szabadúszó fordítók körében végzett felmérésének eredményei	83
10.3.	A fordit.hu regisztrált felhasználói körében végzett felmérésének eredményei	99
10.4.	Kérdőíves felmérés a hiány- és ritka nyelves szakemberek körében	101
11.	A bírósági és hatósági tolmácsolás problematikája	106
12.	A Proford-SZOFT-MFTE szakmai javaslata – A Magyar Hites Fordítók és Tolmácsok Névjegyzéke	111
13.	Fordítóirodák helye az új modellben	130
14.	Gazdasági hatástanulmány	140

14.1.	Bírósági és ügyészségi megrendelések esetében rögzített hiteles fordítási díjak és azok költségcsökkentő hatásai	141
14.2.	Bírósági és ügyészségi kirendelések esetében rögzített hatósági árak és azok költségcsökkentő hatásai	142
14.3.	A névjegyzék fenntartásával kapcsolatos bevételek és kiadások becslése	143
14.3.1	Az első év – átmeneti időszak – indikatív költségvetése	143
14.3.2	Az átmeneti időszakot követő évek indikatív költségvetése	145
14.4.	Főbb konklúziók	147
15.	Precedensek a hazai jogrendben a szakértői névjegyzékre	148
16.	Szakképesítés	151
16.1.	A hazai fordító- és tolmácsképzés helyzetfelmérése	152
16.2.	A jogszabály szövegszintű vizsgálata	153
16.3.	Hazai fordító- és tolmácsképzések	155
16.4.	A fordító- és tolmácsképzésre vonatkozó javaslataink	162
17.	Gyakran ismételt kérdések	167
18.	Felhasznált irodalom	184
	A kapcsolódó jogszabályok melléklete	187
I.	24/1986. (VI. 26.) MT rendelet a szakfordításról és tolmácsolásról	188
II.	7/1986. (VI. 26.) IM rendelet a szakfordításról és a tolmácsolásról szóló 24/1986. (VI. 26.) MT rendelet végrehajtásáról	189
III.	A JVEG vonatkozó részeinek magyar fordítása	191
IV.	Három német tartományi szabályozás összefoglaló bemutatása	193
V.	Német fordítói vizsgarendelet (ÜbPrV) a minősített fordító elismert továbbképzési végzettséghez szükséges vizsgáról	198
VI.	Berlini törvényszék – A hites fordítók és tolmácsok felesketési iratai	202
VII.	Az Európai Parlament és a Tanács 2010/64/EU irányelve	211
VIII.	Az Európai Parlament és a Tanács (EU) 2016/1191 rendeletének előzményei	220
IX.	Az Európai Parlament és a Tanács (EU) 2016/1191 rendelete	242
X.	A szakfordító és tolmács képzés megszerzésének feltételeiről szóló 7/1986. (VI. 26.) MM rendelet	277

1. Köszönetnyilvánítás

A Hites Fordítók és Tolmácsok Névjegyzékének koncepciója kitartó, kétéves csapatmunka eredménye. A magánpiaci szakmai, érdekvédelmi szervek és az általuk delegált fordítók, tolmácsok, fordítóiroda-vezetők és jogászok a rendszerváltás óta először vázoltak fel közös, konszenzusos jövőképet arra vonatkozóan, hogy miként képzelik el a fordítás, hiteles fordítás és tolmácsolás 21. századi újraszabályozását.

Ezúton szeretném kifejezni köszönetemet *Dr. Wagner Veronikának* és *Beták Patrícianak*, a SZOFT vezetőinek, *Dr. Lakatos-Báldy Zsuzsannának* és *Genát Andreának*, az MFTE vezetőinek, *Bán Miklósnak*, *Mendel Verának*, *Varga Katalinnak* és *Hajós Katalinnak*, a Proford vezetőségének, *Dr. Cocora Beatrice* jogi tanácsadónak, *Keresztiné Kövér Dóra* bírósági tolmácsnak és szakfordítónak, *Dr. Varga Emília* jogász-szakfordítónak, *Szkórits-Tala Gábor* bírósági tolmács-szakfordítónak, valamint minden külsős szakmai tanácsadónknak azért a kitartó és alapos munkáért, amit az elmúlt években végeztek azért, hogy létrejöhessen az a koncepció, amit az olvasó a kezében tart.

Szalay-Berzeviczy András

Munkacsoport vezető

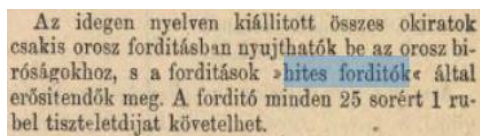
Budapest, 2018. január 22.

2. Előszó

A hiteles fordítás, fordításhitelesítés és hatósági tolmácsolás jelenleg is hatályos jogi szabályozása 1949-re vezethető vissza, amikor Dr. Ries István Igazságügyminiszter Dr. Zalán Kornél miniszteri osztályfőnököt – az igazságügyi minisztériumi törvényelőkészítő osztály munkatársát – bízta meg az Országos Fordító és Fordításhitelesítő Irodát megalapító jogszabály tervezetének megszövegezésével. Dr. Zalán Kornél feladata az volt, hogy a régi jogszabályokat a szocialista tervgazdaság és jogrend igényeinek megfelelő rendelkezésekkel egészítse ki, és alkossa meg az új jogszabály szövegét. Az OFFI-t létrehozó rendelet kodifikálását tehát az a Dr. Ries István rendelte el, aki beiktatta a Kommunista Népköztársaság Alkotmányát (1949. évi XX. tc.), és akinek vezetése alatt, a „fasisztamentesítés” szlogenével a bírói függetlenséget szisztematikusan, intézményi és személyi döntések sorozatával lehetetlenítették el Magyarországon. Ries Istvánt nem egész egy év múlva saját rendszere ellenségeként végezte ki a karhatalom. A nyelvi közfeladatellátást teljes mértékben centralizáló szabályozása azonban tovább élt, sőt napjainkig velünk élő valóság.

Az OFFI-t létrehozó jogszabállyal hetven évvel ezelőtt kialakított, központosított modell nem csak Magyarországon jelent meg. A totális kontroll és centralizáció jegyében a kommunista kelet-európai blokk többi országában is hasonlóan intézményesítették a hiteles fordítás és hatósági tolmácsolás gyakorlatát.

A szomszédos országokban azonban a rendszerváltás idején – az új alkotmányos rend felállításával egyidőben – majd később az európai uniós csatlakozás és az EU-jogharmonizáció hatására végrehajtották e közfeladat ismételt decentralizációját. Nem kellett sokáig kutatni precedensekért, hiszen a II. világháború végéig Kelet-Európában is decentralizált módon történt a hiteles fordítás és bírósági tolmácsolás. Hazánkban a Hites Fordítói és Törvényszéki Tolmács névjegyzékek már a 19. század közepe óta elérhetőek voltak a lakosság, közigazgatás és vállalatok számára.

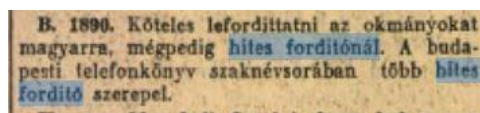

Az idegen nyelven kiállított összes okiratok csakis orosz fordításban nyújthatók be az orosz bíróságokhoz, s a fordítások »hites fordítók« által erősítendők meg. A fordító minden 25 sorért 1 rubel tiszteletdíjat követelhet.

Részlet az 1890-es Közlönyből

1869-ben ugyan létrejött a Miniszterelnökségi Központi Fordító Osztály, de ennek – a nyelvi egyenjogúságot biztosító nemzetiségi törvény szellemében – elsődleges feladata a jogszabályok nemzetiségi nyelvekre történő fordítása volt. A Központi Fordító Osztály a monarchia kancelláriai iratforgalmának fordítását végezte, és közigazgatási szerveknek teljesített szakfordítást. A hitelesítendő fordítások már akkor is az „igazságügyminiszter rendelkezése folytán kinevezendő hites tolmácsokhoz küldettek át.”

A hites tolmácsok regiszterét az Igazságügyminisztérium vezette 1949-ig, amikor is a Minisztertanács 1949. szeptember 15-én megjelent 4234/1949. MT rendelete létrehozta és az IM felügyelete alá rendelte az *Országos Fordító és Fordításhitelesítő Irodát*, mely ezentúl – a mai napig – kizárólagos hatáskörben végzi a hiteles fordítás tevékenységét.

B. 1890. Köteles lefordíttatni az okmányokat magyarra, mégpedig hites fordítónál. A budapesti telefonkönyv szaknévsorában több hites fordító szerepel.

Részlet az 1938-as Pesti Újságból

Ezzel megtörtént a fordításhitelesítés teljes centralizációja, és megszűnt a Központi Fordító Osztállyal addig párhuzamosan létező hites fordítók és tolmácsok intézménye. A hites fordítók feladatkörét a gazdasági és hatósági tevékenységet egyesítő OFFI vette át. A rendeletben helyet kapott a szakfordítók és tolmácsok nyilvántartására és a részükre kérelem alapján kiadható igazolványokra vonatkozó rendelkezés. Ez a viszonylag kevés adatot tartalmazó igazolvány és a hozzá tartozó nyilvántartás nem hasonlítható más európai államokban látható nyilvántartási rendszerekhez, mégis jó alapot nyújthatott volna egy későbbi, modernebb nyilvántartás bevezetéséhez.

Egy, a szakmai és jogbiztonsági szempontokat figyelembe vevő reform helyett azonban olyan dereguláció történt 2009-ben, amely megszüntette a jegyzők tolmácsokra vonatkozó nyilvántartási kötelezettségét, így a szakfordítói és tolmácsigazolványok kiállítására vonatkozó hatáskört is. A tolmácsok tehát 2009. október 1. óta már nem kötelesek tolmácsigazolvány révén regisztráltatni magukat, így a hatósági tolmácsolási feladatok ellátásához mindössze személyazonosításra alkalmas okmánnal kell rendelkezniük – ez pedig semmiféle információt nem tartalmaz nyelvismeretükre és képzettségükre vonatkozóan. Nem beszélve arról, hogy büntetlen előéletet sem kell igazolniuk a hatóságok előtt.

A jogszabály-módosítás következtében 2009. október 1. óta tulajdonképpen bárki tolmácsolhat bármilyen közigazgatási eljárásban, amennyiben a hatóság képviselőinek megítélése szerint érti a közigazgatási eljárás nyelvét, és valamilyen személyazonosításra alkalmas okmánnal rendelkezik. Míg Európában fokozott ellenőrzésnek vetik alá a hatósági tolmácsokat, addig Magyarországon csupán a tanúval szemben támasztott követelmények vonatkoznak rájuk. Kimondhatjuk tehát, hogy a szakfordítás és tolmácsolás területét harmincéves jogi aktusok – ti. a 24/1986. (VI. 26.) MT rendelet a szakfordításról és tolmácsolásról, valamint az annak végrehajtásáról szóló 7/1986. (VI. 26.) IM rendelet – szabályozzák, melyeket a jogalkotó többször – átfogó koncepció nélkül – módosított. Helyenként deregulált, helyenként pedig tovább szilárdította a centralizált és merev struktúráját.

2015 augusztusában a Professzionális Fordításszolgáltatók Egyesülete (Proford), a Magyar Fordítók és Tolmácsok Egyesülete (MFTE) és a 2016-os megalakulása után csatlakozott Szabadúszó Fordítók, Tolmácsok Egyesülete (SZOFT) azzal a céllal állította fel fordításszabályozási munkacsoportját, hogy:

- tanulmányozza a *Szakfordításról és tolmácsolásról szóló 24/1986. (VI. 26.) MT rendeletet* és a kapcsolódó szakági jogszabályokat,
- azonosítsa a hiteles fordítás, fordításhitelesítés terén tapasztalható **jogi anomáliákat, jogalkalmazási problémákat** és **versenytorzító hatásokat**, és megalkossa a terület **problématérképét**,
- felmérje a nyugat-európai fordításhitelesítési és hiteles fordítási **legjobb gyakorlatokat** nemzetközi tanulmány elkészítésével és kérdőívezéssel a *European Union of Associations of Translation Companies (EUATC)* tagszervezeteivel együttműködésben,
- **kérdőíves felmérést** végezzen a hazai szabadúszó fordítók és tolmácsok és a hazai **ritka nyelves szakemberek** körében,
- **szakmai konzultációkat** folytasson az érintett felekkel; így a leginkább érintett közintézményekkel: az **Országos Bírósági Hivatallal**, a **Legfőbb Ügyészséggel**, a **Bevándorlási és Menekültügyi Hivatallal**, az **Országos Rendőr-főkapitánysággal**, hazai és külföldi szakfordítókkal, egyesületekkel és az **Országos Fordító és Fordításhitelesítő Iroda Zrt.** vezetésével a jogszabályi reform szükségességéről és tartalmáról,
- alaposan átvilágítsa a hazai szabályozás számára példaértékű **német, tartományi szintű, decentralizált modellt**,
- **koncepciót** alkosson a **Magyar Hites Fordítók és Tolmácsok Névjegyzékének** felállítására,

- felvegye a kapcsolatot és megindítsa a konzultációt a szakfordító és tolmácsolás ágazati irányításáért, valamint a szakfordításra és tolmácsolásra vonatkozó jogszabályok előkészítéséért felelős **Igazságügyi Minisztériummal**,
- koncepciójával előkészítse a szükséges **kodifikációt**.

A fenti célok mentén bő kétéves tevékenységünknek, kutatómunkánknak és tagjaink több évtizedes szakmai tapasztalatának köszönhetően mára elkészült a szakfordítói és tolmácsolási képviselő szakmai szervezetek, azaz a *Proford*, az *MFTE* és a *SZOFT* közös, konszenzusos szakmai javaslata a jövő fordítási, hiteles fordítási és hatósági tolmácsolási szabályozására, melynek középpontjában – az európai legjobb gyakorlatokat és európai uniós ajánlásokat követve – a **Magyar Hites Fordítók és Tolmácsok Névjegyzékének** létrehozása áll.

Hisszük, hogy az állam, a fogyasztók – azaz a lakossági, közigazgatási és vállalati fordításvásárlók, – valamint a fordításpiaci szereplők érdekeit együttesen szem előtt tartva dolgoztuk ki a jelenlegi szabályozás megújítására tett szakmai javaslatunkat, melyet a következő több mint kétszáz oldalon teszünk közzé.

Koncepciónk összhangban áll az Európai Unió e területet érintő jogi aktusaival is, így az *Európai Parlament és a Tanács 2006/123/EK irányelvvel*, az *Európai Parlament és a Tanács 2010/64/EU irányelvvel*, az *1959-es strasbourgji, a kölcsönös bűnügyi jogsegélyről szóló európai egyezményvel*, valamint az Európai Parlament és a Tanács – már hatályba lépett, és 2019 februárjától Magyarországon is alkalmazandó – *egyes közokiratok Európai Unión belüli bemutatására vonatkozó előírások egyszerűsítése révén a polgárok szabad mozgásának előmozdításáról szóló (EU) 2016/1191 rendeletével*.

Munkánk során nagy hangsúlyt fektettünk a hiteles fordítást és hatósági tolmácsolást vásárló nagy közintézményekkel való konzultációra. Kezdeményezésünk támogatásáról biztosított bennünket az *Országos Bírósági Hivatal*, a *Legfőbb Ügyészség*, a *Bevándorlási és Menekültügyi Hivatal*, a *Magyar Ügyvédi Kamara*, a *Budapesti és Országos Rendőr-főkapitányság*, valamint az *Alapvető Jogok Biztosának Hivatala*.

A jogállamiság kulcseleme az igazságügybe vetett közbizalom erősítése. Meggyőződésünk, hogy a hiteles fordítás és hatósági tolmácsolás közfeladatának teljesítése jelenleg nem áll összhangban a kor szellemével, az európai uniós jogalkotás tendenciáival és a vásárlók érdekeivel.

Napjaink migrációs válsága egyszerre hangsúlyozza ki a hatósági tolmácsolás és fordítás rendszerszintű anomáliáit, és húzza alá, hogy a nyelvi közvetítők mennyire fontos szereplők a bírói döntések igazságosságának biztosításában, a tisztességes jogi eljárások lefolytatásában, valamint a jogbiztonság megszilárdításában. A bírói döntéseket, a tényállások megállapítását és a bizonyítási eljárásokat nagymértékben segítő, központilag nyilvántartott igazságügyi szakértők mintájára a közfeladatot a jövőben ellátó fordítóknak és tolmácsoknak is szigorúan szabályozott nyilvántartásba kell kerülniük.

A tagsági előfeltételek, a vizsgáztatás és a szakmai felelősségvállalás együtt biztosít a szakmának nagyobb megbecsülést, a szakmai és etikai sztemerdek javítását, fokozottabb jogbiztonságot és hatékonyságot, valamint a fogyasztóknak gyorsabb és olcsóbb közfeladat-ellátást. Úgy gondoljuk, hogy az elmúlt években végrehajtott igazságügyi szakértői, közvetítői és bírósági végrehajtói reformokat követően a hiteles fordítás és hatósági tolmácsolás közfeladatainak rendszerszintű átvilágítása, alapos felülvizsgálata és újraszabályozása is elengedhetetlen, és vissza kell állítani a kommunizmus évtizedeiben feledésbe merült Hites Fordítók és Tolmácsok Névjegyzékét.

Valljuk, hogy az igazságügyi szakértők, közvetítők, jelnyelvi tolmácsok, felszámolók, bírósági végrehajtók, közbeszerzési tanácsadók és megannyi elismert szakma mellett a 21. században a nyelvi közvetítőket is megilleti a központi nyilvántartás, a korrekt és világos szabályozás, valamint a közfeladat ellátásának joga. A következő oldalak kutatási eredményeinket és szakmai koncepciókat rendezik egyetlen dokumentumba. Célunk, hogy a jogalkotó munkáját elősegítsük, és meginduljon a kodifikáció egy EU-konform, modern és decentralizált fordításszabályozási környezet létrehozása érdekében.

Budapest, 2018. január 22.

Szalay-Berzeviczy András

A Proford-MFTE-SZOFT Fordításszabályozási
munkacsoportjának vezetője

3. A Proford, az MFTE és a SZOFT rövid bemutatása

- alapítva:
- taglétszám:
- elnökség:
- fő célok és tevékenységek:

2012. december
19 fordítóiroda
Hajós Katalin, Mendel Vera, Varga Katalin, Bán Miklós
A Proford a professzionális magyarországi fordításszolgáltatók szakmai érdekképviseleti szerve. Az egyesület workshopokat, továbbképzéseket, konferenciákat és állásbörzét szervez. A nyelvi közvetítés, a nyelvek közötti kommunikáció hazai minőségi követelményeinek fejlesztését, az európai minőségi követelmények és normák nyomán követését, az etikai normák és a tisztességes piaci magatartás érvényesülésének elősegítését végzi.

- alapítva:
- taglétszám:
- elnökség:

- taglétszám:
- fő célok és tevékenységek:

Ajánljuk magunkat, egymást ajánljuk!

1989-ben
130-nál több tolmács, szakfordító
Dr. Lakatos-Báldy Zsuzsanna elnök; Szabó Ágnes, Elődi Anna, Genát Andrea, dr. Kovács András elnökségi tagok
+120 fő
Az MFTE a magyar szabadúszó fordítók és tolmácsok érdekképviseletére jött létre. Célja a hivatásszerűen végzett szakfordítás és tolmácsolás szakmai, jogi és etikai feltételeinek, szabályainak pontos megfogalmazása, ezek széleskörű ismertetése, elfogadtatása és tiszteletben tartásuk előmozdítása, továbbá a szakfordítók és tolmácsok részére szakmai fórum biztosítása. Szintén célja a szakfordítók és a tolmácsok, valamint a nyelvi közvetítési piac egyéb résztvevői közötti kapcsolatok előmozdítása.

Szabadúszó Fordítók, Tolmácsok Egyesülete

alapítás: 2016
elnökség: dr. Wagner Veronika, Beták Patrícia

fő célok és tevékenységek:

- a nyelvi szakemberek érdekképviseletének biztosítása,
- a társadalmi felelősségvállalás erősítése,
- inkluzivitás: onelanguageindustry
- tudásmegosztás (workshopok, konferenciák, szakmai események szervezése)
- pályakezdők támogatása
- külföldi nyitás

- A fordításszabályozási munkacsoport vezetője: Szalay-Berzeviczy András
- Tagjai: Dr. Lakatos-Báldy Zsuzsanna, Dr. Cocora Beatrice, Dr. Wagner Veronika, Beták Patrícia, Genát Andrea, Szkórits-Tala Gábor, Keresztiné Kövér Dóra, Dr. Varga Emília és Bán Miklós, továbbá független szakmai tanácsadók

4. Támogatói levelek

Feltöltés alatt.

5. Rövid történeti áttekintés - Hiteles fordítás

19. század

- 1840-es évek – Királyi Hites Fordítók szaknévsora
 - visszaszorul a latin nyelv, előtérbe kerül a német és a magyar, valamint a nemzetiségi nyelvek
 - kialakul az általánydíj + soronkénti díjazás
- 1869 – Miniszterelnökségi Központi Fordító Osztály
 - Andrassy Gyula és Eötvös József javaslatára kinevezésre kerül Ferencz József szlavisztika professzor, osztályvezető
 - Feladatkör: jogszabályok fordítása a nemzetiségi nyelvekre
 - „lapszemlézet” – „a belföldi nemzetiségi sajtó ellenőrzése, ezen lapokból, valamint külföldi hírlapokból informatív lapszemlék” készítése és együttműködés a rendfenntartó hatóságokkal

- 1878 – Rendelet a Hites Tolmácsi regiszterről

- 13. § „A hitelesítendő fordítások a hivatalfőnök által, az igazságügyminiszter rendelkezése folytán kinevezendő hites tolmácsokhoz küldetnek át.”
- végleg kikerül a hiteles fordítás és hatósági tolmácsolás a Miniszterelnökség Sajtó és fordító osztálya alól a névjegyzéki szakemberekhez

Részlet a Pesti Hírlapból (1844)

(Több mint botrány – Ha igaz.) A Prágában nemet nyelven megjelenő „Bohemia” I. évi jan. 28-áról kelt 12 ik számában ezeket olvassuk: „Pelső Szűdön az esperességi gyűlésen jelöltet, hogy nem régebben egy magyar iskolamester tanítványai egyikének egy magyar szó hibás kiejtése miatt egy fület egészen lecsakították, s ezen bűnréség mind ekkorig büntetlen maradt.” Akár igaz a borzító tény, akár nem, honnák becsületében fekszik, hogy az illetők határozottan nyilatkozzanak, miszerint vagy maga a tény hamisnak bizonyítható, s a részlemmé belyegestessék; vagy pedig ha igaz, a felőbbbőnek tudomásra jutásán, s a bűnt büntetés követhessen. — Ezen ügyelmeztetést egyeb-irant Prágában lakó derek hazánkbanak Jászzy Manó urak közönlök, kiknek neve említtetveel egyszerűmind alkalmat veszünk a közönlöget figyelmeztetni, hogy nevezett hazánkban Prágában a törvényhatóságoktól oda jutható magyar irományok körül mit ez kir. hites fordító működik, következéleg ott a magyar irományoknak a hatóságok által megöréthesédeli gondoskodva van. Lakása Jászzy urak Prága grosser Ring n. c. 933.

20. század első fele

- 1906 – A Miniszterelnökség Sajtó- és Fordítói Osztálya megszűnik, a fordító osztály átkerül a Belügyminisztériumba
- A **Belügyminisztérium** Fordítói Főosztálya mellett párhuzamosan tovább működik a Hites Fordítók és Törvényszéki Tolmácsok nyilvántartása.
- A Hatósági Tolmácsok ágazati irányítását továbbra is az Igazságügyi Minisztérium végzi.
- Magán fordítóirodák is végeznek hiteles fordításokat.

Részlet a Pesti Naplóból (1933)

leg a hites tolmácsi megbízásra gondol. A hites tolmácsi kinevezést egy 1876-ból való rendelet szabályozza. Ha valamelyik törvényesek élnek az igazságügyminiszterhez jelenléte ir, amelyben kifejezi, hogy angol hites tolmács kinevezésére volna szükség, a miniszter kírja a pályázatot, amelyre azok pályázhatnak, akik ököltetnek az angol nyelv ismeretében. A pályázókat meghívják az írásbeli és szóbeli vizsgára. Az írásbeli vizsgán rendszerint az igazságügyminisztérium egy főosztályos, a fordítóosztály egy leánya és a külügyminisztérium kiküldte a felügyelőit, akik minden pályázónak 6 tételt adnak ki egymás után. Az első három, vagy négy tételt magyarról kell angolra, a további tetteket pedig angolról magyarra fordítani. Minden segédesszköz nélkül kell dolgozni. A szóbeli csak megérőltése az írásbeli eredményének. Akinek sikerült az írásbelije, annak ököltetnél sikerül a szóbelije is. Aki azonban elbukik az írásbelin, azon nem segít, ha sikerül is a szóbelije, mert a hangsúly az írásbelin van. A vizagadój 30 pengő. Néki hites tolmácsot oddig még nem neveztek ki.

Rákosi-korszak

- 1949 szeptember – A 4234/1949/191. MT Rendelet létrehozta és az IM felügyelete alá rendeli az **Országos Fordító- és Fordításhitelesítő Irodát**,
- megszünteti a Belügyminisztérium Fordítói Osztályát valamint a Hites Fordítók Névjegyzékét,
- az OFFI-t létesítő MT rendelet a szocialista tervgazdaság és jogrend igényeinek megfelelően kerül megszövegezésre,
- 1949 – 1954 - Markó utca 25.,
- létrejön a 25 sor * 50 írásjeles szabványoldal,
- központosítás: állami, megyei, városi, községi hatóságok kötelesek az Irodához fordulni fordítási igényeikkel.

Kádár-korszak

- 1963 – megszűnik a bírósági hiteles tolmácsok - 1873-ban létrehozott - intézménye,
- az OFFI önellátó vállalat; közületi megbízások mellett magánosoknak is teljesít megbízásokat,
- 1954 - 1979 Damjanich u 12., 1979-től Bajza utca
- Figyelő Szolgálat – külföldi sajtófigyelés hivataloknak
- együttműködés az Akadémiai Kiadóval (szótárszerkesztés) és az Idegennyelvek Főiskolájával (nyelvvizsgáztatás)
- új gazdasági mechanizmus – további önállósodás, mindent fordít „az atomfizikától a iparművészetig”
- alaptevékenység: jogi, igazságügyi fordítás/tolmácsolás és hiteles fordítás

Rendszerváltás évei

- a nyolcvanas évek végén elszaporodott gazdasági munkaközösségek és polgári jogi társaságok, majd a piacgazdasággal megjelenő gazdasági társaságok egyre nagyobb konkurenciát jelentenek az OFFI számára,
- 1992-ben az állami közjegyző megszűnésével és a közjegyzői irodák megjelenésével további piacvesztés,
- Román menekülthullám kezelésére külön romános osztály felállítása napi akár 2-300 megrendelői igény kiszolgálására,
- 1994 létrejön az **Országos Fordító és Fordításhitelesítő Iroda Részvénytársaság**,
- igény a kereskedelmi jellegű fordítások és a hiteles fordítások, mint közhatalmi funkció szétválasztására,
- árbevétel kb. 70-80%-a a közfeladat ellátásából származik.

Kétezres évek

- 2 kísérlet az OFFI monopóliumának megszüntetésére és a hiteles fordítási piac fokozatos liberalizációjára
- **1995-99:** MFE megtámadja az OFFI-t az **Alkotmánybíróságnál**.* Az Alkotmánybíróság ítélete: „...sem a hiteles fordítás, sem a fordítás hitelesítése, sem pedig a hiteles másolat készítése nem gazdasági tevékenység. Éles különbséget kell tenni ugyanis a közhiteles szolgáltatás és a gazdasági tevékenység között....tehát a gazdasági verseny szabadságának sérelme nem állapítható meg.”*
- **2004-2006:** tervezet A szakfordításról és tolmácsolásról szóló törvény módosítására és a **Fordítói és Tolmács Kamara** felállítására
- **2006-os cégtörvény** a cégbejegyzéssel kapcsolatos adatok és okiratok hiteles fordításának területét liberalizálja
- **2007:** A közfeladatok felülvizsgálatával kapcsolatos további feladatokról szóló 2233/2007. (XII. 12.) **Korm. Határozat**. A Korm. határozat tartalmának megfelelően több kormány-előterjesztés tervezet is készült Az **egységes európai igazságügyi portál** létrehozásához kötődő hazai feladatokról szóló Korm. határozat tervezete: „A Kormány felhívja az igazságügyi és rendészeti minisztert, hogy biztosítsa, hogy az erre vonatkozó egységes és elektronikus nyilvántartás kialakítása után a fordítókra és szakértőkre vonatkozó információk az erre szolgáló egységes felületen keresztül folyamatosan, angol és magyar nyelven elérhetők legyenek az egységes európai igazságügyi portálról
- **2009 okt:** megszűnik a szakfordítói és tolmácsigazolványok kiadása
- **2011-13:** A **Gazdasági Versenyhivatal** a hiteles fordítási tevékenység árképzése kapcsán folytatott eljárást az OFFI-val szemben. A hiteles fordítási díjak és hiteles lektorálási díjak indokolatlan megemlése vonatkozásában gazdasági erőfölénnyel való visszaélés miatt indított eljárást a GVH megszüntette, de döntésében felhívta a jogalkotók figyelmét a szabályozás felülvizsgálatára.

Az állami fordításügy 150 évének tanulságai

- Az „egységes fordítószervezetet” a közintézmények sok esetben kikerülik **takarékossági, minőségi, bizalmi okok, határidők nem teljesülése, rugalmatlanság, kapacitás- vagy kompetenciahiány** miatt. A közintézmények sokszor maguk fordítják/fordíttatják dokumentumaikat.
- Az állami fordító osztály **folyamatos átszervezés** alatt állt: Miniszterelnökség – Belügyminisztérium – Igazságügyminisztérium – Országos Fordító és Fordításhitelesítő Iroda
- A fordításhitelesítés, hatósági tolmácsolás egész terhét (ritka nyelvek, tolmácshiány problémája, kirendelések, kifizetések menedzsmentje) **nem bírta el egyetlen központi egység sem.**
- A fentiek ellenére **központi fordítóegység** – akár hatósági főosztály, akár állami vállalat keretei között – **mindig is létezett, és lehet is létjogosultsága.** Egy ilyen szervezet nemcsak bizonyos iratkör fordításának elvégzésére lehet indokolt, de számos - a nyelvekkel kapcsolatos - közfeladatot is megfelelően el tud látni. (terminológiafejlesztés, névjegyzék kezelése, igazságügyi fordítások, etikai-szakmai felügyelet, szakmai támogatás, kormányzati fordításslolgáltatás stb.)

6. Alapfogalmak és piaci kitekintés

A hiteles fordítás és állami fordításügy vázlatos áttekintése után fontos a terület alapfogalmait tisztázni.

A hiteles szó jelentése, a hiteles fordítás fogalma, tartalmi és formai ismérvei

A „hiteles” kifejezést a hazai jogrendben számos szöveggörnyezetben megtaláljuk. A szó önmagában annyit jelent, hogy „hitelt érdemlő, megbízható”. Hiteles okirat lehet a cégkivonat, a tulajdoni lap másolata vagy kiadmánya. Létezik hitelesített másolat, és természetesen a fordítás is lehet hiteles.

Hogy világossá tegyük, miben jelent többet a hiteles fordítás az egyszerű fordításnál, érdemes felidézni magának a fordításnak a definícióját.

A fordítás per definitionem a forrásnyelvi szöveg helyettesítése ekvivalens célnyelvi szöveggel¹. Az ekvivalencia tehát a forrásnyelvű és célnyelvű szöveg egyenértékűsége. Hiteles fordítás esetén ezt az egyenértékűséget az annak készítésére jogosult személy tanúsítja, és erősíti meg a hiteles fordítás alaki kellékeivel.

Fontos tehát leszögezni, hogy a hiteles fordítás tekintetében a *hiteles* nem jelenti azt, hogy a fordító a forrásnyelvi okirat eredetiségét is igazolná. Kizárólag azt hitelesíti, hogy a célnyelvi szöveg ekvivalens a forrásnyelvi dokumentumban szereplő szöveggel. Ez azért is fontos, mert a fordító sok esetben nem is eredeti okiratból, hanem másolatból dolgozik, tehát a hiteles fordítási tevékenység során a fordító, ha akarna, sem tudna egy, az eredetivel egyenlő súlyú, bizonyító erejű okiratot előállítani.

A hiteles fordítás közfeladatának teljesítése – függetlenül attól, hogy azt az Országos Fordító és Fordításhitelesítő Iroda vagy szakfordítók végzik – nem előfeltételez okiratszakerétségi, eredetvizsgálati szakértelmet, hatáskört és kötelezettséget. A fordító záradékával kizárólag azt hitelesíti, hogy fordítása a forrásnyelvi dokumentum formailag és tartalmilag egyenértékű célnyelvi változata.

A hatályos jogszabályi környezet a hiteles fordítás kérdését rendeleti szinten szabályozza. A 24/1986 MT (VI. 26.) rendelet (R1 rendelet) 5. § szerint „hiteles fordítást, fordítás hitelesítését, valamint idegen nyelvű hiteles másolatot – ha jogszabály eltérően nem rendelkezik – csak az Országos Fordító és Fordításhitelesítő Iroda (OFFI) készíthet.”

Az R1 rendelet fogalomalkotása hiányos és inkoherens. Nem határozza meg a hiteles fordítás fogalmát, és annak alaki, formai, tartalmi követelményeit sem rögzíti.

A hazai jogrendben minden fordítással kapcsolatos szakági szabályozás szakfordításként kezeli az R1 rendelet által szabályozott tevékenységet. Az R1 rendelet értelmében szakfordítás a társadalomtudományi, a természettudományi, a műszaki és a gazdasági fordítás, a jogtudomány pedig a tudományok rendszertani felosztásában a társadalomtudományok közé sorolható. Szakfordítást (csakúgy, mint ilyen tárgyú tolmácsolást) az R1 2009. október 1-jétől hatályos 2.§-a szerint munkaviszonyban, valamint munkavégzésre irányuló egyéb jogviszonyban díjazás ellenében az végezhet, aki szakfordító vagy tolmács képesítéssel rendelkezik. A jogszabály tehát a **jogi tárgyú fordítás esetében is az egyszerű szakfordítás készítésének követelményét írja elő**, a hiteles szakfordítás követelményét azonban főszabály szerint nem.

¹ Klaudy Kinga: Bevezetés a fordítás elméletébe. Budapest, Scholastica, 1999.

A hiteles fordítás alaki kellékei

Az alaki kellékeket tekintve a hiteles fordítás állami címerrel ellátott okiraton kerül kiállításra, melyen a hitelesítési záradék és körbélyegző szerepel, az eredeti irathoz zsinórral és pecséttel oly módon hozzáfűzve, hogy azok megsértése nélkül az összefűzött iratokat ne lehessen szétválasztani². Ezek az alaki kellékek természetesen nem alkalmazandók a cégeljáráásban felhasznált okiratok uniós hivatalos nyelvekre történő hiteles fordításának esetében, melyeket a cégtörvény 2006-os módosítása értelmében már szakfordítói oklevéllel rendelkező természetes személyek is végezhetnek. Ez utóbbi esetben is elmondható azonban, hogy hiteles fordítás elkészítését követően a megrendelők a forrásnyelvi és célnyelvi dokumentumot – a szakfordítói oklevél (vagy szakfordítói engedély) számával és céges bélyegzővel ellátott – záradékolt tanúsítvánnyal összefűzve veszik át.

A hiteles fordítás eseti köre

Sem az 24/1986 (VI. 26.) MT rendelet, sem más jogszabály nem definiálja a hiteles fordítás eseti körét. A jelenleg hatályos jogszabályok tárgyi hatálya nincs definiálva.

A hazai és európai jog túlnyomórészt kifejezetten egyszerű fordítást ír elő, és alig találkozunk olyan jogszabállyal, amely – akár csak meghatározott esetkörben is – hiteles fordítási kötelezettséget írna elő.

Az új **Polgári perrendtartásban (2016. évi CXXX. tv.)** a magyar jogalkotó kifejezésre juttatta azt az uniós normákban is rögzített és általunk is osztott álláspontot, mely szerint **hiteles fordításra csak kivételes esetekben van szükség**. Olyan eseti köréről beszélünk, amikor a hiteles fordítás szükségességét objektív, a közérdeken alapuló kényszerítő indok támasztja alá. Ilyen például a munkavállalók vagy a közegészség védelme, a közbiztonság vagy nemzetbiztonság területe.

62. § [Fordítás szükségessége a perben] Fordítás szükségessége esetén – jogszabály, az Európai Unió kötelező jogi aktusa, illetve nemzetközi egyezmény eltérő rendelkezése hiányában – egyszerű fordítás alkalmazható. Ha a lefordított szöveg helyessége, illetve teljessége tekintetében kétely merül fel, hiteles fordítást kell alkalmazni.

A **bírósági végrehajtásról szóló 1994. évi LIII. törvény (Vht.)** is csupán **egyszerű fordítás** csatolását írja elő külföldi határozat végrehajtása körében a végrehajtást kérő számára.

Sőt, a **Büntetőeljárásról szóló törvény** (sem a jelenleg hatályos 1998. évi XIX. tv, sem pedig a 2018-ban hatályba lépő új Be., a 2017. évi XC. tv.) **sem írja elő expressis verbis a hiteles fordítás beszerzésének kötelezettségét** a bíróság részére, még a lényeges eljárási iratok (szabadságelvonást elrendelő határozat, ügydöntő határozat) vonatkozásában sem.

Ezzel szemben a 8002/2008. IRM Tájékoztató a nemzetközi vonatkozású büntető ügyek intézéséről bizonyos esetekben kifejezetten **hiteles fordítás beszerzését írja elő a bíróságoknak** (a kimenő iratoknál), megjelölve az OFFI-t, mint kötelezően megkeresendő fordításszolgáltatót, bizonyos esetekben pedig, noha nem írja elő expressis verbis a bíróságoknak, hogy hiteles fordítást kell készíttetniük, mégis kötelező jelleggel megköveteli az OFFI-hoz való fordulást.

² A szakfordításról és a tolmácsolásról szóló 24/1986. (VI. 26.) MT rendelet végrehajtásáról szóló 7/1986. (VI. 26.) IM rendelet (R2) 5. § (6) bekezdése; az Országos Fordító és Fordításhitelesítő Iroda ügyviteléről és működéséről szóló 3/1954. (V. 18.) IM rendelet 3. § (2) bekezdése

(Bejövő, idegen nyelvű iratoknál):

9. pont: A bíróság az idegen nyelvű beadvány (megkeresés stb.) tárgyában ugyanolyan intézkedést tesz, mintha az magyar nyelven készült volna. Ha a beadvány nyelvét a bíróság nem érti, vagy ha a bíróság egyébként szükségesnek tartja, arról **fordítást kell készíttetni** az Országos Fordító és Fordításhitelesítő Irodával (a továbbiakban: OFFI, címe: 1062. Budapest, Bajza u.52.) (24/1986 /VI.26/ Mt. rendelet 5.§.)

(Kimenő iratoknál):

24. A külföldi bírósághoz (hatósághoz) intézett jogsegélykérelemhez általában a megkeresett hatóság államának nyelvén készült **hiteles fordítást is csatolni kell**. Nincs szükség a jogsegélykérelem fordításának csatolására, ha ennek mellőzését a hatályban lévő nemzetközi szerződések lehetővé teszik. A külföldön kézbesítendő irathoz akkor kell fordítást csatolni, ha a nemzetközi szerződés azt előírja (Függelék IV.).

25. A külföldre továbbítandó fordításokat hiteles fordításként az OFFI (címe: 1062 Budapest, Bajza u. 52.) készíti el a bíróság megrendelésére (24/1986 /VI. 26./ Mt. rendelet 5. §).

Megjegyzendő továbbá, hogy az IRM tájékoztatója nem jogszabály, így nem kötelező magatartási szabály a bíróságokra nézve. Önmagában az a tény, hogy a minisztérium a saját tulajdonában levő irodához (OFFI) irányítja a bíróságokat, azt a látszatot keltve, hogy valamilyen nemzetközi jogforrás írná elő a kötelező jelleggel a hiteles fordítás készíttetését és így az OFFI kötelező megbízását, immorális, de nem jogellenes. Az IRM tájékoztatója egyértelműen azt a látszatot kelti, hogy a büntetőbíróságoknak **minden jogsegélyügyben** minden bejövő, idegen nyelvű beadványról és minden kimenő jogsegélyiratról hiteles fordítást kellene beszereznie. Ezzel szemben ezt nem írja elő sem a Be, sem a nemzetközi egyezmény, így a gyakorlat sem az IRM-tájékoztató szerint alakul: **számtalan bíróság fordított jogsegélykérelemeket piaci irodákkal, emellett számtalan bíróság rendel az OFFI-tól jogsegélyügyben „nem hiteles fordítást”.**

A nemzetközi szabályozásra kitekintve sem azt látjuk, hogy a hiteles fordítás készítésének kötelezettsége széles körű lenne.

Az európai eljárási jogsegélyegyezmények – így például az 1959-es strasbourgi, a kölcsönös bűnügyi jogsegélyről szóló európai egyezmény – is **európai szinten egyszerűsítették a fordítással szemben támasztott alakszerűségi követelményeket**. A más uniós tagállamban történő bizonyításfelvételt, illetve kézbesítést szabályozó rendeletek sem írják elő hiteles fordítást a megküldendő okiratokra vonatkozóan.

Sőt, a kézbesítési rendelet 4. cikkének (4) bekezdése kifejezetten kimondja, hogy a továbbított iratok és valamennyi dokumentum **mentesül a hitelesítés vagy bármely hasonló alaki követelmény alól**.

A **2006/123/EK irányelv** pedig világosan rögzíti, hogy „Az ügyintézés egyszerűsítése érdekében nem írhatók elő olyan általános alaki követelmények, mint az eredeti dokumentumok, a hitelesített másolatok vagy a hitelesített fordítás benyújtása, kivéve, ha azokat objektív, a közérdeken alapuló kényszerítő indok támasztja alá, például a munkavállalók, a közegészség védelme, a környezetvédelem vagy a fogyasztóvédelem.” másutt pedig a következőképpen fogalmaz: „A tagállamok **NEM KÖVETELHETIK MEG, hogy valamely, más tagállamból származó irat esetében az eredeti példány vagy annak hiteles másolata vagy HITELES FORDÍTÁSA kerüljön benyújtásra, kivéve a más közösségi eszközök által előírt esetekben, vagy ha e követelményt közérdeken alapuló kényszerítő indok támasztja alá, beleértve a közrendet és a közbiztonságot.**”

A hazai szabályozásra visszatérve, Ruttner Veronika, fővárosi törvényszéki bíró egy 2015-ös tanulmányában³ így fogalmaz a hiteles fordítások bemutatási kötelezettségével kapcsolatban: „*Hatályos jogrendszerünket a teljesség igénye nélkül áttekintve látható, hogy amennyiben közokiratok fordításának szükségessége merül fel, a hiteles fordítás készítésének követelményével csak elvéteve találkozhatunk.*” Majd így folytatja: „*A bírósági határozatok fordítását eleve csak képesített szakfordító végezheti, így a fordítást elvégző személye, azaz szűkebben a fordítót a szakfordítás elvégzésére feljogosító képesítése az, amely álláspontom szerint a fordítás megfelelését, úgymond hitelét garantálja. A bírósági határozat fordítása tehát annak kiadmányán és szakfordításán keresztül egyezik meg az eredeti határozattal.*”

A fentieket áttekintve levonható a következtetés, hogy **a hiteles fordítások eseti körét tekintve a hazai jogi szabályozás hiányosságokat és inkohereciát mutat**, másrészt pedig kijelenthető, hogy hiteles fordítás készítése csak abban az esetben szükséges, ha azt valamely jogszabályi előírás kifejezetten kimondja.

Ilyen előírás jellemzően a külföldi ítéletek elismeréséhez és végrehajtásához kapcsolódik, de ebben az esetben is az eljárás kérelmezőjét terheli a kötelezettség. **A magyar polgári eljárásban – a büntető és a közigazgatási eljáráshoz hasonlóan – hiteles fordítás készítésére vonatkozó előírás nincs.**

A hiteles fordítások kötelező készítésének eseti köre azért is nagyon nehezen behatárolható, mert **nincs egységes nemzetközi szabályozás**, és sok esetben a felhasználó hatóság országának jogrendje dönti el, miről szükséges hiteles fordítás, miről nem. A magyar Legfőbb Ügyészségnek például az Egyesült Államokba küldött jogsegélykérelmek mellé mindig hiteles fordítást kell csatolnia, hiszen azt az Egyesült Államok szövetségi joga előírja.

A fentiek tükrében talán a legfontosabb alapkérdés, hogy mi legyen a hiteles fordítást szabályozó leendő jogi norma tárgyi hatálya a jövőben. Véleményünk szerint hiteles fordítást csak azokról a bírósági vagy közigazgatási eljárásban felhasznált közokiratokról szükséges készíttetni, melyeknek bizonyító erejűnek kell lenniük (azaz személyi állapotot, valamilyen jog, kötelezettség létrejöttét, fennállását, megszűnését vagy nemlétét igazolják), amelyekről nem elegendő az egyszerű fordítás bemutatása, ÉS amelyek kívül esnek azon az okirati körön, melynél a későbbiekben tárgyalt 1191/2016 EU rendelet értelmében nem lesz szükség hiteles fordításra a többnyelvű formanyomtatványok bevezetése miatt. Álláspontunk szerint a jogbizonytalanságnak olyan átgondolt, átlátható és közérthető jogszabállyal kell elejét venni, amely taxatív felsorolja, milyen esetkörökben kötelező (köz)hiteles fordítást kérni és bemutatni, és mikor elég az „egyszerű” fordítás.

Célunk, hogy megszűnjön a napjainkban jellemző jogbizonytalanság a vásárlók körében. Például egy vállalkozó biztos lehessen abban, hogy nem sért törvényt, ha az étterme működési engedély iránti kérelméhez vagy az ingatlanbérleti szerződéshez kapcsolódó felújítási jegyzékhez nem csatol hiteles fordítást. A hitelesítés a fordítás záradékolt megerősítése. A vevőnek – legyen az cég, magánszemély, közigazgatás, hatóság vagy bíróság – pontosan tudnia kell, hogy mikor van szükség a fordítás ilyen típusú megerősítésére, „szentesítésére”.

³ Ruttner Veronika (Fővárosi Törvényszék) *A hiteles fordítás szükségességének kérdése a polgári eljárásban* (Jogtudományi Közlöny * .2015. január

Ki miről készíthet ma hiteles fordítást Magyarországon?

Maga az R1 is eltér a főszabálytól – 2009. október 1-jétől hatályos – 6/A. §-ában: cégkivonat hiteles fordítására, valamint a cégjegyzékbe bejegyzendő adatoknak és cégiratoknak az Európai Unió bármely – a cég választása szerinti – hivatalos nyelvére történő hiteles fordítására a szakfordító vagy szakfordító-lektor képesítéssel rendelkezők is jogosultak.

Egy további esetben készíthet az OFFI-tól eltérő személy hiteles fordítást. A közjegyzőkről szóló 1991. évi XLI. törvény 138. § (1) bekezdése szerint az a közjegyző, aki idegen nyelven okirat készítésére jogosult, ezen a nyelven a közjegyzői hatáskörbe tartozó ügyekben keletkezett okiratról hiteles fordítást készíthet, vagy a fordítás helyességét tanúsíthatja. A polgári peres eljárásban azonban az utóbbi kettő eset nem fordul elő, így amennyiben a bíróság hiteles fordítást kívánna meg, úgy leszögezhető, hogy e célból az OFFI-hoz köteles fordulni.

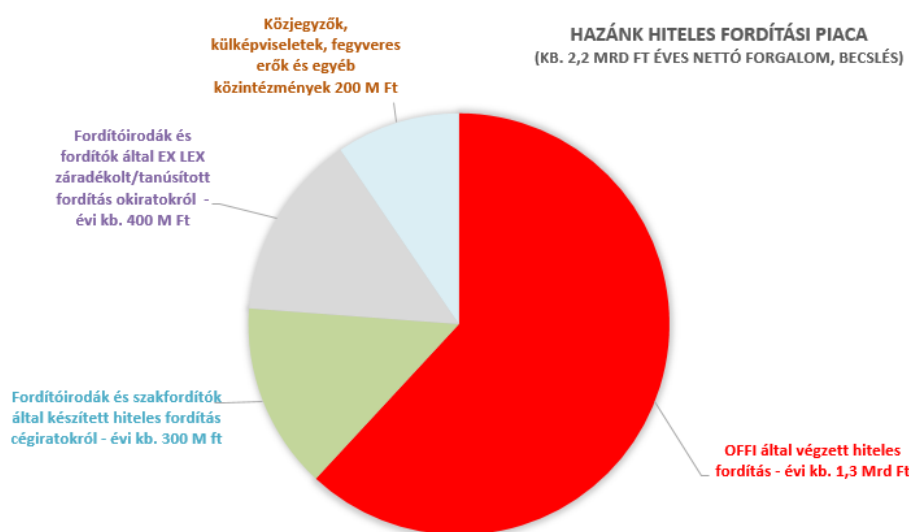
Ki miről végezhet hiteles fordítást Magyarországon?	Külképviseltek	<ul style="list-style-type: none">• saját hatáskörbe tartozó ügyekben keletkezett okiratok hiteles fordítása• idegen nyelvű iratmásolatok készítése és azok hitelesítése
	Közjegyzők	<ul style="list-style-type: none">• saját hatáskörbe tartozó ügyekben keletkezett okiratok hiteles fordítása*• idegen nyelvű okiratok hiteles másolata
	Fegyveres erők és fegyveres testületek	<ul style="list-style-type: none">• saját hatáskörbe tartozó ügyekben keletkezett okiratok hiteles fordítása
	Szakfordítók	<ul style="list-style-type: none">• cégiratok (cégkivonat, aláírási címpéldány, létesítő okirat stb.)
	OFFI	<ul style="list-style-type: none">• minden típusú szöveg, legyen az közokirat vagy magánokirat, feljegyzés, oklevél stb. – a jogszabály szerint csak az OFFI készíthet hiteles fordítást

A fenti összegző táblázat nem tartalmazza a magán fordítócégek tanúsítványos fordítási gyakorlatát, hiszen az ex-lex tevékenység. Jelen koncepció ennek a törvényen kívüli gyakorlatnak a megszüntetését is célozza.

A hiteles fordítás ára és piaca

A hiteles fordítás jóval költségesebb, mint az ún. „egyszerű fordítás”. Az Országos Fordító és Fordításhitelesítő Iroda árprogramjával részletesen foglalkozunk a [Gazdasági hatástanulmány című 14. fejezetben](#). Annyit mindenesetre előrebothsathatunk, hogy a hiteles fordítás ára – a magas hiteles fordítói leütés ár, a különböző felárak, a hitelesítési díj és az illeték miatt – ma Magyarországon kétszer-háromszor nagyobb tehertételt jelent a költségvetési szerveknek, mint az egyszerű szakfordítás.

A hazai hiteles fordítások piacát hozzávetőlegesen 2,2 milliárd forintos nagyságrendűre becsüljük. Piaci részesedését tekintve az OFFI Zrt. kb. 60%-át képviseli ennek a piacnak. Kb. 15%-osra becsüljük azt a részarányt, amit képesített szakfordítók végeznek, kb. 10% pedig a közjegyzőknél, külképviseleteknél fegyveres testületeknél készülhet. Említést érdemel egy kb. 20%-os piaci részesedés, mely a „tanúsított” vagy „hivatalos fordítás” ex-lex jelenségének köszönhető. Erre a későbbiekben még visszatérünk.

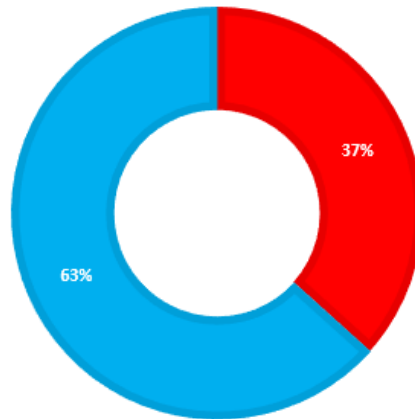
A hiteles fordítás részaránya a hazai fordítási piacon

A hazai fordítási piac értéke becsléseink szerint évi 6-7 milliárd Ft-ot tesz ki. Ez a forgalmi adat azon fordítási, hiteles fordítási és tolmácsolási tevékenységek nettó értékét jelenti, amelyeket vagy beföldön, hazai szolgáltató végez, vagy amelyek beföldi szolgáltató közvetítésével teljesülnek külföldi szállítók (fordítók, tolmácsok, lektorok) bevonásával. Egyszóval ez az a hozzávetőleges fordítási kontingens, amely után Magyarországon fizetnek adót.

A hiteles fordítás és hatósági tolmácsolás tehát nagyságrendileg kb. a teljes hazai fordítási piac egyharmadát jelenti.

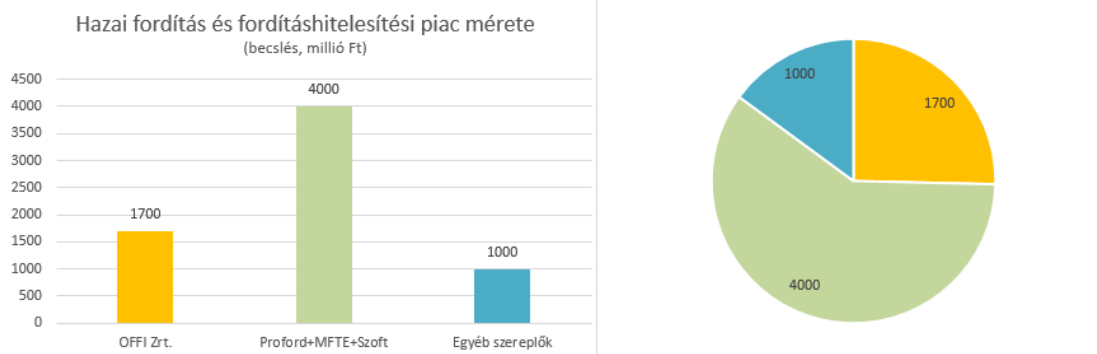
HAZAI FORDÍTÁSI PIAC

■ Hiteles fordítás ■ Egyszerű fordítás

Becsléseink szerint a teljes hazai fordítási piacon kb. **2500** szabadúszó fordító/tolmács (egyéni vállalkozó, bt., kkt. stb.) és kb. **150** nagyobb árbevételű magán fordítóiroda működik⁴.

A jelen dokumentumot kidolgozó három szakmai szervezet piaci részaránya kb. 70%-ot tesz ki, mivel a Proford, MFTE és SZOFT szakmai szervezetek tagjai kb. 4 Mrd Ft éves bevételért felelősek.

Vevői oldalon említést kell tennünk kb. **7,7 millió felnőtt korú, potenciális** lakossági megrendelőről (beleértve 400 000 határon túli magyart, akik már megkapták a magyar állampolgárságot és kb. 1,6 millió **határon túli magyart**, akik kérhetik a kettős állampolgárságot), valamint **több százezer magánvállalati megrendelőt** és **142 ezer külföldi állampolgárt**, ezen belül 84 500 uniós állampolgárt).

⁴ fordit.hu – 2017-es fordítóirodai piaci körkép

7. A hatályos magyar jogszabályok vizsgálata

7.1. Jogszabályi környezet

Elsődleges jogszabályok

- A szakfordításról és tolmácsolásról szóló 24/1986. (VI. 26.) MT* rendelet (a továbbiakban: **R1**)
Az R1 szövege megtalálható az I. mellékletben.
- A szakfordításról és tolmácsolásról szóló 24/1986. (VI. 26.) MT rendelet végrehajtásáról szóló 7/1986. (VI. 26.) IM rendelet (a továbbiakban: **R2**)
Az R2 szövege megtalálható a II. mellékletben.
- A szakfordító és tolmács képzés megszerzésének feltételeiről szóló 7/1986. (VI. 26.) MM rendelet
- 2006. évi V. törvény (új cégtörvény, a régebbi 1997-es Ctv. is szabályozta)**

Megjegyzések:

* Mai megfelelője a kormányrendelet.

** „23/A. § (1) A cégbírószak a cégjegyzék adatait és a cégiratokat az Európai Unió bármely hivatalos nyelvén is nyilvántartja, ha a cég a cégbejegyzési kérelemhez csatolta a cégjegyzékben szereplő adatoknak és a cégiratoknak az általa választott hivatalos nyelven készült – a külön jogszabályban foglaltak szerint arra **jogosult által készített –hiteles fordítását.**” Ezt a Ctv. által megkövetelt jogosultságot szabályozza a 24/1986. MT. r. 6/A. szakasza, amelynek értelmében „Cégkivonat hiteles fordítására, valamint a cégjegyzékbe bejegyzendő adatoknak és cégiratoknak az Európai Unió bármely – a cég választása szerinti – hivatalos nyelvére történő hiteles fordítására **a szakfordító vagy szakfordító-lektor képzéssel rendelkezők is jogosultak.**”

A jogszabály legutóbb 2009-ben és 2014-ben került módosításra:

- Rögzítették, hogy a szakfordítás és tolmácsolás ágazati irányítását az Igazságügyi Miniszter látja el.
- A 2010/64/EU irányelvnek megfelelően rögzítették a fordítók, tolmácsok titoktartási kötelezettségét a bírósági eljárások során.
- Eltörölték a jegyző által kiadott fordítói és tolmácsengedélyt, a tevékenység végzéséhez már csak a szakfordítói vagy tolmácsoklevélre van szükség.

További jogszabályok - összesen 86 db

- a) a büntetőeljárásról szóló 1998. évi XIX. törvény 604. §-a (2) bekezdésének g) pontja,
- b) a közigazgatási hatósági eljárás és szolgáltatás általános szabályairól szóló 2004. évi CXL. törvény
- c) a hagyatéki eljárással, a kisajátítási eljárással, a szakfordítással és a tolmácsolással kapcsolatos feladatokról és hatáskörökről szóló 10/1992. (I. 20.) Korm. rendelet 2. §-a,
- d) A szakfordító és tolmácsképesítés megszerzéseinek feltételeiről szóló 7/1986. (VI. 26.) IM rendelet,
- e) A szakfordítói és tolmács szakirányú továbbképzési szakok képesítési követelményeiről szóló 5/2004. (II.27.) OM rendelet
- f) A gyámhatóságról, valamint gyermekvédelmi és gyámügyi eljárásról szóló 149/1997. (IX. 10.) Korm. rendelet
- g) A közigazgatási hatósági eljárásban közreműködő hatósági közvetítők, tolmácsok és jelnyelvi tolmácsok díjazásának szabályairól szóló IRM rendelet tervezete

7.2. A hatályos hazai szabályozás anomáliái 7 pontban

1. EGYSZERRE TÚL CENTRALIZÁLT ÉS SZABÁLYOZATLAN

- egyfelől merev: Európa legcentralizáltabb modellje. Minden hiteles fordítási és fordításhitelesítési tevékenységet egyetlen állami vállalathoz rendel, intézményesít;
- másfelől megengedő: minden általános tolmácsképesítéssel rendelkező személy eljárhat hatósági/bírósági tolmácsként. Nem köti a tevékenységet (eljárás)jogi, közigazgatási, etikai ismeretekhez és tolmácsengedélyhez*;
- nem tartalmaz megfelelő garanciákat a tolmácsok szakmai felkészültségét illetően, nem biztosít szakmai feltételekhez kötött névjegyzéket

2. FOGALOMALKOTÁSI PROBLÉMÁK

- nem írja elő, milyen eljárásban, mely okiratokról szükséges hiteles fordítást benyújtani**;
- nem definiálja a hiteles fordítás és a fordításhitelesítés tartalmi, formai követelményeit;
- a szakfordítási tevékenységet szakképesítéshez köti, de nincs tekintettel a hiány-/ritka- és kisnyelvekre, valamint speciális szakterületekre, ahol szakemberhiány miatt lehetetlen a jogkövető piaci magatartás, azaz a szakképesített fordítók alkalmazása;
- pontatlan, nem ír elő nyelvi korlátozást, így jogszerűen készíthet hiteles fordítást a cégkivonatról, cégjegyzékbe bejegyzendő adatokról olyan személy, aki szakfordítói oklevéllel rendelkezik, de nem az adott nyelvből

3. SZANKCIÓ HIÁNYA

- kötelező normákat mond ki, de nem társít közvetlenül szankciót a megszegésükhöz***

4. IDEJÉTMÚLT

- rendszerváltozás előtti rendelet, az egyik utolsó hatályos MT rendelet****;
- idejétmúlt világnézetet jelenít meg: a Rákosi-korszakban szüntették meg a hites fordítók intézményét, és telepítették a hiteles fordítást az OFFI-hoz;
- idejétmúlt fogalmak és adatok szerepelnek benne (pl. GMK)

5. JOGI KOLLÍZIÓK ÉS JOGBIZONYTALANSÁG

- széttartó szabályozás – 86 szakági jogszabály, sokszor egymással ellentmondásban*****;
- jogbizonytalanság, mind a lakosság, a vállalatok, mind pedig a közigazgatás/hatóságok/bíróságok számára

6. VERSENYTORZÍTÓ HATÁSÚ

- egy közfeladatot ellátó állami tulajdonú vállalat részvétele a magánpiaci versenytérben aggályos, a kereszttámogatást az EU kifejezetten tiltja *****

7. NEM EU-KONFORM

- az Európai Parlament és a Tanács 2006/123/EK irányelve a belső piaci szolgáltatásokról: eljárásrend egyszerűsítése, bürokrácia és adminisztratív terhek csökkentése, hiteles fordítás bemutatási kötelezettségének korlátozása, a nem hitelesített fordítások előtérbe helyezése;
- 2010/64/EU irányelv a büntetőeljárás során igénybe vehető tolmácsoláshoz és fordításhoz való jogról – 5. cikk 2. bekezdése: a tagállamok törekednek arra, hogy létrehozzák a megfelelő képesítéssel rendelkező független fordítók és tolmácsok nyilvántartását vagy nyilvántartásait;
- 2016/1191/EU rendelet az egyes közokiratoknak az Európai Unió belüli bemutatására vonatkozó előírások egyszerűsítése révén a polgárok szabad mozgásának előmozdításáról – megszünteti a hiteles fordítások és fordításhitelesítés szükségességét néhány okirattípusnál (többnyelvű formanyomtatványok, tagállamok által elfogadott nyelven kiadott okiratok), rögzíti, hogy valamennyi tagállamban el kell fogadni az olyan személyek által készített hiteles fordításokat, akik valamely tagállam joga értelmében jogosultak ilyen fordítások készítésére, és felhívja a tagállamokat, hogy közöljék a Bizottsággal a nemzeti jog alapján hiteles fordítások készítésére jogosult személyek jegyzékét, amennyiben van ilyen jegyzék.

Megjegyzések:

* 2009. okt 1-jével a jogszabály megszüntette a jegyzők tolmácsok nyilvántartására vonatkozó kötelezettségét, így a tolmácsigazolvány kiadását is. A tolmácsok azóta nem kötelesek tolmácsigazolvánnyal igazolni magukat, így a hatósági tolmácsoláshoz személyi igazolvánnyal azonosíthatják magukat. Ez azt jelenti, hogy 2009 óta bárki tolmácsolhat közigazgatási, bírósági eljárásban, akiről a hatóság úgy véli, beszéli a munkanyelvet. Ez pedig veszélyezteti az eljárások törvényességét.

****A gyakorlati jogászok hatósági oldalról (bírák, kormánytisztviselők, önkormányzatok dolgozói stb.) és piaci oldalról is (ügyvédek, jogtanácsosok) érzékelik, hogy a jelenlegi szabályozás jogbizonytalanságot eredményez. Nem világos, milyen okiratról kell hiteles fordítás, és melyről elegendő piaci fordítóirodák által készített, záradékolt fordítás. Az eredmény:**

- 1) Az **állampolgár** bizonytalan, mivel nincs jogszabály, amely világosan leírná, hogy miről milyen fordítás kell, így ki van szolgáltatva a hatóságok önkényének (illetve azok bizonytalanságának). Nem tudja, hogy az adott eljárásban OFFI-hiteles fordítást kérnek vagy sem. Minden egyes esetben meg kell kérdezni ezt a befogadótól. És előfordul, hogy egymásnak ellentmondó válaszokat kap ugyanabban az eljárástípusban. Az eljáró hatóság néha ügyről ügyre/ügyfélről ügyfélre máshogy nyilatkozik arról, hogy „milyen fordítás is lesz jó”. Ugyanannál az önkormányzatnál hatósági eljárásban van, hogy hiteles OFFI-s fordítást kérnek egy iratról, és van, hogy „elég” a tanúsítványos fordítás a magánpiaci szereplőktől. A folyamat teljesen kiszámíthatatlan a keresleti oldalon. Ha az ügyfél egy kis nyomást gyakorol, akkor: „jó lesz” a „nem OFFI-s” **fordítás** is.
- 2) A **közigazgatási szervek/hatóságok/bíróságok** is bizonytalanok. Ez egyrészt abban érhető tetten, hogy az ügyfelektől/felektől teljesen következtelen módon kérnek be hol OFFI-hiteles fordítást, hol „sima”, hol piaci tanúsítványos fordítást. Másrészt abban is, hogy magától az OFFI-tól is rendelnek a hatóságok/bíróságok a hiteles fordítás helyett kifejezetten „nem hiteles” fordítást eljárásaik keretében.

*** Ez a jogszabály olyan, látszólag kötelező normákat tartalmaz, amelyekhez nem társul közvetlenül szankció.

**** Minisztertanácsi rendelet típusú jogszabályt ma már nem lehet alkotni. A Minisztertanács 1949. szeptember 15-én megjelent 4234/1949. MT rendelete értelmében létrejött az Országos Fordító és Fordításhitelesítő Iroda. A rendelet értelmében a korábbi Központi Fordító Osztály mellett párhuzamosan létező hites fordítók névjegyzéke, intézménye és

lajstroma megszűnt, a hites fordítók feladatkörét a korábbi Központi Fordító Osztály utódjaként létrehozott Országos Fordító és Fordításhitelesítő Iroda vette át. A Törvényszéki Tolmács regiszter még 1963-ig működött.

***** Hiteles fordítás készítésére vagy fordítás helyességének tanúsítására a konzuli tisztviselő a fogadó állam hivatalos nyelvére vagy arra a nyelvre hatalmazható fel, amelyből legalább középfokú államilag elismert nyelvvizsgálattal rendelkezik. A konzuli tevékenységhez nem kapcsolódó, speciális szaknyelvi ismereteket feltételező okiratok fordításának hitelesítését a konzuli tisztviselő megtagadhatja. A konzuli apparátus is nagy hasznát venné a szakterületre, nyelvpárra szűrhető hites fordítói adatbázisnak.

*******EUMSZ 107. cikk**; Bizottsági közlemény az Európai Unió működéséről szóló szerződés 107. cikkének (1) bekezdésében említett állami támogatás fogalmáról (2016/C 262/01)

7.3. További 8 indok a jogszabály felülvizsgálatára

1. **Országos Bírósági Hivatal** – az OBH Elnöke a 24/1986. MT rendelet végrehajtásáról szóló 7/1986. IM rendelet és a büntetőeljárás jogszabályok módosítását szorgalmazta az igazságszolgáltatás hatékonyságának elősegítése érdekében, és javasolta a *"Hiteles fordítás, fordításhitelesítés vonatkozásában az OFFI monopóliumának megszüntetését"* *
2. **Gazdasági Versenyhivatal** – 2013-ban a hiteles fordítási és lektorálási díjak indokolatlan megemlése vonatkozásában, gazdasági erőfölénnyel való visszaélés miatt indított eljárás keretében a GVH felhívta a jogalkotó figyelmét az OFFI által ellátandó feladatok tartalmára, jellegére, kereteire és feltételeire, valamint a hiteles fordítással kapcsolatos szabályozási anomáliákra és hiányosságokra vonatkozó felülvizsgálat szükségességére.
3. A monopólium összeférhetetlensége az **Államreform 2.0** célkitűzéseivel
 - **közfeladatok kiszervezése**, ha az olcsóbbnak és optimálisnak bizonyul,
 - az összes **állami szolgáltatás díjának jelentős csökkentése**,
 - **közigazgatási eljárások egyszerűsítése** és az **ügyintézési határidők gyorsítása**,
 - **a versenyképesség növelése** és a **befektetői bizalom erősítése**,
 - a bürokrácia és a vállalkozások **adminisztratív terheinek csökkentése**,
 - az állampolgárok igazságszolgáltatásba vetett **bizalmának erősítése**,
 - **illetékmentesítés** közigazgatási eljárásokban.
4. **A hiteles fordítás súlytalanítása a hazai jogrendben** – A 2018 elején hatályba lépett új Pp. is egyszerű fordítást ír elő peres eljárásokban. 62. § Fordítás szükségessége a perben Fordítás szükségessége esetén – jogszabály, az Európai Unió kötelező jogi aktusa, illetve nemzetközi egyezmény eltérő rendelkezése hiányában – egyszerű fordítás alkalmazható. Ha a lefordított szöveg helyessége, illetve teljessége tekintetében kétely merül fel, hiteles fordítást kell alkalmazni.
5. **EU-tagság** – Az EU-csatlakozással és a belső határok megszűnésével hatványozódott az okiratforgalom, és megszorodtak az államhatárt átlépő közigazgatási/bírósági ügyek.

6. **Technológiavezérelt kihívások** – biometrikus azonosítás, kis adattartalmú e-kártyák, elektronikus okiratok, IMI, többnyelvű formanyomtatványok.
7. **Történelmi tapasztalat** – az állami fordítóvállalatot sokszor kerülték a közintézmények takarékosági, minőségi, bizalmi okok, valamint a határidők nem teljesülése, kapacitáshiány és rugalmatlanság miatt.
8. **Az ex-lex piaci tevékenység felszámolása** – a tevékenységi kör kifehéritése.

7.4. A jogszabály szövegszintű vizsgálata

„R 2. § Szakfordítást vagy tolmácsolást munkaviszonyban, valamint munkavégzésre irányuló egyéb jogviszonyban díjazás ellenében az végezhet, aki szakfordító vagy tolmács képesítéssel rendelkezik.

Vhr. 2.§. Szövetkezeti szakcsoport és gazdasági munkaközösség szakfordító, illetőleg tolmácsvétevékenységet akkor folytathat, ha valamennyi – szakfordító, illetőleg tolmácsfeladatot ellátó – tagja rendelkezik szakfordító, illetőleg tolmácsképesítéssel. (ez OK)

R1. § (1) A rendelet hatálya kiterjed

a) a munkáltatókra [Mt. V. 99. § (2) bekezdés c) pont], valamint az általuk munkaviszony keretében foglalkoztatott szakfordítókra és tolmácsokra, továbbá

b) munkaviszonyon kívül szakfordítást és tolmácsolást végző személyekre”

1. probléma: *Tisztázandó, hogy milyen foglalkoztatási jogviszonyban történő szakfordítást és tolmácsolást szabályoz a jogszabály.*

- Véleményünk szerint az a célja ennek a klauzulának, hogy **a szakfordítás, tolmácsolás tevékenysége kereskedelmi jelleggel, azaz jövedelemszerzési céllal szakfordítói oklevélhez kötött legyen.**
- Javasoljuk, hogy minden munkaviszonyban, munkavégzésre irányuló egyéb jogviszonyban történő szakfordítói, tolmácsolási tevékenységet **egységesen kezeljen a jogszabály**, legyen az vállalkozói szerződés, megbízási szerződés, alkalmazotti jogviszony. A javasolt megfogalmazás tehát: **„munkaviszonyban vagy munkavégzésre irányuló egyéb jogviszonyban”**. (Feltételezzük, hogy a „munkaviszonyon kívül” egy régi és pontatlan terminus, benne maradhatott a rendelkezésben a régi normaszövegből, és a 2009. évi módosításnál //(182/2009(IX.10.) Korm. rend)// kimaradt a terminológia korszerűsítése. Nem szerencsés terminus, különösen kontextusában nem, mivel egy paragrafussal lejjebb már más terminus jelöli.)
- Rögzíteni kell, hogy a fordítást szakfordító **csak azon nyelven hitelesítheti, amely nyelvre, nyelvpárra szakfordítói vagy lektori képesítése szól**. Ez is hiányzik a jelenlegi szabályozásból.
- Rögzíteni kell továbbá a szükséges **kvalifikációkat**.
- A tevékenység végzésére jogosult fordítókra egységes képesítési követelmények vonatkoznak, függetlenül attól, hogy milyen munkavégzésre irányuló jogviszonyban végzik ezt a tevékenységet, és kinek a részére (végfelhasználó vagy fordítóiroda). **FONTOS**, hogy nem csak

szakfordítói/tolmácsképesítéssel rendelkező munkavállalók, vállalkozók végeznek ma munkaviszonyban és azon kívül nyelvi szolgáltatásokat magas minőségben. **A tevékenység szakképesítéshez kötését** támogatjuk.

„R 5. § Hiteles fordítást, fordítás hitelesítését, valamint idegen nyelvű hiteles másolatot – ha jogszabály eltérően nem rendelkezik – csak az Országos Fordító és Fordításhitelesítő Iroda készíthet.

R 6/A. § Cégek kivonat hiteles fordítására, valamint a cégjegyzékbe bejegyzendő adatoknak és cégiratoknak az Európai Unió bármely – a cég választása szerinti – hivatalos nyelvére történő hiteles fordítására a szakfordító vagy szakfordító-lektor képesítéssel rendelkezők is jogosultak.

R. 7.§. (2) A fegyveres erők és fegyveres testületek által alkalmazott szakfordítók és tolmácsok tekintetében a Kormány feladatkörében érintett tagja az e rendeletben foglaltaktól eltérő szabályokat állapíthat meg.”

2. probléma: Már az R1/5. paragrafus is lehetővé teszi a kivételek alkalmazását, és az ágazati rendeletek ezzel számos helyen élnek is. Ez a transzparencia hiányához, jogi kollíziókhöz, széttartó szabályozáshoz vezet.

- Az okiratok fordításhitelesítését, hiteles fordítását a jövőben jogi személy helyett természetes személyekhez kell telepíteni, vagyis a hiteles fordítás intézményét szakképesített, lajstromozott szakértői névsorhoz kell rendelni.
- A jogszabály expressis verbis rendelkezzen arról, hogy hatósági, bírósági vagy közigazgatási eljárás keretében szükséges a **bizonyító erejű közokiratok hiteles fordítása, de azt a Hites Fordítói és Tolmács Névjegyzék tagjaihoz** és őket munkaviszonyban vagy munkavégzésre irányuló egyéb jogviszonyban foglalkoztató fordítóirodákhoz telepíti.
- A fordításhitelesítésre vonatkozó kivételek indokoltak lehetnek egyes esetekben. A jogszabálynak meg kell határoznia szervek vagy okirattípusok mentén, hogy van-e olyan okiratkör, amelyet továbbra is állami hatáskörben – pl. Központi Fordító Osztállyal – kell tartani (pl. nemzetbiztonsági iratok, államközi szerződések, fegyveres erők hatáskörében keletkezett iratok fordítása és fordításhitelesítése).
- Az elfogadandó jogszabályban minden további okirat, beleértve a 2006. évi Ctv. által szabályozott cégek kivonatok, cégjegyzékbe való bejegyzéssel kapcsolatos adatok, információk fordítását a Hites Fordító és Tolmács Névjegyzék szakértőihöz kell rendelni.
- A központi névjegyzéket felügyelő szerv (pl. IM) rögzítsen a hiteles fordításokra, a fordításhitelesítésre **záradéki szövegmintát**, melyet a névjegyzéki szakértők egységesen alkalmaznak. A záradékban fel kell tüntetni a **szakfordító nevét**, valamint az **oklevél kiállítóját és számát**. A hitelesítést a fordító személyéhez kellene kötni, így elkerülhetőek az esetleges visszaélések, a felelősségi viszonyok pedig tiszták.
- A központi névjegyzéket felügyelő szerv (pl. IM) legyen **jogosult ellenőrizni** a fordításhitelesítés piaci tevékenységét; ti. a hivatalos záradékot alkalmazzák-e, abban szerepel-e a névjegyzéki szakértő neve, oklevelének adatai stb.
- A jogszabály rendelkezzen **szankcióról**, amennyiben a fordításhitelesítés gyakorlatában szabálytalanságot, jogsértő etikai vétséget fedez fel.

- A jogszabály rögzítse a központi **névjegyzék tagsági követelményeit**. Erre – nemzetközi felmérés alapján – javaslatot teszünk a koncepció későbbi részében.
- A jogszabály tisztázza a **közjegyzők** hatáskörében történő hiteles fordítási és fordításhitelesítési tevékenységet.

„(5) A rendelet hatálybalépésének időpontjában (1986. júl. 1.) szakfordító és tolmácstevékenységet folytató, szakfordítói, illetve tolmácsvizsgával nem rendelkező személy köteles a rendeletben meghatározott képesítést 1988. december 31-éig megszerezni. Ez a rendelkezés nem vonatkozik arra az 50. évet betöltött szakfordítóra, illetve tolmácsra, aki a rendelet hatálybalépését megelőzően legalább öt éven át munkaviszonyban vagy munkaviszonyon kívül díjazás ellenében rendszeresen vagy hivatásszerűen szakfordító, illetve tolmácstevékenységet végzett. A jegyző e személyeknek a rendeletben meghatározott képesítés hiányában is kiadja a szakfordítói, illetve tolmácsigazolványt.”

3. probléma: *A fenti rendelkezés nincsen hatályban, de tartalma megfelelő lehet, és a türelmi idő indokolt lehet az új szabályozásban is. A dátumot természetesen javítani kell.*

- Noha a fenti rendelkezés már nincsen hatályban, új jogszabály esetében is indokolt lehet egy ehhez hasonló átmeneti rendelkezés.
- **Az 50. évet betöltött és a min. 5 éves szakmai tapasztalatot felmutató fordítóknál maradjon fenn a mentesség.** (Mivel jegyző már nem ad ki szakfordítói, illetve tolmácsigazolványt, és mivel az 50 év felettieket már nem lehet szakvizsgára, iskolai képzésre kötelezni, nekik mindössze három évnyi szakfordítói referenciát kell felmutatniuk. Az új jogszabály beiktatását követően (ld. Átmeneti rendelkezések – Szakmai javaslatunk 11. pontja) már mindenki köteles lesz a szakfordítói oklevelet iskolai képzés vagy külsős vizsga révén megszerezni.)
- Ebben a rendelkezésben is a **„munkaviszonyban vagy munkavégzésre irányuló egyéb jogviszonyban”** megfogalmazást kellene szerepeltetni.
- A **tolmácsoknál** a teljesítés személyes jellegére tekintettel indokolt a **fényképes igazolvány** alkalmazása.

„Vhr. 2. § Szövetkezeti szakcsoport és gazdasági munkaközösség szakfordító, illetőleg tolmácstevékenységet akkor folytathat, ha valamennyi – szakfordító, illetőleg tolmácsfeladatot ellátó - tagja rendelkezik szakfordító, illetőleg tolmácsképesítéssel. Vhr. 8. § (1) Ez a rendelet 1986. július 1. napján lép hatályba.”

4. probléma: **Dátumok és anakronisztikus kifejezések** (mint a szövetkezeti szakcsoport vagy a GMK) frissítésre/törlésre szorulnak, de természetesen célszerűbb új jogszabályt alkotni, amely hatályon kívül helyezi a szétaprózódott és nem homogén terminológiával operáló különböző jogszabályokat, és világos, egységes fogalomalkotással alapozza meg a terület hatékony szabályozását és közérthetőségét.

„Vhr. 5. §. (2) Az (1) bekezdésben meghatározott feladaton kívül az OFFI bármely megrendelő részére végezhet

a) nem hiteles fordítást,

b) az (1) bekezdésben, illetőleg a (2) bekezdés a) pontjában meghatározott tevékenységgel összefüggő egyéb munkát (lektorálás, leírás, sokszorosítás, korrektúra stb.).”

5. probléma: Az állam a szorosabb ellenőrzés és jogbiztonság érdekében közfeladat ellátásával ruházza fel az OFFI-t, de közben versenypiaci tevékenységre is jogosultságot ad az intézménynek, ami versenyjogi problémákat vet fel. Ebből jogosulatlan előnye származik az állami tulajdonú társaságnak a versenypiaci szolgáltatások és közbeszerzések terén.

- A központilag vezetett hites, független fordítói, tolmács névjegyzékkel fel lehet oldani ezt a konfliktust, hiszen a piaci alternatíva erre megoldást ad.
- Az új jogszabály rögzítse, hogy kizárólag a **bizonyító erejű, hatósági, bírósági, közigazgatási eljárás keretében felhasznált közokiratokról** kelljen hiteles fordítást készíteni, valamint az új Pp. (2016. évi CXXX. tv.) 62. §-a szerinti kivételesen indokolt esetben, és azt a **szakértői névjegyzékben szereplő természetes személyek vagy az őket munkaviszonyban vagy munkavégzésre irányuló egyéb jogviszonyban foglalkoztató cégek** készíthessék el.
- Az új jogszabály rögzítse, hogy arról az okiratkörőről, mely a fordításhitelesítést és hiteles fordítást szabályozó jogszabály tárgyi hatálya alá esik, a **névjegyzéki fordítók** és az őket munkaviszonyban vagy munkavégzésre irányuló egyéb jogviszonyban foglalkoztató **fordítóirodák** állíthassanak ki **szakfordítói záradékkal** ellátott hiteles fordítást.

„Vhr. 6. § (1) A budapesti székhelyű bíróságnál, ügyészségnél, valamint nyomozóhatóságnál (a továbbiakban együtt: bíróság) a tolmácsolást az OFFI látja el.”

6. probléma: *Bíróságok, ügyészségek, nyomozóhatóságok sok esetben magán fordítóirodaktól vagy természetes személyektől rendelnek tolmácsolást, mert hatékonyabban, gyorsabban szeretnék eljárni, és mert ezen feladat OFFI-hoz való rendelése mind egyes nyelvpárokat, mind a rendelkezésre álló emberi erőforrást tekintve szűk keresztmetszetekhez vezet.*

- A központilag vezetett e-névjegyzék feloldja ezt a konfliktust is, hiszen a hatóságok az **elektronikus névjegyzékben keresnének és találnak az adott területen működő, szakképzett hatósági tolmácsot.**
- Az alacsonyabb képzettségi szinthez kötött **interkulturális közvetítői** szerep is segíthet a probléma megoldásában, hiszen pl. szociális tolmácsoláshoz farszi nyelven nem feltétlenül kell képesített tolmácsot biztosítani (lásd: 12. fejezet Szakképesítés).
- A jogszabály rögzítse a hatósági tolmácsolás követelményeit. (lásd: 10. fejezet Szakmai javaslatunk)
- A jogszabály rögzítse, hogy hatósági tolmácsolást csak **fényképes igazolvánnyal** lehessen végezni, melyet az Igazságügyi Minisztérium vagy más kijelölt szerv állít ki és tart nyilván.

„Vhr. 6.§. (2) Ha az OFFI-nak a szükséges nyelvben jártas tolmácsa nincs, továbbá a nem budapesti székhelyű bíróságnál a tolmácsolásra a bíróság illetékességi területén a jegyzőnél nyilvántartott tolmácsot kell kirendelni.”

7. probléma: A jegyzőknél nyilvántartott tolmácslistákat sokan nem ismerik. Problémás a szétaprózott helyi listák nyilvántartása, frissítése, elérése. Másrészt a „budapesti székhelyű” jelző még a nyolcvanas évekből ered, és valószínűleg azért lett beletéve, mert az OFFI még nem rendelkezett országos, vidéki hálózattal.

- A központi Hites Fordítói és Tolmács Névjegyzék **feloldja a területi szegmentációból adódó konfliktust**. Is. A jegyzők, bíróságok, jogi képviselők is a központi, elektronikus regiszterből tudnának dolgozni, amely régióra, megyére, városra is szűrhető lenne (területi illetékesség szerinti korlátozás nélkül). A gyakorlatban ez a funkció mégis lehetővé tenné, hogy pl. Kazincbarcikán ne gödöllői tolmácsot találjon a megbízó.
- A központi névjegyzék a név mellett tartalmazza az adott fordító/tolmács végzettségét, lakhelyét vagy székhelyét, fényképét, valamint a felsőfokú képzését adó intézmény nevét.

„(4) Ha a nem budapesti székhelyű bíróságnál a tolmácsolás szakképzett tolmács vagy más alkalmas személy kirendelésével nem biztosítható, az OFFI bármely bíróságnál köteles a tolmácsolást ellátni.”

8. probléma: *Ha van OFFI-nak tolmácsa, ha nincs, meg kell oldania a feladatot, máshoz nem lehet fordulni. Nyomást gyakorol az OFFI-ra, rugalmatlan, fejnehéz és túlcentralizáló szabályozás.*

- 1986-ban az OFFI-nak csak budapesti irodája volt. Nem létezett még az országos fiókhálózatuk, ügyfélszolgálati rendszerük. Innen ered, hogy a jogszabály szerint az OFFI csak budapesti székhelyű bíróságok, ügyészségek és nyomozóhatóságok felkérésére köteles hatósági tolmácsot biztosítani.
- A Hites Fordítói és Tolmács Névjegyzék feloldja ezt a konfliktust, és rugalmasabbá teszi a rendszert. A jegyzők, jogi képviselők, bíróságok is a központi **elektronikus regiszterből** tudnának dolgozni.
- Fontos azonban a **hatósági tolmácsolás névjegyzéki státuszhoz és engedélyhez** kötése. A 2009. októberi módosítás következtében a hatósági tolmácsok személyével szemben támasztott személyi követelmények a tanúval szemben támasztott követelmények szintjére redukálódtak. Elegendő egy személyi igazolványt felmutatni, és amennyiben pl. az önkormányzat megbízik az illetőben, már képzetlen tolmács is részt vehet magyar bírósági eljárásban, ami veszélyeztetheti az egész eljárás törvényességét. Ezen a ponton szigorításra van szükség.

Konklúzió: a fordítási és tolmácsolási tevékenységet szabályozó jogszabályok felülvizsgálatra szorulnak, kiváltképp a hiteles fordítást és hatósági tolmácsolást, valamint a szakképzés rendszerét illetően.

8. A vonatkozó európai uniós jogszabályok áttekintése

8.1. Az Európai Parlament és a Tanács 2006/123/EK irányelve a belső piaci szolgáltatásokról

Alább egy rövid jogértelmezést közlünk, az irányelv teljes szövege itt található: <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/HU/TXT/?uri=CELEX:32006L0123>

Az irányelv főszabályként nem a polgárt jogosítja közvetlenül (tehát irányelvre a tagállami polgár nem hivatkozhat közvetlenül hatóság vagy bíróság előtt), hanem az államot kötelezi arra, hogy jogszabályait úgy alakítsa, hogy ne azok legyenek ellentétesek az irányelvvvel. Ha az állam olyan jogszabályokat tart hatályban, amelyek az irányelv kötelező normáival⁵ ellentétesek, akkor az állam ellen indítható eljárás (pl. kötelezettségszegési eljárás). Ezzel szemben a **rendelet** esetében az abban kötelezően megállapított jogokat⁶ a polgár közvetlenül érvényesítheti a bíróság/hatóság előtt.

Az irányelv célja

A szolgáltatások⁷ EU-n belüli szabad áramlásának (ideértve a szolgáltató egyik tagállamból a másikba történő letelepedését is, és a letelepedés nélkül, másik tagállamban történő szolgáltatásnyújtást is) **útjában álló akadályok felszámolása** – többek között – a szolgáltatókat érintő közigazgatási eljárások **egyszerűsítésével** és a fogyasztók és vállalkozások **jogainak erősítésével**.

A kitűzött célokat a következő módon javasolja elérni:

A PREAMBULUM tételei között:

(47) Az ügyintézés egyszerűsítése érdekében **nem írhatók elő olyan általános alaki követelmények**, mint például az eredeti dokumentumok, a hitelesített másolatok vagy a **hitelesített fordítás** benyújtása, **kivéve**, ha azokat objektív, a **közérdeken** alapuló kényszerítő indok támasztja alá, például a munkavállalók, a közegészség védelme, a környezetvédelem vagy a fogyasztóvédelem.

(94) A Szerződésnek a szolgáltatások szabad mozgására vonatkozó szabályaival összhangban **tilos a szolgáltatás igénybevevőjének állampolgársága, vagy nemzeti, vagy helyi lakóhelye szerinti megkülönböztetés**. Ilyen megkülönböztetés lehet a csak más tagállam állampolgáira vonatkozó kötelezettség, amely egy szolgáltatásból vagy a kedvezőbb feltételekből vagy árakból való részesedés érdekében eredeti okiratok, hitelesített másolatok, állampolgársági igazolás vagy különböző okiratok **hivatalos fordításának** bemutatását írja elő. Mindazonáltal a megkülönböztető előírások tilalma nem zárja ki előnyök fenntartását a szolgáltatás bizonyos igénybevevői számára, különösen a díjszabások vonatkozásában, amennyiben e fenntartás jogos és objektív követelményeken alapul.

⁵ A kötelező rendelkezések a megfogalmazásukról ismerhetők fel: például „a tagállamok kötelesek”, „nem írható elő olyan feltétel”.

⁶ Például a 2016/1191 rendelet hiteles fordításra vonatkozó, már vizsgált rendelkezése: *6. cikk. (2)* „Valamennyi tagállamban **el kell fogadni** az olyan személyek által készített hiteles fordításokat, akik valamely tagállam joga értelmében jogosultak ilyen fordítások készítésére”.

⁷ A jogszabály számos szolgáltatástípust kizár a tárgyi hatálya alól (pl. szociális, audiovizuális, pénzügyi stb.)

Az eljárások egyszerűsítésére vonatkozó rendelkezések között:

5. cikk - Az eljárások egyszerűsítése

(1) A tagállamok megvizsgálják a szolgáltatási tevékenység nyújtására való jogosultságra és annak gyakorlására alkalmazandó eljárásokat és **alaki követelményeket**. Amennyiben az e bekezdés szerint megvizsgált eljárások és alaki követelmények **nem eléggé egyszerűek**, a tagállamoknak egyszerűsíteniük kell azokat.

(3) A tagállamok **nem követelhetik meg**, hogy valamely más tagállamból származó irat esetében az eredeti példányt vagy annak **hiteles fordítását** nyújtsák be, **kivéve** a más közösségi eszközök által előírt esetekben, vagy **ha** e követelményt **közérdeken** alapuló kényszerítő indok támasztja alá, beleértve a közrendet és a közbiztonságot.

Az első albekezdés nem érinti a tagállamok jogát arra, hogy az iratokról **nem hitelesített fordítást** kérjenek saját hivatalos nyelveik valamelyikén.

A fenti szakaszokat lehet úgy értelmezni, hogy „sima” fordítást kérhetnek, de hiteles fordítást csak a fenti, indokolt esetekben. Problémák: i) a mondat második fordulata miatt a tagállamok szinte bármely okirat- vagy hitelesfordítás-bemutatói kötelezettségre rá tudják húzni, hogy a közérdeket szolgálja; ii) több okirattípus (pl. cégiratok) kikerült ennek a cikknek a hatálya alól.

Megjegyzés: az „egyszerűsítés” fogalma meghatározatlan; az irányelv a tagállamokra bízta, hogy egyszerűsítsék az eljárásokat, ha úgy találják, hogy azok „nem elég egyszerűek”. Ennek ellenére az **egyszerűsítésre való törekvés egyértelműen kitapintható európai irány.**

Az irányelvet átülteti: a szolgáltatási tevékenység megkezdésének és folytatásának általános szabályairól szóló 2009. évi LXXVI. törvény”

Más EGT-állam illetékes hatóságai által kiállított iratok elismerése

16. § (1) A szolgáltatási tevékenység megkezdésére vagy folytatására vonatkozó, jogszabályban meghatározott követelmény igazolásául **el kell fogadni** a valamely más EGT-állam illetékes hatósága által az érintett követelmény igazolására vagy azzal egyenértékű célból kiállított **iratot**, valamint a valamely más EGT-állam illetékes hatósága által kiállított bármely olyan egyéb iratot, amelyből az érintett követelménynek való megfelelés egyértelműen megállapítható.

(2) Az (1) bekezdés szerinti esetben – **ha** az adott szolgáltatási tevékenység megkezdésére vagy folytatására való jogosultságot szabályozó törvény vagy eredeti jogalkotói hatáskörben kiadott kormányrendelet **közérdeken alapuló kényszerítő indok alapján eltérően nem rendelkezik** - az **ügyféltől nem követelhető**, hogy az iratot eredeti, hiteles vagy hitelesített másolatban vagy az illetékes magyar külképviseleti hatóság által felülhitelesített formában szolgáltatassa, továbbá nem követelhető meg az ügyféltől az irat **hiteles magyar fordítása**.

Megjegyzés: az átültető jogszabályban is megtalálható az irányelv szabálya, és itt is megtalálható a feltétel, hogy HA jogszabály közérdek miatt nem ír elő mást.

Tehát a szolgáltatások szabad áramlására vonatkozó EU-s normák és az azokat átültető magyar jogszabály egyaránt **célul tűzik ki az eljárások egyszerűsítését**, és ennek elérése érdekében **a közérdeken alapuló kényszerítő indok eseteire korlátozzák azokat a helyzeteket, amikor hiteles fordítást kell megkövetelni az ügyféltől⁸**.

⁸ Ügyfél alatt értendő az, aki letelepedne az EU más tagállamában szolgáltatás nyújtása céljából, illetve aki letelepedés nélkül nyújtana szolgáltatást más tagállamban.

8.2. Az Európai Parlament és a Tanács 2010/64/EU irányelve a büntetőeljárás során igénybe vehető tolmácsoláshoz és fordításhoz való jogról

Az irányelv előírja a tagállamoknak, hogy a büntetőeljárásban:

- kötelesek biztosítani a **tolmácsoláshoz való jogot**,
- kötelesek biztosítani a terhelteknek a **lényeges iratok fordításához való jogát**,
- törekedniük kell arra, hogy létrehozzák a megfelelő képesítéssel rendelkező **független fordítók és tolmácsok nyilvántartását**,
- kötelesek biztosítani, hogy a tolmácsok és a fordítók tekintetében az irányelv szerinti tolmácsolást és fordítást illetően **titoktartási kötelezettség** álljon fenn.
- hozzanak konkrét intézkedéseket a **tolmácsolás és a fordítás megfelelő minőségének biztosítása** érdekében,

Az utolsó ponttal kapcsolatosan fontos kiemelni, hogy az irányelv úgy fogalmaz, hogy „egy bírósági perben az elítéltnak biztosított fordításnak és tolmácsolásnak **elégséges minőségűnek** kell lennie ahhoz, hogy az érintett személyek megértsék az ellenük indított ügyet, és képesek legyenek gyakorolni védelemhez való jogukat.”

A 2010/64/EU európai parlamenti és tanácsi irányelv a büntetőeljárás során igénybe vehető tolmácsoláshoz és fordításhoz való jogról teljes szövege a [VII. melléklet](#)ben elérhető.

8.3. Az Európai Parlament és a Tanács (EU) 2016/1191 rendelete egyes közokiratoknak az Európai Unión belüli bemutatására vonatkozó előírások egyszerűsítése révén a polgárok szabad mozgásának előmozdításáról és az 1024/2012/EU rendelet módosításáról

A rendelet előzményei megtalálhatók a [VIII. melléklet](#)ben, teljes hatályos szövege pedig a [IX. melléklet](#)ben olvasható.

I. A rendelet célja

A felülhitelesítés vagy hasonló alakiságok (Apostille és tanúsítvány) alóli **mentesítés**, valamint az egyéb alakiságok (hiteles másolat és hiteles fordítás bemutatási előírások) **egyszerűsítése**.

II. A rendelet tárgyi hatálya

Milyen okiratokra alkalmazandó? EU tagállamban kiállított olyan **közokiratokra**, amelyek az alábbi **jogok/jogi tények** igazolására szolgálnak:

születés; életben lét; haláleset; név; házasságkötés & családi állapot; a házasság felbontása/érvénytelenítése*; bejegyzett élettársi kapcsolat/megszűnése; leszármazás*; örökbefogadás*; lakóhely és/vagy tartózkodási hely; állampolgárság*; büntetlen előélet (származási tagállamból) + az uniós polgárok aktív/passzív választójoga gyakorlásakor bemutatni kért* közokiratok.*

Nem tartoznak tárgyi hatálya alá:

- a harmadik országbeli közokiratok, ill. ezeknek a tagállami hatóságok által készített hiteles másolatai,
- a magánokiratok,
- azok a közokiratok, amelyek nem a fenti jogok/jogi tények igazolására szolgálnak (így nem tartoznak ide: cégiratok, ingatlan-nyilvántartási iratok, oklevelek/iskolai bizonyítványok, bírósági & ügyészségi közokiratok – ezek fordítása és hitelesítése a mostani tagállami eljárási rend szerint zajlik továbbra is, azzal a rendkívül jelentős, a Rendelet által bevezetett változással (!), hogy „*valamennyi tagállamban el kell fogadni az olyan személyek által készített hiteles fordításokat, akik valamely tagállam joga értelmében jogosultak ilyen fordítások készítésére*” – ld. III. e) pont)

III. A rendelet főbb rendelkezései

Mentesíti a hitelesítés és „hasonló alakiságok” kötelezettsége alól a tárgyi hatálya alá tartozó közokiratokat, így ezeknél **megszűnik az Apostille kötelezettség**, a tagállami hatóságok már nem kötelezhetik a polgárokat a bemutatni kért közokiratok Apostille tanúsítvánnyal való ellátására.

Kötelezi a tagállamokat a más tagállamban készült **hiteles másolat elfogadására**.

Megállapítja, hogy az uniós polgárok nem kötelezhetők a **közokirat eredeti példányának és hiteles másolatának egyidejű bemutatására**.

FORDÍTÁSSAL KAPCSOLATOS ALAKISÁGOK EGYSZERŰSÍTÉSE:

Nem követelhető meg fordítás:

- a **felhasználás** szerinti tagállam **hivatalos** nyelvein vagy általa **elfogadott** nyelveken kiállított közokiratról (e nyelvek megjelölésére **határidőt tűz** a tagállamoknak – ld. IV. pont);

- a Rendelet által létrehozott **többnyelvű formanyomtatvánnyal** kísért közokiratról, **ha** a befogadó tagállami hatóság szerint a formanyomtatvány elegendő (a formanyomtatványok részletszabályai – ld. lent)

A hiteles fordítást érintő legjelentősebb rendelkezései:

- **Valamennyi tagállamban el kell fogadni az olyan személyek által készített hiteles fordításokat, akik valamely tagállam joga értelmében jogosultak ilyen fordítások készítésére.** A jogalkalmazásra és a jogértelmezésre vár, hogy ezt a rendelkezést is csak a Rendelet hatálya alá tartozó közokiratokra vonatkoztassák, vagy sem. Álláspontunk szerint ez a rendelkezés minden okiratra vonatkozik, nem csak a fenti, szűkebb közokirati kategóriára. **Hatása a tagállamokban:** a hiteles fordítás készítésére jogosult fordítók előtt megnyílik az EU, mint piac, belföldön és az EU-ban egységesen érvényes, korlátozás nélkül exportálhatóvá válik a szolgáltatásuk. **Hatása Magyarországon:** mivel a magyar szakfordítók a magyar jog alapján nem szerezhetnek Magyarországon hiteles fordítási jogosultságot, ők az egyetlenek az EU-ban, akik ezt a szolgáltatást sem belföldön, sem az EU-ban nem kínálhatják majd, miközben a más tagállamban bejegyzett kollégáik saját tagállamukban, a teljes EU-ban, sőt Magyarországon is érvényes hiteles fordítási szolgáltatást kínálhatnak. Ez rendkívül hátrányos helyzetet teremt a magyar szakfordítók számára, a nemzeti jogalkotónak ezt a helyzetet célszerű feloldania (ld. IV. pont utolsó két bekezdése).
- **Bevezeti a többnyelvű formanyomtatványokat** a születésre, az életben létre, a halálesetre, a házasságkötésre & családi állapotra; a bejegyzett élettársi kapcsolatra; a lakóhelyre és/vagy a tartózkodási helyre, továbbá a büntetlen előéletre vonatkozó közokiratokhoz. Formanyomtatványt a kiállítás szerinti tagállamban lehet majd kérni az eredeti közokirat kiállítására jogosult hatóságtól, a **felhasználás szerinti tagállam nyelvén.** A formanyomtatványok **fordítási segédletként** működnek majd a felhasználás szerinti tagállamban, ami nem azt jelenti, hogy továbbra is szükséges őket fordítani, és a fordítás során nyújtanak segítséget, hanem hogy **főszabályként** a felhasználás szerinti tagállami hatóság nem kérhet ezekről fordítást bemutatni, hiszen maga a formanyomtatvány lesz a fordítási segédlet a felhasználás szerinti tagállami hatóságoknak. A rendelet szerint az a hatóság, amelynek a közokiratot bemutatják, kivételes esetben, ha ez a közokirat feldolgozásához szükséges, kérheti attól a személytől, aki a többnyelvű formanyomtatvánnyal kísért adott közokiratot bemutatta, hogy nyújtsa be a többnyelvű formanyomtatvány tartalmának jelzőtlen, egyszerű fordítását vagy átiratát a hatóság tagállama szerinti hivatalos nyelven (Preambulum (25)).
- Kötelezi a tagállamokat, hogy 2018. augusztus 16-ig **közöljék a Bizottsággal, hogy az adott tagállamban mely közokiratokhoz lehet csatolni ilyen többnyelvű formanyomtatványt.**

Egyéb megjegyzések:

- A Rendelet **200 oldalnyi mellékletben rögzíti e nyomtatványok rubrikáit az EU összes hivatalos nyelvén.**
- A formanyomtatványok **elektronikus változatát a tagállamoknak elérhetővé kell tenniük minden hivatalos nyelven, a Rendelet mellékletei szerinti tartalommal az európai e-igazságügyi portálon.**
- Igazgatási együttműködési teendőket ír elő (IMI) a visszaélések visszaszorításáért, és szorgalmazza a nemzeti közokiratok mintáinak összegyűjtését.
- Adatszolgáltatási kötelezettséget ír elő a tagállamok számára a Bizottság felé (ld. IV.pont).
- A Rendelet előírja, hogy létre kell hozni egy ad hoc bizottságot a Bizottság és a tagállamok képviselőiből, amely elősegíti a Rendelet alkalmazását, a legjobb gyakorlatok megosztását.
- A Rendelet előírja a Bizottságnak, hogy mérje fel a Rendelet és a formanyomtatványok **kiterjesztésének** lehetőségét egyéb közokiratokra (cégiratok, oklevelek, bizonyítványok), és erről készítsen jelentést 2021-ig.

IV. A rendelet hatálya, alkalmazása

A Rendelet 2016. augusztus 15-én lépett hatályba. **2019. február 16-tól** lesz kötelező alkalmazni minden tagállamban, kivéve a következőket:

2017. február 16-ig közlik a tagállamok a formanyomtatványokban feltüntetendő országspecifikus bejegyzések megnevezéseit.

2018. augusztus 16-ig közlik

(a) a kijelölt központi hatóság megnevezését; a nemzeti jog által előírt, leggyakrabban használt közokiratok mintáját, vagy sajátos jellemzőit ill., hogy miről ismerhetők fel a hamisított közokiratok az adott tagállamban.

(b) hogy milyen nyelveken fogadnak be közokiratokat (az ilyen nyelvűekhez nem követelhető majd fordítás – ld. III. pont)

(c) a rendelet hatálya alá tartozó közokirataik tájékoztató jellegű jegyzékét;

(d) azoknak a közokiratoknak a jegyzékét, amelyekhez az e rendeletben rögzített formanyomtatvány csatolható;

(e) azoknak a személyeknek a jegyzékét, akik a nemzeti jog alapján jogosultak hiteles fordítást készíteni az adott tagállamban, ha van ilyen jegyzék;

(f) azoknak a hatóságoknak a jegyzékét, akik a nemzeti jog alapján jogosultak hiteles másolatot készíteni az adott tagállamban;

(g) a hiteles fordítások és a hiteles másolatok azonosítására szolgáló eszközökről szóló információkat;

(j) a hiteles másolatok sajátos jellemzőiről szóló információkat.

A Rendelet közvetlen hatállyal bír, teljes egészében kötelező, és közvetlenül alkalmazandó a tagállamokban, nem igényel tagállami hatályba léptető aktust. A tárgyi hatálya alá tartozó okirattípusoknál meg fogja előzni alkalmazásban a nemzeti jogszabályokat (pl. az MT rendeletet). Közvetlenül jogosítja a tagállami állampolgárokat, akik közvetlenül hivatkozhatnak a Rendeletre bármely tagállami hatóság előtt. A polgár által a tagállamon történő „számonkérhetőség” szempontjából 2 csoport különíthető el:

A) Nehezen érvényesíthető, a tagállam jogától, hajlandóságától függő rendelkezések:

6. cikk (1) Nem követelhető meg fordítás azokban az esetekben, amikor b) (...) (az okirathoz) többnyelvű formanyomtatványt csatoltak, feltéve, hogy az a hatóság, amelynek a közokiratot bemutatják, úgy ítéli meg, hogy a többnyelvű formanyomtatványban foglalt információ elégséges a közokirat feldolgozásához.

24. cikk (1) A tagállamok (...) közlik a Bizottsággal a következőket:

c) azon közokiratok jegyzéke, amelyekhez megfelelő fordítási segédletként többnyelvű formanyomtatvány csatolható

d) a nemzeti jog alapján hiteles fordítások készítésére jogosult személyek jegyzéke, amennyiben van ilyen jegyzék (ha nincs ilyen jegyzék, nem kötelező felállítani - azzal, hogy ennek jelentős negatív hatása lesz az adott tagállamban – ld. IV. pont utolsó két bekezdése).

B) A polgárokat közvetlenül jogosító, a tagállami hatóságok előtt közvetlenül érvényesíthető rendelkezések, ahol nincs mérlegelési jogköre a tagállami hatóságoknak:

4. cikk „Az e rendelet hatálya alá tartozó közokiratok és azok hiteles másolatai **mentesülnek** a felülhitelesítés és hasonló alakiságok valamennyi formája alól.” (az Apostille kötelezettség megszűnése, nem követelhető többé **Apostille**).

5. cikk. (1) „Amennyiben egy tagállam előírja a valamely más tagállam hatóságai által kiállított közokirat eredeti példányának a bemutatását, akkor azon tagállam hatóságai, amelyben a közokiratot bemutatják, nem követelhetik meg a közokirat hiteles másolatának bemutatását is.” (Nem követelhető meg többé az eredeti okirat mellé **hiteles másolatok** bemutatása sem.)

6. cikk (1) **Nem követelhető meg fordítás** azokban az esetekben, amikor:

a) az adott közokirat a bemutatás helye szerinti tagállam **hivatalos nyelvén** – vagy ha az érintett tagállamnak több hivatalos nyelve van, a bemutatás helye szerinti hivatalos nyelven vagy hivatalos nyelvek egyikén –, illetve bármely **olyan nyelven** került kiállításra, amelyet a tagállam kifejezetten **elfogadott**.

6. cikk. (2) „Valamennyi tagállamban **el kell fogadni** az olyan személyek által készített hiteles fordításokat, akik valamely tagállam joga értelmében jogosultak ilyen fordítások készítésére. Éz utóbbi a fordítási piacon a legjelentősebb változást eredményező rendelkezés az alkalmazás napjától számon kérhető lesz minden tagállami hatóságon.

Így: a más tagállamban készült hiteles fordítást a magyar hatóságoknak hiteles fordításként el kell fogadniuk, nem írhatják elő az OFFI általi újrafordítást vagy felüllektorálást a jelenlegi gyakorlat szerint. Minden tagállami polgár ott készíthet a jövőben hiteles fordítást, ahol a szolgáltatást a legkedvezőbben igénybe veheti az EU-n belül, és azt bármely tagállamban el fogják fogadni.

Éz a kedvezőnek szánt rendelkezés a **jelenleg Magyarországon működő szakfordítókat hátrányos helyzetbe hozza Európában**, mivel egyedül ők nem szerezhetnek a nemzeti jog szerint jogosultságot hiteles fordítás készítésére. Ha ezen a helyzeten nem változtat a jogalkotó, ennek hatására: várható, hogy a **magyarországi szakfordítók más tagállamban fogják bejegyeztetni magukat, és megszerezni a hiteles fordítási jogosultságot** (hisz a tagállami jogszabályok állampolgárságot nem írnak elő a névjegyzéki tagságukhoz, csak EU-tagállami állampolgárságot), és hites fordítói tevékenységet fognak végezni Magyarország területén is akár (fióktelep működtetésével), illetve Magyarország területére is érvényesen, úgy, hogy **a magyar hatóságoknak kötelező lesz hiteles fordításként elfogadni fordításaikat**. **A magyar jogalkotónak** célszerű lenne nem megvárnia a szakfordítóknak ezt a tömeges székhelyáthelyezését, **célszerűbb lenne ezt megelőznie azzal, hogy létrehozza a magyar hites fordítói névjegyzéket**, amelynek tagjait feljogosítja hiteles fordítás végzésére. Éz azzal a további előnnyel is járna, hogy így é szakemberek munkájának eredménye – és a Rendeletnek köszönhetően: a belföldre készített, de az EU-ba is exportált hiteles fordítási szolgáltatásaik eredménye is – a magyar gazdaságot gyarapítja majd. **Álláspontunk szerint a magyar nemzeti és gazdasági érdekeket mindenképpen egy olyan új, hiteles fordítást rendező jogszabály szolgálná, amely a Rendelet (különösen a 6. cikk (2) bekezdése) rendelkezéseinek figyelembevételével rendezné a magyarországi szakfordítók hiteles fordítási jogosultságának kérdését – álláspontunk szerint a Hites Fordítók és Tolmácsok Névjegyzékének felállításával**. Éz nemcsak megteremtené a többi uniós szakfordítóval egyenlő esélyeket az erre oly régóta váró magyar szakfordítók részére, de Magyarország gazdaságát, a magyar hatóságok fordításokkal való ellátottságát is kedvező irányba befolyásolná.

8.4. Az európai uniós jogalkotás hatása a hazai jogrendre

Munkacsoportunk a három, fentiekben bemutatott európai uniós jogi aktus hazai fordításszabályozásra gyakorolt hatását vizsgálta meg. Úgy gondoljuk, hogy ez a két irányelv és egy rendelet alapvetően támogatja fordításszabályozási reformtörekvéseinket, és hatásuktól sem a magyar jogrendben, sem pedig a hazai fordítási piacon nem lehet eltekinteni. A fenti részletes jogértelmezést követően vázlatosan összefoglaljuk a három jogi aktus lényeges rendelkezéseit.

Az Európai Parlament és a Tanács 2006/123/EK irányelve a belső piaci szolgáltatásokról

- célja a tagállamok igazgatási együttműködése, kölcsönös segítségnyújtása, az ügyintézés akadálymentesítése és egységesítése;
- a szolgáltatások EU-n belüli szabad áramlásának útjában álló akadályok felszámolása, a közigazgatási eljárások és az alaki követelmények egyszerűsítése;
- a fogyasztók és a vállalkozások jogainak erősítése;
- az adminisztratív terhek csökkentése.
- hiteles fordítás, hiteles másolat és egyéb alaki követelmények csak indokolt esetekben írhatók elő (közbiztonság, közrend, nemzetbiztonság, fogyasztóvédelem stb.);
- a szolgáltatások igénybe vevőinek állampolgárság vagy lakóhely szerinti megkülönböztetése tilos;
- a polgárt közvetlenül nem jogosítja, közvetlenül nem érvényesíthet ezzel kapcsolatban jogokat, azonban a tagállamokat kötelezi;
- közszolgáltatások elektronikus úton, egyablakos rendszerben.

I. Az Európai Parlament és a Tanács 2010/64/EU irányelve a büntetőeljárás során igénybe vehető tolmácsoláshoz és fordításhoz való jogról

előírja a tagállamoknak, hogy a büntetőeljárásban:

- kötelesek biztosítani a tolmácsoláshoz való jogot;
- kötelesek biztosítani a terheltek lényeges iratok fordításához való jogát;
- törekedniük kell arra, hogy létrehozzák a megfelelő képesítéssel rendelkező független fordítók és tolmácsok nyilvántartását;
- hozzanak konkrét intézkedéseket a tolmácsolás és a fordítás megfelelő minőségének biztosítása érdekében;
- kötelesek biztosítani, hogy a tolmácsok és a fordítók tekintetében az irányelv szerinti tolmácsolást és fordítást illetően titoktartási kötelezettség álljon fenn.

II. Az Európai Parlament és a Tanács (EU) 2016/1191 rendelete az egyes közokiratoknak az Európai Unión belüli bemutatására vonatkozó előírások egyszerűsítése révén a polgárok szabad mozgásának előmozdításáról

- **szűkíti a hiteles fordítás kötelező eseteit, és megszünteti a felülhitelesítés (Apostille) követelményét** egy sor közokirat esetében;
- a hiteles fordítás kiváltására **többnyelvű formanyomtatványokat** vezet be a **státusziratok** esetében: ezeket a születésre, életben létre, halálesetre, a házasságkötésre és családi állapotra, bejegyzett élettársi kapcsolatra, lakóhelyre és/vagy tartózkodási helyre, továbbá a büntetlen előéletre vonatkozó

közokiratokhoz lehet majd kérni ⇒ az EU-tagállamok közötti forgalomban **csökkenni fog a hiteles fordítás iránti kereslet;**

- **rögzíti, hogy minden tagállam köteles elfogadni a többi tagállamban jogszerűen** (arra jogosult által) **készített hiteles fordításokat** ⇒ nem lehet, nem kell többé OFFI-hoz küldeni felüllektorálásra és felülhitelesítésre az EU-tagállamokból érkező hiteles fordításokat. **A tárgyi hatálya alá tartozó okirattípusoknál** felülírja az MT rendeletet, az OFFI kizárólagosságát;
- **közvetlen hatállyal bír, teljes egészében kötelező és közvetlenül alkalmazandó 2019. február 16-tól.** A tagállamnak nem kell a hazai jogba átültetni vagy elfogadni, a polgárok közvetlenül hivatkozhatnak rá hatóság/bíróság előtt, őket közvetlenül jogosítja;
- a 2012-ben elindított **belső piaci információs rendszer (IMI)** az egységes piacon belül használt közokiratok mintatára, amely az ismeretlen dokumentumok első ellenőrző pontjaként szolgálhat;
- minden tagállam hites fordítói előtt **kinyílik az európai piac** – az egyes tagállamok által erre feljogosított hites fordítók által készített fordítást minden tagállam **köteles elfogadni;**
- **2018. augusztus 16-ig** minden tagállam köteles **nyilvánossá tenni** a nemzeti joga szerint hiteles fordítás és tolmácsolás végzésére jogosult **szakemberek listáját, és a leggyakrabban használt közokiratok mintáját vagy sajátos jellemzőit.**

Alább egy-egy idézettel foglaljuk össze azt az egységes európai szellemiséget és jogalkotási trendet a hiteles fordítás, hatóság tolmácsolás szabályozását illetően, melyhez hazánknak is fel kell zárkóznia.

- I. **ELJÁRÁSOK EGYSZERŰSÍTÉSE** – „A tagállamok megvizsgálják a szolgáltatási tevékenység nyújtására való jogosultságra és annak gyakorlására alkalmazandó eljárásokat és alaki követelményeket. Amennyiben az e bekezdés szerint megvizsgált eljárások és alaki követelmények nem eléggé egyszerűek, a tagállamoknak **EGYSZERŰSÍTENIÜK** kell azokat.” (2006/123/EK irányelv)
- II. **FORDÍTÁSI TEVÉKENYSÉG CSÖKKENTÉSE:** „a többnyelvű formanyomtatványoknak (...) **elkerülhetővé kell tenniük e közokiratok fordítását.**” „Attól a személytől, aki többnyelvű formanyomtatvánnyal kísért közokiratot mutat be, **nem követelhető meg a közokirat fordításának bemutatása.**” „**Nem követelhető meg fordítás** azokban az esetekben, amikor: (... az okirathoz) többnyelvű formanyomtatványt csatoltak” (2016/1191 rendelet) Mindennek a hátterét, szándékát már a Bizottsági javaslat is explicite kimondja: „A többnyelvű formanyomtatványok elsődleges célja az uniós polgárokkal és vállalkozásokkal szemben támasztott, fennmaradó **fordítási követelmények CSÖKKENTÉSE** lesz.” (Bizottsági javaslat - 1024/2012/EU rendelet módosításáról)
- III. **BÜROKRATIKUS AKADÁLYOK LEBONTÁSA**
 - a. **alakiságok MEGSZÜNTETÉSE (Apostille)** „A hatálya alá tartozó közokiratokat és azok hiteles másolatait **mentesíteni** kell a **felülhitelesítés,** illetve a **hasonló alakiságok** valamennyi formája alól.” (2016/1191 rendelet)
 - b. **alakiságok EGYSZERŰSÍTÉSE (Hiteles fordítások és másolatok):** „Egyszerűsíteni kell továbbá az **egyéb alakiságokat,** nevezetesen a közokiratok **hiteles másolatai** és **fordításai** minden esetben

való bemutatásának előírását is, a közokiratok tagállamok közötti forgalmának további könnyítése érdekében (2016/1191 rendelet).

- IV. **HITELES FORDÍTÁS ÁLTALÁNOS ELŐÍRHATÓSÁGÁNAK SZŰKÍTÉSE** – „A tagállamok **NEM KÖVETELHETIK MEG**, hogy valamely, más tagállamból származó irat esetében az eredeti példány vagy annak hiteles másolata vagy **HITELES FORDÍTÁSA kerüljön benyújtásra**, kivéve a más közösségi eszközök által előírt esetekben, vagy ha e követelményt közérdeken alapuló kényszerítő indok támasztja alá, beleértve a közrendet és a közbiztonságot.” (2006/123/EK irányelv)

Itt kell megjegyezni, hogy a **HITELES FORDÍTÁS ÁLTALÁNOS ELŐÍRHATÓSÁGÁNAK szűkítését**, mint európai uniós trendet, már a magyar jogalkotó is észlelte és láthatóan elfogadta. Példának okáért a 2018 elején hatályba lépett új Pp. (2016. évi CXXX. tv.) már így rendelkezik:

62. § [Fordítás szükségessége a perben] „Fordítás szükségessége esetén - jogszabály, az Európai Unió kötelező jogi aktusa, illetve nemzetközi egyezmény eltérő rendelkezése hiányában – **egyszerű fordítás alkalmazható**. Ha a lefordított szöveg helyessége, illetve teljessége tekintetében kétely merül fel, hiteles fordítást kell alkalmazni.” Az új Pp. fenti rendelkezése megerősíti, hogy a magyar jogalkotó is osztja azt az álláspontot, mely szerint **a hiteles fordítási kötelezettséget szűkíteni kell**.

Ruttner Veronika, fővárosi törvényszéki bíró egy 2015-ös tanulmányában⁹ így fogalmaz a hiteles fordítások bemutatási kötelezettségével kapcsolatban: „Hatályos jogrendszerünket a teljesség igénye nélkül áttekintve látható, hogy amennyiben közokiratok fordításának szükségessége merül fel, **a hiteles fordítás készítésének követelményével csak elvéte találkozhatunk**.” Majd így folytatja: „A bírósági határozatok fordítását eleve csak képesített szakfordító végezheti, **így a fordítást elvégző személye, azaz szűkebben a fordítót a szakfordítás elvégzésére feljogosító képesítése az, amely álláspontom szerint a fordítás megfelelőségét, úgymond hitelét garantálja**. A bírósági határozat fordítása tehát annak kiadmányán és szakfordításán keresztül egyezik meg az eredeti határozattal.”

8.5. Az európai uniós jogalkotás hatása az OFFI Zrt. működésére

Az alábbiakban felvázolt taxonómia négy fő csoportba – büntetőjogi, polgári jogi, személyekkel kapcsolatos és közigazgatási típusiratok osztályába – rendezi az OFFI Zrt. által jelenleg hitelesen fordított okirattípusokat. A kördiagramok azt szemléltetik, hogy a 2016/1191 EU rendelet hatására 2019-től, majd előreláthatólag 2021-től, mely okirattípusok esetén teszik szükségtelemmé a fordítást és a hitelesítést a többnyelvű formanyomtatványok, mint fordítási segédletek.

⁹ Ruttner Veronika (Fővárosi Törvényszék) *A hiteles fordítás szükségességének kérdése a polgári eljárásban* (Jogtudományi Közlöny *).2015. január

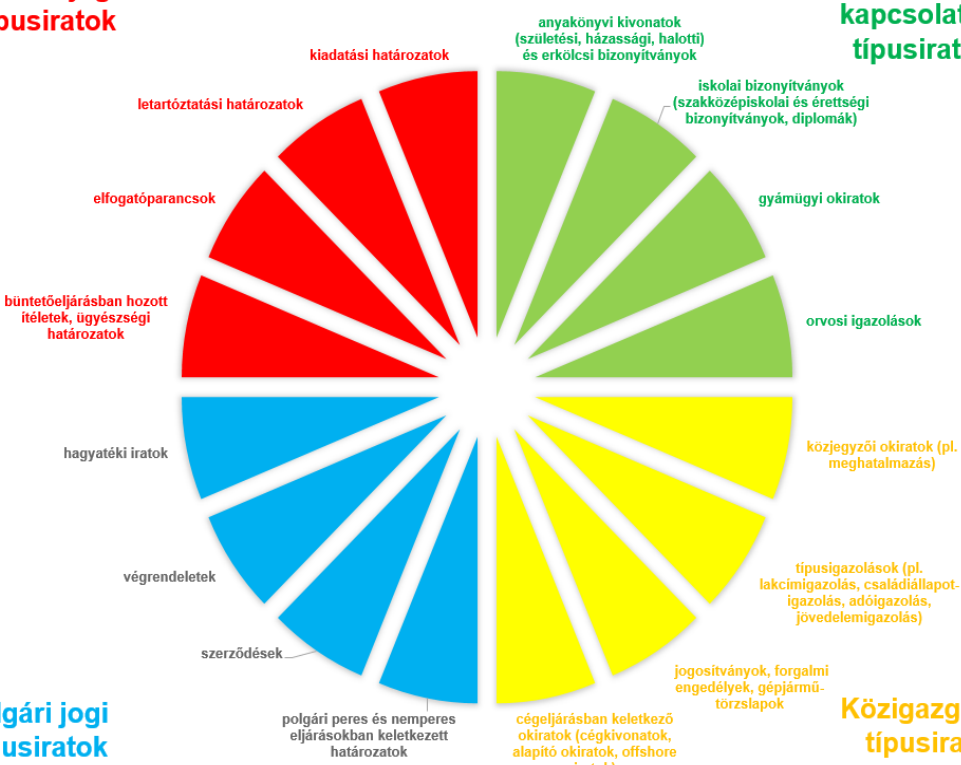
Büntetőjogi típusiratok

OKIRATTÍPUSOK 2019 ELŐTT

Személyekkel kapcsolatos típusiratok

Polgári jogi típusiratok

Közigazgatás típusiratok

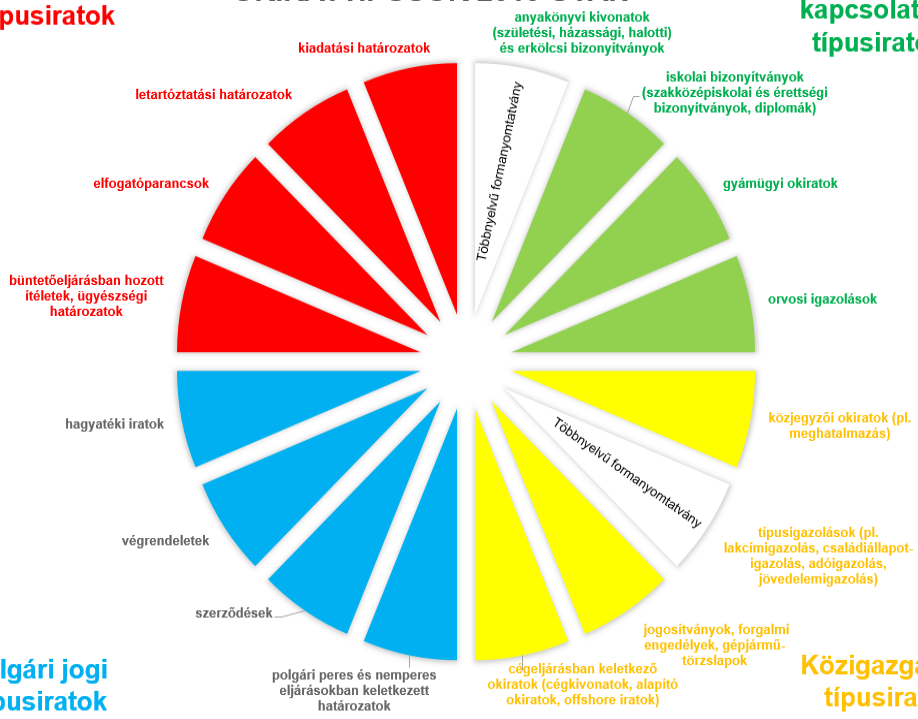
Büntetőjogi típusiratok

OKIRATTÍPUSOK 2019 UTÁN

Személyekkel kapcsolatos típusiratok

Polgári jogi típusiratok

Közigazgatás típusiratok

9. Nemzetközi legjobb gyakorlatok

9.1. Nemzetközi kitekintés

A hiteles fordítás aktuális helyzete Ausztriában, az Egyesült Királyságban, Kanadában, Hollandiában, Romániában, Svédországban és Szlovéniában.

Jelen fejezet célja, hogy áttekintést adjon a felsorolt országok aktuális fordításhitelesítési, illetve bírósági/hatósági tolmácsolási intézményrendszeréről, gyakorlatáról, valamint a hites fordítókkal és tolmácsokkal szemben támasztott követelmények főbb paramétereiről. A koncepciónk szempontjából alapvető fontosságú német modellt a 7.2. alfejezetben ismertetjük. A felhasznált adatok az esetek többségében nem primer jogforrásokból, hanem kormányzati honlapokon, fordítószakmai és fordítóképző szervezetek, fordítócégek honlapján közzétett közleményekből és a forrásként jelzett tanulmányokból származnak, amelyek kiegészülnek a szakmában dolgozó adatközlők nyilatkozataival.

A legfőbb kérdések, amelyekre választ kerestünk:

- *Ki jogosult hiteles fordítást készíteni, fordítást hitelesíteni? Milyen jogi formában működnek a jogosultak: természetes személyek, jogi személyek, esetleg állami szervek? Ha névjegyzékbe történő felvételhez vagy kamarai tagsághoz kötött a jogosultság, melyek a tagság kritériumai?*
- *Van-e állami díjrendeletben szabályozott hatósági vagy rögzített ára a hiteles fordítói tevékenységnek?*
- *A hites fordítóknak, tolmácsoknak milyen időközönként kell vizsgáznuk a jogosultság megszerzéséhez, illetve fenntartásához, melyek a vizsga főbb tartalmi elemei, a vizsgára bocsátás és a vizsga teljesítésének feltételei?*

A fenti kérdéseket a 2009-ben Antwerpenben alapított Európai Hites Tolmácsok és Fordítók Szövetsége (EULITA) is vizsgálta. Tanulmányukban megállapították, hogy a hiteles fordításnak alapvetően két modellje van jelen Európában. A **kontinentális jogra** jellemző a hites fordító intézménye, míg a **common law** országokban (Egyesült Királyság, Írország, USA) nincs ilyen foglalkozás, és deregulált rendszert találunk. Az alábbiakban országonként tekintjük át részletesen a legjobb gyakorlatokat.

Ausztria

Ausztriában hiteles fordítás készítésére azok az **esküt tett** hites fordítók jogosultak, akik a hites fordítói/tolmács („*Gerichtsdolmetscher*”) **névjegyzékben szerepelnek**. A jogosítvány megszerzésének **feltételeit** és **menetét** szövetségi szintű jogszabály rögzíti.

A hites fordítói jogosítvány megszerzését a **területileg illetékes bíróság** és az „*Österreichischer Verband der allgemein beeideten und gerichtlich zertifizierten Dolmetscher*” („*Austrian Association of Generally Sworn and Court Certified Interpreters*”) (ÖVGD – egy 1920 óta, nonprofit egyesületi formában működő szervezet) biztosítja és felügyeli, egymással együttműködésben.

A jelöltnek először hites fordítói **vizsgát** kell tennie, amely szóbeli és írásbeli vizsgából, tartalmilag pedig a nyelvi kompetenciák vizsgálatából áll, mindkét nyelvirányba, ezen túlmenően pedig a jogi ismereteket is teszteli. A vizsgát a jelölt lakóhelye szerint illetékes helyi (elsőfokú) bíróság elnöke szervezi. A vizsgabizottság egy bíróból és két nyelvészből áll (akik főszabályként az ÖVGD tagjai). **A vizsgára bocsátás feltételei:** egyetemi végzettséget nem szükséges igazolni, csak a fordítás területén szerzett szakmai gyakorlatot, viszont a fordító/tolmács

egyetemi végzettséggel rendelkező jelöltek csak 2 év szakmai gyakorlatot kötelesek igazolni, szemben az ilyen végzettséggel nem rendelkező jelöltektől elvárt 5 évvel. A vizsgát a bíróságon kell letenni.

A sikeres vizsgát követően a jelölt **esküt tesz** a lakóhelye szerint illetékes bíróság előtt. A **regisztrációs díj** befizetése után a hites fordítót/tolmácsot a lakóhelye szerint illetékes (elsőfokú) bíróság felveszi a **hites fordítók/tolmácsok névjegyzékébe**. A nyilvántartásba vett fordítónak/tolmácsnak ellátási kötelezettsége van, a bíróság idézésére **köteles megjeleni**. A megjelenési kötelezettség elmulasztásának közvetlen szankciója nincs, de az osztrák szakértői és tolmáctörvény 10. §-a alapján a törvényszék elnöke megvonhatja a szakértő igazságügyi szakértői minőségét, ha többször megtagadja a kirendelést. Mivel ez a szabály értelemszerűen alkalmazandó a tolmácsokra is, ez valódi hátrányos jogkövetkezmény.

<https://www.ris.bka.gv.at/GeltendeFassung.wxe?Abfrage=Bundesnormen&Gesetzesnummer=10002338>

A hites tolmácsokra ugyanazok a feltételek vonatkoznak, mint a hites fordítókra, sőt, a hites fordító/tolmács megnevezésére használt gyűjtőfogalom valójában a „tolmács” terminus.

Az első névjegyzékbe vétel **öt évre szól**; a névjegyzéki tagság meghosszabbítása további 5, illetve 10 éves időtartamokra kérhető. A **hosszabbításhoz** nem szükséges újabb vizsga letétele vagy újabb regisztráció, csak i) annak igazolása, hogy a fordító ez alatt az idő alatt hites fordítóként/tolmácsként dolgozott; és ii) panaszmentesség (azaz: az állami szervek, amelyek igénybe vették a szolgáltatásait, nem tettek panaszt a munkája minőségével kapcsolatban a nyilvántartó bíróságnál). A hites fordító/tolmács **el is veszítheti ezt a jogosultságát**: a nyilvánvaló eseteken túl – halál, cselekvőképességet kizáró gondnokság alá helyezés stb. – a hites fordító/tolmács akkor is elveszti a hiteles fordításra való jogosultságot, ha valamely szerv, amelynek dolgozott, jogosítványa visszavonását kezdeményezi a nyilvántartó bíróságnál, illetve akkor is, ha a megadott időtartam lejárt, és hosszabbítás nem történt.

A fenti időbeli korlátozás mellett **tárgyi korlátozás nincs**. A hiteles fordítási jogosultságon belül a jogosultságot szerzett fordító a névjegyzék szerinti nyelvpárjában bármely okiratról készített fordításon elhelyezheti hitelesítő bélyegzőjét (vagy elláthatja azt minősített elektronikus aláírásával, amelyet a regisztrációkor kapott). A hiteles fordítás főbb formai követelményei: a forrásnyelvi szöveg és a fordítás összefűzve, az irat végén a hites fordító esküvel megerősített nyilatkozata arról, hogy a fordítás mindenben megfelel az azzal összefűzött forrásnyelvi szövegnek. A fordításon a fordító vagy a cég képviselőjének aláírása, valamint a hites fordító hitelesítő bélyegzője szerepel.

Egy adatközlő szerint szövetségi jogszabály rendelkezik a hiteles fordítás díjairól, de erről részletesebb adat jelenleg nem áll rendelkezésünkre.

Minden Ausztriában regisztrált névjegyzéki hites fordító/tolmács az ÖVGD tagjává válhat, azonban a tagság nem feltétele a tevékenység folytatásának.

Egyesült Királyság

Az **Egyesült Királyságban** a fordítási tevékenység alapvetően szabadon folytatható, az adott működési formára előírt vállalkozói/adó-/TB-/munkaügyi regisztrációk mellett bárki végezhet ilyen tevékenységet és állíthat ki számlát fordítási szolgáltatásról. Sem képesítési követelményeket, sem szakmai gyakorlatot, regisztrációt vagy más feltételt **nem ír elő kötelező és egységes jelleggel a központi kormányzat**.

Ez nem jelenti azt, hogy nincsenek **ajánlások** és **kialakult gyakorlat**. Mint köztudott, az Egyesült Királyság *common law* ország, és társadalomfejlődésére az **organikus fejlődés** jellemző (szemben a francia típusú társadalomfejlődési modellel, ahol forradalmi törések, éles váltások szakítják meg a fejlődést, és adnak időnként teljesen új irányt neki); a hiteles fordítás intézményi keretei is ennek megfelelően alakultak ki. Ma a hiteles fordítás puhább normákra, szokásjogra, ajánlásokra épül, a hatósági, bírósági tolmácsolásra viszont keményebb normák vonatkoznak, vagyis az utóbbi mára kőgens(ebb) szabályozást kapott. Ezek a rendszerek egy *common law* országban megfelelő módon tudnak egymás mellett létezni.

Az Egyesült Királyságban nem létezik olyan „*certified translator*”, mint más államokban, ahol az állam által mindenre kötelező érvényű jogszabályban felhatalmazott fordítók jogosultak csak hivatalos iratokat (közokiratokat) fordítani. Mára mégis kikristályosodott itt is a hiteles, hivatalos, állami szervek részére, közokiratokról készített fordításokkal kapcsolatos eljárás. Jelenleg **három fő fordításhitelesítési gyakorlattípus működik** egymás mellett az Egyesült Királyságban.

I. FORDÍTÁSHITELESÍTÉS

1. A fordítók és fordítócégek szabadon helyezhetik el az általuk készített fordításokon a saját fordításhitelesítő záradékukat/bélyegzőjüket/tanúsítványukat

Mivel nincs egységes központi norma erre vonatkozóan, az egyéni fordítók és a fordítóirodák is jogosultak „*official*” vagy „*certified*” tanúsítvánnyal ellátni fordításaikat, azt állítva, hogy a fordítás megfelel az eredeti szövegnek.

Erre vonatkozóan **semmilyen** követelmény nincs, nem kell semmilyen konkrét végzettség, elég az, hogy az adott **személy**, egyéni vállalkozói vagy más működési formában, illetve a **cég**, amely ilyen személyeket foglalkoztat, ezt **állítja** a fordításról, és tanúsítványával **ezért felelősséget vállal**.

2. Meghatározott fordítói szervezetek feljogosítják a tagjaikat arra, hogy a szervezet bélyegzőjével/matricájával/tanúsítványával, illetve a szervezet tagjai számára biztosított, nevüket kísérő rövidítés használatával tanúsítsák a fordítás hitelességét.

Egyes fordítókat és fordítócégeket tömörítő szervezetek, amelyek feljogosítják tagjaikat, hogy az általuk készített fordításokon elhelyezzék a szervezet bélyegzőjét/matricáját, ezzel tanúsítva a fordítás hitelességét. A **minőségi garanciát** ez esetben az adja, hogy a **szervezet képesítési és egyéb követelményekhez köti a tagságot**. Ezek a szervezetek részben azonosak azokkal, amelyek az elismert fordítói, illetve tolmácsvizsgákat szervezik és szakképesítéseket nyújtvák.

Ugyan nincs központi norma, amely a fenti 2. típusú fordításhitelesítést az 1. elé helyezné, vagy egyiket „hivatalosabbá” nyilvánítaná a másikkal, az utóbbi évek gyakorlata alapján a **Home Office, az egyéb kormányzati szervek és a bíróságok** az **ITI** és az **ATC tagjainak** hitelesítő bélyegzőjével/matricájával/tanúsítványával ellátott fordításokat **fogadják el elsősorban**, ha hivatalos eljárásuk során közokiratok hiteles fordítására van szükség.

Az **Institute of Translation and Interpreting (ITI)** az egyik olyan, **egyéni fordítókat, fordítóirodákat** és más fordításhoz kapcsolódó **intézményeket** tömörítő szervezet, amely feljogosítja tagjait arra, hogy az általuk biztosított, azonosítószámot tartalmazó bélyegzővel/matricával hitelesítsék fordításaikat.

Az ITI hitelesítő matrica **minőségi garanciát** jelent, mivel a fordítóknak szakmai és egyéb **követelményeknek** kell megfelelniük ahhoz, hogy ITI-taggá válhassanak. A tagsághoz szükséges **feltételek: egyetemi szintű fordítói végzettség**, amely előfeltétele a következő feltétel teljesítésének: az ITI által szervezett „*Qualified Translator*” **vizsga** letételének. A vizsga egy, a fordító munkája során előforduló átlagos nehézségű szöveg fordításából áll, és fordítónak **négy nap** áll rendelkezésére, hogy rendes munkakörnyezetében, a szokásos körülmények között elvégezze a fordítást (általában péntektől hétfőig), azokat a szótárakat és egyéb segédanyagokat használva, amelyeket egyébként is használna. A szöveg kb. 1000 szó terjedelmű, a tematikáját a jelölt választhatja ki előzetesen. A jelöltnek nyilatkozatot kell aláírnia, hogy a fordítást ő készítette. A tagság további feltétele a jelölt megbízói által adott **referencia**, amellyel összességében legalább 3 éves **szakmai gyakorlatot** kell igazolni, valamint a **tagdíj** befizetése.

Az ITI a fordító/tolmács/konferenciatolmács tagságot több, a szakmai gyakorlati idő mértéke szerint rendezett kategóriában tartja nyilván, pl. MITI (*Member of the Institute of Translation & Interpreting*) vagy FITI (*Fellow of the Institute of Translation & Interpreting*). A tagok a fenti **rövidítéseket** jogosultak viselni a nevük után, és feltüntetni a fordításhitelesítésre rendelkezésükre bocsátott matricákon.

A **természetes személy** fordítók az ITI fordításhitelesítő matricáját az ITI tagságuk igazolására helyezik el, a **céges tagok** – azaz a fordítóirodák – azt tanúsítják a matricával, hogy olyan fordító készítette a fordítást, aki az ITI-ben megfelelő *Qualified Translator* tagsággal rendelkezik.

Az ITI továbbképzési programokat is szervez, biztosítva tagjainak a folyamatos továbbképzést (a svéd hites fordítók képzését és továbbképzését biztosító SIGV-hez hasonlóan (ld. ott), ahol a fordítóknak személyes „*accountjuk*” van, amelyben nyomon követhető a képzettségük aktuális állása), de a továbbképzéseken való részvétel **nem feltétele** a hitelesítési jogosultság megőrzésének, az **határozatlan időre szól**.

Az ITI nyilvánosan hozzáférhető **névjegyzéket** is vezet tagjairól – a természetes személy fordítókról és a fordítóirodákról is.

Az ITI-tagok által készített fordítást a *Home Office*, az egyéb kormányzati szervek és a bíróságok **hiteles fordításnak fogadják el**. Maga az ITI nem végez fordítási és tolmácstevékenységet.

Az **Association of Translation Companies** (ATC) a **fordítóirodákat, professzionális fordításszolgáltatókat** tömörítő szervezet.

Tagjai között **nincsenek természetes személyek**, csak fordítással, tolmácsolással és egyéb nyelvi szolgáltatással foglalkozó **cégek**. A mára kialakult, fent ismertetett gyakorlat szerint a tagjai által készített és az ATC által rendelkezésre bocsátott hitelesítő matricával/bélyegzővel hitelesített fordítást szintén elfogadják hiteles fordításként a *Home Office*, az egyéb kormányzati szervek és a bíróságok.

Az ATC is vezet nyilvánosan hozzáférhető **névjegyzéket** a tagjairól.

A **Chartered Institute of Linguists** (CIOL) kétségkívül a **fordítói szakképesítést nyújtó intézmények csúcsán helyezkedik el** az Egyesült Királyságban. Ez az egyetlen olyan, graduális és posztgraduális szinten fordítói és tolmács szakképesítést nyújtó szervezet, amelynek képezéseit az *Office of Qualifications and Examinations Regulation* (Ofqual) is **elismeri**. Az itt megszerezhető főbb szakképezések: *Diploma in Translation* (DipTrans), *Diploma in Public Service Interpreting* (DPSI), *Diploma in Police Interpreting* (DPI), *Certificate in Bilingual Skills* (CBS), *Certificate in Languages for Business* (CLB).

A CIOL által nyújtott fenti szakképezések és vizsgák közül kiemelkedő jelentőségű a **Diploma in Public Service Interpreting** (DPSI) **vizsga**, mivel ezt kell azoknak a szakembereknek letenniük, akik jogi szakterületen bíróságoknak, ügyvédeknek, illetve bevándorlással kapcsolatos ügyekben, egészségügyben vagy a helyi önkormányzatok megbízásából kívánnak hites tolmácsként eljárni, mivel ez a **fő feltétele a National Register of Public Service Interpreters névjegyzékbe** (ld. lent) való felvételnek. A vizsgát angol jog, skót jog, északír jog, egészségügy és helyi önkormányzás szakterületeken szervezik. Aki sikeresen teljesíti a vizsgát, felvételét kérheti a *Chartered Institute of Linguists*be, illetve regisztrálhat a *National Register of Public Service Interpreters* (NRPSI) **névjegyzékbe**, ahonnan a bíróságok és hatóságok választják ki az ügyeikben kirendelendő hites tolmácsokat. A *Diploma in Public Service Interpreting* hosszú idő alatt szerezhető meg, a bemeneti képesítési követelmények teljesítésétől számítva kb. **öt év** kell ahhoz, hogy a jelölt megszerezze az oklevelet.

A CIOL is rendelkezik **nyilvántartott tagsággal**, amely az általa szervezett vizsgákat teljesített, természetes személy fordítókból és tolmácsokból áll. Itt is több tagsági fokozat van, akárcsak az ITI-nél, és az egyes tagsági kategóriák itt is a szakmai gyakorlat időtartama szerint változnak. Az ITI-tagokhoz hasonlóan, a CIOL-tagok is jogosultak a tagsági jogállásukat és annak fokozatát jelölő MCIL (*Member of the Chartered Institute of Linguists*), FCIL (*Fellow of the Chartered Institute of Linguists*) és egyéb rövidítéseket nevük után viselni, és a fordításhitelesítési nyilatkozataikban/záradékaikban/bélyegzőiken feltüntetni.

A CIOL is vezet **nyilvános névjegyzéket** tagjairól. A névjegyzékbe való vétel **feltételei**: szakmai gyakorlat, CIOL-tagság (amely, a fentiek szerint, a CIOL szakképesítő vizsgájának teljesítéséhez kötött), az etikai kódex elfogadása és a tagdíj befizetése. Érdekesség, hogy a CIOL szakképesítő vizsgáján megfelelt tagfelvétellel jelentkező fordítókat a többi feltétel teljesítése esetén automatikusan felveszik, azonban az egyéb, brit

egyetemen szerzett szakfordítói végzettséggel rendelkezőket – pl. *Masters in Translation*, amellyel szintén lehet jelentkezni tagfelvételre – egyéni elbírálás szerint veszik fel, illetve utasítják el.

3. Esküvel megerősített fordítás „*sworn translation*”

Ebben az esetben a fordító a fordítás hitelességére vonatkozó nyilatkozatát Angliában **ügyvéd** (*solicitor*), Skóciában pedig **közjegyző** előtt erősíti meg. Erre akkor van szükség, ha a felhasználás során fontos a fordító személyazonossága. **Ritkábban alkalmazott** fordításhitelesítési mód, többnyire legfelsőbb bírósági eljárásokban, külföldi cégalapítások esetén, felszámolásnál, egyes bontóperekben stb. fordul elő.

Az ügyvéd/közjegyző a záradékban a fordító **személyazonosságát tanúsítja**, valamint azt, hogy a fordító **megeksüdt** előtte, hogy a fordítást legjobb tudása szerint készítette el, a záradékot összefűzi a forrásszöveggel és a fordítással, és bélyegzőjével látja el. Az ügyvéd/közjegyző a fordítás **minőségére**, a forrásszöveg hitelességére vonatkozóan **nem nyilatkozik**.

Ez a fajta eskü a fordítás **súlyát** és a fordító **felelősségét** erősíti: amennyiben szándékos félrefordítás vagy gondatlan, hanyag fordítás esete áll fenn, a fordító felelősségre vonható a bíróság megsértéséért („*contempt of court*”), hamis fordításért/tolmácsolásért vagy szakmai hanyagsággal okozott kárért.

Azért alkalmazzák viszonylag **ritkán**, mert rendkívül **drága** megoldás; **jelentősen növeli a fordítás költségeit**, és **meghosszabbítja** a teljesítés határidejét.

Érdekesség: A cégeljárásban felhasznált **cégiratok** fordítása az Egyesült Királyságban is eltérő jelleget mutat, akárcsak Magyarországon. A cégeljárás során a felhasználni kívánt cégirat fordításához a *Certified voluntary translation of an original document that is or has been delivered to the Registrar of Companies* formanyomtatványt kell kitölteni, amellyel a **cég, vezető tisztségviselője** vagy **ügyvédje** útján, tanúsítja, hogy a becsatolt fordítás az adott cégirat hiteles fordítása.

I. HATÓSÁGI TOLMÁCSOLÁS

Az intézmény fejlődése úgy hozta, hogy a hatósági tolmácsolás végzésére szigorúbb, központosítottabb normák vonatkoznak, mint a hiteles fordításra. Míg hiteles fordítást bárki jogosult végezni, és a központi szervek, bíróságok önállóan, esetenként és egyedileg dönthetik el, hogy mely fordítást kérik és fogadják el hitelesnek az adott ügyben, a **bíróságok** és a **rendőrség részére tolmácsolási tevékenységet az végezhet, aki rendelkezik** a CIOL által biztosított *Diploma in Public Service Interpreting* (DPSI) **végzettséggel**, és **szerepel a *National Register of Public Service Interpreters* névjegyzékben**.

A *National Register of Public Service Interpreters* névjegyzéket független szervezet kezeli, amely egy 1994. évi kormányzati bizottsági ajánlás alapján jött létre annak érdekében, hogy a megfelelő szakképesítéssel rendelkező, felelős tolmácsokat a bíróságok számára hozzáférhető módon tartsa nyilván. Több tagsági kategóriát különböztet meg. A **rendes tagság feltételei: *Diploma in Public Service Interpreting*** (ld. fent) és igazolt **szakmai gyakorlat** (több mint 400 óra *Public Service Interpreting* az Egyesült Királyságban, az igénybe vevő állami szerv által igazoltan). Az olyan ritka nyelvekre, illetve nyelvekről dolgozó tolmácsok részére, amelyekből nem szerezhető meg a *Diploma in Public Service Interpreting*, az NRPSI önálló tagsági kategóriát biztosít. Náluk a névjegyzék kezelője kivételt tesz a képesítési feltétel alól. A névjegyzékbe való felvétel további, egységes feltételei: a biztonsági **átvilágítás** és az **etikai kódex** elfogadása.

Összefoglalva: az Egyesült Királyságban nincs egységes, központi szabályozott rendje és feltételrendszere a hiteles fordítás készítésének, **nincs** a hiteles fordítás készítésére jogosultakkal szemben alkalmazott **központi, kötelező előírás, nincs kijelölt központi szerv, amely kizárólagosan** lenne jogosult ezeket a feladatokat ellátni. Az Egyesült Királyságra jellemző organikus fejlődés során kialakult mai helyzet szerint a fordítást igénybe vevő szervek döntenek el, hogy kinek a fordításhitelesítését tekintik elfogadhatónak. **Az ITI honlapján érdekes megjegyzés található, amely jól szemlélteti ezt a helyzetet.** A szervezet a saját tagjainak címezte az alábbiakat, a fordításhitelesítési tanúsítványára vonatkozóan: „*a certificate is acceptable if it is accepted*” – azaz a

fordításhitelesítési záradék akkor elfogadott, ha elfogadják azt (a végfelhasználók). **Azt tanácsolja tagjainak, hogy hitelesítsenek, és várják meg, hogy megtámadják-e, vagy elutasítják-e a hiteles fordításukat a felhasználás során.** Ez kiválóan mutatja a **precedensjog** működését. *Expressis verbis* rögzíti is a honlap, hogy az ilyen elutasítás precedenst keletkeztet, de hozzá kell tenni, hogy az elfogadás is.

Skócia

Skóciában sincs kötelező érvényű központi norma, viszont **egységességi törekvések** láthatók. A Skót Kormány célul tűzte ki az elmúlt években, hogy azzal is segítse a diszkrimináció tilalmának megvalósulását, hogy a közösség nyelvi/fordítási/tolmácsolási szükségleteinek kielégítése céljából központi szabványokat, fogalmakat, legjobb gyakorlatokat **gyűjt** és **teszt közzé**, és **ajánlásokat** fogalmaz meg az állami szervek részére a fordítási/tolmácsolási szolgáltatások igénybevételére vonatkozóan. Ennek megfelelően a skót kormányzati honlap széles teret ad a fogalom meghatározásoknak (mi a fordítás, tolmácsolás stb.), meghatározza, hogy a fordítást/tolmácsolást igénybe vevő állami szerveknek mire kell figyelemmel lenniük a fordítások megrendelése során (39 tételből álló listában kifejtve), és elvárást fejez ki az állami szervekkel szemben, hogy professzionális fordításslavolatásokat vegyenek igénybe.

Mivel Skóciában a közzférában is működik több nyelvi szlavolatató, a kormány honlapja felsorol 7 olyan kormányzati („*government agency*” jogállású) nyelvi szlavolatatót, amely fordítást és tolmácsolást végez Skóciában, és **ajánlja**, hogy az állami szervek vegyék igénybe a szlavolatásaikat, **de nem írja ezt elő kötelezően**.

A tolmácsolás vonatkozásában a skót kormány **ajánlja** az állami szerveknek, hogy *Diploma in Public Service Interpreting* (DPSI) végzettséggel rendelkező tolmácsokat vegyenek igénybe, **de** (jellemzően) **azonnal fel is puhítja még az ajánlást is** azzal, hogy más egyetemről szerzett konferenciatolmács vagy ezzel egyenértékű végzettség is biztosíthatja a tolmácsolás megfelelő színvonalát. **Kifejezett ajánlást** fogalmaz meg a tolmács büntetlen előéletének ellenőrzésére és a titoktartási kötelezettség vállalására. Emiatt azt ajánlja, hogy az állami szervek a *National Register of Public Service Interpreters* tagjai közül válasszanak tolmácsot, mivel a névjegyzék tagjai elfogadták a névjegyzékkezelő szervezet etikai kódexét, amely megfelelően rendezi a titoktartás kérdését is.

Összességében: Skóciára is jellemző, hogy a hatósági tolmácsolás kérdésében fogalmaz meg keményebb ajánlásokat az állam, míg a hiteles fordítás kérdésében szinte semmilyen kötelező, formális követelményt nem határoz meg, a hiteles fordítást felhasználó állami szervekre bízva, hogy kinek a fordításhitelesítését fogadják el.

Hollandia

Hollandia a hetvenes évektől hosszú ideig ingyen biztosította a jogosultaknak (elsősorban a bevándorlóknak, különféle eljárásokban: egészségügyi beavatkozásoknál, ügyletkötésnél) a hiteles fordítást/tolmácsolást. A szakmai színvonal alacsony volt, mivel egyrészt – az ingyenességére tekintettel – az ügyfelek a rosszabb minőséggel is elégedettek voltak, másrészt az állam nem ellenőrizte a teljesítés minőségét, e nélkül fizette ki utólag a tolmácsok/fordítók munkadíját. Hollandia később hatékonyabb és professzionálisabb rendszer kiépítését tűzte ki célul, amelynek kialakításánál már irányadóak voltak a minőségi szempontok, illetve a szlavolatások ingyenességének megszüntetése: 2007 októberében kihirdették az új, hites („felesketett”) tolmácsokról és fordítókról szóló törvényt.

Az új törvény létrehozta a **hites fordítók/tolmácsok új, országos névjegyzékét**, meghatározza a **regisztráció** képesítési és egyéb **követelményeit**, továbbá **azokat az állami szerveket, amelyek kötelesek hiteles fordítást igénybe venni**, és taxatívén fel is sorolja őket. Ide tartoznak: a bíróságok, a rendőrség, a bevándorlási hivatalok és az ügyészség.

Az új törvény hatálybalépése után két évig nem volt hatályos azokra, akik az 1978. évi törvény szerint minősültek hiteles fordítónak, vagy akik a 2003. évi átmeneti szabályozás szerint lettek bejegyezve a tolmácsok és fordítók országos minőségi jegyzékébe. Ma az ideiglenes jegyzék már nincs hatályban.

A jelenleg hatályos törvény szerint **hiteles fordítást** azok a **fordítók készíthetnek, akik szerepelnek** a *Register of Sworn Interpreters and Translators* (RBTV) **névjegyzékben** és **letették az esküt**.

A **Névjegyzéket** az Igazságügyi Minisztériumhoz tartozó **iroda** (*Bureau for Sworn Interpreters and Translators*) (Bureau Wbtv) **kezeli**. A névjegyzékbe történő felvétel **feltételei** között szakmai feltételek (fordítói/tolmács egyetemi **végzettség** és/vagy **vizsga** az iroda által kijelölt szakértői bizottság előtt) és egyéb garanciális feltételek (pl. erkölcsi bizonyítvány) egyaránt szerepelnek. A vizsgán a nyelvi kompetenciákat, a fordítási/tolmácsolási készségeket, a kulturális ismereteket és a jogi ismereteket is ellenőrzi a háromtagú szakértői bizottság. A hites tolmácsvizsgán a jogi és nyelvi ismereteken túl egy bírósági tárgyalást megjelenítő szituációs játék feladatát is teljesíteniük kell a jelölteknek.

A névjegyzékbe történő felvételhez szükséges, az Igazságügyi Minisztérium által elismert fordítói és tolmácsképzéseket a *Stichting Instituut van Gerechtstolken en –Vertalers* (SIGV), a Bírósági Tolmácsok és Fordítók Intézetének Alapítványa szervezi, és ez a szervezet alakítja ki a vizsgáztatási rendszert is.

Nem csak Hollandiában szerzett szakirányú végzettséggel lehet azonban regisztrálni a névjegyzékbe, mivel Hollandia (az irányadó elismerési jogszabályok szerint) **elismeri** a többi EU/EGT-tagállamban szerzett fordítói/tolmács szakképesítést is. Ahhoz, hogy a külföldön végzettséget szerzett jelölt a holland hites fordítói/tolmács névjegyzékbe regisztráltathassa magát, be kell nyújtania – többek között – holland erkölcsi bizonyítványt is, ha pedig kevesebb, mint öt éve tartózkodik Hollandiában, akkor a származási tagállama által kiállított erkölcsi bizonyítványt is. A névjegyzékbe történő felvételt követően az eljárás azonos a belföldön végzettséget szerzettekkel irányadóval; a regisztráció véglegesítéséhez és a működés megkezdéséhez **eskütétel** szükséges.

A névjegyzékbe történt felvételt követően a fordító/tolmács **eskütétel iránti kérelmet** terjeszt elő a lakóhelye szerint illetékes **bíróságon**. A bíróság az eskü letételéről **igazolást** állít ki, amelyet a névjegyzéket kezelő irodának kell beadni, **ezzel zárul le a jogosultság megszerzésére irányuló eljárás**.

A névjegyzékbe vétel és a hites fordítói jogosítvány **első alkalommal 5 évre szól, megújításához továbbképzéseken való részvétel**, valamint **panaszmentes szakmai gyakorlat** szükséges. A továbbképzéseket szintén a SIGV szervezi (*Permanente Educatie*). A jogosítvány a nyilvánvaló eseteken kívül – halál, tevékenység megszűntetése stb. – is **elveszíthető**, mivel a fordítást igénybe vevők részére panaszkezelési eljárás áll rendelkezésre, amelynek végén a névjegyzék kezelője dönthet a fordító/tolmács névjegyzékből való törléséről.

A hivatkozott törvény szerint a fenti névjegyzéken kívül az igazságügyi miniszter létrehozhat egy **másodlagos listát is** azon tolmácsok/fordítók adataival, akik erkölcsi bizonyítvánnyal rendelkeznek – azaz az erkölcsi követelményeknek megfelelnek – de akár végzettség hiányában, akár olyan független szakértők hiányában, akik le tudnák bonyolítani a vizsgáztatásukat, nem tudnak a szükséges szakmai ismeretekről számot adni. A miniszter jogosult kijelölni a másodlagos listát vezető intézményt.

A névjegyzékben szereplő hites fordító **mindenfajta okirat** hiteles fordítására és fordításhitelesítésre jogosult. A hiteles fordítás formai követelményei: a hites fordító elhelyezi aláírását és bélyegzőlenyomatát a papíralapon összefűzött forrásszöveg és célnyelvi szöveg minden oldalán. A hiteles fordítás csak eredetiben alkalmas joghatás kiváltására, másolati példányai nem hitelesek.

Kanada

Tekintettel arra, hogy Kanada egy tíz tartományból és három területből álló szövetségi állam, a fordításhitelesítésre és hiteles fordítás készítésére való jogosultság szabályozása is sokrétű, illetve területi eltéréseket mutat.

A szövetségi kormány honlapja szerint hivatalos eljárásokhoz közokiratról (személyállapot-iratokról, oklevelekről) az a fordítás fogadható el hitelesnek, amelyet hites fordító (*Certified Translator*) készített és látott

el hites fordítói tanúsítványával, majd közjegyző vagy más, Kanadában hitelesítésre jogosult személy (*Commissioner of Oaths*) hitelesített.

A *Certified Translator* és a bírósági/hatósági tolmácsolásra jogosító *Certified Interpreter* minősítés **három módon szerezhető meg** Kanadában. Mindegyik eljárástípust a **Canadian Translators, Terminologists and Interpreters Council** koordinálja, a vizsgán alapuló szerzési módnál pedig ez a szervezet dolgozza ki a vizsgakövetelményeket, illetve szervezi a vizsgákat. A szervezet szövetségi szinten, egységesen szabályozza a minősítés odaítélésének központi feltételeit és standardjait, és a teljes szövetségi államra érvényes vizsga letételét követően a jelölt jogosulttá válik a fenti címek használatára. A jelöltnek a szervezet tervezett munkavégzés helye szerinti tartományi vagy területi szervezeti egységénél kell jelentkeznie a minősítés (és egyben a szervezeti tagság) megszerzésére.

A minősítés megszerzésének folyamatában az első szintet a CTTIC által szervezett **belépési vizsga** (*Associate-level examination*) jelenti, amelynek teljesítésével a jelölt *Associate Member* címet kap. Ezt követően hat év áll rendelkezésére, hogy megszerezze a minősítést.

A jelöltté válásnak, függetlenül a minősítés megszerzésének konkrét (alább ismertetett) három típusától, **egységes belépési feltételei vannak: egyetemi szintű fordítói végzettség és egy év szakmai gyakorlat vagy négy év szakmai gyakorlat**, a minősítési eljárásra való **jelentkezés** és a **díj** befizetése.

A hites fordítói (*Certified Translator*) **minősítés megszerzésének módjai:**

- **Hites fordítói vizsga alapján történő minősítés:** a CTTIC által évente egyszer (több városban egyidejűleg) megtartott, egységes, központi fordítói vizsga. A CTTIC felvállalt célja a szakmába való belépés feltételeinek egységesítése és a tartományi/területi szervezetek által bejegyzett fordítók képességeinek felmérése. A vizsga egy kötelező (általános) szöveg és egy (gazdasági/közigazgatási/műszaki) szakszöveg fordításából áll (a szakszöveg kettő közül szabadon választható). Mindkettő 200 szónál rövidebb terjedelmű.
- **Szakmai portfólió szerinti minősítés (*Dossier Certification*):** a minősítés megszerzése a jelölt „szakmai portfóliója” alapján történik. A portfólió főbb kötelező tartalmi elemei: belföldi vagy külföldi, elismert egyetemi szintű fordítói végzettséget tanúsító oklevél és két év szakmai gyakorlat igazolása, vagy öt év, főállású fordítóként szerzett szakmai gyakorlat igazolása, ügyfelek és munkáltatók ajánlásai, három szakmai „támogató” minősítése. A portfólió benyújtása nem jelenti automatikusan a hites fordítói cím megszerzését, a jelölt minősítéséről a CTTIC illetékes szervezeti egysége dönt.
- **Mentorprogram keretében történő minősítés (*Certification by Mentorship*):** a minősítés ebben az esetben mentorprogramban való részvétellel szerezhető meg. Ez a szerzési mód jelenleg Québec és New Brunswick tartományokban áll rendelkezésre, Québecben viszont elsődleges is, mivel e tartomány jogszabályai nem teszik lehetővé a minősítés vizsgával való megszerzését. A mentorprogram időtartama hat hónap, amely alatt a mentor számos alkalommal találkozik a jelölttel, figyelemmel kíséri és felügyeli a munkáját, észrevételeket és javaslatokat tesz a munkavégzése hatékonyabbá tételére. A mentorprogram végén a mentor értékeli a jelölt szakmai teljesítményét, és ajánlást tesz a minősítést odaítélő szervezetnek.

A hites fordítói vizsgán kívül a CTTIC más vizsgákat is szervez, köztük konferenciatolmács (*Conference interpreter*) vizsgát, amelyre egyetemi szintű tolmács képesítéssel vagy 200 nap igazolt szakmai gyakorlattal lehet jelentkezni, hites bírósági tolmács (*Certified court interpreter*) vizsgát, amely a nyelvi kompetencia felméréséből, jogi terminológiai és eljárásjogi ismeretekből, konzekutív tolmácsolásból és egy situációs feladatból (szimulált tárgyalásból) áll.

Végül a hites fordító/tolmács címet az a tartományi szervezet (vagy szakmai szerv) adja, amelynél a jelölt a minősítésre jelentkezett.

A CTTIC **névjegyzéket** vezet a hiteles fordítói/tolmács címeket szerzett tagjairól. A névjegyzék tartományok szerint, illetve nyelvpár, szakterület alapján szűrhető.

A fenti címek állami elismerése: New Brunswick, Ontario, Québec és British Columbia tartományi kormányzatai hivatalosan, jogszabályban rögzített módon elismerik a fentieket hiteles fordítás végzésére jogosító címként, míg más tartományokban – a hatóságok *de facto* elismerése ellenére – a CTTIC tartományi szervezetei még küzdenek azért, hogy hivatalossá tegyék ezeket a címeket.

A fenti címek kölcsönös elismerése a tartományok/területek között: a CTTIC néhány tartományi szervezeti egysége viszonyossági megállapodást kötött a fordítói címek elismeréséről, de nem minden tartományi szervezet írta alá a megállapodást. A megállapodás részletesen szabályozza az elismerés feltételeit.

A *Translations Bureau*. A Translations Bureau a Kanadai Szövetségi Kormány fordításra szakosított szerve, amely a *Department of Public Works and Government Services* alárendeltségében működik. A *Translation Bureau* sajátos, kormányhivatali jogállással rendelkezik. 1934. évi alapítása óta a Kanadai Kormány nyelvi szolgáltató, szakértői központjává vált, emellett vezető szerepet tölt be a közsféra különböző működési területein használt terminológia egységesítésében. A TB fő feladat- és hatásköre: **kizárólagosan** jogosult **fordítást, lektorálást és tolmácsolást végezni a parlament részére**, ideértve a parlament szerveit, hivatalát, a képviselőket, szenátorokat és bizottságokat. Emellett, **nem kizárólagos** hatáskörében eljárva, a kanadai szövetségi kormány szerveinek és intézményeinek nyújt nyelvi szolgáltatásokat: fordítást, tolmácsolást, lektorálást, továbbá hosszabb távra kirendelt fordítót/tolmácsot biztosít bizonyos kormányzati szerveknek. Nem vállal megbízást magánmegbízóktól, kivéve, ha ezek szerződéses kapcsolatban állnak a szövetségi kormánnyal, de ilyen esetekben is csak e szerződések keretei között.

A fordítás/tolmácsolás díját és a költségeket mindig a megrendelő állami szerv állja, hatósági díjjegyzék alapján. Mivel a kormányzati szféra terminológiai egységesítésének és fejlesztésének fő letéteményese, a TB működteti a *Language Portal of Canada*-t, amelyen keresztül hozzáférést nyújt a szövetségi kormány dolgozóinak a *TERMIUM Plus*[®] terminológiai adatbankhoz és egyéb nyelvi eszközökhöz, illetve számos általa összeállított fogalomtárat tesz nyilvánosan hozzáférhetővé.

Hangsúlyosan nem piaci jellege több ponton tetten érhető, például abban is, hogy fordítási szolgáltatásai leírásánál feltünteti, hogy az általános nehézségű és a nagyon speciális szakszövegek fordításáért azonos munkadíjat számít fel a megrendelőnek, noha – *expressis verbis* ki is emeli, hogy – az utóbbi szolgáltatás lényegesen több munkaórát vesz igénybe.

A *Translation Bureau* a legnagyobb fordítókat foglalkoztató szervezet, emellett **beszállítók** közreműködését is igénybe veszi. Beszállítói egyéni vállalkozó magánszemélyek és cégek is lehetnek. Aki beszállító szeretne lenni, feliratkozhat a *Bureau* által vezetett *Inventory of Linguistic Services Suppliers* **névjegyzékbe**.

Bírósági tolmácsolás. A bíróságok által igénybe vehető tolmácsok regisztrációját a **tartományok eltérően szabályozzák**. Ontarióban például a *Ministry of the Attorney General's Court Services Division*nál kell regisztrálni, és ez a szerv akkreditálja a tolmácsot. A regisztráció feltételei: CTTIC *Certified court interpreter* **vizsga**, a minisztérium által szervezett **szeminárium** elvégzése a különböző bírósági eljárásokról és a tolmácsokkal szemben támasztott etikai követelményekről, melynek végén külön **vizsgát** kell tenni, valamint **büntetlen előélet** és **átvilágítás**. A regisztrációkor **a tolmács vállalkozási szerződést köt a Minisztériummal, amelyben a díját is szabályozzák**; a szolgáltatásra előre meghatározott, egységes hatósági díj irányadó. Nincs előírt szakmai szervezeti tagság. A regisztráció végén a tolmács felvételt nyer a *Registry for Accredited Freelance Court Interpreters* **névjegyzékbe**, és Ontario tartományon belül a bíróságok kirendelhetik. A névjegyzék csak a bíróságok részére hozzáférhető.

Románia

Romániában hiteles fordítás készítésére és fordításhitelesítésre azok a fordítók jogosultak (*Traducător autorizat*), akik a hites fordítókat és tolmácsokat tömörítő központi, a román Igazságügyi Minisztérium

(*Ministerul Justiției*) által vezetett **névjegyzékében** szerepelnek, illetve az őket foglalkoztató fordítóirodák. A közokiratokról készült hiteles fordításokon **közjegyző** hitelesíti a fordító aláírását (*Traducere legalizată*)

A hites fordítói jogosultság megszerzését és a **névjegyzékbe** történő felvétel **feltételeit** és menetét központi jogszabályok rendezik, az egész országra egységesen.

A jogosultság megszerzésének **első feltétele jelenleg kétféle módon teljesíthető.**

1) A hites fordítójelölt **a szakfordítói vizsga sikeres teljesítésével szakfordítói bizonyítványt szerez.** Az egységes szakfordítói vizsgákat a Kultúra és a Nemzeti Vagyon Minisztériuma (*Ministerul Culturii și Patrimoniului Național*) szervezi, a vizsga követelményrendszerét és menetét szabályozó miniszteri rendelet alapján. A szakfordítói vizsga több szakterületen tehető le (műszaki tudományok, művészet, földrajztudomány, informatika, jogtudomány, orvostudomány stb.), viszont ahhoz, hogy a majd megszerzett hites fordítói jogosultságnak **meghatározott szervi hatálya legyen**, pontosabban ahhoz, hogy a fordító a hites fordítói/tolmács szolgáltatásait a (178/1997. sz.) törvényben rögzített és taxatív felsorolt szervek (Legfelsőbb Bíróság, Igazságügyi Minisztérium, Legfőbb Ügyészség, bünyügyi szervek, bíróságok, közjegyzők és bírósági végrehajtók) részére végezhesse, **jogtudományi szakirányú** vizsgát kell tennie. A vizsgára jelentkezés minimumfeltétele a középfokú végzettség, illetve az érettségi bizonyítvány. A vizsga kb. 2000 karakternyi szöveg fordításából áll, kötelezően mindkét nyelvirányban. A vizsga során szótárt lehet használni. A sikeres teljesítéshez (1-től 10-ig történő pontozás mellett) legalább 7-es eredményt kell elérni. A sikeres vizsga alapján a jelölt megkapja a **szakfordítói bizonyítványt.**

2) Azok a jelöltek, akik bölcsészettudományi karon, valamilyen **nyelvszakon** szereztek **egyetemi oklevelet**, illetve akik a 12 osztályt valamely **kisebbség nyelvén** (magyar, német) oktató általános és középiskolában végezték el, és ott is érettségiztek, az ezeket igazoló oklevéllel, illetve bizonyítvánnyal kiválthatják a fenti 1) pontban leírt szakfordítói bizonyítványt a hites fordítói jogosítvány megszerzésére irányuló eljárásban.

A jogosultság megszerzésére irányuló eljárás a fenti, első lépés után már egységes, innentől minden jelöltnek azonos feltételeknek kell megfelelnie.

Második lépésként a jelöltnek **kérelmet** kell előterjesztenie az Igazságügyi Minisztériumhoz a hites fordítói engedély kiállítására, és a minisztérium által kezelt névjegyzékbe történő felvételre. A kérelemhez csatolni kell az előírt **dokumentumokat:** a fentiek szerint a szakfordítói bizonyítványt vagy az egyetemi oklevelet/érettségi bizonyítványt, erkölcsi bizonyítványt, román, illetve EU/EGT-tagállami vagy svájci állampolgárságot igazoló okiratot, egészségügyi alkalmasságot igazoló okiratot. 2010-ig szükség volt „szakmai jó hírnévről” szóló ajánlásra is, de jelenleg ez már nem feltétel.

Az engedélyt az Igazságügyi Minisztérium állítja ki a fenti dokumentáció alapján, majd elrendeli a nyilvántartásba vételt és a névjegyzékben való feltüntetését.

Az utolsó lépés a jelölt **törvényszéki nyilvántartásba vétele.** A jogszabály szerint a jelöltnek a lakóhelye szerint illetékes törvényszéknél (korábban ítélőtáblánál) is kell jelentkeznie nyilvántartásba vételre, az engedély megszerzésétől számított 60 napon belül.

A megszerzett hites fordítói/tolmács jogosultság **határozatlan időre szól.** Az új jogszabály kihirdetésekor hatályos változata még rendszeres vizsgakötelezettséget írt elő, később azonban a jogalkotó úgy döntött, hogy erre nincs szükség, így ma már határozatlan időre szerzik meg a fordítók a jogosítványt. A jogosítvány **visszavonható** a fordítás megrendelőjének (bíróság, hatóság) panasa alapján, ha jelzi a Minisztériumnak, hogy a szolgáltatás minősége nem volt elfogadható, ha a fordítót/tolmácsot szándékos bűncselekmény elkövetése miatt jogerősen elítélték, továbbá, ha egy éven belül egymás után többször elutasította az igazságügyi szervek kirendelését.

A hiteles fordítás alapvetően az egyéni fordítók és fordítóirodák által meghatározott áron nyújtható, **szabadáras szolgáltatás.** A fenti, törvényben taxatív felsorolt szervek részére végzett munka esetén azonban **hatósági ár** érvényesül. A jogszabályban meghatározott hatósági ár rendkívül alacsony, így csak azok a fordítók vállalnak megbízást a fenti szervek részére, akik nem tudnak a piaci megbízásokból megélni.

Ellátási kötelezettség: azok a fordítók, akik „jogtudományi” szakirányú szakfordítói bizonyítványt szereztek, és a lakóhelyük szerint illetékes törvényszék névjegyzékében szerepelnek, a törvény szerint kötelesek eleget tenni az

igazságügyi hatóságok kirendeléseinek, ellenkező esetben rendbírsággal (annak megfelelőjével), illetve többszöri elutasítás esetén az engedély bevonásával sújthatók.

A hatályos román közjegyzőkről szóló törvény szerint a Romániában működő **közjegyző is jogosult hiteles fordítást készíteni**, ha az idegen nyelv, amelyre, illetve amelyről fordít, az **anyanyelve**, vagy ha a hites fordítói jogosítvány megszerzésére vonatkozó feltételeknek megfelelt, megszerezte a **jogosítványt**, és szerepel a **névjegyzékben**.

A hiteles fordítás tartalmazza a forrásszöveget és a fordítást összefűzve, a forrásnyelvi és célnyelvi szöveg megfelelőségét tanúsító hites fordítói nyilatkozatot és a hitelesítő bélyegzőt, amelyet vagy a **fordító**, vagy a fordítót foglalkoztató **fordítóiroda** helyez el az iraton. **Cégek** akkor jogosultak fordításhitelesítő záradékot elhelyezni a fordításon, ha hites fordítói jogosítvánnyal rendelkező fordítót foglalkoztatnak munkaviszonyban vagy munkavégzésre irányuló egyéb jogviszonyban. Az irat végén a fordító aláírását hitelesítő **közjegyzői záradék** kap helyet. A közjegyzők főszabályként a fordító aláírását a náluk elhelyezett aláírási címpéldány alapján azonosítják, az eljárás gyorsítása érdekében a fordítónak nem kell minden egyes irattal megjelennie a közjegyző előtt. A közjegyzői záradék csak a fordító személyazonosságát igazolja, a fordítás minőségéről, illetve a forrásnyelvi okirat hitelességéről a közjegyző ebben a záradékban nem nyilatkozik.

A **szolgáltatások szabad áramlásának uniós elvét** a német szabályozáshoz hasonlóan EU-konform módon (illetve a kanadai szabályozáshoz hasonlóan) értelmezi a hites fordítói szakképesítések vonatkozásában a hatályos román szabályozás. Ez abban nyilvánul meg, hogy Románia i) **elismeri** az EU/EGT-tagállambeli és svájci hites fordítói szakképesítéseket és jogosítványokat (azaz: aki a származása szerinti tagállamban jogosult hites fordítói tevékenységet folytatni, és Romániában is szeretné azt folytatni, a jogosítvány megszerzésére irányuló eljárásban az Igazságügyi Minisztériumi engedélykérelemnél, vagyis a fenti második lépésnél kapcsolódik be) és ii) **igazolást állít ki** a tevékenységet más EU-tagállamban végezni kívánó, Romániában hites fordítás végzésére jogosult személyek részére (az igazolásban a román IM tanúsítja, hogy az adott személy Romániában névjegyzékbe vett hites fordító/tolmács az adott nyelvpárból, és rögzíti, hogy az igazolást azzal a céllal állítja ki, hogy az adott személy ezt a tevékenységet más EU/EGT-tagállamban, illetve Svájcban is folytathassa).

Ennek jogalapja, hogy a román jogalkotó szerint a hites fordítói/tolmács szakképesítés a szakmai képezések elismeréséről szóló 2005/36/EK irányelv hatálya alá tartozó képezés, így Románia szerint el kell ismerni a külföldön szerzett ilyen képezést és jogosultságot. A minisztériumi névjegyzékbe vételhez a romániai honosságú személyekkel azonos feltételekkel kell a dokumentációt benyújtani. Hangsúlyozni kell, hogy – a német szabályozáshoz hasonlóan –, a jogosítvány megszerzéséhez a romániai letelepedés nem kötelező, így az romániai lakóhely vagy tartózkodási hely hiányában is, útlevelemmel is megszerezhető.

Romániában jelenleg zajlik az igazságügyi szervezetrendszer részére végezhető fordítói/tolmács tevékenység **jogszabályi kereteinek módosítása**, a 2015 folyamán előterjesztett törvénytervezet a szakmai szervezetek erőteljes tiltakozása nyomán **meghiúsult**. A törvénytervezet önkéntes módon egyszerre szeretett volna rendkívül szigorú feltételeket szabni a fordítói működéshez és alacsony, rögzített hatósági árakat és ellátási kötelezettséget komoly szankciókkal. A modell rendkívül kontraszelektált rendszert hozott volna létre, abból az életszerűtlen feltételezésből kiindulva, hogy jó szakemberek önként vállalják majd, hogy alávetik magukat a szigorú feltételeknek, és komoly költségeket is vállalnak azért, hogy végül rendkívül alacsony áron nyújthassák szolgáltatásaikat az állami szervek részére, méghozzá kötelező jelleggel. A kormányzat 2016 elejére ismét **napirendre tűzte a kérdés szabályozását**.

Svédország

Svédországban a *Kammarkollegiet* előtt hites fordítói **vizsgát** és **esküt** tett hites **fordítók**, valamint az őket munkaviszonyban, munkavégzésre irányuló egyéb jogviszonyban foglalkoztató **cégek** jogosultak hiteles fordítást végezni. A *Kammarkollegiet* állami szerv, amely sokrétű feladat- és hatáskörén belül (amely a vallási közösségek nyilvántartásba vételétől az állammal szembeni pénztartozások végrehajtásáig, számos állami feladatot felölel) megszervezi a hites fordítók vizsgáztatását és lebonyolítja a (szervezet honlapja szerint rendkívül szigorú, más források szerint is csak 10%-os sikerarányú) **vizsgát**. A vizsgára jelentkezés feltételei: betöltött 18. életév,

cselekvőképesség, büntetlen előélet és alkalmasság igazolása. A vizsga letételéhez nem szükséges egyetemi végzettség, sem szakmai gyakorlat, sem fordítói szakirányú végzettség. (Ez is magyarázhatja a mindösszesen 10%-os sikerarányt. Források szerint rendkívül nehéz, ha nem lehetetlen a vizsgát fordítói előképzettség és/vagy szakmai gyakorlat nélkül letenni, de ezek formálisan nem feltételek.) A vizsga háttérismereteket ellenőrző **tesztből**, (általános, jogi, gazdasági/pénzügyi) **fordításból** és a területekhez kapcsolódó **terminusok fordításából** áll. Szótár vagy más segédeszköz nem használható.

A sikeres vizsga teljesítését követően a *Kammarkollegiet* állítja ki a fordítók részére a hites fordítói működési **engedélyt**. Az engedélyt svédről (egy vagy több) idegen nyelvre, és (egy vagy több) idegen nyelvről svédre külön is meg lehet szerezni. A hites fordító nyelvpárjában az egyik nyelvnek a svédnek kell lennie.

A *Kammarkollegiet* **névjegyzéket** vezet a hiteles fordításra jogosultakról.

Svédországban a **hites fordító** olyan „védett” cím, amelynek viselője az általa készített, forrásnyelvi szöveggel összefűzött fordításon elhelyezheti aláírását és bélyegzőjét, amellyel azt **önállóan hiteles fordítássá minősíti** bármely más egyéb formai követelmény (pl. közjegyzői hitelesítés) teljesítése nélkül. Az így elkészített okirat teljes joghatás kiváltására alkalmas. Hiteles fordítást azok a **cégek is** készíthetnek, amelyek hites fordítókkal, illetve a *Kammarkollegi*ttel működnek együtt. A hiteles fordításnak nincs jogszabály által meghatározott hatósági ára, a piacon működő fordítók és fordítóirodák szabadon határozzák meg a díjakat.

Az engedélyt első alkalommal **5 évre** állítják ki, et követően 5 évenként meg kell újítani. A megújítás alapja lehet az időközben szerzett **szakmai gyakorlat** (amelyet igazolni kell), a **továbbképzésen** való részvétel vagy újabb **vizsga** teljesítése.

Az ügyfelek bejelentései/panaszai alapján a *Kammarkollegiet* **visszavonhatja** az engedélyt.

Az engedély megszerzését követően a hites fordító tovább szakosodhat, és megszerezheti a bírósági hites tolmács és/vagy az egészségügyi hites tolmács jogosítványt is.

A fentiekén kívül Svédországban is – más országokhoz hasonlóan – a **közjegyzők** is jogosultak hiteles fordítás készítésére és fordításhitelesítésre, amennyiben az adott nyelvet ismerik (arról nincs adat, hogy ezt hogyan kell igazolni).

Szlovénia

Szlovéniában azok a fordítók jogosultak hiteles fordítás készítésére, akik a központi, Igazságügyi Minisztérium által vezetett **névjegyzékben** szerepelnek.

A névjegyzékbe történő felvétel **feltételei** között szerepel egy szakirányú **képzésen való** részvétel, valamint a **hites fordítói vizsga** sikeres letétele.

Szlovéniában egyértelműen **jogi szakirányú hangsúlyt** kap a hiteles fordítás készítésére való **jogosultság megszerzése**. A hites fordító jelöltek **szakirányú képzését** a *Center za Izobraževanje v Pravosodju (Judicial Training Centre)* biztosítja, melynek jogállása, feladat- és hatásköre hasonló a magyar OBH-hoz. Így ennek a szervezetnek a keretei között kapott helyet a bíróképző akadémia, az ügyészek szakmai továbbképzése, az igazságügyi szakértők képzése és **a hites fordítók szakirányú képzése is**, akik bíróságok és igazságügyi szervek részére jogosultak hites fordítást/tolmácsolást végezni. A fentiek mellett ez a szervezet biztosítja a hites fordítók **vizsgáztatóinak a képzését is**.

A **vizsga előtt a jogász végzettséggel nem rendelkező** jelölteknek kötelezően meg kell felelniük a fenti szervezet által biztosított, jogi ismeretek elsajátítását célzó **tanfolyam** követelményeinek. A **vizsga** is a jelölt eredeti végzettsége szerint **differenciált**: a jogász végzettségű jelöltet csak nyelvész vizsgáztatók vizsgáztatják, a jogász végzettséggel nem rendelkezők vizsgabizottságában jogász vizsgáztatók is helyet foglalnak.

A hatályos jogszabályok értelmében, aki teljesíti a feltételeket, **határozatlan idejű** jogosultságot szerez, a hites fordítói tevékenység folytatásához nem szükséges ismételt vizsgát tenni vagy más követelménynek megfelelni.

Egyes fordításszolgáltatók szerint Szlovéniában a hiteles fordítás **formai követelményei** között nem szerepel a forrásszöveg eredeti példánya, mivel nem a forrásirat hitelességét tanúsítja a fordító, hanem a forrásiratban foglalt szöveg és az azzal összefűzött célnyelvi szöveg megfelelőségét. Az ezt tanúsító nyilatkozat után a hiteles **fordító** vagy az őt munkaviszonyban vagy munkavégzésre irányuló egyéb jogviszonyban foglalkoztató **fordítóiroda bélyegzőjét és aláírását** helyezi el a fordításon.

A hiteles fordítókat/tolmácsokat a *Drustvo prevajlacev in tolmacev Slovenije (Slovene Association of Court Interpreters and Sworn Translators)* tömöríti, amelynek külön hiteles fordítói és külön bírósági tolmács szekciója van. A szervezeti tagság azonban nem kötelező a hiteles fordítói tevékenység végzéséhez, ehhez elegendő a fenti, Igazságügyi Minisztérium által vezetett névjegyzékben való tagság. A szervezet bírósági tolmács szekciója azzal a céllal jött létre, hogy segítse a büntetőeljárás során igénybe vehető tolmácsoláshoz és fordításhoz való jogról szóló 2010/64/EU irányelvben foglaltak könnyebb megvalósítását.

USA

Az Egyesült Államokban a bírósági igazgatási hivatal igazgatója (*Director of the Administrative Office of the United State Courts*) írja elő és határozza meg a törvényszéki tolmácsok szükséges képzettségét, illetve a személyek képzéséről, oktatásáról is gondoskodnia kell (2006:51). A tolmácsok és fordítók érdekképviselőit az *American Translators Association* látja el (2006:57).

Ausztrália

Ausztráliában **nemzetközösségi szinten** működik az 1973-ban alapított *Translation and Interpreting Service* (Fordító- és Tolmácsszolgálat), amely a *Department of Immigration and Ethnic Affairs* (Etnikai és Bevándorlási Minisztérium) szervezetrendszeréhez tartozik. Ez a szervezet biztosítja az alapvető fordítási szolgáltatásokat hatósági ügyekben. A 24 órában elérhető szolgáltatás ingyenes. **Tagállami szinten**, például Victoria államban a *Legal Interpreting Service* nyújt tolmácsolási-fordítási szolgáltatásokat a kormányzati szervek, a rendőrség, az államügyész részére 70 nyelven. Állandó adminisztratív személyzettel működik, a tolmácsokat és fordítókat szerződéses alapon foglalkoztatja. A nyelvi közvetítői feladatokon kívül szakmai tevékenységet is folytat – létrehozott egy 20 nyelven elérhető jogi adatbázist. Emellett az *Australian Institute of Interpreters and Translators* szakmai képviselői szervezatként működik. A képzésért a kormányzati tulajdonban lévő *National Accreditation Authority for Translators and Interpreters* felel, az általuk szervezett vizsga alapján válhat valaki tolmáccsá vagy fordítóvá (2006:58-61)

Források:

- A tanulmányban nevesített szervezetek honlapjai
- Jim Hlavac. - **A Cross-National Overview of Translator and Interpreter Certification Procedures**, The International Journal for Translation & Interpreting Research. www.trans-int.org
- Anthony Pym, Claudio Sfreddo, Andy L. J. Chan, François Grin. - **The Status of the Translation Profession in the European Union**, Google Könyvek.htm
- https://books.google.hu/books?id=a4SWBQAAQBAJ&pg=PA44&lpg=PA44&dq=Slovene+Association+of+Court+Interpreters+and+Sworn+Translators&source=bl&ots=om4ci74CHC&sig=TNuPZFXEv_VFQ3bJIEIEFkXeHgc&hl=hu&sa=X&ved=0ahUKEwiZmMCPz5zKAhXHLg8KHShtBEQQ6AEIjAB#v=onepage&q=Slovene%20Association%20of%20Court%20Interpreters%20and%20Sworn%20Translators&f=false
- https://en.wikipedia.org/wiki/List_of_translators_and_interpreters_associations#Slovenia
- <http://www.aukttranslator.se/>
- http://www.est-translationstudies.org/research/2011_DGT/factsheets/
- <http://www.qualitas-project.eu/country-profiles>
- https://books.google.hu/books?id=a4SWBQAAQBAJ&pg=PA36&lpg=PA36&dq=sworn+translator+germany+land+exam&source=bl&ots=om4ci9_xfL&sig=wI2JQ16C1vWVpfr06813J4-R61M&hl=hu&sa=X&ved=0ahUKEwiWxpz9Z_KAhVD8Q4KHV-aAaIQ6AEIRiAF#v=onepage&q=sworn%20translator%20germany%20land%20exam&f=false
- <http://www.iti.org.uk/about-industry/certification-sworn>
- <http://www.bt-tb.tpsgc-pwgscc.gc.ca/btb.php?lang=eng&cont=282>
- <http://www.sigv.nl/pe/>
- <http://www.iti.org.uk/about-industry/certification-sworn>
- <http://www.iustiz-dolmetscher.de>

- <http://www.atc.org.uk/en>
- <https://www.ciol.org.uk>
- <http://www.nrpsi.org.uk/about-us/registration.html>
- <http://www.gov.scot/>
- https://www.gov.uk/government/uploads/system/uploads/attachment_data/file/421878/translators_sweden.pdf
- <http://www.cttic.org/certification.asp>
- <http://www.avocatnet.ro>
- <http://old.just.ro/MinisterulJusti%C8%9Biei/Listapersoanelorautorizate/Interpretsitraducatoriaautorizati/tabid/129/Default.aspx>
- http://www.mp.gov.si/si/izobrazevanje_v_pravosodju_cjp/
- <http://www.sodni-tolmaci.si/>
- http://www.dpts.si/index_eng.php
- <http://www.gov.scot/Publications/2004/02/18873/32914#3>
- <http://www.gerichtsdolmetscher.at>
- <http://www.bt-tb.tpsgc-pwgscc.gc.ca>
- http://www.sodni-tolmac.si/en/Court_certified_translation

9.2. A német modell

- **decentralizált**, tartományi szabályozás
- tartományi bíróság vezette hites fordítói (*Urkundenübersetzer, Ermächtigter Übersetzer*) és hatósági tolmács (*Beeidigter Dolmetscher*) nyilvántartás
- a tartományok önálló névjegyzékeit **központi névjegyzék** összesíti ([Dolmetscher- und Übersetzerdatenbank \(DÜD\)](#)) – pl. [Köln](#)
- **23 818** hites fordító és tolmács, csak német-magyar **231** fő*
- szigorú feltételek:
 - erkölcsi bizonyítvány
 - szakképesítés – fordító- vagy tolmácsszakos diploma, szakfordítói oklevél vagy különbözeti vizsga**
 - felsőfokú nyelvvizsga
 - német jogi nyelv ismeretéről szóló igazolás
 - eskütétel a tartományi bíróság elnöke előtt
 - fizetéképtelenségi/csőd eljárástól való mentesség igazolás
 - adósságrendezési vagy végrehajtási eljárástól való mentesség igazolása
- **területi illetékesség**: csak abban a tartományban végezheti hites fordítói és hatósági tolmácsolási tevékenységét, amelyben feleskették
- a jogosítvány a megszerzést követően **határozatlan időre** szól (egyres tartományokban 5 évente frissíteni kell)
- **ellátási kötelezettség** – a hites fordító/tolmács csak indokolt esetben tagadhatja meg a bíróság vagy rendőrség kirendelését
- a hiteles fordítás és hatósági tolmácsolás részben **hatósági, túlnyomórészt szabadárás**
- **okiratszaktési, eredetvizsgálati hatásköre nincs** – ez a felhasználó közintézmény hatásköre
- a nyelvi közfeladatot kizárólag a **névjegyzéki szakértők végezhetik**, közjegyzők nem

Megjegyzések:

* Ezek a számok természetesen átfedéseket is tartalmaznak. Előfordul, hogy egy szakember két vagy három munkanyelven dolgozik. Ilyen esetben ő kétszer vagy háromszor szerepel a nyilvántartásban. Lakosságárányosan ez a szám kb. 2000(!) hites fordítót, tolmácsot jelentene Magyarországon

** Magyar-német nyelvpárból csak Lipcsében lehet vizsgázni. Hat vizsgáztató dolgozik anonim rendszerben. Államvizsga szintű, nehéz megmérettetés: szakfordítás, szinkron- és konsekutív tolmácsolás, alapfokú eljárásjogi, közigazgatási ismeretek szóban és írásban. Évente 10-12 jelentkező van, akik közül 2-3 fő teszi le sikeresen a vizsgát. Németországban egyébként tartományoktól függ, kell-e a névjegyzékre való felkerülésre az általános szakfordító, tolmácsképesítésen kívül külön eljárásjogi, közigazgatási vizsgát tenni. Hamburgban és Észak-Rajna-Vesztfáliában például kell, de Berlinben például nem szükséges.

Németországban, hasonlóan más országokhoz, „egyszerű” fordítás végzésére szinte bárki jogosult. A „fordító” cím, illetve szakma nem élvez olyan jogszabályi védelmet, mint például az „orvos” vagy az „ügyvéd”. A hites fordító/tolmács (*öffentlich bestellter und allgemein vereidigter/beeidigter Dolmetscher und ermächtigter Übersetzer*) címet viszont védik a jogszabályok, és feltételekhez kötik a megszerzését.

A hites fordítói jogosítvány megszerzése **nem kapott szövetségi szintű, egységes szabályozást, az egyes tartományok önállóan szabályozzák a kérdést.** A IV. mellékletben megtalálható három német tartományi szabályozás kivonatos ismertetése. Főszabályként hiteles fordítás készítésére a **felesketett** fordítók jogosultak, akik a tartományi bíróságok által vezetett tartományi **névjegyzékekben**, illetve az ezek alapján összeállított, **összesített, központi névjegyzékekben** szerepelnek, továbbá megfelelnek a bejegyzésük szerinti **tartomány** jogszabályaiban rögzített egyéb **feltételeknek**.

Tagsági feltételek

Az egyes tartományok által megkövetelt feltételek a <http://www.justiz-dolmetscher.de> címen található kormányzati oldalon kereshetők. A nyilvánvaló feltételeken kívül – úgymint nagykorúság, cselekvőképesség, EU/EGT-tagállami vagy svájci állampolgárság, büntetlen előélet – a jogosítvány megszerzéséhez általában, a legtöbb tartományban szükséges **feltételek**:

1. büntetlen előélet,
2. a Németországban vagy külföldön szerzett, egyenértékűnek elismert fordítói/tolmács **szakirányú végzettség** vagy azzal egyenértékű **állami különbözeti vizsga**,
3. **eskütétel** a területileg illetékes tartományi bíróságon,
A VI. mellékletben megtalálhatók a Berlieni Törvényszék felesketési iratai.
4. a hites fordítói/tolmács **névjegyzékbe** való felvétel, amely szintén a területileg illetékes tartományi bíróságon történik,
5. az **egészségügyi alkalmasság**,
6. **letelepedési/tartózkodási engedély/lakcímgazolás.**

További kritériumok – csak egyes tartományokban:

- fizetésektelenségi/csődeljárástól való mentesség igazolás
- **adósságrendezési vagy végrehajtási eljárástól való mentesség** igazolása
- a **német jogi nyelv ismeretéről** szóló igazolás (csak néhány tartományban kéri)
- ajánlólevél/referencia bemutatása

Egyes tartományokban a szakirányú végzettség, illetve a vizsga feltétele **kiváltható** öt év igazoltan panaszmentes fordítói/tolmács szakmai gyakorlattal, de csak abban az esetben, ha ilyen nyelvpárokban nem létezik felsőfokú szakoktatás. Fontos megjegyezni, hogy a szakképesítések elismerésének uniós elvét a német tartományok következetesen alkalmazzák, mivel minden tartomány előírásai között, a képesítési követelményeknél német vagy azzal egyenértékűnek elismert külföldi szakképesítést határoznak meg.

A tartományok önálló regisztereit **központi névjegyek** összesíti (*Dolmetscher- und Übersetzerdatenbank*) (DÜD).

A jogosítvány a legtöbb tartományban határozatlan időre szól, de van, ahol ötévente meg kell újítani azt. Ezen felül egyes tartományokban nem ismerik el automatikusan a más tartományban megszerzett **jogosítványt**. Az új tartományban történő regisztrációt további, helyben kötelező feltételek teljesítéséhez köthetik. Az egyes tartományokban nyilvántartásba vett hites fordítók által készített **fordítást** viszont a teljes szövetségi állam területén elismerik.

A legtöbb tartományban az esküt tett, névjegyzékbe vett fordítónak /tolmácsnak **ellátási kötelezettsége** van, csak indokolt esetben tagadhatja meg a bíróság/rendőrség kirendelését, sőt, egyes tartományokban az erre

vonatkozó, kötelezettségvállalást tartalmazó nyilatkozatot a névjegyzékbe vételhez szükséges regisztrációs dokumentáció kötelező tartalmi elemeként írják elő.

Bélyegző

Az eskütételt követően a fordító megrendeli a **hitelesítő bélyegzőt**, amellyel **önállóan** tanúsítja a fordítás hitelességét, anélkül, hogy közjegyzőnek kellene hitelesítenie az aláírását.

Nagy nyelvek és ritka nyelvek

Németországban a nyelvi közfeladat-ellátásban a ritka nyelveknek nincsen külön meghatározása és nincsen a nyelveknek csoportokra bontott árszabása sem. Azon nyelvek esetén, ahol a névjegyzéki tagok száma nem éri el az összes taglétszám 1%-át, ritka nyelvekről beszélünk. Ilyen a magyar nyelv is, hiszen 23 818 hites fordítóból csak 231-en vannak a listán.

Hatósági és szabadárazás

A hiteles fordítás és hatósági tolmácsolás 1993 óta a német – helyi, tartományi és szövetségi - bíróságokat és ügyészségeket tekintve **hatósági áras** Németországban. Ezek a szervek csak a rögzített árak mellett rendelhetnek hiteles fordítást, hatósági tolmácsolást, de nemcsak szabadúszó fordítóktól, tolmácsoktól, hanem fordítóirodáktól is. A fordítók, tolmácsok és fordításszolgáltatók tiszteletdíjait ebben a körben a szövetségi szintű *Justizvergütungs- und -entschädigungsgesetz – JVEG* szabályozza. Más vásárlók – egyéb hatóságok, állampolgárok és magánvállalatok – nem kötelezhetők a JVEG betartására, azaz **szabadárazás** keretek között határozhatják meg vagy versenyeztethetik a piaci szereplőket és névjegyzéki szakembereket. Ilyen értelemben kijelenthető, hogy a nyelvi közfeladatok ellátása terén a német rendszer **hibrid – hatósági és szabadárazás – modellt** tart fent immár harmadik évtizede.

Az egyes tartományok között a hatósági és szabadárazás tekintetében vannak árnyalatnyi különbségek. Észak-Rajna Vesztfáliában és Hamburgban például büntetőügyekben minden érintett szerv és hatóság kizárólag személyre szólóan rendelhet ki felesketett tolmácsot, illetve bízhat meg felhatalmazott fordítót a JVEG-ben meghatározott hatósági ár mellett.

A hatósági ár Németországban a fordítás esetében sor-, a tolmácsolás esetében pedig óraalapú.

a) Hiteles fordítás

A „szabványsor” (*Normzeile*) 55 leütésnyi szöveget jelent. A szabványsor alapú árajánlathoz tehát előbb megállapítják a leütések számát, majd azt elosztják ötvenöttel, és erre adnak egy egységárat.

A szerkeszthető forrásdokumentumban történő fordítás ára a legtöbb nyelven **1,55 EUR/sor**, mely kb. 8,50 Ft + ÁFA/leütés díjnak felel meg.

Ritka nyelvek és speciális szakterminológia (pl. kórboncnoki, pszichológiai szakvélemény, nehéz jogi szakszöveg stb.) esetén ez a díj **1,85 EUR/sor**.

Nem vagy nehezen szerkeszthető (pl. jpg/.pdf formátumú szkennelt, papíralapú vagy faxolt) forrásdokumentummal való munkáért + 0,20 EUR/sor felárat számíthat fel a fordító, mely kb. 1,10 Ft+ÁFA/leütésnek felel meg.

Egyéb díjak:

- A **minimumdíj** hatósági fordításvásárló esetén **15,00 EUR**.

- Néhány tartományban (pl. Hamburgban) létezik még a sordíj mellett egy ún. **gépelési díj**, mely 1000 leütésenként 0,90 EUR.
- A fordításhoz hozzá kell fűzni az eredeti dokumentumot, amelynek másolatáért az első 50 oldalig **oldalanként 0,50 EUR másolási díjat** számolhat fel fordító. Minden további másolatért **oldalanként EUR 0,15** számolhat fel.
- Külön **hitelesítési díj nincs**.

b) Bírósági és hatósági tolmácsolás

A **konzekutív tolmácsolás díja 70 EUR/óra**, mely kb. 22 000 Ft+ÁFA/óra díjazásnak felel meg, míg a **szinkrontolmácsolás 75 EUR/óra**, mely kb. 25 000 Ft+ÁFA/óra díjazást jelent átszámítva. Fontos, hogy ez az árazás is csak ügyészségekre, bíróságokra kötelező. Az utazási költségtérítés bíróságok és ügyészségek esetén **0,30 EUR/km**, míg a rendőrségek egységesen 45 EUR díjat fizetnek távolságtól függetlenül. Az utazási időt a bíróságok, ügyészségek a tolmácsdíjjal ellentételezik, míg a rendőrség általában fix költségtérítést biztosít az utazási idő elszámolása gyanánt.

Példa: Berlin	Bíróságok, ügyészség	Rendőrség
Konzekutív	70 €	45 €
Szinkron	75 €	45 €
Utazási idő	lásd a fentieket	km-től és utazási idő hosszától függetlenül 45 EUR
Utazási költség	nyilvános közlekedési eszköz, 1. osztályú jegy, helyfoglalás vagy 0,30 EUR/km	nyilvános közlekedési eszköz tényleges ára (bérletnél nem térítenek) autóval 10 eurós átalánydíj

A német jogalkotó azért rögzítette az árat:

1. hogy megelőzze, hogy a nyelvi közfeladatok **a korlátlan árverseny és árprés tárgyává váljanak**, ezzel védve a minőséget és a szolgáltatókat;
2. mert kiemelt szenzitivitású iratokról van szó – félrefordítás esetén téves ítéletek szülehetnek;
3. hogy megfelelően magas díjazás mellett a tolmácsok/fordítók **ne válhassanak megvesztegethetővé**;
4. hogy kompenzálja a fordítók és tolmácsok **állandó készenlétét** is. A hites fordító ugyanis éjjel-nappal, 7/24 kötelezően az állami szervek rendelkezésére áll.
5. hogy biztosítsák, hogy **meg lehessen élni a hites fordítói és tolmácsszakmából Németországban**, és hogy **megakadályozza a (főként kelet-európai/ázsiai) dömpingáron dolgozó szolgáltatók igénybevételét**. Korábban ugyanis előfordult, hogy hiteles fordítással külföldi fordítókat bíztak meg olcsón, akiket viszont probléma esetén nehezebben lehetett elérni, előállítani vagy adott esetben felelősségre vonni Németországban.

Fontos megjegyezni, hogy a német hatósági árszabályozás **egy folyamat eredményeképpen alakult ki**. Ennek mérföldkövei 1993, 2004 és 2013. A mindenkori díjazás meghatározásához az állam szolgálatában álló alkalmazotti státusszal rendelkező munkatársak órára lebontott bruttó bérét vették alapul.

2004-ben reformálták meg először a hites fordítókra és a törvényszéki szakértőkre vonatkozó, 1993 óta érvényben lévő díjazási rendszert. Ekkor szűnt meg a nyelvcsoportoktól függő díjazás (addig 3 nehézségi csoport volt 1,00, 2,00 és 4,00 € áron), valamint az éjszakai, illetve szünnapi pótlék. Cserébe óránként 27-35 euróról 55-re emelték a tolmácsok díjazását, a fordítókét pedig soronként 1,25-re, illetve 1,55-re (de a szabványsor 50 leütés helyett 55 leütés lett).

Elvileg **ötévente igazítják a díjazást** az általános áremelkedéshez, de erre egész Németországban 9 évet kellett várni, így 2013-ban emelték meg a berlini hites fordítók díjait. Ekkor vezették be a szinkron- és a konsekutív tolmácsolás közötti különbséget (75,00 ill. 70,00 €), valamint ekkor emelték meg a sordíjat 1,25-ről 1,55 euróra (normál), illetve 1,75 euróra (nehezen olvasható szövegek, sürgősség, illetve nehéz szakszövegek esetén) és 1,85 euróra (ritka nyelvek).

A német hites fordítók szerint **egyértelműen pozitívan értékelik a díjjegyzék bevezetését. Az egyetlen hátránya, hogy lassan alkalmazkodik az általános inflációhoz.**

A tiszteletdíjak mértékét a [JVEG \(szövetségi szintű törvény\)](#) tartalmazza, melynek három legfontosabb bekezdése megtalálható magyar nyelven a III. mellékletben.

A 14. § arra ad mozgásteret a hatóságoknak, hogy gyakori/folytonos megbízás esetén – a mennyiségi kedvezmény logikájával – a hatósági árnál alacsonyabb díjszabásban állapodjon meg a fordítókkal, tolmácsokkal vagy a fordítóirodával. Ha egy helyi, tartományi vagy szövetségi bíróság a 14. § szellemében pl. a 70 eurós konsekutív tolmácsdíjat lecsökkenti 65 euróra a fordítóirodájával kötött szolgáltatási szerződésben, akkor jellemzően ezt a díjcsökkentést az iroda is továbbterheli a tolmács felé.

Fontos, hogy a fenti törvény 13. §-a rendelkezik a polgári peres, illetve büntetőjogi peres eljárásban részt vevő felek kötelezettségéről, mely szerint **meg kell előlegezniük a peres eljárás során felmerülő alap adminisztrációs költségeket, így pl. a tolmácsolás költségét is.** Ennek köszönhetően Németországban a bíróságok a számla kézhezvételétől számított 30 napon belül minden esetben kifizetik a tolmácsok honoráriumát. Ha ez valamilyen oknál fogva mégsem következne be, akkor a tolmács jogosulttá válik az adott bíróság tolmácsigényének elutasítására.

A német hites fordítók és tolmácsok szeretik a hatósági árazást, mert:

- a **fordító nem szeretne piaci alkuba bocsátkozni** egy közokirat fordításnál. **Közfeladatot** lát el és azt **fix áron szeretné szolgáltatni**;
- rendelkezésre kell állnia a hatóságoknak, és ezt a 7/24 rendelkezésre állást a hatóságok nem térítik meg. Elemi érdeke tehát, hogy magasabb alapdíjazásban részesüljön, és arra számíthasson;
- így is van verseny, még hozzá egyrészt nyelvi minőségben, másrészt szolgáltatási minőségben (kapcsolattartás az ügyféllel, elérhetőség, archiválás, adminisztráció stb.). Ezenkívül az irodák felé kínált díjak tekintetében az árverseny is megjelenik, mivel az iroda és a fordító együttműködése már szabadár alapon történik.

Fordítóirodák

A hatósági tolmácsolást Németországban az ismereteink szerint nagyjából közvetlenül a tolmácsoktól, fordítóktól rendelik meg a vásárlók, de a fordítóirodai szolgáltatásokra is komoly igény mutatkozik. Közvetlen megkeresés a névjegyzéki szakértők irányába jellemzően akkor történik, ha a kirendelésre a fordítóirodák nyitvatartási idején, munkaidején kívül van szükség.

Fordítóiroda közbeiktatása esetén a modell jellemzően a következőképpen néz ki.

	Bíróság, ügyészség költsége, fordítóiroda bevétele	Fordító/tolmács bevétele	Fordítói javadalmazás %
Hiteles fordítás	1,55 – 2,05 EUR/sor	1,00 – 1,55 EUR/sor	kb. 60-70%
Konzekutív tolmácsolás	70 EUR/óra	40-55 EUR/óra	kb. 60-70%
Szinkrontolmácsolás	75 EUR/óra	45-60 EUR/óra	kb. 60-70%

Irodai közvetítés esetén tehát a német modellben **szabadárzás** van az alvállalkozó felé. A fordítóiroda jellemzően 30-40%-os árrést alkalmaz. Az arany szabály, hogy a **fordítóiroda csak névjegyzéki, hites fordítóval készíthet hiteles fordítást**.

Arra is van példa, a fordítóiroda magasabb árat kér a vállalati megrendelőktől a közokirat-fordításért, tekintettel arra, hogy közvetítői munkát végez. A bíróságoktól és ügyészségektől természetesen a fordítóiroda sem kérhet többet a közhiteles tevékenységért, mint a hatósági ár.

Alacsonyabbra egyik piaci szereplő sem árazhatja be a közfeladatot a bíróságok és ügyészségek felé, kivéve a JVEG 14. §-ának alkalmazása esetén, amennyiben rendszeres megbízásról van szó.

Az alábbi táblázat a nyelvi közfeladatokat ellátó természetes és jogi személyek szolgáltatás kínálatát ismerteti.

Hiteles fordítás	Hites fordító	Fordítóiroda
Fordítás	✓	✗
Ellenőrzés*	✓	✓
Lektorálás	✗	✗
Kapcsolattartás az ügyféllel	✓	✓
7/24 rendelkezésre állás	✗	✓
Archiválás, adattárolás	✓	✓
Szakmai és büntetőjogi felelősség	✓	✗
Komplex projektmenedzsment (rövid határidejű és/vagy nagy terjedelmű, többszereplős projektek szervezése)	✗	✓

*A megkérdőjeztet irodák ellenőrzés alatt jellemzően formai ellenőrzést értettek. (számok, adatok, dátumok, oldalelrendezés egyezősége) Mivel a hitelesítendő közokiratok a közvetített szolgáltatások során is nagyarányban olyan nyelvirányokban történnek, amelyekre az irodáknak nincsen belső nyelvi személyzetük, így a hiteles fordítások belső nyelvi lektorálására sok esetben eleve nincsen lehetőség.

Hatósági tolmácsolás	Hites tolmács	Fordítóiroda
Tolmácsolásra való felkészítés/felkészülés	✓	✓
Tolmácsolás	✓	x
Tolmáctechnika biztosítása	x	✓
7/24 rendelkezésre állás	✓	x
Titoktartás	✓	✓
Szakmai és büntetőjogi felelősség	✓	x
Komplex projektmenedzsment (azonnali tolmácskirendelés, több tolmács leszervezése, helyettesítés szervezése és egyéb, nagy szervezési igényű feladatok)	x	✓

Névjegyzéki tagsági díj

A tagság ingyenes. Csak egyszeri felesketési díj van (120 euró).

Rendelkezésre állási/készenléti díj

Nincs. A felesketési szöveg szerint a hites fordítóknak az igazságszolgáltatási szervek rendelkezésére kell állniuk. A bírósági idézés is tartalmaz egy erre utaló bekezdés. Németországban a „hatósági tolmács” 7/24 készenlétet biztosít. Ha eléri a tolmácsot, mennie kell akár ünnepnapokon is, hacsak nincs más, írásosan bizonyítható megbízása vagy orvosi igazolása. A 3 napnál hosszabb távollétet elvileg be kell jelenteni. Ha nem ér rá a tolmács, a hatóság másik szakembert keres. Ha kap egy idézést, és nem mondja le azonnal, de időközben bejön egy, a tolmácsnak kedvezőbb megbízás, akkor előfordul, hogy a tolmács keres maga helyett valakit, és erről értesíti a megbízót. Egyes bírók ezt nem szeretik, és ilyenkor inkább ők keresnek helyetttest.

Jogbiztonság

A fordítónak **nem feladata, felelőssége az okiratszakerítés, okirat-ellenőrzés és eredetvizsgálat.** Ő azt tanúsítja a záradékában, hogy a fordítás, amelyet jó esetben eredeti okiratból, de sokszor másolatból végzett, mindenben megegyezik az eredetivel. (*Für die Richtigkeit der Übersetzung* – csak a fordítás tartalmi megfelelőségét tanúsítja.) A felhasználó, megrendelő köztisztviselő/hatóság/bíróság feladata eldönteni, hogy az adott okiratot és fordítását felhasználja-e az eljárásban bizonyító erővel rendelkező dokumentumként. Ehhez saját okiratszakerítőjét szokta bevonnai. Előfordul, hogy a szakfordító fordítói megjegyzésében jelzi, ha alapadatok hiányoznak pl. egy vezetői engedélyről (kiállító szerv neve, dátum), és emiatt gyanússá válik az irat. Íratlan szabály, hogy a szakfordító ilyenkor rendőrségi bejelentést is tehet.

Egyesületek

Az országban 8 hites fordítókat és tolmácsokat tömörítő szervezet működik - a legnagyobb a **Bundesverband der Dolmetscher und Übersetzer (BDÜ)**, de a hites fordítói/tolmács tevékenység folytatásához nem kötelező az egyesületi tagság.

Szabályozás

Bár a hites fordítók/tolmácsok jogállása csupán tartományi szintű szabályozást kapott, a **hiteles fordítás díjait szövetségi szintű jogszabály szabályozza** (*Justizvergütungs- und –entschädigungsgesetz, JVEG*).

https://www.gesetze-im-internet.de/jveg/_1.html

A német hites fordítók az igazságügyi szakértőkhöz hasonlóan közfeladatot ellátva végzik a hiteles fordítást.

A németül nem beszélő embereknek, illetve a hallássérülteknek a GVG (bírószági szervezeti törvény) 185., 186. és 187. §-a alapján van joga a hites tolmácshoz/fordítóhoz. A felesketést ugyanezen törvény 189. §-a írja elő. A részletes szabályozás (előfeltételek, eljárás) tartományi szinten történik (*Dolmetschergesetz, tolmácsvetvény*).

<http://www.justiz-dolmetscher.de/voraussetzungen.jsp;sessionid=2936407BCD9982C055132BDD6364E19>

Kizárás a névjegyzékből

Ha egy megrendelő közintézménynél feltűnik, hogy egy fordítás hiányos vagy félrefordításokat tartalmaz, akkor a szerv másik tolmácsot, lektort vagy szakfordítót kér fel, és újrarendelteti a szöveget. Hiány vagy súlyos hibák észlelése esetén felmerülhet a hamis tanúzás tényállása. A büntetőjogi felelősségre vont fordítót törlik a névjegyzékből. A tartományi névjegyzékek operatív és adminisztratív feladatait a törvényszékeken működő 2-3 fős tolmácsigazgatási személyzet látja el.

Formai követelmények

A hiteles fordításokra vonatkozó formai előírások nagyon szigorúak. A fordítás formázásának a lehető legnagyobb mértékben követnie kell az eredeti okmányét. Tehát pl. egy jogszabály hiteles fordítása esetén nem a fordítási rész a nehéz, hanem a szerkesztés. Ezenkívül meg kell jelölni a kézzel írt bejegyzéseket, pecsétet, aláírásokat, vízjeleket, biztonsági jellegzetességeket is (virágminta, speciális papír, színes betűkkel írt háttér). Ezért nem jellemző, hogy dömpingáron dolgoznának a hites fordítók, hanem a törvényre hivatkozva, és az abban meghatározott díjak és felárak alapján szoktak elszámolni, még akkor is, ha tevékenységüket szabadáras keretek között végzik.

Illeték

Németországban kizárólag állami szervek számolhatnak fel illetéket. A hiteles fordítás és hatósági tolmácsolás közfeladatát természetes személyek végzik szolgáltatásszerűen, ezért ez nem illetékköteles tevékenység.

Hitelesítési díj

A fent megadott árak a hiteles fordítással összefüggő összes költséget tartalmazzák, külön hitelesítési díj vagy gépelési, másolási díj nincs.

Névjegyzék fenntartása

A tartományi törvényszékek tolmácsrészege – 2-3 fő, többnyire félállásban – végzi a névjegyzék tartományi szaknévsorának a fenntartását, adminisztrációját, amely a következő tevékenységeket foglalja magában:

- felesketéssel kapcsolatos adminisztratív teendők ellátása,
- tagsági kérelmek kezelése, befogadása,
- tagsági kritériumoknak való megfelelés vizsgálata,
- ha szükséges, akkor referenciainterjúk készítése,
- ha olyan ritka nyelves szakember jelentkezik, akinek nincs megfelelő képesítése, és nem is lehet az adott nyelven pl. tolmácsolást szerezni Németországba, akkor olyan szomszédos országba küldik, ahol van képzés adott nyelven,
- etikai vagy szakmai vétség kivizsgálása, tagkizárás¹⁰

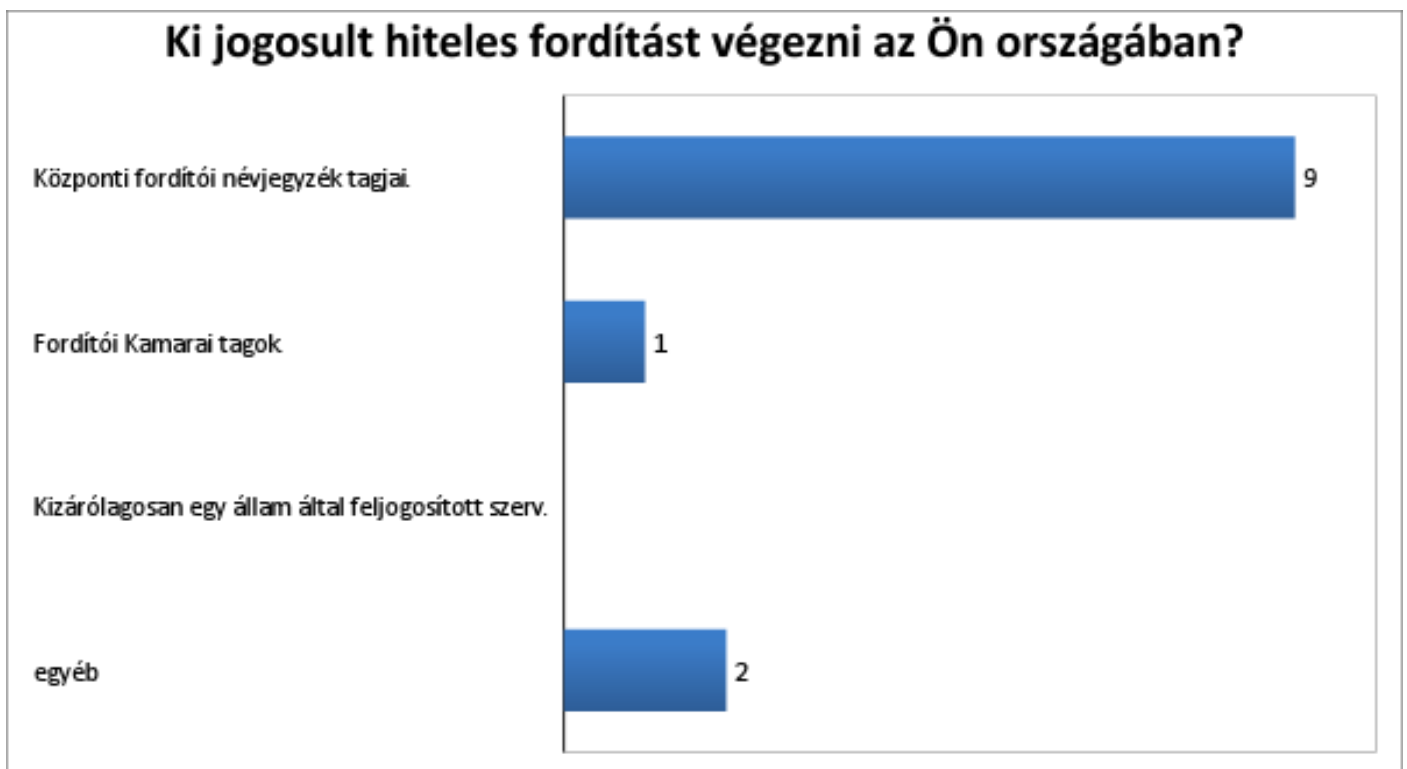
¹⁰ Tudunk olyan esetről, amikor egy eritreai tolmács jelentett az eritreai hatóságoknak azzal kapcsolatban, hogy milyen eritreai menekültek kérnek menekültstátuszt Németországban. A menekült családját otthon atrocitások érték ezért. A tolmácsot Németországban azonnal kizárták a regiszterből.

10. Kérdőíves felmérések eredményeinek ismertetése

10.1. Európai legjobb gyakorlatok és párhuzamos modellek a nyelvi közfeladatok ellátására

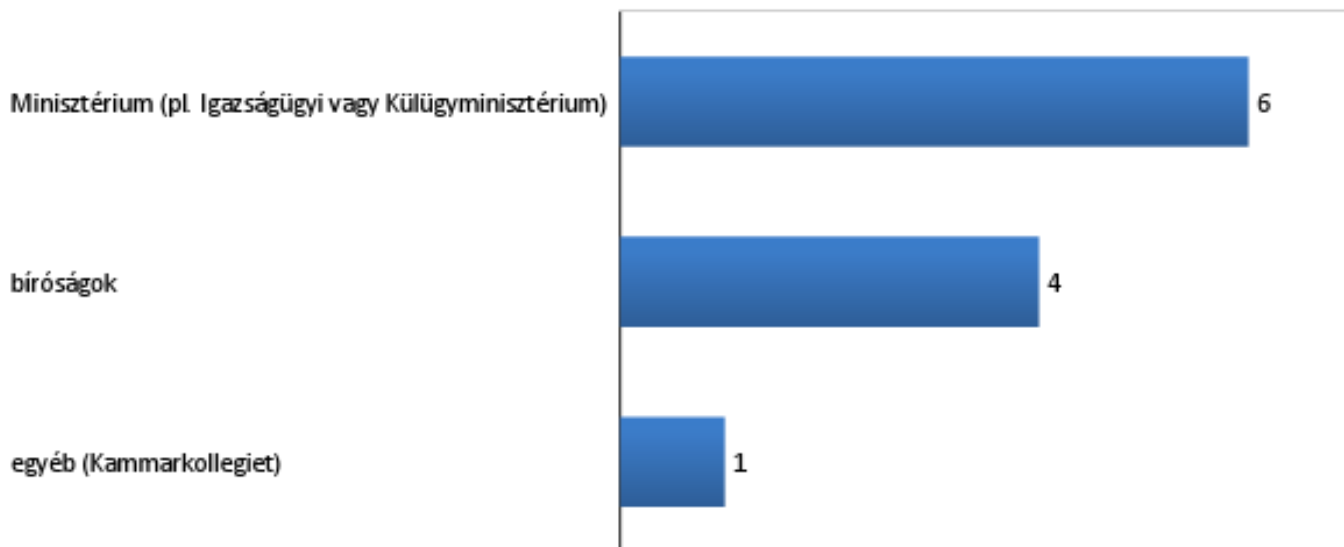
Az EUATC tagországokban végzett felmérés adatainak felvétele 2016. január és május között történt.

- **12 EUATC** tagország: Törökország, Svédország, Horvátország, Portugália, Finnország, Franciaország, Olaszország, Németország, Spanyolország, Szerbia, Szlovákia, Belgium
- Turkish Association of Translation Companies, Semantix, CATA, APET, Association of Finnish Translation Companies, CG Traduction and Interpretation, Unilingue, QSD, Hermes Traducciones y Servicios Linguísticos SL, Serbian Association of TC, ATCSK, Belgian Quality Translation Association
- Eszköz: **Survey Monkey** feleletválasztós kérdőív

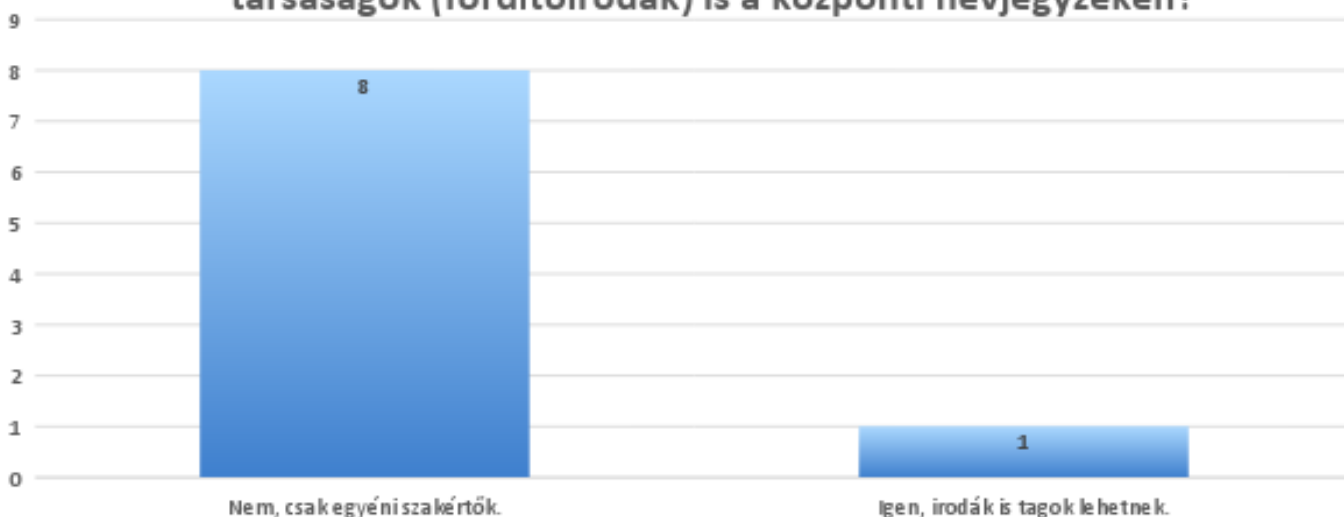
Európában a fordításhitelesítési, hiteles fordítási tevékenységet tipikusan egy **központi névjegyzéken** szereplő szakértők végezhetik.

Ha hites fordítói névjegyzék van az Ön országában, akkor ki vezeti ezt a regisztert?

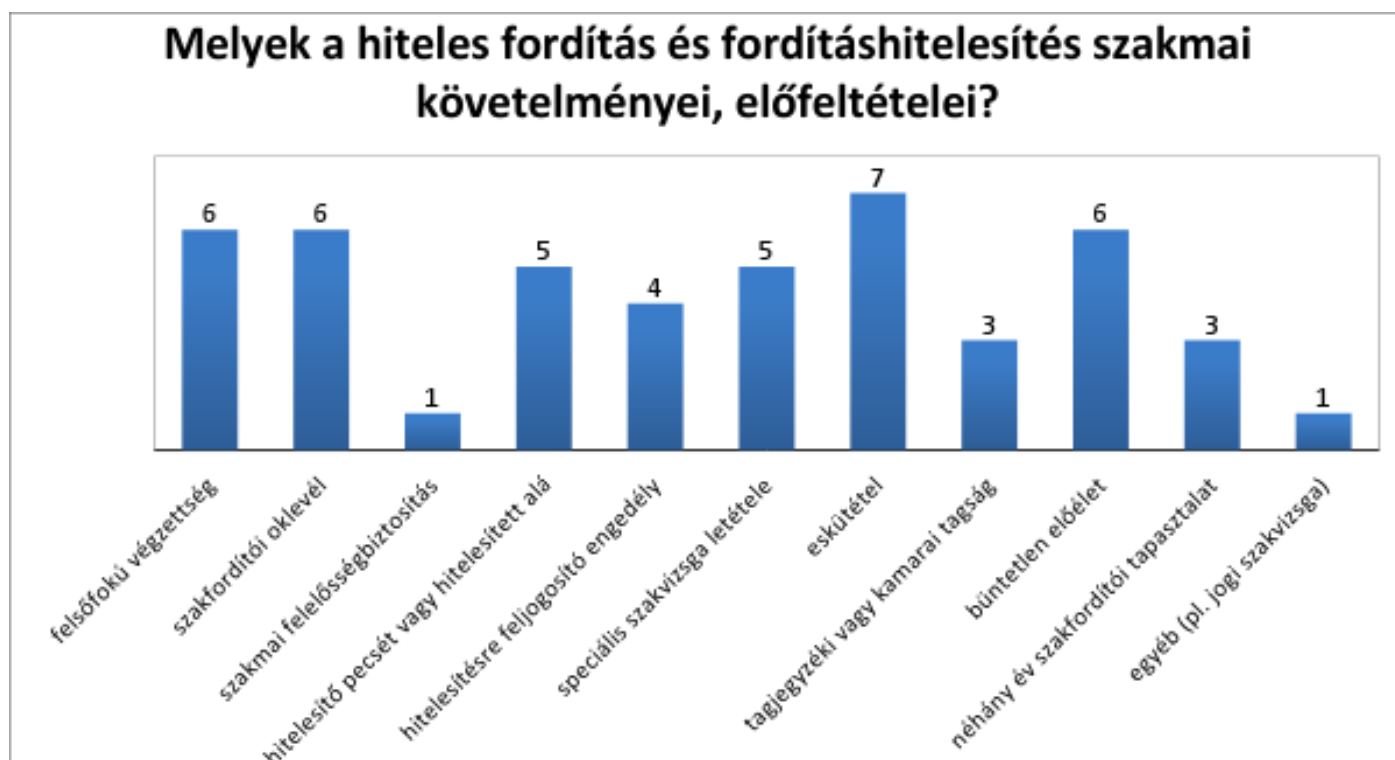

A központi névjegyzékeket jellemzően az adott ország **külügy-** vagy **igazságügyi minisztériuma** felügyeli, tartja nyilván.

Hites fordítók, tolmácsok mellett részt vehetnek-e gazdasági társaságok (fordítóirodák) is a központi névjegyzéken?

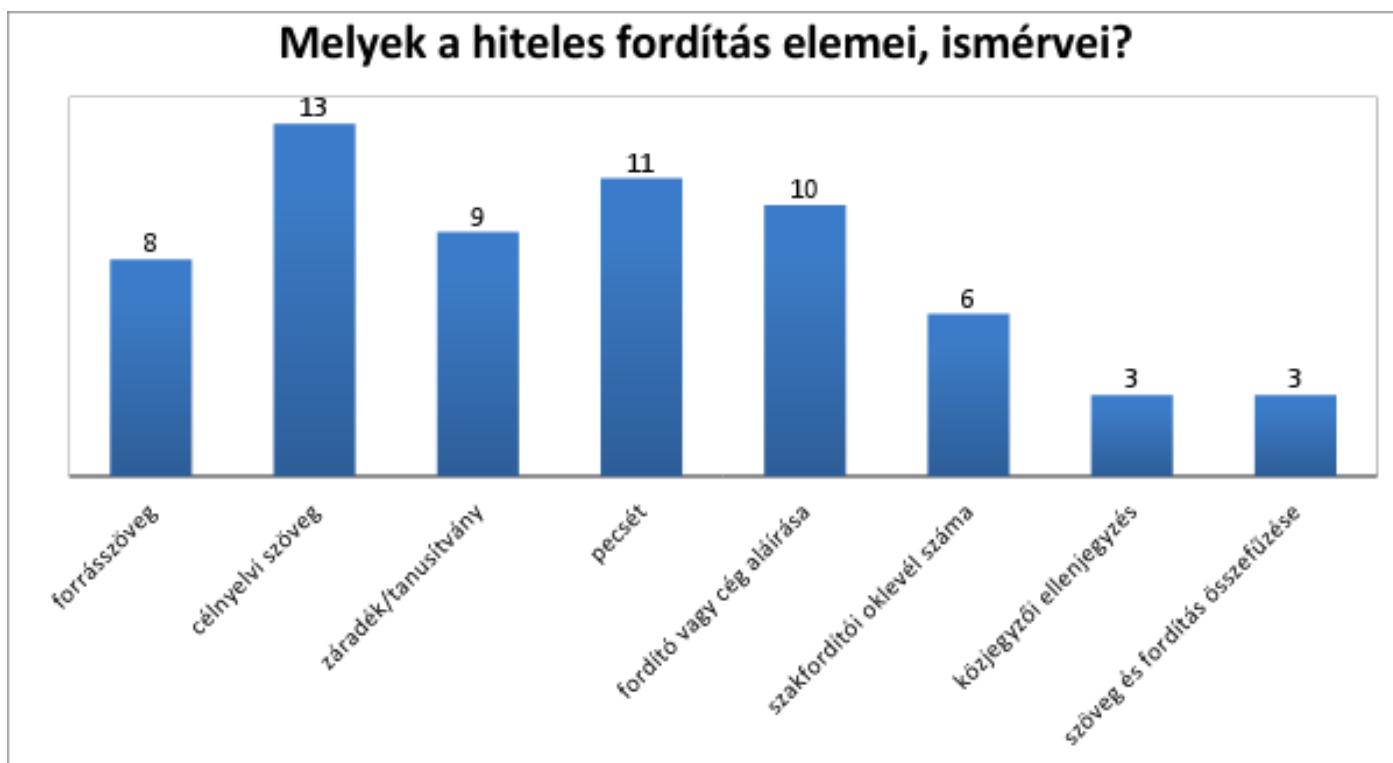
Az európai **központi névjegyzékeken** szinte kizárólag **egyéni szakértők** szerepelnek.

A tipikus európai fordításhitelesítő **büntetlen előéletű, felsőfokú és szakfordítói végzettséggel** rendelkező, **esküt és szakvizsgát tett, hitelesítő pecséttel** rendelkező **TERMÉSZETES SZEMÉLY**.

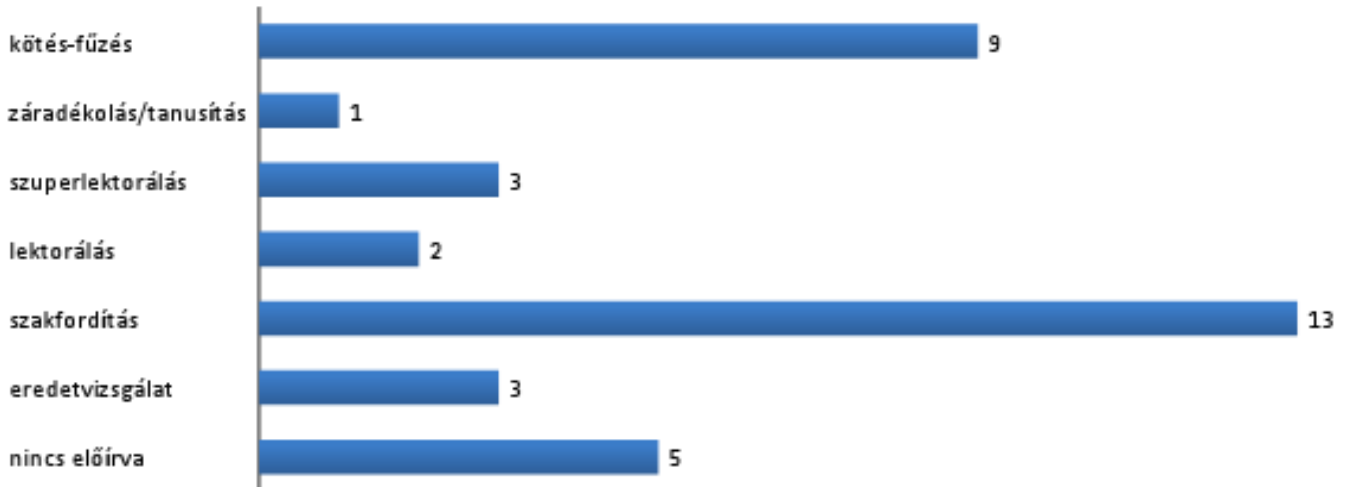
A szakvizsga és eskü letételét követően a szakértő jellemzően **hosszú távú jogosultságot** kap a fordításhitelesítési és hiteles fordítási tevékenység végzésére. Sok esetben az engedélyt nem is kell megújítani újabb vizsga letételével vagy tanfolyamok időszakos elvégzésével.

Európában a hiteles fordítás tartalmazza:

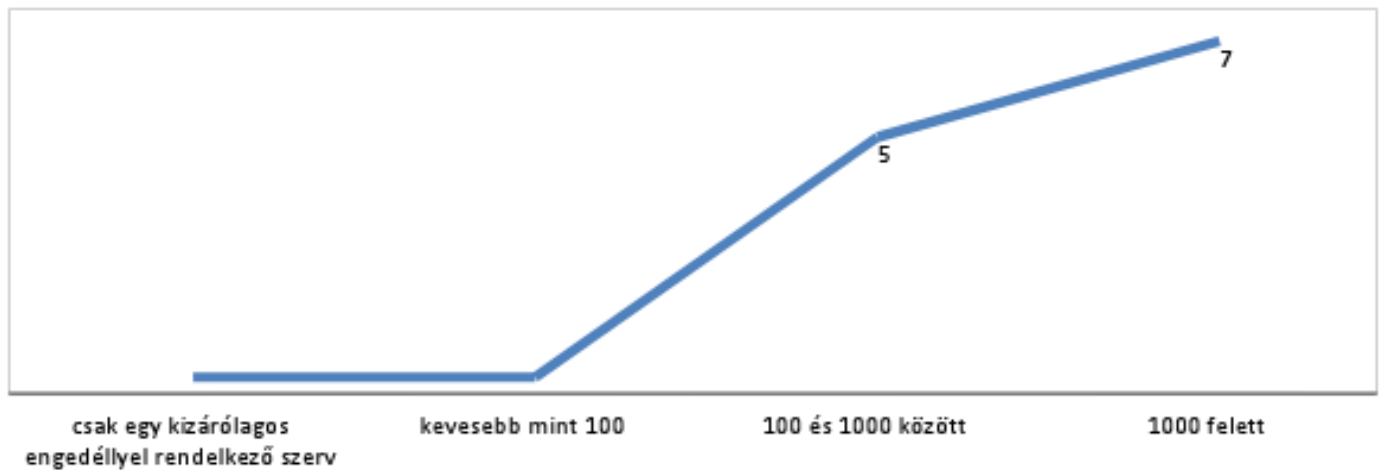
- az eredeti **forrászöveget**;
- a **célnyelvi szöveget**;
- a **záradékot**/tanúsítványt;
- a **bélyegzőt**;
- a **fordító aláírását**;
- a **szakfordítói oklevél számát** és/vagy a **névjegyzéki nyilvántartási számot**.

Miből áll a hitelesítés?

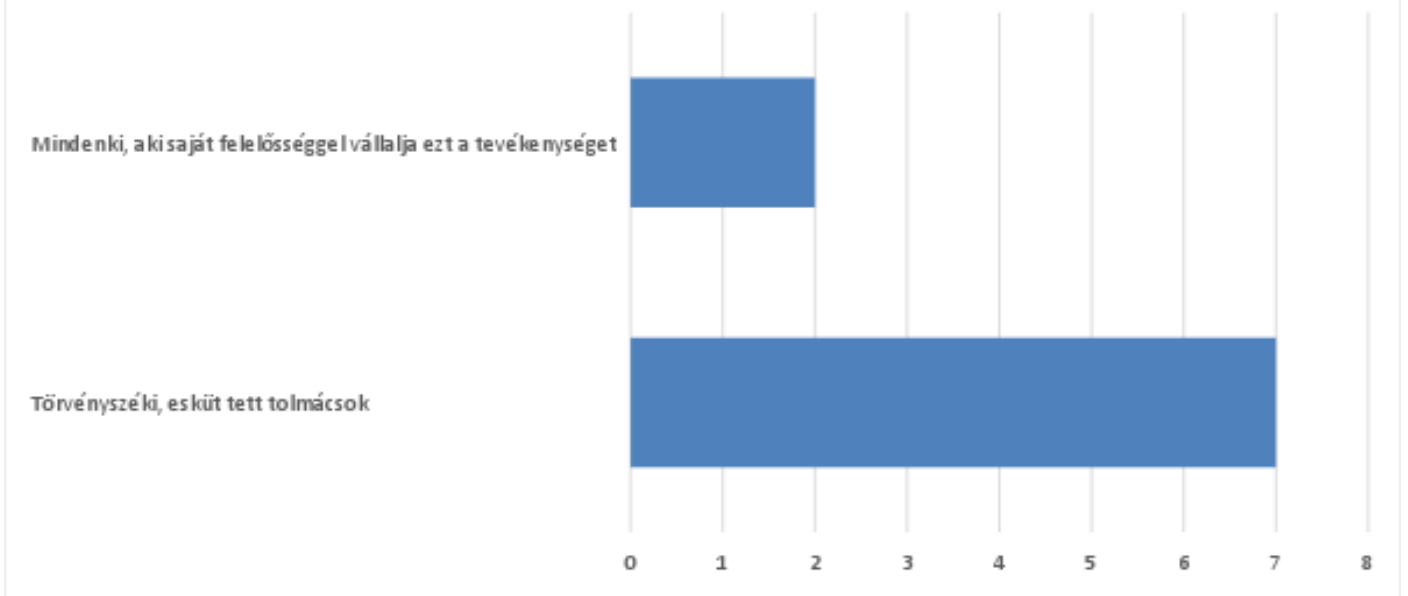
Az európai fordításhitelesítési gyakorlat kihagyhatatlan elemei a **szakszerű fordítás** és annak kötött-fűzött, **záradékolt hitelesítése**. Az európai gyakorlat inkább **felelős személyt** rendel a tevékenységhez, nem intézményt és tartalmi, formai előírásokat.

Mi a megközelítő száma az Ön országában hiteles fordítást, fordításhitelesítést végzőknek?

Az európai fordításhitelesítési és hiteles fordítási piac **versenyszellemű, sokszínű és sokszereplős**.

Ki jogosult hatósági tolmácsolásra az Ön országában?

Európai legjobb gyakorlatok tehát vázlatpontokba összesítve:

- **common law országok** – deregulált rendszer
- **kontinentális jog** – központi vagy tartományi hites fordítói és tolmács **névjegyzék**
- **decentralizált modell**
- rendszerint az **Igazságügyi Minisztérium** vagy a bíróságok felügyelete alatt vezetett szakmai névjegyzék
- több mint 100 – de van, ahol több ezer – hitelesítést végző szereplő egy piacon
- **szabadáras** és **hatósági áras** rendszerek,
- állami szerv alá rendelt tevékenység (pl. Kanada, EU fordítóközpont)
- a **névjegyzéki tagság szigorú feltételekhez** van kötve
- az engedély/tagság legtöbb esetben **nem frissítendő**

10.2. A SZOFT és az MFTE hazai szabadúszó fordítók körében végzett felmérésének eredményei

**Fordításhitelesítés,
fordítástanúsítás, hiteles fordítás,
hatósági és bírósági tolmácsolás**

253

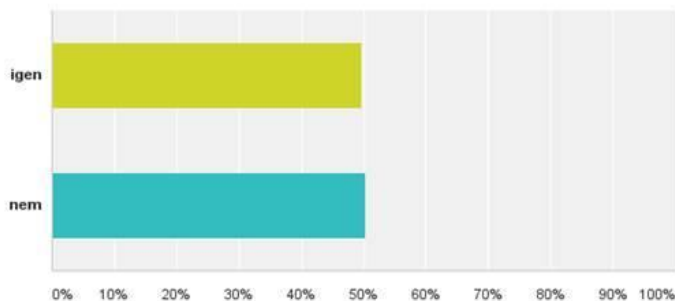
Total Responses

Date Created: Thursday, December 15, 2016

Complete Responses: 92

Q1: Végez-e bármilyen fordításhitelesítési, fordítástanúsítási munkát és/vagy hatósági és bírósági tolmácsolást?

Answered: 252 Skipped: 1

Powered by SurveyMonkey

Q1: Végez-e bármilyen fordításhitelesítési, fordítástanúsítási munkát és/vagy hatósági és bírósági tolmácsolást?

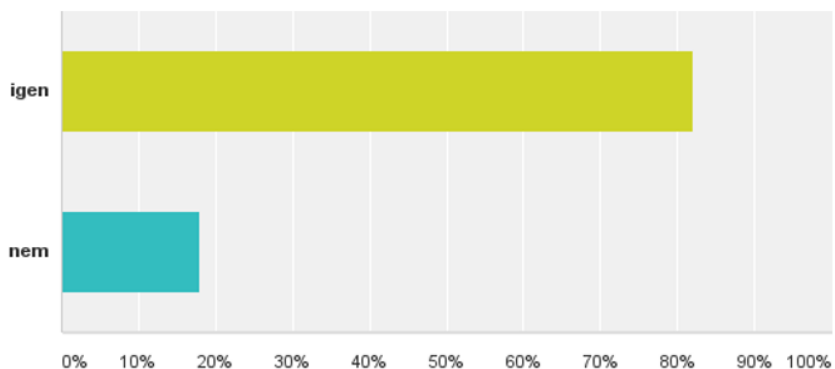
Answered: 252 Skipped: 1

Answer Choices	Responses	
igen	49.60%	125
nem	50.40%	127
Total		252

Powered by SurveyMonkey

Q2: Szokott-e az esetlegesen az OFFI által megrendelt hiteles fordításokon/fordításhitelesítéseken, illetve az OFFI megrendelésére vállalt bírósági/hatósági tolmácsolásokon túlmenően mások számára hiteles fordítást/fordításhitelesítést vagy záradékolt fordítást készíteni, illetve bírósági/hatósági tolmácsolást vállalni?

Answered: 122 Skipped: 131

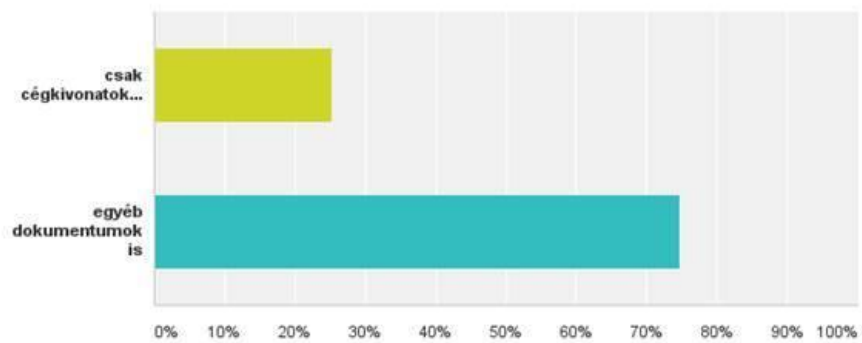
Q2: Szokott-e az esetlegesen az OFFI által megrendelt hiteles fordításokon/fordításhitelesítéseken, illetve az OFFI megrendelésére vállalt bírósági/hatósági tolmácsolásokon túlmenően mások számára hiteles fordítást/fordításhitelesítést vagy záradékolt fordítást készíteni, illetve bírósági/hatósági tolmácsolást vállalni?

Answered: 122 Skipped: 131

Answer Choices	Responses
igen	81.97% 100
nem	18.03% 22
Total	122

Q3: Milyen jellegű dokumentumokról szokott hiteles fordítást/fordításhitelesítést vagy tanúsított fordítást végezni?

Answered: 75 Skipped: 178

Powered by SurveyMonkey

Q3: Milyen jellegű dokumentumokról szokott hiteles fordítást/fordításhitelesítést vagy tanúsított fordítást végezni?

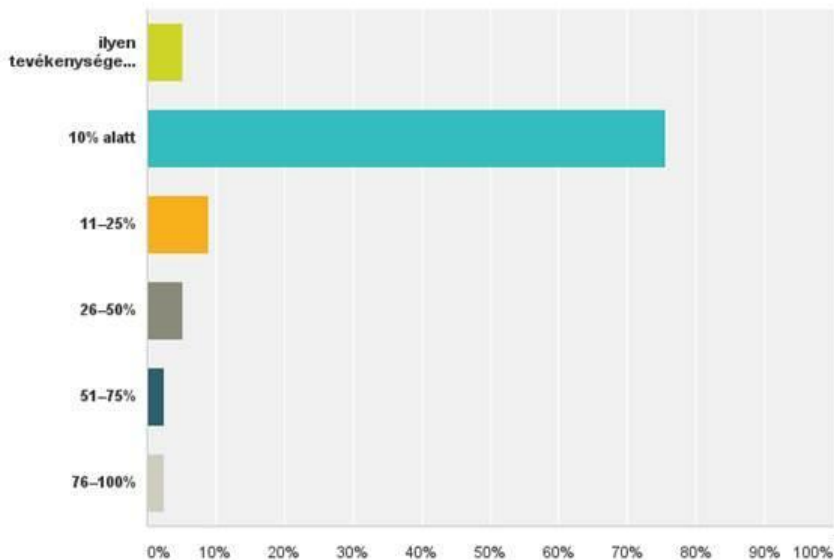
Answered: 75 Skipped: 178

Answer Choices	Responses
csak cégkivonatok, alapító okiratok, társasági szerződések és cégjegyzékkel kapcsolatos dokumentumok	25.33% 19
egyéb dokumentumok is	74.67% 56
Total	75

Powered by SurveyMonkey

Q4: Árbevétele hozzávetőleg hány százaléka származik hiteles fordításból/fordításhitelesítésből/tanúsításból?

Answered: 78 Skipped: 175

Powered by S

Q4: Árbevétele hozzávetőleg hány százaléka származik hiteles fordításból/fordításhitelesítésből/tanúsításból?

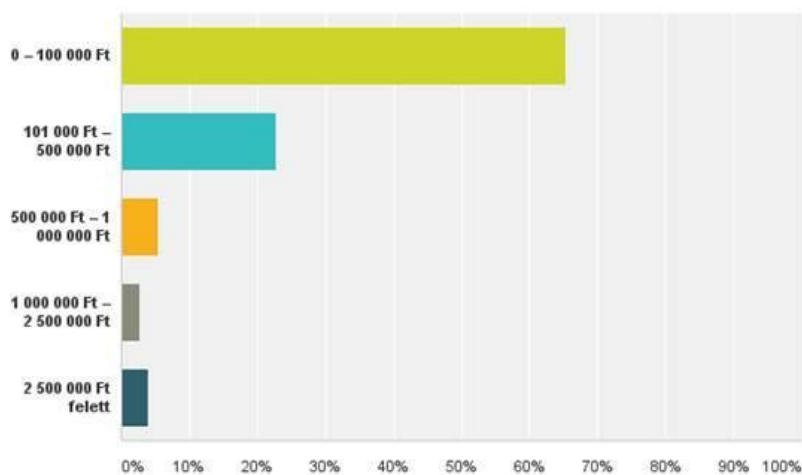
Answered: 78 Skipped: 175

Answer Choices	Responses
ilyen tevékenységet nem végzek	5.13% 4
10% alatt	75.64% 59
11–25%	8.97% 7
26–50%	5.13% 4
51–75%	2.56% 2
76–100%	2.56% 2
Total	78

Powered by SurveyMonkey

Q5: Mekkora nettó árbevétele származik évente hiteles fordításból/fordításhitelesítésből/tanúsításból?

Answered: 75 Skipped: 178

Powered by SurveyMonkey

Q5: Mekkora nettó árbevétele származik évente hiteles fordításból/fordításhitelesítésből/tanúsításból?

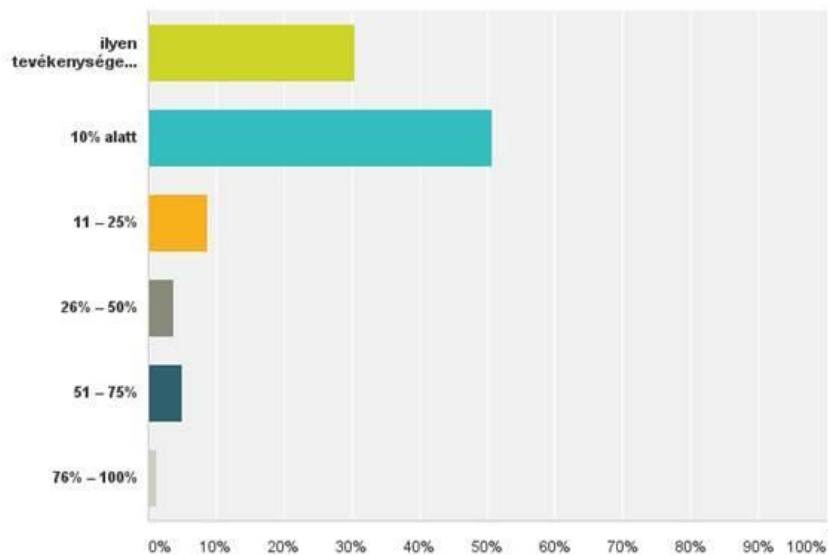
Answered: 75 Skipped: 178

Answer Choices	Responses
0 – 100 000 Ft	65.33% 49
101 000 Ft – 500 000 Ft	22.67% 17
500 000 Ft – 1 000 000 Ft	5.33% 4
1 000 000 Ft – 2 500 000 Ft	2.67% 2
2 500 000 Ft felett	4.00% 3
Total	75

Powered by SurveyMonkey

Q6: Tolmácsolásból származó árbevétele hozzávetőleg hány százalékát teszi ki a bírósági/hatósági tolmácsolás?

Answered: 79 Skipped: 174

Powered by S

Q6: Tolmácsolásból származó árbevétele hozzávetőleg hány százalékát teszi ki a bírósági/hatósági tolmácsolás?

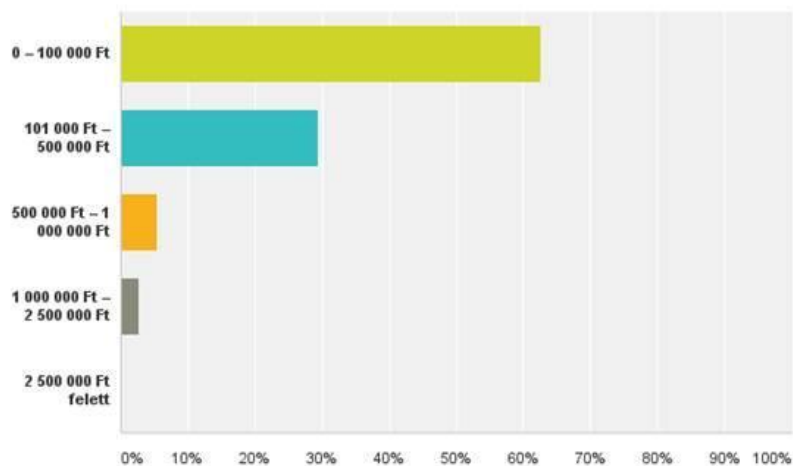
Answered: 79 Skipped: 174

Answer Choices	Responses
ilyen tevékenységet nem végzek	30.38% 24
10% alatt	50.63% 40
11 – 25%	8.86% 7
26% – 50%	3.80% 3
51 – 75%	5.06% 4
76% – 100%	1.27% 1
Total	79

Powered by SurveyMonkey

Q7: Mekkora nettó árbevétele származik évente bírósági/hatósági tolmácsolásból?

Answered: 75 Skipped: 178

Powered by SurveyMonkey

Q7: Mekkora nettó árbevétele származik évente bírósági/hatósági tolmácsolásból?

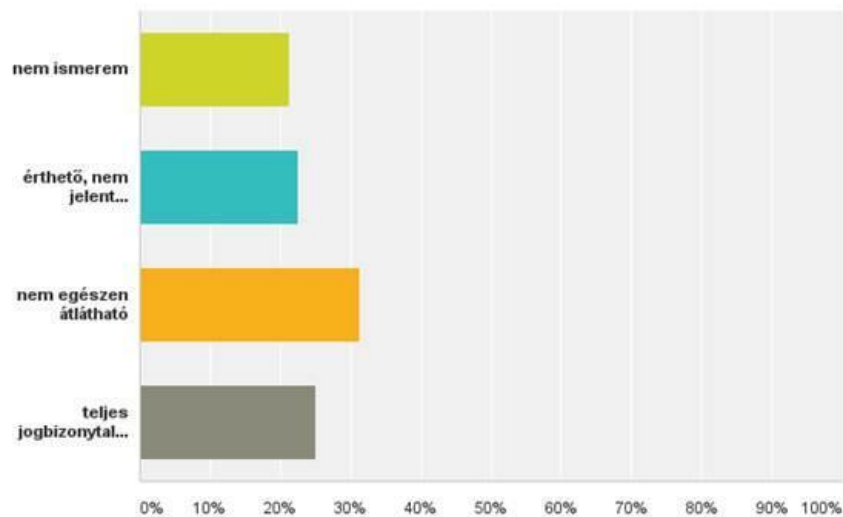
Answered: 75 Skipped: 178

Answer Choices	Responses
0 – 100 000 Ft	62.67% 47
101 000 Ft – 500 000 Ft	29.33% 22
500 000 Ft – 1 000 000 Ft	5.33% 4
1 000 000 Ft – 2 500 000 Ft	2.67% 2
2 500 000 Ft felett	0.00% 0
Total	75

Powered by SurveyMonkey

Q8: Mit gondol a hiteles fordítás/fordításhitelesítés és/vagy a bírósági/hatósági tolmácsolás jogi szabályozásáról?

Answered: 80 Skipped: 173

Powered by SurveyMonkey

Q8: Mit gondol a hiteles fordítás/fordításhitelesítés és/vagy a bírósági/hatósági tolmácsolás jogi szabályozásáról?

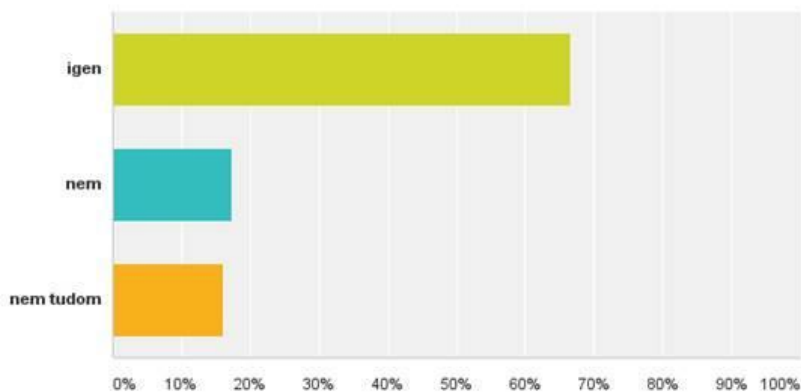
Answered: 80 Skipped: 173

Answer Choices	Responses
nem ismerem	21.25% 17
érthető, nem jelent gyakorlati problémát	22.50% 18
nem egészen átlátható	31.25% 25
teljes jogbizonytalanság van a területen	25.00% 20
Total	80

Powered by SurveyMonkey

Q10: Ön szerint szükség lenne valamilyen továbbképzésre ahhoz, hogy a szakfordítók/tolmácsok felelősen láthassák el ezeket a feladatokat?

Answered: 81 Skipped: 172

Powered by SurveyMonkey

Q10: Ön szerint szükség lenne valamilyen továbbképzésre ahhoz, hogy a szakfordítók/tolmácsok felelősen láthassák el ezeket a feladatokat?

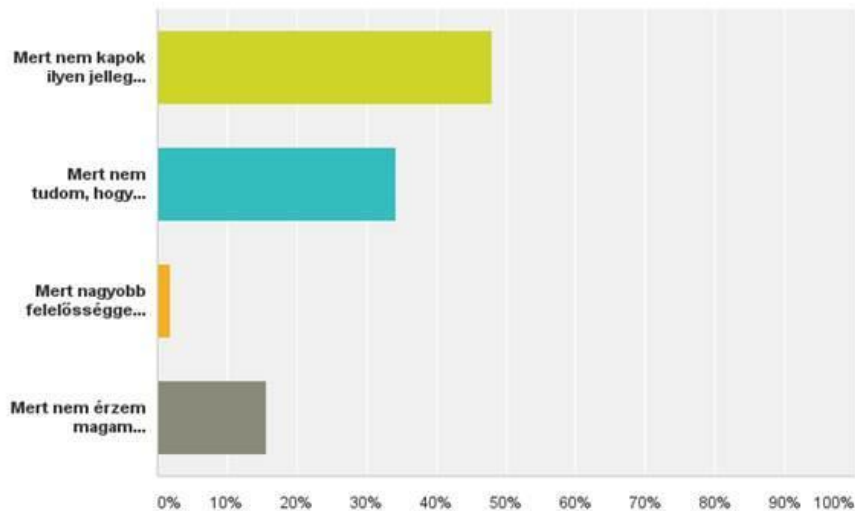
Answered: 81 Skipped: 172

Answer Choices	Responses
igen	66.67% 54
nem	17.28% 14
nem tudom	16.05% 13
Total	81

Powered by SurveyMonkey

Q11: Miért nem vállal hiteles fordítást/fordításhitelesítést/tanúsítást, illetve bírósági/hatósági tolmácsolási megbízásokat?

Answered: 102 Skipped: 151

Powered by SurveyMonkey

Q11: Miért nem vállal hiteles fordítást/fordításhitelesítést/tanúsítást, illetve bírósági/hatósági tolmácsolási megbízásokat?

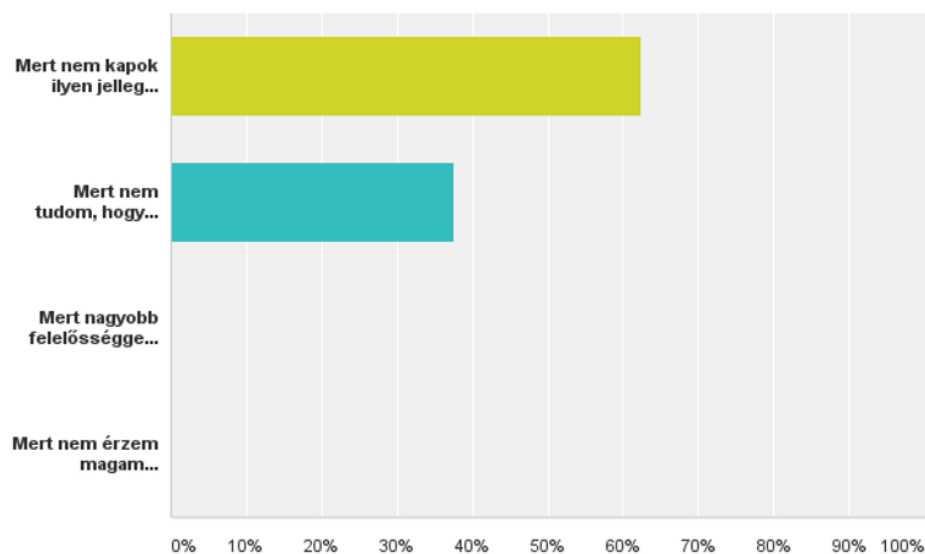
Answered: 102 Skipped: 151

Answer Choices	Responses
Mert nem kapok ilyen jellegű megbízásokat.	48.04% 49
Mert nem tudom, hogy szakfordítóként milyen iratokról készíthetek hiteles fordítást/fordításhitelesítést/tanúsítást, illetve tolmácként milyen esetekben vállalhatok bírósági/hatósági tolmácsolást	34.31% 35
Mert nagyobb felelősséggel jár, mint a szakfordítás/tolmácsolás.	1.96% 2
Mert nem érzem magam kompetensnek rá.	15.69% 16
Total	102

Powered by SurveyMonkey

Q12: Az esetlegesen az OFFI által megrendelt hiteles fordításokon/fordításhitelesítéseken, illetve az OFFI megrendelésére vállalt bírósági/hatósági tolmácsolásokon túlmenően miért nem vállal hiteles fordítást/fordításhitelesítést/tanúsítást, illetve bírósági/hatósági tolmácsolási megbízásokat?

Answered: 24 Skipped: 229

Q12: Az esetlegesen az OFFI által megrendelt hiteles fordításokon/fordításhitelesítéseken, illetve az OFFI megrendelésére vállalt bírósági/hatósági tolmácsolásokon túlmenően miért nem vállal hiteles fordítást/fordításhitelesítést/tanúsítást, illetve bírósági/hatósági tolmácsolási megbízásokat?

Answered: 24 Skipped: 229

Answer Choices	Responses
Mert nem kapok ilyen jellegű megbízásokat.	62.50% 15
Mert nem tudom, hogy szakfordítóként milyen iratokról készíthetek hiteles fordítást/fordításhitelesítést/tanúsítást, illetve tolmácsként milyen esetekben vállalhatok bírósági/hatósági tolmácsolást	37.50% 9
Mert nagyobb felelősséggel jár, mint a szakfordítás/tolmácsolás.	0.00% 0
Mert nem érzem magam kompetensnek rá.	0.00% 0
Total	24

Vélemények

30 szöveges komment összefoglalása

Jelenlegi helyzet negatív megítélése

Elavult.

Most a közjegyzők hitelesítenek, akik esetleg **nem is ismerik a nyelvet**.

A bíróságok gyakran alkalmaznak olyan tolmácsot akinek nincs tolmácsigazolványa. A fordítóirodák sokszor **záradékolnak** fordítást, úgy tudom, a törvényi szabályozásban ilyen fogalom nincs. Az OFFI borzasztó **drága, lassú, és nem biztosít minőségi munkát**.

Homály van. Az ügyfelek vagy kizárólag az offírók tudnak (ha itthon kell magyar nyelvű fordítást beadniuk), vagy nem tudják, miért kérdzem, hogy offis kell-e nekik, illetve azt mondják, hogy **külföldön általában simán elfogadják** az általam készített és tanúsított fordítást.

A folyamatokba **dupla "bebiztosítás"** van beépítve, ezért **minden nagyon lassú**.

Káosz a fejekben és a szabályozásban, plusz **erős hiedelmek** a múltból átöröklött rendszer miatt.

Nincs ezzel kapcsolatban egyértelmű szabályozás, amire lehetne hivatkozni.

A bíróságok **nem követik a hatályos jogszabályt** a tolmácsok kirendelése terén, és az „utcáról” bíznak meg tolmácsot, ami **gyakran elfogadhatatlan minőséghez** vezet.

A szabályozás **régi**, az aktuális piaci és szakmai viszonyokhoz egyáltalán nem illő.

Az OFFI **monopóliumát károsnak tartom**.

Külföldi példák említése

Gyakran magyar dokumentumok külföldi intézményeknek szánt beadásakor a külföldi intézmény "hiteles" fordítást (traduction certifiée conforme) kér és a magyar ügyfelek nem tudják/értik, **hogyan nem ugyanazt értik alatta külföldön, mint nálunk.**

Nekem kifejezetten szimpatikus az **ausztriai gyakorlat**, ahol nagyon komoly felkészülést igénylő **vizsgához kötik** a felesketett bírósági tolmácsok munkáját, és ehhez komoly érdemi anyagok (jogi ismeretek, szövszedetek) állnak rendelkezésre. http://gerichtsdolmetscher.at/index.php?option=com_content&view=article&id=50&Itemid=57&lang=en Ennek hiányában - ha a tolmács nem rendelkezik jogi végzettséggel is - nehéz a minőségi, szakértő tolmácsolás biztosítása véleményem szerint. Én örömmel látnék hasonló mélységű és minőségű segéd- és tananyagokat Magyarországon is. Ma sajnos nincs ilyen, az ELTE-n indult szakirányú képzés ellenére sem. Ezirányba javasolnék fejlesztéseket.

A szakfordító egy rövid jogi formaságokra vonatkozó vizsgát tenne és ezért számozott bélyegzőt kapna a hitelesítéshez és nem a nyelvet nem is ismerő, pl. közjegyző végezné a hitelesítést (**Spanyolországban**, a szakterületemen létezik a "**hites tolmács, fordító**" jogi figura, ami "traductor jurado" (szó szerint esküdt tolmács). Valami ehhez hasonló kellene.

Ilyen fordítást leginkább **Olaszországban** végzek, ahol a hitelesítés szabályai nagyon egyszerűek. Szívesen írok részletes (vagy legalábbis pontosabb) ismertetést, ha van rá igény.

külföldön hitelesítek, elég, ha bemegyünk a **helyi békebíróhoz és leesküdjük** a fordítás hitelességét.

Érdekes, hogy külföldön megfelel a hitelesítesem **németre** fordításoknál, itthonra pedig nem hitelesíthetek bármit, csak záradékolhatok, és azt sok hivatal nem fogadja el.

Powered by SurveyMonkey

Szívükből szól

Valószínűleg nemcsak a kereskedelmi fordítóirodák, hanem **az ügyfelek is üdvözlőlnék a fordításhitelesítés liberalizálását**, a hites fordítók és tolmácsok több **nyugat-európai** államra jellemző rendszerének bevezetését.

Európai szintű ritkaság, fenntarthatatlan! A hites (hiteles) fordítást **TERMÉSZETES SZEMÉLYHEZ** szükséges telepíteni és nem céghez (cégekhez).

Nagy szükség van egy **rendezett, mai körülményeknek megfelelő jogi környezetre** és szakképzett kollégákat tartalmazó megbízható **névjegyzékre**.

Az egyetlen járható út **az OFFI monopóliumának feloldása**, a fordítás/tolmácsolás, valamint a hiteles fordítás **újr szabályozása**.

Powered by SurveyMonkey

Éljen a status quo

Sokan nehezményezik az OFFI részleges monopóliumát, de ennek megszűnése esetén **nem világos, hogy** a) mi lesz a magánirodák szerepe: a 2016/1191. EU rendelet „hiteles fordítások készítésére jogosult személyek”-ről ír, s nem világos, hogy ez jelent-e jogi személyt (= irodát) is vagy csak természetes személyt (alvállalkozó egyéni fordítót) b) ha az előbbi is jelenti, **jobban járnak-e az OFFI-nak IS dolgozó egyéni fordítók** (akik ezután is alvállalkozók maradnak, csak az 1 OFFI helyett 20 magániroda felé végezhetik ugyanazt a munkát, tetemes adminisztrációtöbblettel) c) az ügyfelek felé ez kedvezőbb árakat jelentene, de egyben **áreszorító hatása lenne az egész hazai fordítóiparra**, mert: i) az OFFI magas árai MOST hivatkozási alapot teremtenek más irodák számára jobb árak érvényesítésére, ii) az OFFI-tól felszabaduló megrendeléstöbbletért az irodák között **AKKOR kegyetlen ársverseny indulna**, s itt a kis irodák nyomnák le az árakat alvállalkozóik felé. Aprópó: készült **közgazdasági tanulmány** az OFFI monopólium eltörlését követő díjszabásváltozás árképzésben várható következményeiről? d) az OFFI egy nem üzleti alapon működő sóhivatal, de ennek van egy óriási előnye: nem hajlamosít adathamisítási bűnözésre; ha holnap magánirodák (= igazi üzleti vállalkozások) vagy személyek (egyéni fordítók) hitelesítenek, üzleti fennmaradásukhoz visszaélhetnek a hitelesítési monopóliummal, **s nőhet a fordításból eredő kriminalitás**.

A szabályozás – még ha korszerűtlen is, és hiányzik egy végrehajtási utasítás – **teljesen világos. A piac egyszerűen nem hajlandó betartani. Az a téves és megtévesztő értelmezés kering**, hogy külföldi hitelesítésre nem kötelező az OFFI-t igénybe venni. Holott a magyar fordítókra és irodákra a magyar szabályozás hatályos, a felhasználás helyétől függetlenül. A bírósági/hatósági tolmácsolásnál nincs kizárólagosság, az OFFI csak köteles elvégezni a munkát.

A hiteles fordítás területén véleményem szerint **főlöszleges jogszabálmódosításért brusztolni**, az élet már ügyis szabályozta, hogy a külföldi felhasználásra szánt okiratokat egyéni fordítók is hitelesíthetik. Az ilyen fordítók közül nagyon kevés jártas igazán az idegen nyelvű közigazgatási és jogi terminológiában, nem ismerik a külföldön kiadott okiratok tartalmi (és formai) jegyeit. Akármennyire nem tetszik, jelenleg **az OFFI a letéteményese ennek a szakértelemnek, és bármilyen "piacliberót" igen alapos képzésnek és vizsgáztatásnak kellene megelőznie**. Éppen elég baj, hogy a közjegyzők kiadhatnak idegen nyelvű okiratot; sokaknál még a hitelesítési záradék is hibás. Várhatóan a magyar ügyészégi és bírósági gyakorlat nem fog megváltozni, és itt továbbra is a jelenlegi OFFI-fordítások lesznek szükségesek.

Powered by SurveyMonkey

Megoldási javaslat

A szakfordítóknak és szaktolmácsoknak apró, akár fizetős **vizsgát** kellene tenniük a jogi formaságokból és ennek fejében kaphatnának egy-egy számozott pecsétet a hitelesítéshez.

Jogosulatlan tolmácsok alkalmazásának megakadályozása. Tolmács, fordító, szakfordító **igazolványok** kerüljenek kiadásra.

Az OFFI hihetetlenül magas hitelesítési tarifákkal dolgozik, hogy - nyilatkozatai szerint - kompenzálja a bírósági tolmácsolás rendkívül csekély tarifáit. Nézetem szerint, **az OFFI-ra nincs szükség**. Szükséges lenne a szakfordítók és tolmácsok részére **egy bírósági/hatósági szakvizsga**, valamint a bírósági és hatósági **munkadíjak piaci árakhoz emelése**. Hasonlóképpen, a hitelesítéshez szükség lenne a tolmácsok kategóriákba sorolása a szakismereteik függvényében, és a legmagasabb kategóriának megadni a hitelesítési jogkört.

Nem értek egyet azzal, hogy csak az OFFI készíthessen hiteles fordítást, ezt **minden szakfordító** számára lehetővé kellene tenni.

Az OFFI szinte teljes állami monopóliuma **piactorzító és a minőség és a hatékonyság rovására megy**. Ugyanakkor szükséges a kérdéskör **részletes szabályozása, és valamilyen szintű ellenőrzése** (köztestületi, hatósági)

Tekintettel arra, hogy ez a munka a nyelvtudáson kívül sok egyéb tudást is igényel, valamint egy személy végzi, célszerű lenne nem társas vállalkozásként/ gazdasági társaságként, hanem **megfelelő képesséssel rendelkező magánszemélyként** végezni (pl. szellemi szabad foglalkozásúként).

A **megrendelőket is alaposan tájékoztatni kellene** arról, hogy mire is van szüksége.

Powered by SurveyMonkey

10.3. A fordit.hu regisztrált felhasználói körében végzett felmérésének eredményei

2017 novemberében a fordit.hu megkérdezte a tagjait, hogy egyet értenek-e a névjegyzék tervével, és szeretnék-e, hogy a fordit.hu is csatlakozzon a kezdeményezéshez. Alább közöljük felmérésük eredményét. A cikk teljes terjedelemben itt elérhető: <http://www.fordit.hu/cikkek/2017-11-24-legyen-e-hites-nevjegyzek/>

Előzmények

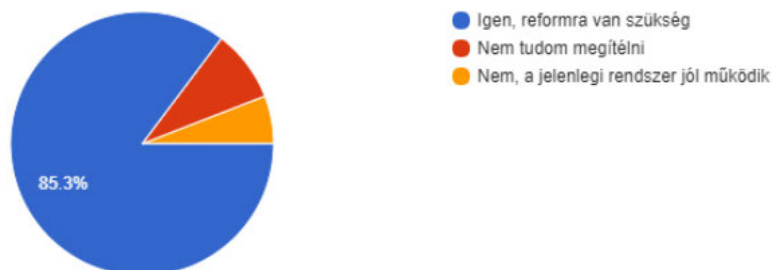
2017 őszén három fordítói egyesület kezdeményezte a magyar hiteles fordítási rendszer átalakítását. A PROFORD, az MFTE és a SZOFT közös szakmai javaslatot dolgozott ki a fordítás, hiteles fordítás és tolmácsolás újraszabályozására. A tervről a fordit.hu is beszámolt, és egy másfél órás [összefoglaló előadást](#) közvetített a részletekről, illetve a www.forditoinevjegyzek.hu weboldalon részletesen megismerhető a koncepció.

Mivel a fordit.hu a legnagyobb létszámú fordítói közösség, szeretnénk volna megtudni, hogy a tagjaink egyetértenek-e a hites névjegyzék létrehozásának kezdeményezésével. 2017. november 24-ig összesen 136 szabadúszó fordító, tolmács és fordítóiroda küldött választ a kérdéseinkre.

136 fordító, tolmács és fordítóiroda

Ön egyet ért azzal, hogy a hiteles fordítások jelenlegi, az OFFI által koordinált rendszere leváltásra szorul?

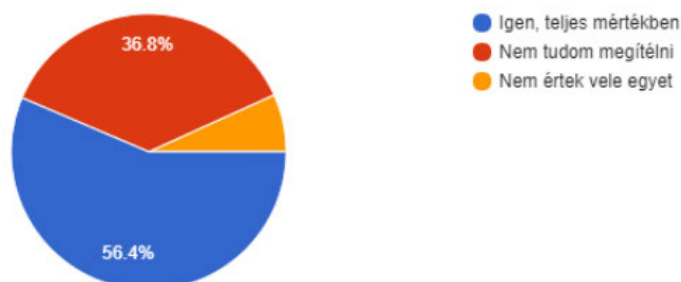
136 responses

A szakemberek 85%-a értett egyet azzal, hogy a hiteles fordítások jelenlegi, OFFI által koordinált rendszere leváltásra szorul. További 9%-uk úgy érezte, hogy nem tudja megítélni a helyzetet, és 6% nyilatkozott úgy, hogy a jelenlegi rendszer szerinte jól működik. **A változtatás igénye tehát egyértelműen megvan a szakemberekben.**

Ön egyet ért a Hites Fordítók és Tolmácsok Névjegyzékének eddig megismert koncepciójával?

133 responses

A kérdéseket a tervről való beszámolónk megjelenése utánra időzítettük, hogy a szakemberek részletesen megismerkedhessenek a szereplőkkel és szándékokkal. A névjegyzék koncepciójával 56% értett egyet. A válaszadók 37%-a gondolta úgy, hogy a helyzetet nem tudja megítélni, és 7% nyilatkozta, hogy nem ért egyet vele. Sokan külön jelezték, hogy a tervekkel nem tudnak teljes egészében egyet érteni, azonban egyes részeivel igen.

Ön szerint ez a koncepció kinek az érdekeit képviseli inkább? Kérem, jelölje 1-5-ig adott "osztályzatokkal" a felsoroltak esetében! Az 1...s mértékben. A köztes értékeket is használja!

Arra a kérdésre, hogy tagjaink szeretnék-e, hogy a fordit.hu szerkesztősége is csatlakozzon a Proford, az MFTE és a SZOFT munkacsoportjához, a válaszadók 71%-a igenlően válaszolt. 29%-uk azt az álláspontot képviseli, hogy ez az egyesületek dolga. Számunkra ebből nyilvánvaló, hogy segítenünk kell az egyesületeket a kezdeményezésben.

10.4. Kérdőíves felmérés a hiány- és ritka nyelves szakemberek körében

Hiány- és ritka nyelvnek e szabályozási javaslat tekintetében azok a nyelvek minősülnek, amelyek vonatkozásában Magyarországon jelenleg akkreditált, felsőfokú intézményi képzés formájában szakfordító és tolmács végzettséget szerezni nem lehet.

2017 őszén munkacsoportunk a ritka nyelves szakemberek körében kérdőíves felmérést végzett azzal a céllal, hogy:

- feltérképezze az egyes nyelvirányokban az országban fellelhető szakképzett vagy kevésbé képzett – de továbbképzéssel fejleszthető – nyelvi szakemberek számát,
- megismerje a ritka nyelves szakemberek képesítési és tanulmányi hátterét,
- megnyissa a párbeszédet a munkacsoport és a ritka nyelves szakemberek között, és befogadja építő kritikáikat, észrevételeiket a képzésre és névjegyzékre vonatkozóan.

A felmérés eredményeit az alábbiakban foglaljuk össze.

I. Válaszadók összetétele

- **65 kitöltő** (61 magyar anyanyelvű, 4 nem magyar anyanyelvű)
- A válaszadók **75%-a gyakorlott szakember**: több mint 9 éve van a szakmában.
- A válaszadók a tolmácsolási/fordítási területek/gyakorlat egészét lefedik, széles körű ügyfélkörrel rendelkeznek, leggyakoribb megrendelők a bíróságok, rendőrségek, ügyészség, magánvállalatok és fordítóirodák.

II. Válaszadók munkanyelvei

Az egyes nyelveken rendelkezésre álló tolmácsok számát két úton mértük fel:

1. Direkt kérdés: *Milyen munkanyelven/munkanyelveken dolgozik?*¹¹

- 10 fő :cseh
- 8 fő: dari
- 7 fő: orosz, szlovák, arab, bosnyák, szerb, horvát
- 6 fő: pastu, szerb, perzsa
- 5 fő: farszi
- 4 fő: svéd, szlovén, ukrán
- 3 fő: bolgár, dán, macedón, román, török, montenegrói
- 2 fő : albán, norvég, üzbég
- 1 fő: azerbajdzsán, azeri, héber, indonéz, izlandi, japán, kurmandzsi, latin, lett, maláj, mongol, portugál, szomáli, tibeti, urdu

¹¹ Egy adott tolmács több nyelven is tolmácsolhat, így több nyelvet is beikszelt (pl. a 8 fő dari tolmács nagy valószínűséggel magában foglalja az 5 fő farszit, lévén ugyanazon tolmácsokról van szó), tehát a kitöltések száma a nyelvkombinációk számát tükrözi, nem a kitöltők számát.

2. Becslés azonos munkanyelven dolgozók számára képesítéssel: *Hány főre becsüli¹² azoknak a körét, akik az Ön munkanyelvén szakfordító- és/vagy tolmácsképesítéssel rendelkeznek Magyarországon?*

- A válaszok szerint **nincs képezett szakember Magyarországon** az alábbi nyelvekből Magyarországon: bosnyák, indonéz, maláj, japán
- A válaszok szerint **kevesebb mint 5 képzett szakember** áll rendelkezésünkre Magyarországon az alábbi nyelvekből: azeri, bengáli, észt, finn, héber, hindi, izlandi, latin, lett, koreai, kurd, kurmandzsi, macedón, mandarin, mongol, montenegrói, nepáli, örmény, punjabi, svéd, szomáli, tibeti, tigrinya, üzbég, vietnámi, urdu
- A válaszok szerint **mindössze 5-10 képzett szakember** áll rendelkezésre az alábbi, igen fontos nyelveken: albán, arab, litván, norvég, pastu, portugál, török

A munkanyelv(ek)re vonatkozó kérdésekre adott válaszokból egyértelműen kirajzolódnak azon nyelvek, melyekből kevés a nyelvi közvetítő. Ezek értelemszerűen egybeesnek a hatóságok által megjelölt hiánynyelvekkel.

Fontos azt is látni, hogy a meglátogatott közintézményeknél jelezték, hogy a fentiekből vannak olyan nyelvirányok, amelyekből csak 1-2 szakember neve van a saját listájukon, így pl. összesen 2 albán fordítóval dolgoznak. A névjegyzéki modelltől azt remélik, nagyobb választékból válogathatnak majd. Kérdőívünk ebben meg is erősít, hiszen 5-10 közé teszi azon albán emberek számát, akik esélyesek lennének a Hites Fordítói Névjegyzékre való felkerülésre.

III. Válaszadók képzettsége

Az egyes nyelveken rendelkezésre álló kollégák képzettségét és képzési hajlandóságát a kérdőívben három úton igyekeztük felmérni:

1. Direkt kérdés: *Hol szerezte képesítését?*

A magyar anyanyelvű válaszadók...

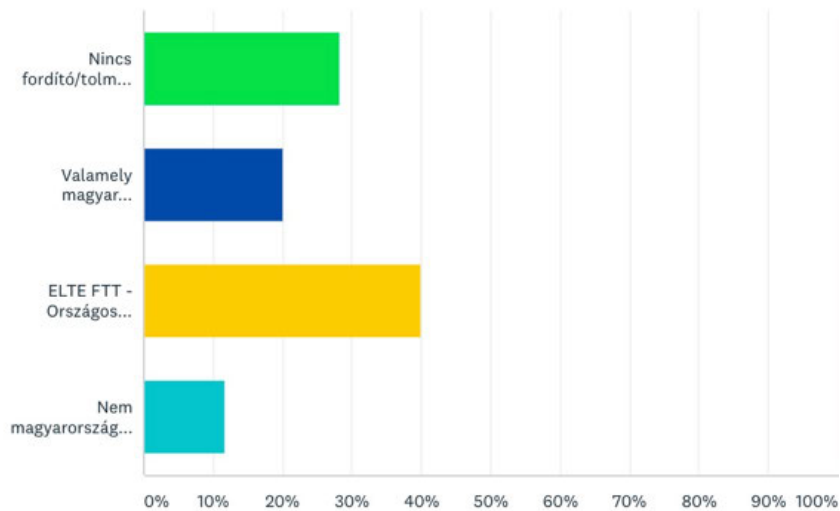
- kb. 70 %-a képzett, melyből:
 - 40%-a ELTE képesítő vizsgát tett
 - 20%-a valamely más hazai képzőintézményben szerezte a képesítését
 - 10%-a külföldön szerezte a képesítését
- 30%-uknak nincs szakirányú végzettsége

¹² Azoknál a kérdéseknél, ahol minimum öten válaszoltak ugyanarra a nyelvre, megbízhatónak kezeljük az egy irányba mutató válaszokat. Az azonos nyelvekre adott válaszokban felelhető koherencia rámutatott arra, hogy a kis nyelvés tolmácsok ismerik egymást, így pontosan tudják, hányan dolgoznak rajtuk kívül a munkanyelvükkel.

Q3

Hol szerezte tolmács/szakfordító képesítését?

Answered: 60 Skipped: 3

2. Becslés saját munkanyelvre: *Hány főre becsüli azoknak a körét, akik az Ön munkanyelvén szakfordító- és/vagy tolmácsképesítéssel rendelkeznek Magyarországon?*

A válaszokban fellelhető koherencia megerősíti, hogy az alábbi nyelveken rendkívül alacsony a képzett szakemberek száma [2]: arab, albán, azeri, bengáli, bosnyák, dari, észt, farszi, héber, hindi, indonéz, izlandi, japán, koreai, kurd, kurmandzsi, latin, lett, litván, macedón, maláj, mandarin, mongol, nepáli, örmény, montenegrói, perzsa, pastu, portugál, punjabi, szlovén, szomáli, tibeti, tigrinya, török, urdu, üzbég, vietnámi

3. Becslés képzési hajlandóságra kollégák számára vonatkozóan : *Hány főre becsüli azoknak a körét, akik hazánkban az Ön munkanyelvén dolgoznak, nem rendelkeznek szakképesítéssel, DE van felsőfokú végzettségük ÉS továbbképeznék magukat tolmácsnak/fordítónak Magyarországon?*

Az alábbi nyelveken rendkívül alacsonyak a becsült értékek: albán, bengáli, bolgár, bosnyák, cseh, dari, dán, észt, farszi, izlandi, koreai, kurd, kurmandzsi, latin, lett, macedón, montenegrói, perzsa, pastu, szlovén, szomáli, tibeti, török, urdu, üzbég.

A válaszokból tehát egyértelműen kirajzolódik a még képzetlen kollégák **széles körű képzési hajlandósága** értelemszerűen azon nyelvekből, melyekből kevés a képzett szakember.

A válaszadók kommentjei továbbá rámutatnak arra, hogy azért kevés a képzett szakember, **mert előképzettség hiányában is végezhető a tevékenység, azaz nincs kikényszerítő erő:**

Komment 1: „Ha van lehetőség arra, hogy szakmai oklevél nélkül is legális keretek közt dolgozzanak, miért fáradoznának egy költséges vizsga miatt?”

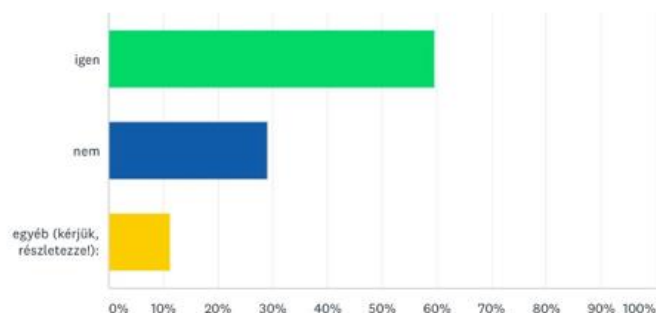
Komment 2: „Megszerezni nem lehetetlen. De a rendszer jelenleg olyan, hogy akkor is kap munkát, ha nincs szakirányú végzettsége. Akkor meg minek fizessen valaki egy vizsgáért? Gondolom, ezen azért kéne változtatni.”

A helyzet rendezésére tett javaslatok az eredmények és kommentek alapján:

Számos válaszadó erősítette meg azt a tézisünket, hogy egy központi szakmai névjegyzék felállítása nagyban hozzájárulna a hatósági nyelvi közvetítésből származó nemzetbiztonsági kockázatok minimalizálásához.

Ön szerint rejt-e nemzetbiztonsági kockázatokat az a tény, hogy a bíróságok szinte bárkit kirendelhetnek tolmácsolni, akiről tudják, hogy jól beszél az adott munkanyelvet?

Answered: 62 Skipped: 1

ANSWER CHOICES	RESPONSES
igen	59.68% 37
nem	29.03% 18
egyéb (kérjük, részletezzel):	Responses 11.29% 7
TOTAL	62

Ritka nyelvi válaszadóink egyetértettek abban, hogy a **névjegyzékre kerülés feltételekhez kötött legyen**, ezzel biztosítva a professionalizáció elvét. Kiemelten fontosnak tartották az alábbi kritériumokat:

1. felsőfokú végzettség
2. büntetlen előélet
3. szakfordító/tolmács végzettség
4. min. 3 év igazolt gyakorlat

ANSWER CHOICES	RESPONSES
erre irányuló kérelem benyújtása	36.51% 23
felsőfokú végzettség	65.08% 41
szakfordítói/tolmács végzettség	53.97% 34
min. 3 év igazolt szakfordítói / tolmácsolási gyakorlat	57.14% 36
büntetlen előélet	73.02% 46
hites fordító és/vagy hites tolmács vizsga letétele	49.21% 31
eskü letétele	28.57% 18
annak igazolása, hogy a kérelmező nem áll cselekvőképességet érintő gondnokság vagy támogatott döntéshozatal hatálya alatt	22.22% 14
az éves nyilvántartási díj befizetése	25.40% 16
hatósági tolmácsoknál engedély/fényképes igazolvány	46.03% 29
szakmai felelősségbiztosítás	26.98% 17
hitelesítő szolgálati pecsét/elektronikus aláírás	25.40% 16
rendelkezésre állás	20.63% 13
Egyéb (Kérjük, részletezzel):	Responses 20.63% 13
Total Respondents: 63	

A válaszadók számos lehetőséget felvázoltak a képzés javításának, megteremtésének szükségességére (specializáció, szakoktatás, szakképzés, modul nyelvszakos képzésben, tolmács- és fordítóképzés kis nyelvek oktatása + nagy nyelvekkel párosítása, képesítő képzés, gyakorlatorientáltabb szakoktatás, szakmai együttműködés a nyelvi képzést és a szakképesítést nyújtó tanszékek és a szakmai egyesületek között stb.), mint a helyzet rendezésének egyik lehetséges útját.

Komment 1: „Először is meg kéne teremteni azt a törvényi hátteret, hogy csak szakképesítéssel lehet dolgozni. Utána ki kéne építeni a képzést.”

Több válaszadó lehetséges útként jelölte meg a nem magyar anyanyelvű, de a magyar nyelvet megfelelően értő és beszélő, jobb esetben szakképzett emberek segítségének igénybe vételét, ami **egybeesik a koncepció közösségi tolmácsok mozgósítására vonatkozó alap gondolatával.**

A válaszadók ezen kívül számos javaslattal éltek a helyzet rendezésére. Felsorolásszerűen:

- *„Tolmácsok járásonként. Ez megerősíti a koncepciónk azon részét, hogy a **központi névjegyzékben szűrőkkel a területileg illetékes fordítót, tolmácsot lehetne kirendelni.**”*
- *„Szükséges lenne a kisebbségek nyelvi szegregációs rendszerének megváltoztatása Magyarországon. Másszóval ritka nyelveken is elérhetővé kell tenni azt a szakképesítést és vizsgalehetőséget, mellyel hatóság előtt tolmácsolni és fordítani lehetne. Erre is kitér javaslatunk a 10. fejezetben.”*
- *„A megfelelő ellátást az **OFFI monopóliumának felszámolásával** és a piaci árak megfizetésével lehet garantálni – a közintézmények részéről is.”*

11. A bírósági és hatósági tolmácsolás problematikája

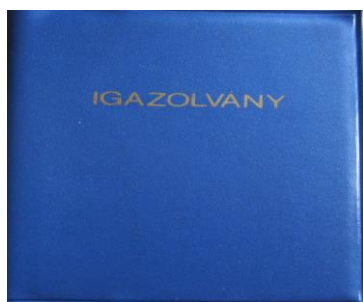
A magyar igazságszolgáltatás kiemelt célja az időszerű és magas színvonalú ítélkezés, melyhez elengedhetetlen feltétel a magas színvonalú és költséghatékony szakfordítási és tolmácsolási szolgáltatások elérhetősége. Az írott és szóbeli nyelvi közvetítéshez a bíróságok – lehetőség szerint – képzett, általános vagy bírósági/hatósági szaktolmácsokat vesznek igénybe a Magyarország igazságügyi szervei előtt folyó eljárásokban, és minden olyan bírósági/hatósági eljárás során, amikor a hű tolmácsoláshoz méltányolandó vagy különös érdek fűződik. Úgy gondoljuk, hogy a hazai hatósági tolmácsolásnak megvolt a szakmai presztízse 1963-ig, amikor megszüntették a kilencven évvel korábban alapított *Bírósági Törvényszéki Tolmácsok Névjegyzékét*. Ebben az évben felszámolták a *Tolmács Vizsgabizottságot* is, mely szavatolta, hogy hatósági tolmács csak magasan kvalifikált szakember lehetett Magyarországon.

Problématérkép

A polgári perrendtartás ma nyelvi szakértőként kezeli a tolmácsokat. A tolmács a nyelvi és kulturális akadályokat leküzdő nyelvet és jogot ismerő szakember. Noha a polgári perrendtartás szakértőként kezeli a tolmácsokat, a gyakorlatban nem adottak ugyanazok a keretfeltételek a tolmácsoknak, mint általában a szakértőknek.

A bírósági/hatósági tolmácsolás szabályozási problémái sokrétűek. Hat fő csomópont köré rendezhetők:

1. **ENGEDÉLY NÉLKÜLI TEVÉKENYSÉG** - A hatályos 1986-os MT rendelet **semmilyen garanciát nem tartalmaz a tolmácsok felkészültségére és azonosítására** vonatkozóan – azaz jelenleg a személyazonosságot igazoló okmányokon túlmenően semmilyen, a nyelvismeretet és a bírósági/hatósági tolmácsoláshoz szükséges nyelvi és tolmácsképzettséget igazoló okmány nem követelhető meg tőlük. A tolmácsok **2009. október 1. óta már nem kötelesek tolmácsigazolvány** révén regisztráltatni magukat, így azóta csak személyazonosításra alkalmas okmánnyal kell rendelkezniük. Tolmácsigazolvány híján 2009. október 1. óta **tulajdonképpen bárki (azaz: akárki) tolmácsolhat bármilyen hivatalos eljárásban**, amennyiben a bíróság/hatóság képviselőinek vagy sokszor az ügyfélnek a megítélése szerint érti az eljárás nyelvét, és valamilyen személyazonosításra alkalmas okmánnyal rendelkezik. Az eljárásban tolmácsként részt vevő személlyel szemben támasztott követelmények 2009 óta a tanúval szemben támasztottakra redukálódtak, ami a **jogbiztonság szempontjából aggályos**.

2. **SZAKKÉPESÍTÉS** - A bírók nincsenek tudatában annak, hogy az ELTE-FTT 2015-ben indított bírósági és hatósági tolmács szakirányú képzést, és így létezik szakképzett szaknyelvi tolmács, de ha tudják, sem feltétlenül értékelik/érdeklő őket. A szakirányú képzés eddig egyetlen évfolyamban indult, és akkor is csak angol, francia, német és olasz nyelven. Ennek főleg az az oka, hogy nincs jelentkező, mert nincs

vonzereje a szaktolmácsi pályának sem bérezését, sem piaci szükségességét tekintve, azaz nincs elegendő magas szintű nyelvi tudással rendelkező jelentkező, hiszen akinek ilyen szintű nyelvtudása van, az inkább jelentkezik a szinkrontolmács képzésre, mivel szinkrontolmácsként sokkal jobban lehet keresni, és annak (többek között ezért is) nagyobb a presztízse. Az általános tolmácsok gyakran alapvető **jogi és közigazgatási ismeretek** nélkül működnek közre hatósági/bírósági eljárásokban. A bíróságok de facto azt rendelnek ki tolmácsnak, akit akarnak, és akit tudnak; ezáltal növelve a **hibás ítéletek meghozatalának kockázatát**. Ha valaki céggént jelentkezik, akkor csak azt ellenőrzik, hogy aktív-e a vállalkozás a jelentkezés időpontjában. Azt már nem vizsgálják, hogy a tolmácsolást végzők rendelkeznek-e az előírt szakképesítéssel, igazolt nyelvtudással, és a cégek mögé bújva a nemzetbiztonsági ellenőrzés is elkerülhető, hiszen az csak természetes személy esetében folytatható le.

3. **HIÁNYNYELVEK** - A hiánynyelveken – de néha a nagy nyelveken is – bonyolult, sőt sokszor lehetetlen megfelelő magyar- és idegennyelv-ismerettel és a bírósági/hatósági tolmácsoláshoz szükséges képzettséggel rendelkező tolmácsot kirendelni. Még angol nyelven is csak 2015-ben indult utoljára hatósági szaktolmácsképzés az ELTE-FTT-n. Magyarországon a hiánynyelvpárokban kevés a kvalifikált, tehát tolmácsképesítéssel rendelkező tolmács. Sokan látnak el tolmácsolási feladatot képesítés nélkül, akik a szükséges képesítést és vizsgát főként azért nem teljesítik, mert a jelenlegi rendszer ezt nem írja elő számukra.
4. **JAVADALMAZÁS** - A hatósági tolmácsolást jellemzően az OFFI bonyolítja. Az OFFI által jelenleg fizetett alacsony **tolmáshonorárium** a szükséges nyelvismerettel és képzettséggel rendelkező szakemberek számára **nem bír kellő motiváló erővel**, ezért ők inkább konferenciatolmácsként, fordítóként, lektorként vagy nyelvtanárként dolgoznak, illetve amennyiben a bírósági tolmácsolásnál jobban fizető munka merül fel, nyilvánvalóan a jobban fizető munkát választják, ami – az információ átadására vonatkozó előírás hiánya miatt – komolyan megakaszt(hat)ja egy adott ügy vagy tárgyalássorozat előrehaladását. Az árprés nem csak az OFFI irányából jellemző. A hatóságoknál sem szakemberek, pl. nemzetközi kapcsolati referensek, hanem a gazdasági személyzet kezében van a döntés, hogy kit hívnak tolmácsolni. Számukra – mivel nincs rögzített hatósági ár – többnyire egyetlen szempont érvényesül: a legolcsóbb tolmácsot kell felkérni a munkára. További probléma, hogy míg büntetőeljárásokban az állam utalványozással azonnal megtéríti a tolmácsköltségeket, a polgári peres eljárásokban – ahol a felek állják a költségeket – **hónapokat vagy akár fél évet is csúszhat a tolmácsdíjak kifizetése**.
5. **HIERARCHIA** - A budapesti székhelyű bíróságoknak, ügyészségeknek, nyomozó hatóságoknak jogszabályi kötelezettsége az OFFI Zrt.-től kirendelni a tolmácsokat. Ez a rendelkezés azonban nem feltétlenül garantálja a minőséget, mert az iroda nem minden esetben szűri képzettség és tapasztalat alapján a kirendelt tolmácsokat. Ez sok esetben konfliktust szül a **bíróságok és az OFFI között**.
6. **A FELKÉSZÜLÉS ÉS A MINŐSÉGBIZTOSÍTÁS NEHÉZSÉGEI** - A tolmácsolási megbízás alapját képező ügyről csak késve, jobb esetben az idézés kézhezvételekor szerez tudomást a tolmács. Az idézésben foglalt alapvető információkon (felek nevei, ügyszám, pertárgy stb.) túlmenően további **információkkal rendszerint nem rendelkeznek**. A bíróságok **nem engedélyeznek az adott tolmácsolási feladat megfelelő elvégzéséhez szükséges mértékű előzetes iratbetekintést a tolmács számára**. Sem a bíróságok/hatóságok, sem pedig a **tolmács nincs tisztában a tolmács kötelezettségeivel, és az őt ebben a minőségben megillető jogokkal**. Az iratbetekintés ügyét

nagyban megnehezíti, hogy a **tolmács nem a bírósággal van közvetlen kapcsolatban, hanem az OFFI vagy más fordítóiroda közvetít** közöttük. A tolmácsoknak sokszor **nehezen felhasználható vagy értelmezhető, nem szóbeli közlésre szánt, jogszabályi hivatkozásokkal teletűzdelt jogi szakszövegekkel, nehezen olvasható forrásszövegekkel** kell megküzdeniük. A tolmácsok azt sem tudják, hogy az **adott tárgyalás előreláthatóan mennyi ideig tart**, ezért nehéz beosztani az egyéb munkáikat. A bíróság a hosszabb tárgyalásokra is **csak egy tolmácsot rendel ki**, pedig a tárgyalásokon általában fülbesúgásos szinkrontolmácsolást kell alkalmazni, melyet a szakmai és minőségbiztosítási normák szerint két tolmács 20 percenkénti váltásban végez. Ez egy tolmács számára például 6 órán keresztül szinte megoldhatatlan feladat. Az igazsághoz hozzátartozik, hogy a legtöbb polgári perben kb. egy órát kell csak tolmácsolni, és a tolmácsesemények nagyobb része ilyen.

Szakmai javaslat

A bírósági/hatósági tolmácsolás szabályozása során figyelemmel kell lenni arra, hogy Magyarország saját szuverenitásából és EU-tagságából adódó közigazgatási feladatai végrehajtásával, valamint a migrációs krízis alakulásával kapcsolatosan a bírósági/hatósági eljárások jelentősége növekedni fog.

Koncepciónk középpontjában így a bírósági/hatósági eljárások törvényességének védelme, és általánosabb szinten a jogbiztonság védelme áll. Ezért szabályozási javaslatunk az alábbi 6 pontra épül:

1. A hatósági/bírósági eljárások során folyó tolmácsolási tevékenységet nyelv- és szakismerethez, képzettséghez, valamint megfelelő szintű személyazonosításhoz kell kötni.
2. Az eljárásokban közreműködő hites tolmácsokat **névjegyzékbe** kell venni. Ennek következtében lehetővé válik a strukturált és rendezett (adatbázis és nyilvántartás-alapú), **közvetlen együttműködés a bíróságok/hatóságok és a tolmácsok között**, de továbbra is mód van közvetítő irodák foglalkoztatására/bevonására.
3. A hatósági/bírósági tolmácsolás engedélyhez és szakképesítéshez kötött tevékenység, ezért vissza kell vezetni a 2009-ben kivezetett igazolványokat, és **növelni kell a szakirányú képzésre jelentkezők számát**.
4. **Hatóságilag rögzíteni kell a névjegyzéki szaktolmácsok díjjegyzékét** bírósági és ügyészségi kirendelések esetén olyan árpolitikával, mely vonzóvá teszi ezt a szakmát, visszaállítja presztízsét, és ennek következtében növeli a szakirányú képzés vonzerejét is. A bíróságoknál **ellátmányt kell nyitni**, hogy a szaktolmácsok idejében megkapják fizetségüket. Díjjegyzéki koncepciónk a bíróságoknak tolmácsolás esetében kb. 20%-os, fordítás esetében pedig 28 – 68%-os költségcsökkenést eredményez, miközben a fordítók/tolmácsok díjának jelentős emelkedése következtében vonzóbbá teszi a hites fordítói és tolmács szakmát.
5. A bíróságoknak biztosítaniuk kell az **iratbetekintés és jobb felkészülés** lehetőségét a tolmácsok számára.
6. Mivel a bírósági tolmácsolás többnyire szinkrontolmácsolást jelent, ahol a piaci normák szerint 20 percenként váltják egymást a tolmácsok, a hatóságoknál is be kell vezetni egy felső időkorlátot: **egy tolmácsot maximum 3 órára rendelhessenek ki**. Az ennél hosszabb tolmácseseményeknél legyen kötelező a tolmácspár kirendelése.

Úgy gondoljuk tehát, hogy a hazai hatósági/bírósági tolmácsolás kizárólag:

- transzparens intézményrendszerrel, ti. **országos névjegyzéki nyilvántartással**;
- akkreditált képzőintézményi rendszer által biztosított **szakképzéssel**;

- állami felügyelet alatt működő **vizsgaközponttal**;
- a hatósági/bírósági szaktolmácsok **közvetlen elérhetőségének, szerződtésének** rendszerével;
- megfelelő **jogi fogalomalkotással** és **eljárásrend** kialakításával (ti. a polgári perrendtartásban a szakértői és tolmácstevékenység elválasztásával, a tolmácsok összeférhetlenségeinek és iratbetekintési jogának rögzítésével stb.);
- a bírósági eljárásokban közreműködő tolmácsok képzettségével, felelősségével arányos és inflációkövető **anyagi ellentételezéssel** (honorárium)

képes biztosítani a tárgyalás magyar nyelvet nem, vagy nem jól beszélő/értő résztvevői számára a tisztességes eljáráshoz való jog érvényesülését, amelyet az **Európai Parlament és Tanács 2010/64/EU irányelve** is előír.

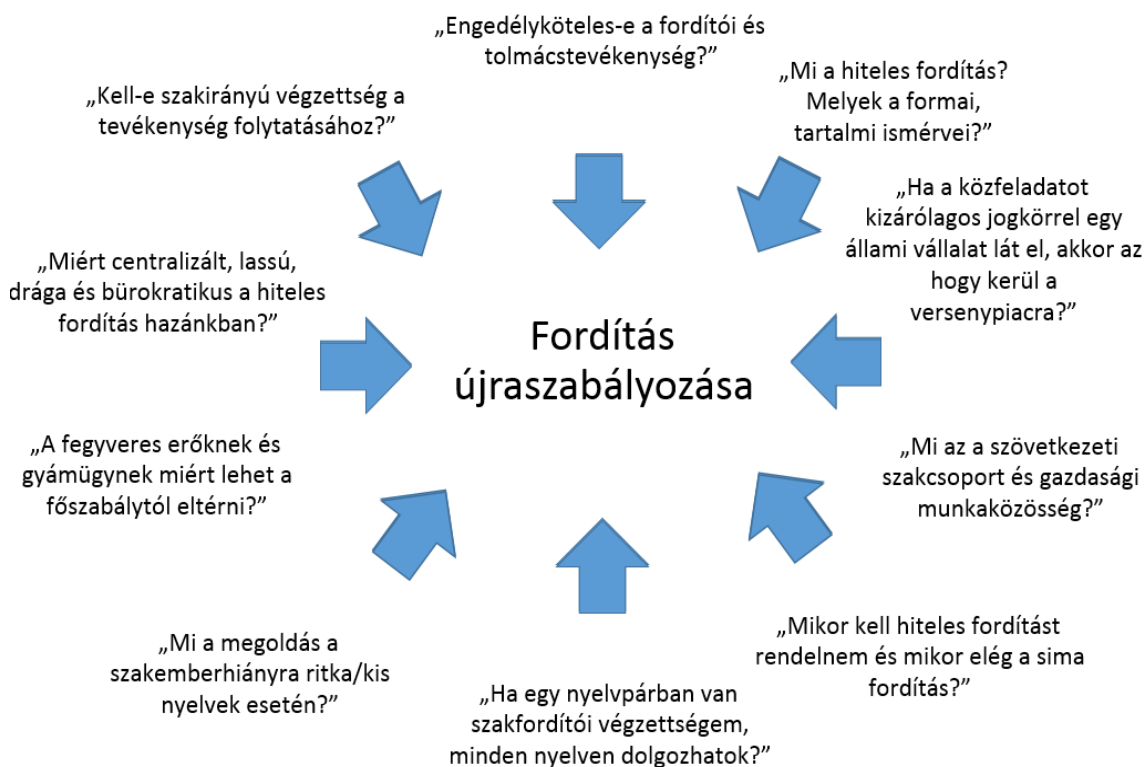
Bírósági eljárásokban közreműködő tolmácsok költségelszámolása

A bírósági eljárásokban közreműködő tolmácsok a tolmácsolási tevékenység ellentételezésén (tolmácsolási díj) túlmenően az OFFI-n keresztüli megbízások esetében kiszállási díjra és utazási költségtérítésre is jogosultak. A kiszállási díj a tolmács tényleges tolmácsolással töltött időn túlmenő időbeli ráfordításának (utazási idő) ellentételezése. Javasoljuk, hogy ez a díj a tolmács székhelyén vagy az attól számított 20 km-en belül a tolmács óradíj 25%-a legyen. A tolmács székhelyétől 20 km-nél nagyobb távolságra lévő tolmácsolási helyszín esetén a tolmács kiszállási díjra és utazási költségeinek megtérítésére legyen jogosult. A kiszállási díj ilyen esetben a tolmácsolási díj 50%-a lenne, és a tolmács székhelyétől számítva 50 km-enként 1 óra oda- és 1 óra visszautat, azaz összesen 2 óra kiszállási időt lehetne elszámolni. A tolmács utazási költségeit az igénybe vett közlekedési eszköz (személygépkocsi, vonat, városi tömegközlekedési járművek) függvényében a mindenkor hatályos díjszabás szerint lehetne elszámolni.

Amennyiben jogszabály eltérően nem rendelkezik, a megbízó a jogerős határozat útján és a fenti szabályozás szerint megállapított tolmácsolási és kiszállási díjat, valamint az utazási költségeket az eljáró tolmács által benyújtott számla alapján 30 napon belül legyen köteles kifizetni.

12. A Proford-SZOFT-MFTE szakmai javaslata –
A Magyar Hites Fordítók és Tolmácsok
Névjegyzéke

A korábbi fejezetekben már érintettük, hogy nem önmagában a nyelvi közfeladat ellátásának atipikus és túlcentralizált jellege az, ami halaszthatatlanná teszi Magyarországon a szakági szabályozás reformját, hanem egy sor nap mint nap felmerülő kérdés, jogbizonytalanság is.

A hiteles fordítás és fordításhitelesítés, valamint a hatósági tolmácsolási tevékenység állam által delegált közfeladatok, amelyek elsődleges célja Magyarország igazságügyi és közigazgatási szerveinek kiszolgálása és a jogbiztonság szolgálata. Éppen ezért e tevékenységek szabályozásának módosítása során elsősorban e szervek működésének elősegítését kell szem előtt tartani. Ezt a célt véleményünk szerint a hiteles fordítás és fordításhitelesítés készítésére, valamint a hatósági tolmácsolás feladatának ellátására megfelelően képezett és átvilágított szakemberek, tehát **természetes személyek nyilvántartásba vételével** és ezáltal a rendszer **decentralizációjával** lehet elérni.

A következő oldalakon - a nyugat-európai névjegyzéki modellekre épülő - szakmai javaslatunkat és víziókat az alábbi kérdésekre válaszolva körvonalazzuk:

1. Milyen esetekben van szükség hiteles fordításra és fordításhitelesítésre, valamint hatósági tolmácsra?
2. Ki jogosult hiteles fordítást és fordításhitelesítést készíteni, illetve hatósági tolmácsolást végezni?
3. Ki és hogyan tartja nyilván a hiteles fordítás és fordításhitelesítés készítésére, illetve hatósági tolmácsolásra jogosult személyeket? Melyek a nyilvántartásba vétel feltételei?
4. Milyen csatornákon keresztül lehet hiteles fordítás és fordításhitelesítés készítésére, illetve hatósági tolmácsolásra vonatkozó megbízást adni?
5. Milyen díjfizetési kötelezettségek merülnek fel a hiteles fordítás és fordításhitelesítés készítésével és a hatósági tolmácsolással kapcsolatban?
6. Milyen alaki feltételek mellett, és hogyan kell hiteles fordítást készíteni?

7. Ki és hogyan kezeli a hiteles fordítással és fordításhitelesítéssel, valamint a hatósági tolmácsolással kapcsolatos reklamációs ügyeket?
8. Ki szerezhethet hites fordítói képesítést, milyen ismeretanyagot kell elsajátítania, és milyen vizsgát kell tennie?
9. Ki szerezhethet hites tolmács-képesítést, és milyen vizsgát kell tennie?
10. Hogyan kerül sor a hites fordítók és tolmácsok felkészültségének időszakos ellenőrzésére?
11. Milyen feladatoknak kell eleget tenni az új szabályozás elfogadása és hatálybalépése közötti ún. átmeneti időszakban az ún. átmeneti rendelkezések értelmében? Milyen változások állnak be az új szabályozás következtében az Országos Fordító és Fordításhitelesítő Iroda Zrt. számára?
12. Hogyan kezeljük a hiány- vagy ritka nyelvek problematikáját?

1. Mikor van szükség hiteles fordításra, fordításhitelesítésre és hatósági tolmácsolásra?

A hiteles fordításra vagy egy már elkészült fordítás utólagos hitelesítésére (az ún. fordításhitelesítésre) hatósági vagy közigazgatási (államigazgatási vagy önkormányzati igazgatási) eljárásban van szükség.

Az eljárásokhoz szükséges okiratokról készült fordítások felhasználhatóságát az ügyben eljáró hivatal vagy hatóság ugyanis olyan megerősítéshez kötheti, amellyel ezeknek a fordításoknak a rangja a hatósági eljárásban – bizonyító erejüket tekintve – a közönséges, bárki által készíthető fordítások fölé emelkedik. Ez a megerősítés a hitelesítés, amely az ún. *hitelesítési záradékban* ölt testet.

Fentiekből következően hiteles fordításra vagy fordításhitelesítésre van szükség:

- Magyarország hatóságai és állami/önkormányzati szervei előtt folyó **peres és nemperes eljárásokban** abban az esetben, ha az eljárásban szükséges forrásnyelvi okiratot **bizonyítási eszközként** (okirati bizonyíték) kívánják felhasználni, és a hatóság úgy ítéli meg, hogy az egyszerű fordítás nem elegendő; továbbá
- minden olyan esetben, amikor a **forrásnyelvi okiratról készült fordítás hűségéhez méltányolandó/különös érdek fűződik**. Ilyen érdek minden olyan esetben fennállhat, amikor az okirat által hordozott jelentéstartalom pontos megfeleltetése jelentős mértékben járulhat hozzá azon ügy sikeres befejezéséhez, amellyel kapcsolatban az okiratot fel kívánják használni (nemzetbiztonság, közrend, perdöntő bírósági határozatok, beadványok, államközi szerződések, diplomáciai iratok stb.).

Hites tolmácsra főszabály szerint Magyarország igazságügyi szervei előtt folyó eljárásokban van szükség. Ezen túlmenően hites tolmácsot kell igénybe venni minden **hatósági eljárás** során, amikor a hű tolmácsoláshoz méltányolandó/különös érdek fűződik. Ilyen érdek minden olyan esetben fennállhat, amikor az adott ügyben elhangzó szóbeli nyilatkozatok pontos és megbízható személy általi szóbeli átültetése jelentős mértékben járulhat hozzá az ügy sikeres befejezéséhez.

2. Ki jogosult hiteles fordítást és fordításhitelesítést készíteni, illetve hatósági tolmácsolást végezni?

A hatékonyabb és olcsóbb eljárási rend érdekében a hiteles fordítás és hatósági tolmácsolás közfeladatát – hetven év után – vissza kell rendelni a **Hites Fordítók és Tolmácsok Névjegyzékéhez**, melynek tagjai természetes személyek. Hiteles fordítást, fordításhitelesítést és hatósági tolmácsolást fordítóirodák is kínálhatnak

mindazokon a nyelveken, amelyeken hites fordítóval és/vagy tolmáccsal szerződéses jogviszonyban állnak, de a hitelesítést ebben az esetben is az erre jogosult természetes személy végzi.

3. Ki és hogyan tartja nyilván a hiteles fordítás és fordításhitelesítés készítésére, illetve hatósági tolmácsolásra jogosult személyeket? Mik a nyilvántartásba vétel feltételei?

A hites fordítók és hites tolmácsok nyilvántartását az Igazságügyi Minisztérium által felhatalmazott szerv, a *Hites Fordító és Tolmács Nyilvántartó Iroda (HFTNYI)* működteti országos hatáskörrel. Az iroda tevékenységét elképzelésünk szerint akár az OFFI Zrt. vagy jogutódja is végezheti. A nyilvántartás központi eleme a *Magyar Hites Fordító és Hatósági Tolmács Névjegyzéke*. A *Hites Fordító és Tolmács Nyilvántartó Iroda* nem szorul jelentős költségvetési forrásokra, hiszen a hites fordítók és hites tolmácsok által fizetett felesketési és éves nyilvántartási díjből tartja fenn működését. A *Hites Fordító és Tolmács Nyilvántartó Iroda* teljes egészében ellátja a névjegyzék működéséhez szükséges feladatokat, azaz:

- vezeti a Hites Fordító és Hites Tolmács Névjegyzéket, és biztosítja annak online nyilvánosságát és naprakész állapotát;
- ellenőrzi, hogy a névjegyzékbe felvételüket kérelmező és a névjegyzékben szereplő hites fordítók és hites tolmácsok számára előírt személyi feltételek fennállnak-e.

A névjegyzéki tagságot a névjegyzéket fenntartó *Hites Fordító és Tolmács Nyilvántartó Irodánál* kérelmezni kell. A névjegyzékben való nyilvántartás díjköteles. Az éves tagsági díjat 20 000 Ft-ban, az egyszeri felesketési díjat pedig 30 000 Ft-ban javasoljuk meghatározni. A kérelemhez az alábbi dokumentumokat kell mellékelni:

- büntetlen előélet igazolása, 90 napnál nem régebbi erkölcsi bizonyítvánnyal;
- felsőfokú végzettség igazolása;
- szakfordítói végzettség igazolása;
- min. 3 év igazolt szakfordítói/tolmácsgyakorlat, referencialevél;
- sikeres hites fordítói és/vagy tolmácsvizsgáról szóló igazolás/bizonyítvány;
- felesketési díj befizetése;
- igazolás arról, hogy a kérelmező nem áll cselekvőképességet érintő gondnokság vagy támogatott döntéshozatal hatálya alatt;
- hatósági tolmácsolás esetén tolmácsengedély/fényképes igazolvány.

A *Hites Fordító és Tolmács Nyilvántartó Iroda* megvizsgálja a kérelmet és a kapcsolódó dokumentációt, és a szükséges feltételek fennállása esetén a hites fordítót és/vagy tolmácsot a Hites Fordító és Tolmács Névjegyzékbe bejegyzi. A névjegyzéki szakértőnek kibocsátja a tevékenységhez szükséges hitelesítő szolgálati pecsétet, és tájékoztatást ad a – szintén hitelesítési célú – elektronikus aláírás technikai részleteiről. A *Hites Fordító és Tolmács Nyilvántartó Iroda* továbbá írásban tájékoztatja a névjegyzék tagját a hatóságok felé fennálló rendelkezésre állási kötelezettségéről és a bírósági és ügyészségi kirendelések eseteire hatóságilag rögzített hiteles fordítási és a hatósági tolmácsolási díjakról.

A hites fordító és/vagy hites tolmács mindaddig jogosult ezen minőségében eljárni, amíg neve a *Hites Fordító és Hites Tolmács Névjegyzékben* szerepel.

A *Hites Fordító és Tolmács Nyilvántartó Iroda* az alábbi esetekben törli a hites fordítót/tolmácsot a Névjegyzékéből:

- törlésre irányuló kérelem benyújtása;
- éves nyilvántartási díj befizetésének elmaradása;
- a névjegyzékbe történő bejegyzés bármelyik feltételének megszűnése;
- ha a felvételt követően bizonyítást nyer, hogy valamely tagsági feltételnek mégsem felelt meg az illető a felvétel pillanatában;
- ha a bíróság bűncselekmény elkövetése miatt büntetőjogi felelősségét jogerős ítéletben megállapította, függetlenül attól, hogy mentesült-e az elítéléshez fűződő hátrányos jogkövetkezmények alól;
- ha az ellátási kötelezettségének ismételten, indokolatlanul nem tesz eleget;
- a hites fordító vagy hites tolmács elhalálása esetén.

A *Hites Fordító és Tolmács Nyilvántartó Iroda* által üzemeltetett *Hites Fordító és Hites Tolmács Névjegyzék*ben szereplő személyek tagsága – a nyugat-európai legjobb gyakorlatok fényében – életre szól. A hazai Hites Fordítók és Tolmácsok Névjegyzékének tagságát nagyságrendileg 2-300 főre becsüljük.

4. Milyen csatornákon keresztül lehet hiteles fordítás és fordításhitelesítés készítésére, illetve hatósági tolmácsolásra vonatkozó megbízást adni?

A *Hites Fordító és Tolmács Nyilvántartó Iroda* által üzemeltetett *Hites Fordító és Hites Tolmács Névjegyzék*ben szereplő személyek

- neve
- tolmács/fordítói minősége
- nyelvpárja(i)
- szakterülete(i) (pénzügyi/gazdasági, orvosi/gyógyszerészeti stb.)
- elérhetősége (legalább a honlap, e-mail-cím, telefonszám)

nyilvános, az interneten elérhető.

A hites fordítók elérhetőségeit az internetes nyilvántartás, sárga oldalak, tudakozó, köztéri hirdetés vagy cégér, internetes jelenlét (pl. honlap) segítségével szerezheti meg a vevő. A *Hites Fordító és Hites Tolmács Névjegyzék*ben szereplő személyek e minőségük feltüntetésével mellett egyéb módon (telefonkönyv, hirdetés elektronikus és nyomtatott sajtóban) is jogosultak hirdetni. A névjegyzékben szereplő hites fordítók és hites tolmácsok országos hatáskörrel működnek, és közvetlenül megkereshetők.

5. Milyen díjfizetési kötelezettségek merülnek fel a hiteles fordítás és fordításhitelesítés készítésével és a hatósági tolmácsolással kapcsolatban?

A hiteles fordítás/fordításhitelesítés *illetékmentes* közfeladat. A tevékenységet a *forrásnyelvi karakterek száma* alapján rögzített fordítói díj alapján számolják el a felek.

- A hiteles fordítás és hatósági tolmácsolás díjazását – német és nyugat-európai mintákra – kizárólag bírósági és ügyészségi kirendelések eseti körére vonatkozóan javasoljuk hatóságilag rögzíteni. Minden más okirati és vevői körben a nyelvi közfeladatellátás szabadáras modelljét tartjuk irányadónak és célszerűnek.
- Forrásnyelvi terjedelem (szóközüket is tartalmazó karakter vagy szó) alapú elszámolás – így a fordítási díj összege már megrendeléskor ismert. Amennyiben nem állapítható meg pontosan a forrásszöveg terjedelme (pl. bírósági iratokon különböző hitelesítő, jogerőt kimondó záradékok, érkeztető pecsétek, kézírásos megjegyzések stb.), úgy az ilyen szövegrészeket megfelelően kompenzáló karakterszámot kell felszámítani.
- Hiteles fordítás és fordításhitelesítés készítése magyar és nagy nyelvek (angol, német, francia, orosz) relációjában bírósági és ügyészségi kirendelések esetén 3,50 Ft +ÁFA/forrásnyelvi leütés, minden más esetben szabadáras.
- Kis adattartalmú alapokiratok (pl. születési anyakönyvi kivonat) hiteles fordítása magyar és nagy nyelvek (angol, német, francia, orosz) relációjában bíróság és ügyészség részére 3500 Ft+ÁFA/db¹³
- Hiteles fordítás és fordításhitelesítés kelet-európai nyelvekre: 25% felár
- Hiteles fordítás és fordításhitelesítés dél- és észak-európai nyelvekre: 50% felár
- Hiteles fordítás és fordításhitelesítés az Európán kívüli nyelvekre: 75% felár
- Sürgősségi kategóriák:
 - 0-15.000 n/nap felett: 0% felár
 - 15 001 – 20 000 n/nap között: 10% felár
 - 12 001 – 25 000 n/nap között: 25% felár
 - 25 000 n/nap felett: 50% felár
- Kézzel írt vagy nehezen olvasható forrásnyelvi szövegek esetén 25% felár.
- Amennyiben hatóság fordítóirodát bíz meg (mert többszereplős, nagyobb terjedelmű és/vagy rövidhatáridős fordítási igényt vagy nehezen ellátható ritka nyelves igényt szeretne kielégíteni), javasolunk fenti hatósági alaplíjon felül egy 10%-os közvetítói jutalékot is felszámítani fordítóirodák részére.
- Minimumdíj bírósági, ügyészségi vagy közjegyzői megrendelés esetén 4000 Ft.

Hites tolmács díjazása:

- Hatósági konszekutív és szinkrontolmácsolás a Magyarországon leggyakoribb idegen nyelvek (angol, német, francia, orosz) relációjában bírósági és ügyészségi kirendelés esetén minden megkezdett óra után 12 000 Ft + ÁFA, minden más esetben szabadáras.
 - Hites tolmácsdíj kelet-európai nyelvekre: 25% felár
 - Hites tolmácsdíj dél- és észak-európai nyelvekre: 50% felár
 - Hites tolmácsdíj Európán kívüli nyelvekre: 75% felár
- Amennyiben hatóság fordítóirodát bíz meg (mert többszereplős tolmácsigényt vagy nehezen ellátható ritka nyelves igényt szeretne kielégíteni), javasolunk a fenti hatósági alaplíjon felül egy 10%-os közvetítói jutalékot is felszámítani fordítóirodák részére.

● ¹³ Kis adattartalmú okiratok mindazok a státusziratok, melyeket nem váltanak ki a többnyelvű formanyomtatványok 2019-ben. Pl. katonai igazolvány, lakcímkártya, vezetői engedély

Hatósági eljárásokban közreműködő tolmácsok költségelszámolása

A hatósági eljárásokban közreműködő tolmácsok a tolmácsolási tevékenység ellentételezésén (tolmácsolási díj) túlmenően az OFFI-n keresztüli megbízások esetében kiszállási díjra és utazási költségtérítésre is jogosultak. A kiszállási díj a tolmács tényleges tolmácsolással töltött időn túlmenő időbeli ráfordításának (utazási idő) ellentételezése. Javasoljuk, hogy a tolmács székhelyén vagy az attól számított 20 km-en belül a tolmács óradíj 25%-a legyen. A tolmács székhelyétől 20 km-nél nagyobb távolságra lévő tolmácsolási helyszín esetén a tolmács kiszállási díjra és utazási költségeinek megtérítésére legyen jogosult. A kiszállási díj ilyen esetben a tolmácsolási díj 50%-a lenne, és a tolmács székhelyétől számítva 50 km-enként 1 óra oda- és 1 óra visszautat, azaz összesen 2 óra kiszállási időt lehetne elszámolni. A tolmács utazási költségeit az igénybe vett közlekedési eszköz (személygépkocsi, vonat, városi tömegközlekedési járművek) függvényében a mindenkor hatályos díjszabás szerint lehetne elszámolni.

Amennyiben jogszabály eltérően nem rendelkezik, a megbízó a jogerős határozat útján és a fenti szabályozás szerint megállapított tolmácsolási és kiszállási díjat, valamint az utazási költségeket az eljáró tolmács által benyújtott számla alapján 30 napon belül legyen köteles kifizetni. A hatósági tolmácsolás díjai jelenleg is rögzítve vannak a következő rendeletben: [42/2009. \(IX. 15.\) IRM rendelet a közigazgatási hatósági eljárásban közreműködő hatósági közvetítők, tolmácsok és jelnyelvi tolmácsok díjazásának szabályairól, valamint a tanúk költségtérítéséről szóló 14/2008. \(VI. 27.\) IRM rendelet módosításáról](#)

6. Milyen alaki feltételek mellett és hogyan kell hiteles fordítást készíteni?

Hiteles fordítás vagy fordításhitelesítés főszabály szerint okiratról – magánokiratról vagy közokiratról – készülhet. Azt, hogy az irat okiratnak minősül-e, azon állam jogrendje alapján kell elbírálni, amelyben azt készítették. Ennek megítéléséhez az adott nyelvi relációban előforduló okiratok alapos ismeretére van szükség.

A hiteles fordítás és fordításhitelesítés készítésének alaki szabályai megegyeznek a közjegyzői okiratok készítésének alaki szabályaival (a közjegyzőkről szóló 1991. évi XLI. törvény 115-118. §-a); A hiteles fordítás és fordításhitelesítés alapját képező forrásnyelvi okiratot össze kell fűzni a fordítással.

A hiteles fordítás és fordításhitelesítés a dokumentum végén hitelesítési záradékkal van ellátva, amely az alábbi elemeket tartalmazza:

- hitelesítési záradék;
- keltezés (helyiség és dátum);
- a hites fordító neve;
- szakfordítói oklevelének nyilvántartási száma, kiállítási helye és dátuma;

A hiteles fordítás elkészítésének menete

1. A hites fordító a megfelelő iratmintákkal, segédeszközökkel (szakszótárak, terminológia, internet) elkészíti a forrásnyelvi dokumentummal formailag és tartalmilag megegyező fordítást.
2. A fordítás mögé csatolja a forrásnyelvi dokumentumot és a záradékolt tanúsítványt, mely hitelesíti, hogy a fordítás tartalmilag teljes mértékben megegyezik a forrásnyelvi okirattal.

3. Az elkészült és hitelesíteni kívánt fordítást a fordítás alapját képező forrásnyelvi irattal együtt archiválni kell a hites fordító saját számítógépén, szerverén oly módon, hogy az legalább 5 éven keresztül bármikor visszakereshető legyen.

7. Ki és hogyan kezeli a hiteles fordítással és fordításhitelesítéssel, valamint a hatósági tolmácsolással kapcsolatos reklamációs ügyeket?

A hites fordítók és hites tolmácsok e minőségükben végzett munkájával kapcsolatos reklamációkat és panaszokat a *Hites Fordító és Tolmács Nyilvántartó Iroda* a névjegyzéki Etikai Kódex alapján kezeli, adott esetben az akkreditált képzőintézmény megfelelő oktatóinak, vizsgáztatóinak szakértői bevonásával.

A *Hites Fordító és Tolmács Nyilvántartó Iroda* az ügyrendjében rögzített határidőn belül elbírálja az ügyet, és döntéséről értesíti az érintett névjegyzéki tagot, valamint az ügyfelet.

Megfelelően kivizsgált és megalapozott etikai, szakmai vétség esetén a *Hites Fordító és Tolmács Nyilvántartó Iroda* a fordítót törli a névjegyzék tagsorából.

8. Ki szerezhetheti hites fordítói képesítést? Milyen ismeretanyagot, képzési tematikát kell elsajátítania, és milyen vizsgát kell tennie?

A hites fordítói jogosultság megszerzéséhez szükséges képesítő vizsgát büntetlen előéletű természetes személy tehet azon nyelvekből, amelyekre vonatkozóan szakfordítói és felsőfokú végzettséggel és legalább 3 év igazolt fordítói gyakorlattal rendelkezik.

Hiteles fordítást és fordításhitelesítést az ezek készítésére jogosultsággal rendelkező személy e minőségében azokon a nyelveken készíthet, amelyekre a jogosultsága szól. Ez a jogosultság mindaddig gyakorolható, amíg a hites fordító a névjegyzékben szerepel. A névjegyzéki tagsághoz igazolnia kell még, hogy nem áll cselekvőképességet érintő gondnokság vagy támogatott döntéshozatal hatálya alatt, és fizetnie kell az éves névjegyzéki tagsági díjat.

A hiteles fordítás és fordításhitelesítés készítésére vonatkozó jogosultságot az erre akkreditált képzőintézménynél letett eredményes vizsga birtokában, a *Hites Fordító és Hites Tolmács Névjegyzékbe* történő bejegyzéssel lehet megszerezni.

A megfelelő akkreditációval rendelkező képzőintézménynél vagy kamaránál folyó képzés díjköteles. Jelentkezési feltételek:

- akkreditált magyarországi felsőfokú intézménynél vagy kamaránál szerzett szakfordítói vagy szaklektori vizsga, vagy külföldi szakfordító vagy tolmácsképző intézetnél szerzett, ezzel egyenértékű végzettség
- 3 év igazolt szakfordítói/szaklektori gyakorlat

A hites fordítói képzés alapvetően jogi alapismeretekre, így a legfontosabb jogszabályok ismeretére, bírósági és közigazgatási eljárásokkal kapcsolatos ismeretekre, továbbá a nyelvi relációban előforduló okirattípusok ismeretére és okiratfordítási ismeretekre épül.

Javaslatunk a hites fordítói képzési tematika felépítésére:

- I. Általános rész:
 - a. A hiteles fordítás és a fordításhitelesítés
 - b. Okiratismeret
 - c. Okiratfordítási ismeretek

- II. Nyelv- és jogi környezet-specifikus rész:
 - a. Személyekkel kapcsolatos típusiratok (anyakönyvi kivonatok és erkölcsi bizonyítványok; iskolai bizonyítványok; gyámügyi okiratok; orvosi igazolások)
 - b. Közigazgatási típusiratok (közjegyzői okiratok; típusigazolások; jogosítványok, forgalmi engedélyek, gépjármű-törzslapok; cégeljárásban keletkező okiratok)
 - c. Polgári jogi típusiratok (polgári peres eljárásban hozott határozatok; szerződések; végrendeletek; hagyatéki iratok)
 - d. Büntetőjogi típusiratok (büntetőeljárásban hozott határozatok; elfogatóparancsok; letartóztatási határozatok; kiadatási határozatok)

A képzés végén vizsgát kell tenni az elsajátított ismeretekből. A hites fordítói vizsga elektronikus formában (számítógépen) történik, szótár és internet használható.

A vizsga teljes időkerete 75 perc.

A vizsga három modulból áll:

- jogi-közigazgatási terminológia
- fordítás magyarról idegen nyelvre
- fordítás idegen nyelvről magyarra

Terminológiai modul: 15 magyar és 15 idegen nyelvű jogi-közigazgatási szaknyelvi kifejezés magyar/idegen nyelvi megfelelője 4-4 előre megadott megoldási javaslatból történő kiválasztás útján (időkeret 20%-a)

Fordítás magyarról idegen nyelvre modul: kb. 1.500 leütés terjedelmű jogi-közigazgatási szöveg fordítása (időkeret 40%-a),

Fordítás idegen nyelvről magyar nyelvre modul: kb. 1.500 leütés terjedelmű jogi-közigazgatási szöveg fordítása (időkeret 40%-a),

Az egyes modulok befejezését követően az újabb modul megkezdéséig tartó pihenőidő a vizsga egészére meghatározott időkeretbe nem számít bele.

Minden modul az adott feladat nehézségéhez szabott, de a vizsga egészére meghatározott időkeret hányadosát képező saját időkerettel rendelkezik, a modult a feladatok befejezését követően módosítani már nem lehet.

Az akkreditált képzőintézetek vagy kamarák bevételezik a tankönyvekből és vizsgadíjakból származó bevételt, és fenntartják a szakképesítéshez és vizsgáztatáshoz szükséges intézményrendszert.

9. Ki szerezhetheti hites tolmácsképesítést és milyen vizsgát kell tennie?

A hites tolmácsoláshoz szükséges vizsgát természetes személy tehet azon nyelvekből, amelyekre vonatkozóan tolmácsvégzettséggel és legalább 3 év igazolt tolmácsolási gyakorlattal rendelkezik.

Hiteles tolmácsolásra vonatkozó jogosultsággal rendelkező személy e minőségében azokon a nyelveken tolmácsolhat, amelyekre a jogosultsága szól. Ez a jogosultság mindaddig gyakorolható, amíg a hites tolmács a névjegyzékben szerepel.

Hites tolmácsolásra vonatkozó jogosultságot az erre akkreditált képzőintézménynél vagy kamaránál letett eredményes vizsga birtokában, a *Hites Fordító és Hites Tolmács Névjegyzék*be történő bejegyzéssel lehet szerezni.

Az erre akkreditációval rendelkező képzési intézménynél vagy kamaránál folyó képzés díjköteles. Jelentkezési feltételek:

- akkreditált magyarországi felsőfokú intézménynél szerzett tolmácsvizsga, vagy külföldi szakfordító vagy tolmácsképző intézetnél szerzett, ezzel egyenértékű végzettség;
- 3 év tolmácsolási gyakorlat igazolása

A hitestolmács-képzés alapvetően jogi alapismeretekre, így a legfontosabb jogszabályok ismeretére, bírósági és közigazgatási eljárásokkal kapcsolatos ismeretekre, továbbá a peres és nemperes eljárások, a nyomozási eljárások, valamint a bevándorlási/idegenrendészeti eljárások tolmácsolásának sajátosságaival kapcsolatos ismeretekre épül.

Hitestolmács-vizsga teljes időkerete: 30 perc. Az időszámláló a vizsgamodul megnyitásával indul, és lezárásakor áll meg, a lezárt modul nem nyitható meg újra.

I. Írásbeli vizsgamodul:

- Időkeret: a teljes időkeret 50%-a
- Elektronikus vizsga – megegyezik a hitesfordító-vizsga *Terminológia* moduljával

II. Szóbeli vizsgamodul:

- Időkeret: a teljes időkeret 50%-a
- Elektronikus vizsga – bírósági/hatósági eljárásokból származó anonimizált hangfelvételek szóbeli fordítása (konzekutív tolmácsolás)
- Időtartam: 2 darab 2 perces hangfelvétel szóbeli fordítása
- A szóbeli fordítás során a hangfelvétel megállítható, de csak egyszer hallgatható meg újra.

Az akkreditált képzőintézetek vagy kamarák bevételezik a tankönyvekből és vizsgadíjából származó bevételt, és fenntartják a szakképesítéshez és vizsgáztatáshoz szükséges intézményrendszert.

10. Milyen feladatoknak kell eleget tenni az új szabályozás elfogadása és hatálybalépése közötti ún. átmeneti időszakban, és milyen változások történnek az Országos Fordító és Fordításhitelesítő Iroda Zrt. működése tekintetében?

Az átmeneti időszak a hiteles fordítást és fordításhitelesítést, a hatósági tolmácsolást, valamint a hites fordítók és hites tolmácsok jogállását és működését szabályozó új jogszabály elfogadásától annak hatálybalépésig terjedő

időszak (min. 9-12 hónap). Az átmeneti időszak legfontosabb feladata az új jogszabály szerinti működésre való felkészülés. Az ún. átmeneti rendelkezéseknek az új modellre való átállás zavartalanságát és a folytonosságot kell biztosítaniuk.

A felkészülés keretében létre kell hozni a hites fordítókat és hites tolmácsokat nyilvántartó intézményt – a *Hites Fordító és Tolmács Nyilvántartó Irodát* – és a mellette/szervezetén belül működő fegyelmi és felügyeleti szervet, a *Hites Fordító és Tolmács Etikai Bizottságot*. Össze kell állítani az általános és nyelvspecifikus képzési tematikát, akkreditálni kell a képzőintézményeket, vizsgahelyeket, létre kell hozni a névjegyzék Etikai Kódexét, össze kell állítani a vizsgaanyagokat, és ki kell alakítani a vizsgarendet.

Létre kell hozni a Hites Fordító és Hites Tolmács Névjegyzék kezelésével kapcsolatos informatikai rendszert. Ezt követően szükséges a nyilvánosság – azaz a hatóságok és lakosság – tájékoztatása is.

Az átmeneti időszak után, a hiteles fordítás és fordításhitelesítés készítését, a hatósági tolmácsolást, valamint a hites fordítók és hites tolmácsok jogállását és működését szabályozó új jogszabály hatálybalépésétől kezdődően az OFFI Zrt. minden nyelvről minden nyelvre hiteles fordítás készítésére, továbbá hatósági tolmácsolásra vonatkozó kizárólagos jogosultsága *ipso iure* megszűnik.

Az átmeneti időszakot követően az OFFI Zrt-nek is hites fordítókat kell igénybe vennie hiteles fordítások és fordításhitelesítések készítéséhez, továbbá hites tolmácsok bevonásával kell teljesítenie a hatósági tolmácsolás biztosítására irányuló megkereséseket a hatályba lépő új jogszabály rendelkezéseinek megfelelően.

11. Hiány- és ritka nyelvek problematikája

A hiány- és ritka nyelvek problematikájára e koncepció két megoldási javaslatot terjeszt elő.

I. Felsőfokú képzések erősítése

Bővíteni kell a hazai felsőoktatásban elérhető fordító- és tolmácsképző intézetekben azon nyelvpárok körét, melyekben szakfordítói és általános vagy hatósági szaktolmács-képesítés szerzhető. A hites fordítói és tolmács szaknévsor létrehozása, valamint a fordítói és tolmácsdíjak hatóságilag rögzített díjjegyzéke nagyban hozzájárulhat a szakma iránti érdeklődés és elhivatottság növeléséhez. A jelenlegi fordító- és tolmácsképző intézmények – például az ELTE-FTT – hatósági tolmács szakirányú képzésének meglátásunk szerint éppen az a legnagyobb problémája, hogy kevés a jelentkező, hiszen a képzőintézmény a képzést csak megfelelő számú jelentkező esetén tudja indítani. Koncepciónk a szakma vonzerejének növelése révén elősegítené az érdeklődők és jelentkezők számának növekedését.

II. Eseti felesketés és közösségi tolmácsolás

Ritka nyelveken oktatói apparátus és elegendő jelentkező hiányában képzési úton nem elérhető a hites fordítói és tolmács végzettség, valamint a képesítővizsgálathoz is szükségesek az említett feltételek. Ezért az adott nyelvet beszélő fordítótól és tolmácstól e nyelveken – a jogi-közigazgatási szaknyelvi ismeretek, valamint az okiratok ismerete tekintetében – csak a hites fordítóénál és hites tolmácsénál alacsonyabb szintű szakismeret várható el.

Hasonló ez az igazságügyi szakértők kirendelésének rendszeréhez.¹⁴ Ha ugyanis az adott szakterületen nincs bejegyzett igazságügyi szakértő vagy az adott szakterületen időszakos hiány vagy egyéb szakmai ok miatt a bejegyzett igazságügyi szakértők egyike sem tud eleget tenni a kirendelésnek, akkor kivételesen a

¹⁴ Dr. Dósa Ágnes: Az új szakértői törvény

szakértelemmel rendelkező, de nem névjegyzéki tag, ún. eseti szakértő is igénybe vehető, amennyiben az illető megfelel az igazságügyi szakértőkre vonatkozó etikai és fegyelmi követelményeknek.

A fordító- és tolmácsolási rendszert a piaci kereslethez és a munkaerőpiaci kínálatához szükséges közelíteni. Az egyes nyelvekben fellelhető erőforrások átvilágításával, a szükséges képzés elindításával, a hites fordítói vizsga lehetőségének megteremtésével és a regiszter létrehozásával még a hiánynyelveken is növelni lehetne a közigazgatások, vállalatok és lakosság számára elérhető, magasan képzett hatósági fordítók/tolmacsolók számát.

Tudjuk azonban, hogy ez sem hozhat tökéletes megoldást a ritka nyelvekben tapasztalt ellátási nehézségekre. Még azokban az országokban, ahol a névjegyzék már több évtizede működik (pl. Németország) is látjuk, hogy a ritka nyelveken – különösen a menekültválság idején – munkaerőhiánnyal küzdenek. Ilyenkor lép életbe a szinkretizálás és az eseti feleltetés.

Modellünkben végzettség és szakmai tapasztalat alapján a nyelvi közvetítők három különböző szintjét különböztetjük meg:

1. **bírósági/hatósági szaktolmacsoló** (felsőfokú végzettség, általános és szaktolmacsoló képzés, hites fordítói és tolmácsoló vizsga – komplex, több hatóság bevonásával járó ügyekben tolmácsol, a leendő szaknévjegyzék tagja)
2. **általános tolmácsoló** (felsőfokú végzettség, általános szakfordítói/tolmacsoló képzés, jellemzően a verseny piacon tolmácsol, de névjegyzéki szakember hiányában esetileg feleltethető)
3. **közösségi tolmácsoló** (nem feltétlenül van felsőfokú képzése és általános tolmácsoló képzése, rendszerint hatóságok bevonását nem feltétlenül igénylő, mindennapi ügyekben, adatfelvételnél, szociális, egészségügyi és életvitel-segítő szituációkban tolmácsol, de névjegyzéki szakember hiányában esetileg feleltethető).

Támogatjuk, hogy a közösségi tolmácsolás a német [SPRINT](#) nevű szövetkezet mintájára szakmai alapon szerveződjön meg hazánkban. Taglistáján minden olyan magyar vagy külföldi állampolgár helyet kaphasson, aki:

- büntetlen előéletét igazolni tudja,
- minimum középfokú (B2) magyar nyelvtudással rendelkezik,
- anyanyelvi szintű nyelvtudással rendelkezik legalább egy hiánynyelvből,
- minimum alapfokú iskolai végzettsége van.

Támogatandónak tartjuk az ilyen munkavégzésre alkalmas személyek jogszabályi kereteken kívül szervezett nyilvántartását, és tagjaik szakképzéshez juttatását, mentorálását is.

Szakmai javaslat - Összegző táblázat

Az új jogszabály	
Tárgyi hatály (MIT?)	<ul style="list-style-type: none"> hiteles fordítás kötelező hatósági - azaz bírósági és közigazgatási - eljárásban felhasznált, bizonyítási célú okirattípusok és olyan hivatalos okiratok fordítása esetén, ahol felhasználó szükségesnek tartja a különös gonddal elvégzett, záradékolt fordítást, továbbá minden olyan esetben, amikor a forrásnyelvi okiratról készült fordítás hűségéhez méltányolandó, különös érdek fűződik; hatósági tolmácsolás kötelező Magyarország igazságügyi szervei előtt folyó eljárásokban, és minden olyan bírósági/hatósági eljárás során, amikor a hű tolmácsoláshoz méltányolandó, különös érdek fűződik;
Alanyi hatály (KIK?)	<ul style="list-style-type: none"> a hiteles fordítások és fordításhitelesítés készítésére valamint hatósági tolmácsolás végzésére vonatkozó jogosultságot az erre akkreditált képzőintézménynél letett eredményes vizsga birtokában, a Hites Fordító és Hatósági Tolmács Névjegyzékbe történő bejegyzéssel lehet szerezni; hiteles fordítást, fordításhitelesítést és hatósági tolmácsolást az ezek végzésére jogosultsággal rendelkező személy azokon a nyelveken készíthet, amelyekre a jogosultsága szól; hiteles fordítást, fordításhitelesítést és hatósági tolmácsolást a névjegyzéki hites fordítót és tolmácsot munkaviszonyban vagy munkavégzésre irányuló egyéb jogviszonyban foglalkoztató gazdasági társaságok, fordítóirodák is végezhetik, közvetíthetik;
Alaki szabályok (HOGYAN?)	<ul style="list-style-type: none"> a hiteles fordítás és fordításhitelesítés készítésének alaki szabályai megegyeznek a közjegyzői okiratok készítésének alaki szabályaival (a közjegyzőkről szóló 1991. évi XLI. törvény 115-118. §); a hiteles fordítás és fordításhitelesítés alapját képező forrásnyelvi okiratot össze kell fűzni a fordítással, azaz a hiteles fordítás mögé be kell csatolni az eredeti okiratot vagy másolatát; a hiteles fordítás és fordításhitelesítés a dokumentum végén hitelesítési záradékkal van ellátva; egy keretes - a hites fordító saját pecsétjével ellátott – tanúsítvánnyal igazolni, hogy a fordítás a szakfordító legjobb tudomása szerint készült, és formailag, tartalmilag teljesen megegyezik az eredetivel; a záradék tartalmazza a hites fordító szakfordítói oklevelének nyilvántartási számát, a kiállítás helyét és dátumát, valamint a fordítás okiratjegyzékszámát, e-lajstromszámát;
Szakfordítói képesítési követelmények	<ul style="list-style-type: none"> a tevékenység főszabályként képesítéshez kötött; a fordítói és tolmácsolóképesítést felsőoktatási szakirányú képesítéssel, külföldi végzettség honosításával vagy országos képesítő vizsgával megszerezhető; kivételek: <ul style="list-style-type: none"> 1965 előtt született és minimum 10 éves szakmai tapasztalatot igazolni tudó szakfordító; egy speciális szakterület fordítása, lektorálása - szaklektori/terminológusi minőségben dolgozhasson bármely hazai vagy külföldi természetes személy, akinek szakfordítói/lektori képesítése nincsen, de megfelelő szakirányú végzettsége és szakmai tapasztalata van; ritka nyelveken történő nyelvi közvetítés esetén (lásd 3. szintű képesítési rendszer); fordítóképzésen csak fordítói vizsga, tolmácsolóképzésben csak tolmácsolóvizsga; tolmácsolóengedély visszavezetése;
Tagsági feltételek	<p>Hites Fordítók és Tolmácsok névjegyzéke</p> <ul style="list-style-type: none"> erre irányuló kérelem benyújtása; felsőfokú végzettség; szakfordítói végzettség; min. 3 év leigazolt szakfordítói/tolmács gyakorlat; büntetlen előélet; hites fordító és/vagy hites tolmács vizsga letétele; eskü letétele; annak igazolása, hogy nem áll cselekvőképességet érintő gondnokság vagy támogatott döntéshozatal hatálya alatt; éves nyilvántartási díj fizetése; etikai kódex betartása hatósági tolmácsoknál engedély/fényképes igazolvány; hitelesítő szolgálati pecsét/elektronikus aláírás; rendelkezésre állás; szükség esetén együttműködés hatóságokkal;

<p>Árszabályozás</p>	<p>A hiteles fordítás és hatósági tolmácsolás főszabályként szabadáras, de a bírósági és ügyészségi rendelkezések esetében a hatóságilag rögzített ár javasolt. A hiteles fordítás mindkét esetben illetékmentes közfeladat. Precedens: 42/2009. (IX. 15.) IRM rendelet a közigazgatási hatósági eljárásban közreműködő hatósági közvetítők, tolmácsok és jelnyelvi tolmácsok díjazásának szabályairól, valamint a tanúk költségtérítéséről szóló 14/2008. (VI. 27.) IRM rendelet módosításáról</p>
<p>Hites Fordító és Tolmács Nyilvántartó Iroda (HFTNYI)</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Igazságügyi Minisztérium által felügyelt vagy alárendelt szerv, az IM által kinevezett vezetőjével; • nyilvántartja, vezeti és karbantartja a névjegyzéket; • ellenőrzi, hogy a névjegyzékbe felvételüket kérelmező és a névjegyzékben szereplő hites fordítók és hites tolmácsok számára előírt személyi feltételek fennállnak-e, • önfinanszírozó - hites fordítók és hites tolmácsok által fizetett éves nyilvántartási díjból működik; • a képzőintézményeknek az egyes nyelvi igények tekintetében visszacsatol; • működteti a központi terminológiai adatbázist; • kialakítja és vezeti a névjegyzék Etikai és Szakmai Kódexét, • eljár etikai vétségek és szakmai panaszok ügyében;
<p>Akkreditált képzőintézetek, hites fordítói szakképesítés és vizsga</p>	<ul style="list-style-type: none"> • a képzést és vizsgáztatást akkreditált felsőoktatási képzőintézetek és/vagy kamarák végzik; • a képzés elvégzése és vizsga letétele kötelező a névjegyzéki tagsághoz; • a képzési és –vizsgadíjakat a képzőintézetek bevételezik, és fenntartják a szakképesítéshez és vizsgáztatáshoz szükséges intézményrendszert; • a Hites Fordítói és Tolmács Nyilvántartó Iroda nyilvántartást vezet az egyes nyelvpárokban hites fordítói és tolmácsképesítést és vizsgáztatást biztosító, akkreditált képzőintézetekről;

12) OFFI próbavásárlás

Az alábbiakban egy, az OFFI Zrt-nél végzett próbavásárlás alapján világítjuk meg, hogy mely pontokon biztosítana a jelenleginél hatékonyabb, olcsóbb, gyorsabb és ügyfélorientáltabb szolgáltatást az általunk vázolt névjegyzéki közfeladat-ellátás. A mintavételt és értékelést egy átlagos lakossági vásárló szemszögéből közelítettük meg.

Tárgy: próbavásárlás – gépjármű adásvételi szerződésének hiteles fordítása

Terjedelem: 3608 karakter

Nyelvpárok: angol-magyar, horvát-magyar

Háttér: Az OFFI Zrt-nek adott megbízás tárgya egy gépjármű adásvételi szerződésének hiteles fordítása volt. Az alábbiakban összefoglaljuk a vásárlás során szerzett tapasztalatokat. Az értékelés kifejezetten vevőfókuszú. Nem fordítóirodai szempontból vizsgáljuk tehát az OFFI eljárását, hanem a végfelhasználó vásárlási élményét összesítjük. Az értékelés minden vizsgálati szempontnál kiegészül a jövőbeni, névjegyzéki modell által adott lehetséges válasszal. Az összehasonlításban hipotetikusán egy bírósági megrendelőt veszünk alapul, és a névjegyzéki modell e tekintetben hatóságilag rögzített árazási rendszerével számolunk.

Munkaszakasz	Értékelés	Vásárlói élmény	Névjegyzéki modell
Ügyfélszolgálat megtalálása	Sorszámoztó gép, előtér, nem hosszú sorban állási idő, hatos pulthoz irányítás viszonylag gyors tempóban	Kiváló	Az ügyfélszolgálat hivatali jellege, formalitásai megszűnnének. A fordító/fordításhitelesítő mint „nyelvi közjegyző” irodájában vagy lakásában fogadná az ügyfelet. Egy személyben mérné fel a megbízás terjedelmét, jellegét, adna árajánlatot és végezné a pénzügyi elszámolást is.
Megbízás bevételezése	Ügyintéző személyesen bevételezi a fordítandó anyagot, az eredetit szkenneli. Az eredeti okiratot nem tartja meg, visszaadja.	Kiváló	
Megbízás értelmezése	Mivel kétnyelvű (angol és horvát) az okirat, bizonytalanságot okozott, melyik nyelvről készüljön a fordítás. Angolról könnyebb az OFFI-nak, a vevőnek pedig olcsóbb. Az adásvételi eredeti nyelve horvát, de a szerződés nem tesz különbséget a két nyelv között, ráadásul vevő és eladó mindkét oszlopot aláírja, tehát ekvivalens a két nyelv. Az adásvételi végül angolról-magyarra fordításra, maga a horvát közjegyzői nyilatkozat (horvát nyelvű melléklet) pedig horvátról fordul. OFFI ajánlja, hogy minden forduljon horvátról, de úgy jóval drágább, végül a vevővel közösen belátják, hogy teljesen ekvivalens a két nyelv, tehát forduljon a szerződés angolról, a közjegyzői okirat pedig horvátról.	Közepes	Mivel a névjegyzéki szakértő jogász/műszaki, humán- /társadalomtudományi szakfordító, feltehetően gyorsabban és szakszerűbben tudná értelmezni a megbízást, mint egy ügyintéző. Tudná, hogy milyen nyelvről, milyen nyelvre kell fordítania és mit ír elő a jogszabály.
	Angolról magyarra fordítás ára 3,00 Ft/karakter, a lektorálási díj pedig 1,50 Ft/karakter. Összesen 4,50 Ft. Horvátról magyarra fordítás ára 4,50 Ft/karakter, a lektorálási díj pedig 2,25 Ft/karakter. Összesen 6,75 Ft.		

<p>Árak versenyképessége</p>	<p>Hitelesítés díja nyelvpáronként 1800 Ft + ÁFA.</p> <p>Illeték oldalanként 300 Ft+ÁFA.</p> <p>A hiteles fordítás költsége tehát összesen 16 236 Ft + 1800+(3x300) = 18 936 Ft+ÁFA volt.</p>	<p>Közepes</p>	<p>A névjegyzéki modellben ez a dokumentum 3,50 Ft+ÁFA összegért kerülne lefordításra.</p> <p>3608 x 3,50 = 12 628 Ft+ÁFA díjjal ez a hiteles fordítás 33,3 %-kal olcsóbb az OFFI-s árnál.</p>
<p>Minőség</p>	<p>Néhány elütés (pl. címben, személyes adatokban), de összességében szakszerű, pontos munka.</p>	<p>Jó</p>	<p>Hasonló hiba természetesen névjegyzéki fordítónál is előfordulhat.</p>
<p>Eredetiségvizsgálat</p>	<p>Nincs. Az OFFI nem ellenőrizte a horvát közjegyzői hitelesítési nyilatkozat vagy az adás-vételi szerződés felei – az eladó vagy vevő – adatairól kiállított okirat eredetiségét. Sőt, a záradékon szerepel is, hogy „Az OFFI a fordítás alapjául szolgáló irat eredetiségéért és tartalmi valódiságáért nem vállal felelősséget.”</p>	<p>n/a</p>	<p>Az új modell sem számol eredetiségvizsgálattal és okiratszakerítői felelősséggel.</p>
<p>Átfutási idő, gyorsaság</p>	<p>A fenti árak normál határidőre vonatkoznak, mely néhány oldalas anyag esetében is 10 munkanap, tehát két naptári hét! Ha ennél gyorsabban kérjük, akkor sürgős, illetve azonnali szolgáltatást lehetne igényelni jóval magasabb árakon. A hosszú átfutást azzal is indokolják, hogy több szakaszon megy át a fordítás: bevételzés, ügyintéző, szakfordító, lektor, ellenőrzés, hitelesítés-záradékolás, osztályvezetői/vezérigazgatói aláírás, majd vissza az ügyfélszolgálatra számlázásra.</p> <p>Egy magánpiaci fordítóiroda esetében egy 5000 karakternyi</p>	<p>Gyenge</p>	<p>A személyes vevő-szolgáltató kapcsolatnak, a kisebb szolgáltatói modellnek köszönhetően az átfutási idők 3-4-szer gyorsabbak lehetnének. Igaz, ronthatja a vásárlói élményt, hogy adott névjegyzéki szakfordító nem elérhető vagy nincs kapacitása. Ilyenkor a vásárlónak tovább kell böngésznie a névjegyzéki regisztert, amíg talál elérhető és kapacitással rendelkező szakértőt. Ahogy jelenleg egy közjegyzői irodában is végesek a kapacitások. Előfordulhat, hogy egy közjegyzői iroda nem vállalja aláírási címpéldány vagy cégkivonat kiállítását, mert nincs elég belső emberük hozzá, leterheltek. Ilyenkor ők is továbbirányítják az érdeklődőt másik közjegyzői irodába.</p>

	fordítás lektorálással együtt 10 munkanap helyett 1-3 munkanap alatt készül el.		
Elszámolás	A terjedelembecslés szemmértékre történt, és majdnem háromszor akkora lett a becsült karakterszám, mint a végleges célnyelvi karakterek száma. A 70%-os előleget mindig a becsült karakterre állapítják meg, mely sokszor visszafizetést eredményez – ahogy ebben az esetben is történt. Összességében az elszámolás – bár kicsit bonyolult (ajánlat, előleg-számla, végleges számla, különbözet lestornózása stb.) –, de korrekt volt.	Közepes	Az elszámolást a névjegyzéki szakértő egyszerűsíthetné kisebb előleg kérésével és a terjedelem túlbecslésének elkerülésével. Az elszámolás és adminisztráció könnyítésében is megnyílna a versenytér a piacon.
Nyitvatartás	Az OFFI pénteken a közintézmények nyitvatartásának megfelelően csak rövidített nyitvatartási renddel áll a vevők részére, azaz péntek ebéd után már nem elérhető.	Közepes	A névjegyzéki szakértő szabadon döntheti el és hirdetheti nyitvatartási idejét. Jellemzően az egyéni, szabadúszó fordítók nem zárnak be pénteken 14.00 órakor, sőt, akár hétvégén is elvállalnak egy-egy fordítást. A szakértők ezt maguk dönthetnék el, ami szintén javítaná a vásárlói elégedettséget. A bíróságok, hatóságok (kiváltképp pl. a menekültügy) nem tudnak alkalmazkodni az állami vállalat korlátolt nyitvatartási idejéhez. A névjegyzéki szakértők ezzel szemben rendelkezésre állnak, többen vannak, rugalmasabban kirendelhetők akár személyesen, akár távtolmácsolásban.
Lokáció	A Bajza utca 52. címen kellett személyesen leadni a forrásnyelvi dokumentumokat, majd egy másik alkalommal személyesen átvenni a célnyelvi dokumentumokat. Az OFFI Zrt-nek országosan 26 ügyfélszolgálati pontja van.	Közepes	A névjegyzéki modellben az elektronikus adatbázisban akár városra/kerületre/utcára szűrve lehetne keresni, éppúgy, ahogy az ember a hozzá földrajzilag legközelebb eső közjegyzői irodát, fodrászt, postát vagy közértet szokta megkeresni. Ilyen szempontból tehát egy budapesti hiteles fordítás-vásárló egyetlen központi iroda helyett akár több száz cím közül is választhatna az elérhetőség, nyelvirányok, szakterületek és más preferenciák alapján.

Összesítés: A névjegyzéki-szakértői modell mellett 5-6, míg a jelenlegi központi hivatali ügyintézés mellett 1-2 érv szólhat szigorúan vásárlói szempontból.

Az alábbi táblázatban összesítjük, hogy a decentralizált modellre váltás a fogyasztó szempontjából milyen előnyökkel járna.

	Centralizált modell	Decentralizált modell
Lokáció	Egy kirendeltség/nagyváros, összesen 26 fiók.	Online adatbázisban megyére/városra/kerületre szűrve több száz nyelvi szakértő
Határidő	10-5-3-1 munkanap	Rugalmas, gyors, nagyobb kapacitás
Minőség	✓	✓
Ár	<ul style="list-style-type: none"> • bonyolult, feláras árpolitika • karakterár, leütésár és darabár keveredik, nem ügyfélbarát • magas szolgáltatási árak 	<ul style="list-style-type: none"> • egyszerű, átlátható árazás • 28-68%-kal olcsóbb szolgáltatás
Hitelesítési díj	1800 Ft/hitelesítés	Nincs
Illeték	300 Ft/oldal	Illetékmentes
Nyitvatartás	Hétköznap, hivatali nyitvatartási időben, pénteken rövidített munkanappal, 14.00 óraig	Állandó elérhetőség, rugalmas munkaszervezés, akár hétvégén is
Okiratszakértés	Nem a közfeladatot ellátó hatásköre	Nem a közfeladatot ellátó hatásköre
Eredetvizsgálat	Nem a közfeladatot ellátó hatásköre	Nem a közfeladatot ellátó hatásköre

13. Fordítóirodák helye az új modellben

A hiteles fordítás és hatósági tolmácsolás tevékenységének alanyi jogosultjai a Hites Fordítók és Tolmácsok Névjegyzékén szereplő természetes személyek. Ezzel együtt a decentralizált struktúrában a fordítóirodáknak is jelentős szerep jut. Ezt a szerepvállalást mértük fel a vizsgált tevékenységeket ellátó németországi fordítóirodák körében az alábbi kérdőívvel. A kérdőívet három nagy német fordítóiroda töltötte ki, köztük az Intertext fordítóiroda is, amely korábban a kelet-németországi OFFI-nak felelt meg.

- A német tartományi vagy szövetségi szabályozás lehetővé teszi-e, hogy hiteles fordítást és hatósági tolmácsolást a JVEG-ben meghatározott rögzített tiszteletdíjakért ne csak a névjegyzéki fordítók/tolmácsok, hanem fordítóirodák is végezzenek?

Igen (3)

Nem

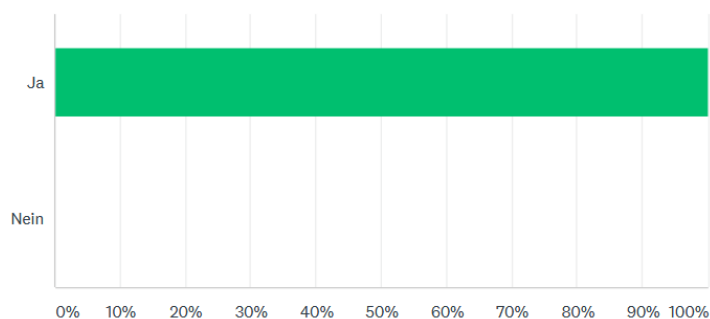
Q1

Customize

Export

Wird es durch Regelungen des Bundes oder der Länder ermöglicht, dass beglaubigte Übersetzungen bzw. beglaubigtes Dolmetschen für ein im JVEG festgelegtes Honorar nicht nur von beeidigten Übersetzern/Dolmetschern, sondern auch von Übersetzungsbüros ausgeführt werden?

Answered: 3 Skipped: 0

ANSWER CHOICES	RESPONSES	
▼ Ja	100.00%	3
▼ Nein	0.00%	0
TOTAL		3

- Van-e lehetősége az Ön irodájának arra, hogy a névjegyzéki hites fordítót a JVEG-ben meghatározott tiszteletdíjaknál alacsonyabb díjazással bízta meg?

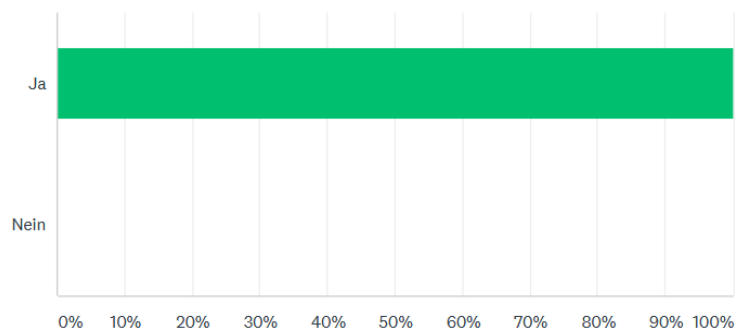
Igen (3)

Q2

Customize Export

Hat Ihr Büro die Möglichkeit, in der Dolmetscher- und Übersetzerdatenbank aufgelistete beeidigte Übersetzer für ein niedrigeres Honorar als im JVEG festgelegt zu beauftragen?

Answered: 3 Skipped: 0

ANSWER CHOICES	RESPONSES	
Ja	100.00%	3
Nein	0.00%	0
TOTAL		3

- Ön szerint hány százalékban végzik Németországban fordítóirodák a hiteles fordítás, hatósági tolmácsolás szolgáltatását?
 - kevesebb mint 10%
 - **11-30% (2)**
 - **30-50% (1)**
 - 51-75%
 - több mint 75%

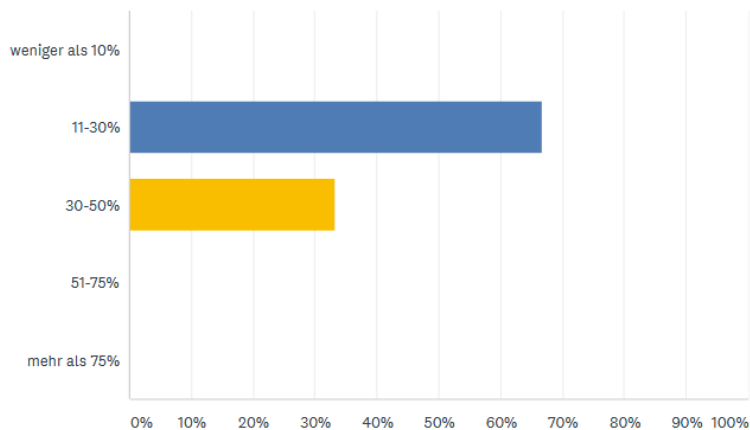
Q3

Customize

Export

Zu wieviel Prozent wird ihrer Meinung nach beglaubigtes Übersetzen bzw. Dolmetschen durch Übersetzungsbüros ausgeführt?

Answered: 3 Skipped: 0

ANSWER CHOICES	RESPONSES
weniger als 10%	0.00% 0
11-30%	66.67% 2
30-50%	33.33% 1
51-75%	0.00% 0
mehr als 75%	0.00% 0
TOTAL	3

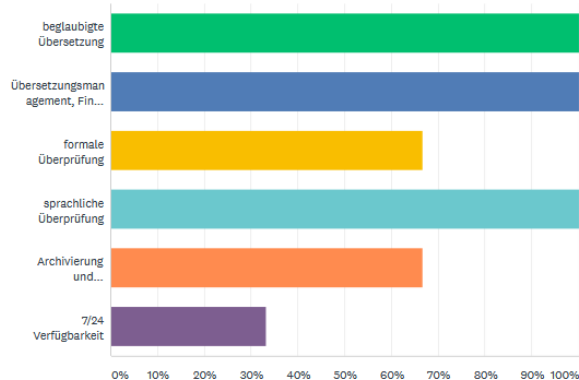
- Kérem, jelölje meg, milyen feladatokat végez az Önök irodája, ha ügyészség/bíróság hiteles fordítással bízza meg.
 - **hiteles fordítás (3)**
 - **fordításszervezés, fordító megtalálása (3)**
 - **formai ellenőrzés (2)**
 - **nyelvi lektorálás (3)**
 - **dokumentumok archiválása, tárolása (2)**
 - **7/24 rendelkezésre állás (1)**
 - egyéb, kérem, írja be:

Q4

Customize Export

Bitte geben Sie an, welche Aufgaben Ihr Büro ausführt, wenn es von der Staatsanwaltschaft bzw. vom Gericht mit einer beglaubigten Übersetzung beauftragt wird.

Answered: 3 Skipped: 0

ANSWER CHOICES	RESPONSES
▼ beglaubigte Übersetzung	100.00% 3
▼ Übersetzungsmanagement, Finden des Übersetzers	100.00% 3
▼ formale Überprüfung	66.67% 2
▼ sprachliche Überprüfung	100.00% 3
▼ Archivierung und Aufbewahrung von Dokumenten	66.67% 2
▼ 7/24 Verfügbarkeit	33.33% 1
Total Respondents: 3	

Comments (0)

- Amennyiben végeznek nyelvi lektorálást a hites fordítók munkáján, azt milyen nyelvirányokban teszik, mire van belső kapacitásuk?

1) nem tudom

2) német, francia, spanyol

3) angol, német, francia, spanyol, magyar

Q5

Export ▼

Falls Sie sich auch mit der sprachlichen Überprüfung von beglaubigten Übersetzungen beschäftigen, in welchen Sprachrichtungen geschieht das, wofür haben Sie interne Kapazitäten?

Answered: 3 Skipped: 0

RESPONSES (3) TEXT ANALYSIS MY CATEGORIES

PAID FEATURE

Use text analysis to search and categorize responses; see frequently-used words and phrases. To use Text Analysis, upgrade to a paid plan .

UPGRADE

Learn more »

Categorize as... ▼

Filter by Category ▼

Search responses

Showing 3 responses

k.A.

11/15/2017 1:38 PM

[View respondent's answers](#)

ins Deutsche, ins Französische, ins Spanische

11/9/2017 2:05 PM

[View respondent's answers](#)

Englisch/Deutsch/Französisch/Spanisch/Ungarisch

11/9/2017 1:50 PM

[View respondent's answers](#)

- Kérem, jelölje meg, milyen feladatokat végez az Önök irodája, ha ügyészség/bíróság hatósági tolmácsolással bízta meg.

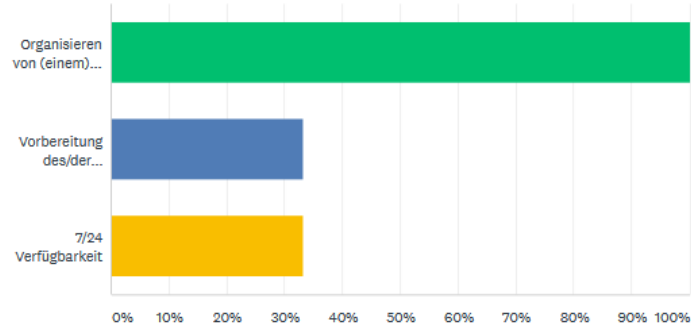
- **hatósági tolmács(ok) leszervezése (3)**
- **tolmács felkészítése (1)**
- **7/24 rendelkezésre állás (1)**
- egyéb, kérem írja be:

Q6

Customize Export

Bitte geben Sie an, welche Tätigkeiten Ihr Büro ausübt, wenn es von der Staatsanwaltschaft bzw. vom Gericht mit beglaubigtem Dolmetschen beauftragt wird.

Answered: 3 Skipped: 0

ANSWER CHOICES	RESPONSES
Organisieren von (einem) beeidigten Dolmetscher(n)	100.00% 3
Vorbereitung des/der Dolmetschers(in)	33.33% 1
7/24 Verfügbarkeit	33.33% 1
Total Respondents: 3	

Comments (0)

- A JVEG-ben meghatározott tiszteletdíjak csak az ügyészségi, bírósági megrendeléseket szabályozzák. Hogyan alakul az árazás az összes többi esetben? (állampolgárok, magánvállalatok és egyéb hatóságok hiteles fordításai)

- a. **szabadáras árképzés (3)**
- b. minden hiteles fordítási és hatósági tolmácsolási tevékenységdíjazását a JVEG szabályozza

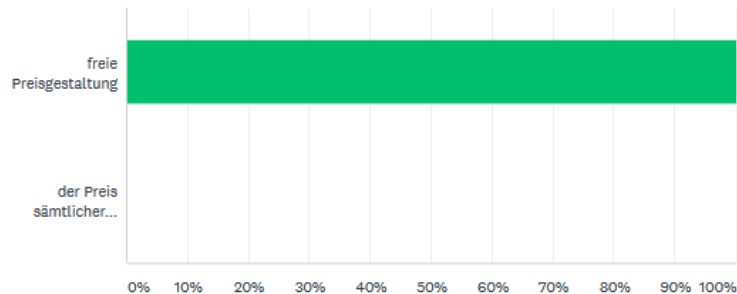
Q7

Customize

Export ▼

Nach unserem Wissen gelten die im JVEG bestimmten Honorare nur für Aufträge der Staatsanwaltschaft bzw. des Gerichts. Wie werden die Preise in anderen Fällen (beglaubigte Übersetzungen für Staatsbürger, Privatunternehmen, andere Behörden usw.) gestaltet?

Answered: 3 Skipped: 0

ANSWER CHOICES	RESPONSES
freie Preisgestaltung	100.00% 3
der Preis sämtlicher beglaubigten Übersetzungen und Dolmetschertätigkeiten für behördliche Zwecke wird vom JVEG reguliert	0.00% 0
TOTAL	3

- Ön szerint az ügyészség/bíróság mikor fordul fordítóirodához hiteles fordítási vagy hatósági tolmácsolási igényével ahelyett, hogy közvetlenül a névjegyzéki, hites fordítót keresné fel?

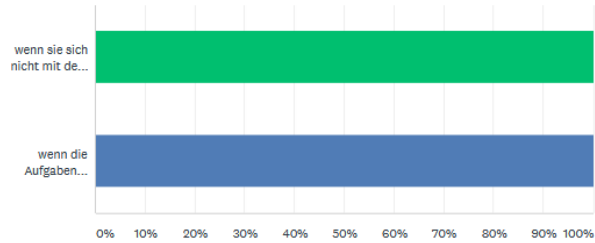
- ha nem akar a fordítók, tolmácsok **szervezésével** foglalkozni (3)
- ha **összetett, szervezésigényes**, sokszereplős, nagymennyiségű vagy sürgős hiteles fordítási, hatósági tolmácsolási igénye van (3)
- egyéb, kérjük, részletezze: Vagy több tolmács kell, vagy egy **ritkább nyelv leszervezése**.

Q8

Customize Export

In welchen Fällen beauftragt Ihrer Meinung nach die Staatsanwaltschaft bzw. das Gericht ein Übersetzungsbüro mit einer beglaubigten Übersetzung bzw. Dolmetschertätigkeit für behördliche Zwecke anstatt sich unmittelbar an einen ermächtigten, in der Datenbank aufgelisteten Übersetzer zu wenden?

Answered: 3 Skipped: 0

ANSWER CHOICES	RESPONSES
wenn sie sich nicht mit dem Organisieren von Übersetzern bzw. Dolmetschern beschäftigen wollen	100.00% 3
wenn die Aufgaben komplex, organisationsbedürftige oder dringend sind, bzw. ein großes Volumen haben oder viele Teilnehmer brauchen	100.00% 3

Total Respondents: 3

Comments (1)

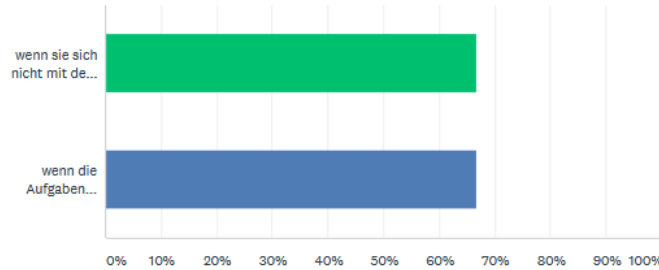
- Ön szerint az ügyészség/bíróság mikor fordul közvetlenül a hites fordítóhoz/tolmácshoz hiteles fordítási vagy hatósági tolmácsolási igényével ahelyett, hogy fordítóirodát keresne fel?
- ha pénzt akar spórolni, vagy **ha az adott tolmács/fordító elérhetőségét szeretné**
- **ha már ismeri a fordítót** vagy tolmácsot, ha ezeket már ajánlotta valamelyik kolléga, vagy **ha fentről kaptak utasítást**

Q9

Customize Export

In welchen Fällen beauftragt Ihrer Meinung nach die Staatsanwaltschaft bzw. das Gericht einen ermächtigten, in der Datenbank aufgelisteten Übersetzer/Dolmetscher mit einer beglaubigten Übersetzung bzw. Dolmetschertätigkeit für behördliche Zwecke anstatt sich an ein Übersetzungsbüro zu wenden?

Answered: 3 Skipped: 0

ANSWER CHOICES	RESPONSES
wenn sie sich nicht mit dem Organisieren von Übersetzern bzw. Dolmetschern beschäftigen wollen	66.67% 2
wenn die Aufgaben komplex, organisationsbedürftige oder dringend sind, bzw. ein großes Volumen haben oder viele Teilnehmer brauchen	66.67% 2

Total Respondents: 3

Comments (2)

14. Gazdasági hatástanulmány

14.1. Bírósági és ügyészségi megrendelések esetében rögzített hiteles fordítási díjak és azok költségcsökkentő hatásai

Alább négy konkrét mintán vizsgáljuk meg és hasonlítjuk össze az OFFI és a leendő névjegyzéki rendszer árprogramját azzal a céllal, hogy alátámasszuk azt a hipotézist, mely szerint egy, a bírósági és ügyészségi fordítási megrendelés esetén hatóságilag rögzített 3,50 Ft/forrásszó, illetve kis adattartalmú státuszokirat 3500 Ft-os hiteles fordítási díja is jelentős mértékben csökkentené az igazságügyi szervek fordítási kiadásait, miközben jelentős mértékben növelné a fordítók, fordításszolgáltatók bevételeit, ami nagyban hozzájárulna a szakma megbecsültségének és az általános nyelvi és szolgáltatási minőségnek a javításához, a felsőfokú szakfordító- és tolmácsoló intézmények képzései iránti érdeklődés fokozásához, valamint az ügyfelek jogbiztonságához.

1. eset	4 oldal, 8000 leütés, jól olvasható/jól szerkeszthető, 10 munkanapos hiteles fordítás (pl. nemzetközi jogsegélykérelem) németről magyarra			
<i>OFFI modell</i>	OFFI	OFFI hitelesítési díj	Illeték	OFFI összeg
Fordítási leütésár	4,50 Ft	1 800,00 Ft	1 200,00 Ft	39 000,00 Ft
<i>Névjegyzéki modell</i>	Hites fordító/fordítóiroda	Hitelesítési díj	Illeték	Hites fordító összeg
Fordítási leütésár	3,50 Ft	0,00 Ft	0,00 Ft	28 000,00 Ft
	Költségcsökkentés vásárlónak	28,21%		

2. eset	10 oldal, 20 000 leütés, nehezen olvasható, nehéz szakszöveg, 5 munkanapos hiteles fordítás (pl. bírósági határozat vagy vádirat) angolról magyarra					
<i>OFFI modell</i>	OFFI	OFFI hitelesítési díj	Illeték	Szakszöveg felár 50%	Rosszul olvasható dokumentum, kézírás 25%	OFFI összeg
Fordítási leütésár	6,75 Ft	1 800,00 Ft	3 000,00 Ft	3,38 Ft	1,69 Ft	241 050,00 Ft
<i>Névjegyzéki modell</i>	Hites fordító/fordítóiroda	Hitelesítési díj	Illeték	Szakszöveg felár 50%	Rosszul olvasható dokumentum, kézírás 25%	Hites fordító összeg
Fordítási leütésár	3,50 Ft	0,00 Ft	0,00 Ft	0,00 Ft	0,88 Ft	131 250,00 Ft
	Költségcsökkentés vásárlónak	45,55%				

3. eset	15 oldal, 30000 leütés, nehezen olvasható, nehéz szakszöveg, 3 munkanapos hiteles fordítás (pl. bírósági beadvány, tanúvallomás) angolról magyarra					
<i>OFFI modell</i>	OFFI	OFFI hitelesítési díj	Illeték	Szakszöveg felár 50%	Rosszul olvasható dokumentum, kézírás 25%	OFFI összeg
Fordítási leütésár	7,88 Ft	1 800,00 Ft	4 500,00 Ft	3,94 Ft	1,97 Ft	420 000,00 Ft
<i>Névjegyzéki modell</i>	Hites fordító/fordítóiroda	Hitelesítési díj	Illeték	Szakszöveg felár 50%	Rosszul olvasható dokumentum, kézírás 25%	Hites fordító összeg
Fordítási leütésár	3,50 Ft	0,00 Ft	0,00 Ft	0,00 Ft	0,88 Ft	131 250,00 Ft
	Költségcsökkentés vásárlónak	68,75%				

4. eset	Kis adattartalmú alapokirat (pl. születési anyakönyvi kivonat hiteles fordítása magyarról németre, 3 munkanap alatt)					
<i>OFFI modell</i>	OFFI egységár	OFFI hitelesítési díj	Illeték	Szakszöveg felár 50%	Rosszul olvasható dokumentum, kézírás 25%	OFFI összeg
Fordítási leütésár	5 000,00 Ft	0,00 Ft	0,00 Ft	0,00 Ft	0,00 Ft	5 000,00 Ft
<i>Névjegyzéki modell</i>	Hites fordító/fordítóiroda	Hitelesítési díj	Illeték	Hites fordító összeg		
Fordítási leütésár	3 500,00 Ft	0,00 Ft	0,00 Ft	3 500,00 Ft		
	Költségcsökkentés vásárlónak	30,00%				

Megjegyzések:

- A feltüntetett árak nettó árak, áfát nem tartalmaznak.
- Amennyiben egy magánszemély olyan leendő névjegyzéki szakfordítótól vásárol hiteles fordítást, aki nem áfakörös, akkor az adott számlaérték további 27%-os áfatartalmával is csökkenti költségeit.

A fenti négy esetben a bevételi és kiadási oldal vizsgálata alapján arra következtethetünk, hogy a hiteles fordító névjegyzéki modellje és a bírósági/ügyészségi fordítások hatóságilag rögzített árazása a jelenlegi centralizált modellhez képest a vásárlók számára **28% – 68%-os költségcsökkenést** és az ügyintézés jelentős felgyorsulását, míg a hiteles fordítást végző névjegyzéki **fordítók számára jelentős jövedelemnövekedést** biztosítana. Szakmai szervezeteink a hiteles fordítás díjának hatósági rögzítését kizárólag bírósági és ügyészségi rendelkezések esetében tartják szakszerűnek és célszerűnek. Az összes többi vevő- és okirattípus esetén a szabadáras konstrukciót szorgalmazzuk. Ebben az esetben természetesen nehezebb tervezni a fordítói költségeket, de annyi mindenképpen elmondható, hogy a szabad árversenynek köszönhetően a hiteles fordítást vásárlók számára a fentieknél is nagyobb költséghatékonyságot eredményez a programunk.

14.2. Bírósági és ügyészségi kirendelések esetében rögzített hatósági árak és azok költségcsökkentő hatásai

Az alábbiakban két konkrét mintán mutatjuk be, hogy jelenleg hogyan alakul egy hazai bíróság tolmácsolási költsége, amennyiben az OFFI-tól rendel ki tolmácsot, valamint bemutatjuk, hogyan alakulnak ugyanezek a számok, ha a bíróságok nem az OFFI-t keresik meg, hanem közvetlenül bízzák meg a tolmácsot. Végül, de nem utolsósorban, vázoljuk, hogy milyen javaslatot tennénk a névjegyzéki tolmácsok rögzített díjazására bírósági és ügyészségi kirendelések esetén, és az milyen arányú változást jelentene a tevékenységet főszabály szerint ellátó OFFI árazásához képest.

1. szituáció	1 órás tolmácsolás bontóperben a Markó utcában				
	JELEN		JÖVŐ		
	OFFI	Bíróság közvetlen megbízása tolmács felé	Javaslatunk a Bírósági névjegyzéki díjjegyzékre	Költségcsökkenés bíróságnak	Dijemelés szakértőnek
Tolmács óradíj	9 000 Ft	10 000 Ft	12 000 Ft		
Kiszállási díj	2 * 5000 Ft	nincs/egyéni elszámolás alapján	3 000 Ft		
Összesen	19 000 Ft	10 000 Ft	15 000 Ft	21,05%	50,00%
	A javasolt tolmácsolási óradíj minden megkezdett órára vonatkozik. Kiszállási díj: A tolmács székhelyén vagy az attól számított 20 km-en belül a tolmács óradíj 25%-a. A fenti példán a bíróság 24%-os költségcsökkentést élvez, míg a tolmácsnak 20%-kal emelkedik a jövedelme.				
2. szituáció	2 órás tolmácsolás büntetőjogi perben a Szentendrei Járásbíróságon				
	JELEN		JÖVŐ		
	OFFI	Bíróság közvetlen megbízása tolmács felé	Javaslatunk a Bírósági névjegyzéki díjjegyzékre	Költségcsökkenés	Dijemelés szakértőnek
Tolmács óradíj	18 000 Ft	20 000 Ft	24 000 Ft		
Kiszállási díj	3 * 5000 Ft	nincs/egyéni elszámolás alapján	3 000 Ft		
Összesen	33 000 Ft	20 000 Ft	27 000 Ft	18,18%	35,00%
	A fenti példán a bíróság 20%-os költségcsökkentést élvez, míg a tolmácsnak 32%-kal emelkedik a jövedelme.				

A fenti példákban a **bíróság kb. 20%-os költségcsökkentést** élvez, míg a **tolmács díjazása kb. 40%-kal** emelkedik. Célunk egy olyan árkonstrukció kialakítása volt, melyben egyidejűleg csökkennek a bíróságok, hatóságok tolmácsolási költségei és növekszik a tolmácsok javadalmozása. Ez utóbbiban látjuk legfőbb előfeltételét annak,

hogy a hatósági szaktolmácsolás visszakapja presztízsét, és a hatósági tolmácsolásra nagyobb számban érkezzenek a jelentkezések.

14.3. A névjegyzék fenntartásával kapcsolatos bevételek és kiadások becslése

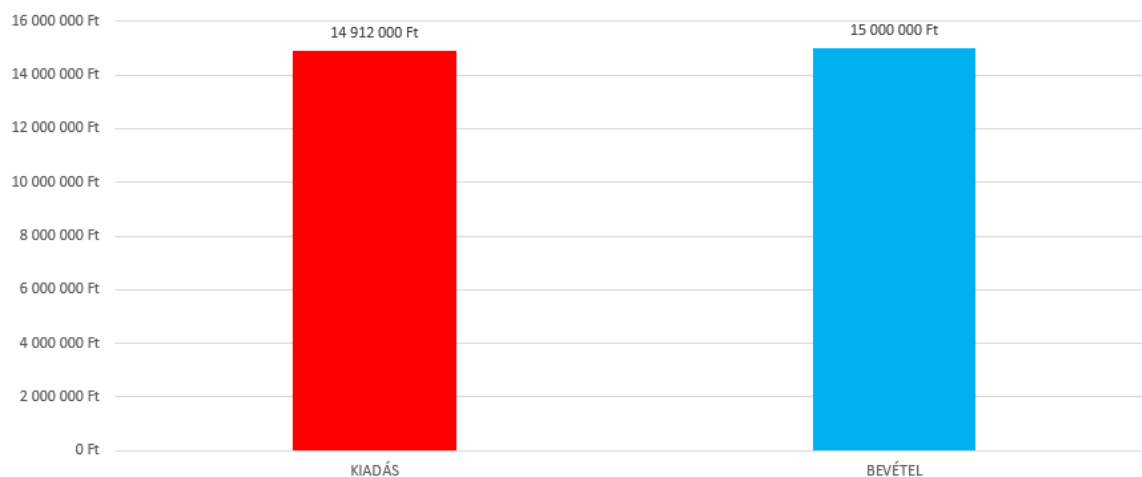
Az alábbiakban felvázoljuk a Hites Fordítói és Tolmács Névjegyzék fenntartásával kapcsolatos becsült bevételi és kiadási számokat az első évre és a soron következő évekre vonatkozóan. Az első évben, az ún. átmeneti időszakban a kiadások sokkal nagyobbak, mint a következő években, hiszen az első évben kell végrehajtani a szükséges technikai, informatikai és emberi erőforrás-fejlesztési feladatokat. Az első évben jön létre a névjegyzék alaptagsága és alakul meg a HFTNYI, amely elkezd a képzőintézmények akkreditálását. Természetesen ez egy szignifikánsan nagyobb költségekkel járó év, mint a következő évek, melyek során már nem a létesítésre, hanem a fenntartásra és a taglétszámbővítésre kell koncentrálni.

14.3.1 Az első év – átmeneti időszak – indikatív költségvetése

Kiadások				
Személyi költségek				
	Létszám	Havi szuperbruttó/fő	Havi munkáltatói költség összesen	Éves munkáltatói költség összesen
Adminisztrátor	3	242 000 Ft	726 000 Ft	8 712 000 Ft
Adminisztratív és működési költségek				
			Havi költség összesen	Éves költség összesen
Irodaszerek és adminisztráció			100 000 Ft	1 200 000 Ft
Iroda és rezsi költségek			200 000 Ft	2 400 000 Ft
Informatikai költségek				Éves költség összesen
Névjegyzék e-portál fejlesztése				2 600 000 Ft
KIADÁS				14 912 000 Ft

Bevétel				
Tagdíjbevétel				
		Névjegyzéki taglétszám	Éves tagdíj	Tagdíjakból befolyó éves bevétel összesen
		300	20 000 Ft	6 000 000 Ft
Felesketési díj		Felesketések száma	Felesketési díj	Felesketési díjakból befolyó éves bevétel összesen
		300	30 000 Ft	9 000 000 Ft
BEVÉTEL				15 000 000 Ft

HFTNYI becsült éves költségvetése

Megjegyzések:

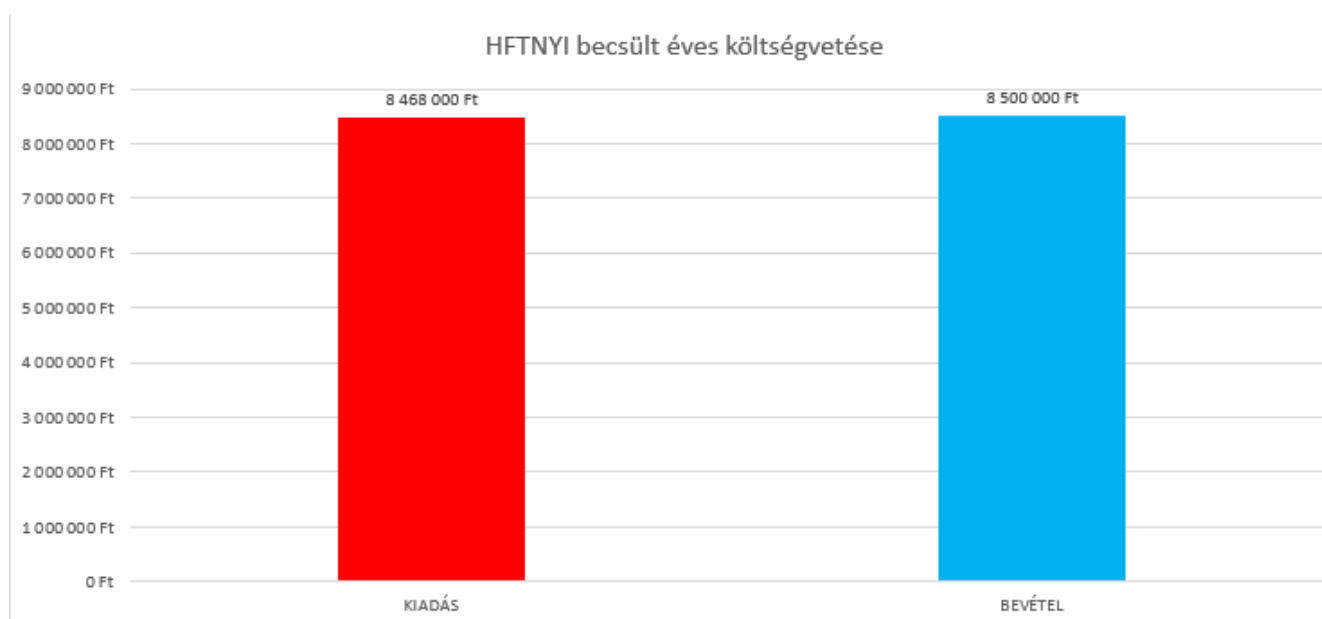
- A névjegyzék éves tagdíját 20 000 Ft-ban határoztuk meg. A német tartományi szintű modellben az állam közfeladatként fogja fel a szakmai névjegyzék nyilvántartásával kapcsolatos feladatokat. Más nyugat-európai modellekben viszont látható, hogy a tagságnak éves díja van.
- A felesketés egyszeri díját 30 000 Ft-ban határoztuk meg. Itt támpontot adott a német minta, ahol ez a költség egyszeri 120 EUR.
- A névjegyzék létesítésével kapcsolatos operatív és adminisztratív feladatok ellátására az első évre három főállású adminisztrációs közalkalmazott személyi költségét vettük alapul. Itt támpontot jelent a német tartományi névjegyzéket fenntartó tartományi törvényszéki tolmácstagozat két félállású személyzete.
- Az [igazságügyi szakértői névjegyzékhez hasonló online rendszer](#) fejlesztésére 2 600 000 Ft-os első éves költséget kalkuláltunk abból kiindulva, hogy a hasonló névjegyzékek működtetéséhez szükséges keretrendszer és motor már adott. A következő évekre évi 500 000 Ft-os karbantartási díjjal számoltunk.
- A fenti nagyságrendi bevétel- és költségoldali becslések ÁFA-t nem tartalmaznak.

14.3.2 Az átmeneti időszakot követő évek indikatív költségvetése

A következő táblázat a második évtől tartalmazza a Hites Fordítói és Tolmács Névjegyzék fenntartásával kapcsolatos becsült bevételi és kiadási számokat. A második évtől már csak fenn kell tartani a névjegyzék működését.

Kiadások				
Személyi költségek				
	Létszám	Havi szuperbruttó/fő	Havi munkáltatói költség összesen	Éves munkáltatói költség összesen
Adminisztrátor	2	242 000 Ft	484 000 Ft	5 808 000 Ft
Adminisztratív és működési költségek				
			Havi költség összesen	Éves költség összesen
Irodaszerek és adminisztráció			40 000 Ft	480 000 Ft
Iroda és rezsiköltségek			140 000 Ft	1 680 000 Ft
Informatikai költségek				
Névjegyzék e-portál fejlesztése				0 Ft
Karbantartás				500 000 Ft
KIADÁS				8 468 000 Ft

Bevétel				
Tagdíjbevétel				
		Névjegyzéki taglétszám	Éves tagdíj	Tagdíjakból befolyó éves bevétel összesen
		350	20 000 Ft	7 000 000 Ft
Felesketési díj		Felesketések száma	Felesketési díj	Felesketési díjakból befolyó éves bevétel összesen
		50	30 000 Ft	1 500 000 Ft
BEVÉTEL				8 500 000 Ft

Megjegyzések:

- A névjegyzék fenntartásával és létszámbővítésével kapcsolatos operatív és adminisztratív feladatok ellátására a második évtől már csak két főállású adminisztrációs közalkalmazott személyi költségét vettük alapul. Itt támpontot jelent a német tartományi névjegyzéket fenntartó tartományi törvényszéki tolmácstagozat két félállású személyzete.
- Az [igazságügyi szakértői névjegyzékhez hasonló online rendszer](#) fejlesztésére 2 600 000 Ft-os első éves költséget kalkuláltunk abból kiindulva, hogy a hasonló névjegyzékek működtetéséhez szükséges keretrendszer és motor már adott. A következő évekre évi 500 000 Ft-os karbantartási díjjal számoltunk.
- A fenti nagyságrendi bevétel- és költségoldali becslések ÁFA-t nem tartalmaznak.

14.4. Főbb konklúziók

- A Hites Fordítói és Tolmács Névjegyzéket létre lehet hozni és **fenn lehet tartani önffinanszírozó modellben**, számottevő **költségvetési források bevonása nélkül**.
- A hiteles fordítás névjegyzéki modellje és a rögzített árazás a jelenlegi centralizált modellhez képest a vásárlóknak **28-68%-os költségcsökkenést**, míg a hiteles fordítást végző névjegyzéki **fordítóknak jelentős jövedelemnövekedést** hozna.
- A hatósági tolmácsolás névjegyzéki modelljének köszönhetően a bíróságok és hatóságok **18-20 %-os költségcsökkenést** élveznének, míg a tolmácsok jövedelme 20-35%-kal emelkedne.
- A tolmácsok és fordítók jövedelememelkedése és a jobb elismertség **vonzóbbá tenné a szakmát**. A fordító- és tolmácsképző felsőoktatási intézmények jelentkezői és hallgatói száma ennek köszönhetően a várakozások szerint növekedhetne a hiány- és ritka nyelvi képzésekre valamint a hatósági tolmácsolás szakirányú képzésekre is. Mindkettő alapvető cél a jelenlegi hatósági tolmácsolással kapcsolatos anomáliák és ellátási nehézségek leküzdése érdekében.

15. Precedensek a hazai jogrendben a szakértői névjegyzékre

A magyar jogalkotásban az elmúlt néhány évben is ment végbe kodifikáció hasonló területeken. A mediátori, igazságügyi szakértői és végrehajtói reformoknak köszönhetően létrejöttek a szakértői névjegyzékek, melyek fontos jogi precedenst nyújthatnak a Hites Fordítók és Tolmácsok Névjegyzékének kodifikálása során is. A következő oldalakon az igazságügyi szakértői névjegyzéket, valamint a Jelnyelvi Tolmácsok Országos Névjegyzékét tekintjük át pontokba szedve.

Igazságügyi Szakértők Névjegyzéke

- **igazságügyi szakértők tevékenységét szabályozó igazságügyi szakértőkről szóló 2016. évi XXIX. tv.** (továbbiakban: szakértői törvény),
- a névjegyzéket az **Igazságügyi Minisztérium** vezeti,
- tagjai **természetes személyek** és **gazdasági társaságok**, illetve e célra létesített igazságügyi szakértői intézmények,
- a kapcsolódó **képesítési és egyéb szakmai feltételekről szóló 9/2006. (II.27.) IM rendelet** mellékletei tartalmazzák,
- **büntetlen előélet**,
- megjelölt szakterületen szerzett **képesítés**,
- szükséges **szakmai gyakorlat**,
- **vizsgafeltételek teljesítése**,
- területi igazságügyi szakértői **kamarai tagság**,
- földrajzi területre, szakterületre, beszélt nyelvre, igazolványszámra stb. lehet szűrni, keresni

IGAZSÁGÜGYI MINISZTERIUM
IGAZSÁGÜGYI SZAKÉRTŐI NÉVJEGYZÉK

Szakértők > Szakértők

Szakértők keresése

Bejelentkezés

NAVIGÁCIÓ

Főoldal

Szakértők

Szakértői gazdasági társaságok

Szakértői intézmények és orvostani intézetek

Szakértői Testületek

EGT szakértők

EGT szakértői cégek

Technikai tudnivalók

Keresési feltételek

Szakértő neve

A név egy részének megadása is elegendő.
A titulus megadása nem lehetséges

Közlemény

A közlemény egy részének megadása is elegendő

A közlemény kulcsszavai

Közleménykulcsszó választása

A közleménykulcsszavak között "ÉS" kapcsolatot van
Ez a rovat segítséget nyújt az egy adott szakterületen eljáró szakértők körének szűkítéséhez.

Szakterületek

Szakterület választása

ABC sorrend

Ha Ön ABC sorrendben szeretné az adatokat látni, jelölje ezt a négyzetet.
Szakterületek közötti kapcsolat:

ÉS
 VAGY

Elektronikus kapcsolattartást vállal

ABC sorrend

A megjelenített találati lista random jellegű, ha Ön ABC sorrendben szeretné az adatokat látni, jelölje ezt a négyzetet.

Szabadszavas szakterület keresés

Megye szerint
Igazolványszám szerint

Jelnyelvi Tolmácsok Országos Névjegyzéke

- a magyar jelnyelvről és a magyar jelnyelv használatáról szóló 2009. évi CXXV. törvény (Jtv.) 8. §-a,
- csak az végezhet állam vagy közszolgáltatás által finanszírozott hivatalos jelnyelvi tolmácsolást, aki szerepel a Jelnyelvi Tolmácsok Országos Névjegyzékében,
- a miniszteri rendelet meghatározza a névjegyzékbe kerüléshez szükséges jelnyelvi szakképzettséget, szakmai gyakorlatot,
- a szakképesítést és vizsgakövetelményeket a 28/2003. (X.18) OM rendelet rögzíti,
- 300 óra szakmai gyakorlat követelménye,
- a névjegyzéket a *Nemzeti Szociális és Rehabilitációs Hivatal* tartja fenn,
- a jogszabály a névjegyzéki tagsági bejelentés adattartalmát is rögzíti,
- a 8000 Ft-os éves igazgatási szolgáltatási díjat is előírja, amely a Hivatal bevétele,
- rögzíti, hogy a tolmácsoknak háromévente legalább 60 órányi továbbképzésen kell részt venniük, és háromévente 300 órát kell tolmácsolniuk, hogy tagságuk érvényes maradjon,
- mindezt a Hivatal ellenőrzi a névjegyzéki tolmácsok körében,
- „ez a rendelet a belső piaci szolgáltatásokról szóló, 2006. december 12-i 2006/123/EK európai parlamenti és tanácsi irányelvnek való megfelelést szolgálja”

JELNYELVI TOLMÁCSOK ORSZÁGOS NÉVJEGYZÉKE

	Nyilván- tartási szám	Név	Értesítési cím	Hozzájárulása esetén egyéb elérhetőség Telefon/e-mail cím	Szakképzettségének, szakképesítésének, rész- szakképesítésének, bizonyítványának megnevezése	A jeltolmács által vállalt tolmácsolási típusok	Tevékenységének leírása (kompetenciája)	Szüneteltetés kezdő és záró időpontja
1.	J-81/2012.	Ambrus Adrienn	2166 Püspökszilágy, Petőfi u. 25.	06-30-495-9521	Jelnyelvi tolmács szakképesítés	a)-h)	Jelnyelvi tolmács	
2.	J-72/2012.	Antal Krisztina	4024 Debrecen, Varga u. 8.	Antalkriszti989@gmail.com	Társalgási jelnyelvi tolmács szakképesítés	a)-h)	Jelnyelvi tolmács	
3.	J-66/2012.	Arany Brigitta	4031 Debrecen, Kishegyesi út 58.	06-20-971-5341 aurumhal@gmail.com	Társalgási jelnyelvi tolmács szakképesítés	a)-h)	Jelnyelvi tolmács	
4.	J-57/2012.	Babutsán Rita	1192 Budapest, Madách u. 6/a.	babutsan@gmail.com	Jelnyelvi tolmács szakképesítés	b); d)-h)	Jelnyelvi tolmács	
5.	J-86/2012.	Bacsányiné László Krisztina	1118 Budapest, Kelenhegyi út 54.	laszkri@gmail.com	Jelnyelvi tolmács szakképesítés	b), e)-f)	Jelnyelvi tolmács	

16. Szakképesítés

Magyarországon 1973-ban indult el a fordító- és tolmácsolás a formálisan az ELTE BTK Általános Nyelvészeti Tanszékéhez tartozó Fordító- és Tolmácsolás Csoport szervezésében. Az alábbiakban körbejárjuk a hazai fordító- és tolmácsolás jelenlegi intézmény- és képzérendszerét, majd felvázoljuk a szakképesítéssel kapcsolatos problématerképet, melynek központi elemei:

- a **piaci igények és a képzőintézményi kínálat közötti szinergia hiánya** (a kisnyelvek, hiány- és ritka nyelvek kapcsán felmerülő problémák természete teljesen más, mint a nagy nyelveknél, ezért más megközelítés szükséges azok megoldásához)
- **fogalomalkotási problémák, elavult szabályozás,**
- **speciális szakterületek dereguláltabb szabályozásának szükségessége.**

16.1. A hazai fordító- és tolmácsolás helyzetfelmérése

Milyen utakon lehet ma Magyarországon fordító- és/vagy tolmácsolást szerezni?

- I. Hazai felsőfokú tolmácsolás- és fordítóképzésben
 - 0) ágazati szakfordítóképzés (a felsőoktatás Bologna-rendszerre való átállásával megszűnt)
 - 1) mesterképzés (2 éves)
 - 2) szakirányú továbbképzés (1 éves)
 - 3) tolmácsolás- és fordítóképzés specializáció (főleg kisnyelvek esetében)
 - II. Országos képesítő vizsgán (jelenleg csak ELTE)
 - III. Külföldön szerzett képesítés elismertetésével¹⁵
-
- I. Hazai tolmácsolás- és fordítóképzések a 2017/18-as akadémiai évben (forrás: felvi.hu)
 - 15 egyetem (19 kar)
 - 50 szak
 - +150 képesített fordító és tolmácsolás évente a nagy nyelveken
 - tagozatok: nappali/esti/levelező
 - képzési idő: 2 /3 /4 féléves (alapképzés, mesterképzés, szakirányú továbbképzés)
 - 2-től 4 féléves szakirányú képzések
 - jellemzően költségtérítéses, de elvétve államilag finanszírozott képzések is
 - hazánkban kb. 15 nyelven érhető el fordító-/tolmácsolás: angol, német, francia, olasz, spanyol, holland, orosz, román, szláv és balti nyelvek, japán, kínai
 - Budapest, Debrecen, Miskolc, Nyíregyháza, Szombathely, Veszprém, Pécs, Szeged, Gödöllő

¹⁵ https://www.oktatas.hu/kepeseitesek_elismertetese/kulfoldon_szerzett_oklevelek/felsofoku_oklevel

- lefedett szakterületek: agrár, orvostudomány, egyházi, egészségtudományi, jogi, műszaki, uniós, társadalomtudományi, gazdasági, bölcsészettudományi, műfordítói, természettudományok, európai uniós, kultúrtörténeti, bírósági és hatósági, informatikai, egyházi, pedagógiai, sporttudományi, művészeti, műfordítói
- munkaerőpiaci lehetőségek: fordító, tolmács, lektor, szakfordító szakjogász, szakfordítói szaktanácsadó, terminológus, bírósági/ hatósági tolmács, fordítóirodai munkatárs

16.2. A jogszabály szövegszintű vizsgálata

Az MM rendelet teljes szövege megtalálható a X. mellékletben.

7/1986. (VI. 26.) MM rendelet a szakfordító és tolmácsképesítés megszerzésének feltételeiről

2. § (1) Szakfordító képesítést az kaphat, aki a szakiránynak megfelelő körben, magyar nyelvről idegen nyelvre és idegen nyelvről magyar nyelvre, vagy **idegen nyelvről idegen nyelvre** tartalmilag pontos, nyelvileg helyes fordítás készítésére képes.

(2) Szakfordító-lektor képesítést az kaphat, aki a szakiránynak megfelelő területen magyar nyelvről idegen nyelvre, idegen nyelvről magyar nyelvre, vagy idegen nyelvről idegen nyelvre - az eredeti szöveggel egyenértékű - nyomdakész fordítás elkészítésére képes.

3. § (1) Tolmácsképesítést az kaphat, aki általános témakörökben magyar nyelvről idegen nyelvre, idegen nyelvről magyar nyelvre, vagy idegen nyelvről idegen nyelvre tartalmilag pontos, nyelvileg helyes tolmácsolásra képes.

(2) Szaktolmács képesítést az kaphat, aki a szakiránynak megfelelő körben magyar nyelvről idegen nyelvre, idegen nyelvről magyar nyelvre, vagy idegen nyelvről idegen nyelvre tartalmilag pontos, nyelvileg helyes tolmácsolásra képes.

(3) Konferenciatolmács képesítést az kaphat, aki magyar nyelvről idegen nyelvre, idegen nyelvről magyar nyelvre, vagy idegen nyelvről idegen nyelvre nagyobb nyilvánosság előtt teljes terjedelmet közvetítő, összefoglaló (konszekutív), vagy egyidejű (szinkron) tolmácsolásra képes.

(4) Az (1)-(3) bekezdésben megjelölt képesítések megszerzésének további feltétele az e tevékenységekhez szükséges szakmai, etikai és protokolláris szabályok ismerete.

Azaz: A jogszabály kitér az idegen nyelvek közötti fordítás és tolmácsolás alapkövetelményeire a szükséges készségeket és tudásszintet tekintve.

7/1986. (VI. 26.) MM rendelet a szakfordító és tolmácsképesítés megszerzésének feltételeiről

4. § (1) Szakfordító vizsgára az jelentkezhet, aki felsőfokú (elsősorban szakirányú) iskolai végzettséget tanúsító oklevéllel rendelkezik.

(2) Szakfordító-lektor vizsgára az jelentkezhet, akinek szakfordító képesítése van.

(3) Tolmácsvizsgára - iskolai végzettségétől és életkorától függetlenül - bárki jelentkezhet.

(4) Szaktolmácsvizsgára az jelentkezhet, aki felsőfokú (elsősorban szakirányú) iskolai végzettséget tanúsító oklevéllel rendelkezik.

(5) Konferenciatolmács vizsgára az jelentkezhet, akinek szaktolmács képesítése van.

De szakfordítói vizsga letételére **minden nyelvi relációban** mindössze felsőfokú iskolai végzettséget ír elő a jogszabály.

Magyarul bármilyen nyelvi relációban bárki tud jogszerűen fordítani, aki:

- rendelkezik felsőfokú végzettséggel

ÉS

- leteszi a szakfordítói vizsgát.

Sőt, a felsőfokú végzettség nem is előírás, ha valaki az (új) jogszabály hatálybalépése előtt már 4 évnyi szakfordítói munkatapasztalatot fel tud mutatni

5. § Aki e rendelet hatálybalépése előtt legalább négy éven át munkaviszonyban vagy munkaviszonyon kívül, díjazás ellenében hivatásszerűen szakfordítóként, tolmácsként vagy szaktolmácsként működött, szakfordító, illetőleg szaktolmács vizsgára felsőfokú képzettség nélkül is jelentkezhet.

Külföldiek helyzete

1) Képesített lengyel-angol fordító Magyarországon **magyarra** akar fordítani.

8. § Annak a jelentkezőnek, aki külföldi felsőoktatási intézményben szerzett fordító vagy tolmácsképesítést, és azt az oklevelében megjelölt nyelven kívül a magyar nyelvre is érvényesíteni kívánja, **kiegészítő vizsgát** kell tennie.

2) Képesített lengyel-angol fordító Magyarországon **lengyelről angolra** akar fordítani

Vegyes rendelkezések

9. § Az e rendeletben szabályozott képzés útján szerzett, valamint a 10. §-ban megjelölt képesítések a nyelvpótlékra jogosultság szempontjából a felsőfokú állami nyelvvizsga-bizonyítvánnyal egyenértékűek.

10. § (1) Az e rendeletben meghatározott képesítésekkel egyenértékű

- a) az 1011-67-2/1951. (VIII. 11.) KM rendelet alapján szerzett fordító, tolmács, valamint fordítótolmács,
- b) a 4/1978. (III. 18.) OM és a 2/1978. (II. 24.) OM rendelettel módosított 3/1974. (II. 6.) MM rendelet alapján szerzett szakfordító, tolmács, valamint szakfordító és tolmács,
- c) a 33.119/1978. (M. K. 16.) MM intézkedés alapján szerzett fordító, illetőleg fordító és tolmács, valamint szakfordító, továbbá szakfordító és tolmács és

d) a 8. §-ban foglalt megkötéssel a külföldön szerzett fordító, illetőleg tolmács képesítés.

(2) A szakfordító képesítéssel egyenértékű az 1986. július 1-jéig tett szakmai anyaggal bővített felsőfokú állami nyelvvizsga, ha a szakfordító a rendelet hatálybalépése előtt már legalább öt éves szakmai gyakorlatot is szerzett.

11. § (1) ¹ Ez a rendelet 1986. július 1-jén lép hatályba.

(2) A fegyveres erők és a fegyveres testületek által alkalmazott szakfordítók és tolmácsok tekintetében az illetékes miniszter, országos hatáskörű szerv vezetője e rendeletről eltérő szabályokat állapíthat meg.

Ha egy lengyel állampolgár Magyarországon az anyanyelvéről angolra szeretne fordítani, és rendelkezik külföldön (pl. Lengyelországban) megszerzett, felsőfokú fordító- és/vagy tolmácsolással, honosíthatja az oklevelét.

16.3. Hazai fordító- és tolmácsolások

Fordítóképzések 2017/2018

Szakirányú továbbképzések 2017

Intézmény:	-
Kar:	-
Munkarend	☐ Nappali ☐ Esti ☐ Levelező ☐ Távoktatás
Finanszírozás	☐ Állami ☐ Költségtérítéses
Szakirányú továbbképzés:	<input type="text" value="fordító"/> Keres

Intézmény	Választható szak ▼	Munkarend	Finanszírozás
SZIE-ÉTK	agrár és természettudományi szakfordító	E	K
PPKE-JÁK	angol jogi szakfordító	L	K
PPKE-JÁK	angol jogi szakfordító szakjogász	L	K
DE-BTK	angol-magyar bölcsészettudományi szakfordító	N	K
DE-TTK	angol-magyar műszaki szakfordító	N	K
DE-ÁOK	angol-magyar orvos- és egészségügytudományi szakfordító	L	K
DE-BTK	angol-magyar társadalomtudományi szakfordító	N	K
DE-TTK	angol-magyar természettudományi szakfordító	N	K
SZTE-TTIK	angol-magyar természettudományi szakfordító	N	K
SZTE-ÁJK	angolszász jogi és angol jogi szakfordítói szakjogász	L	K
SZTE-ÁJK	angolszász jogi és angol jogi szakfordítói szaktanácsadó	L	K
KRE-BTK	bölcsészettudományi, egyházi, jogi, gazdasági, műszaki, európai uniós és társadalomtudományi két idegen nyelvű szakfordítói és műfordítói (választható nyelvek: angol, francia, holland, japán, kínai, német nyelv)	L	K
KRE-BTK	bölcsészettudományi, egyházi, jogi, gazdasági, műszaki, európai uniós és társadalomtudományi szakfordítói és műfordítói (választható nyelvek: angol, francia, holland, japán, kínai, német nyelv)	L	K
PTE-ÁOK	egészségügytudományi szakfordító-tolmács (angol)	L	K

SE-ETK	egészségtudományi szakfordító-tolmács (angol)	L	K
SZTE- ÁOK	egészségtudományi szakfordító-tolmács (angol)	N	K
EKE-BTK	európai uniós angol szaknyelvi és kultúrtörténeti szakfordító	L	K
SZTE- ÁJK	francia jogi és szakfordítói szakjogász	L	K
PTE-BTK	francia-magyar bölcsészettudományi szakfordító	L	K
ELTE- BTK	gazdasági és jogi szakfordító és lektor	N	K
ELTE- BTK	gazdasági és jogi szakfordító és terminológus	T	K
BME-GTK	gazdasági, műszaki és európai uniós szakfordító	N	K
BME-GTK	műszaki, gazdasági és társadalomtudományi szakfordító	E	K
BME-GTK	műszaki, gazdasági és társadalomtudományi szakfordító és tolmács	E	K
DE-BTK	német-magyar bölcsészettudományi szakfordító	N	K
DE-TTK	német-magyar természettudományi szakfordító	N	K
ELTE- BTK	szakfordító és tolmács (szláv és balti nyelvek)	N	K
ELTE- BTK	társadalomtudományi és gazdasági szakfordító	T	K
KJF	társadalomtudományi és gazdasági szakfordító	L	K
ME-BTK	társadalomtudományi és gazdasági szakfordító	L	K
PE-MFTK	társadalomtudományi és gazdasági szakfordító	N	K
PE-MFTK	társadalomtudományi és gazdasági szakfordító	L	K
SZTE- BTK	társadalomtudományi és gazdasági szakfordító	E	K
BGE-KKK	társadalomtudományi és gazdasági szakfordító és tolmács	L	K
KJF	társadalomtudományi és gazdasági szakfordító és tolmács	L	K
NYE	társadalomtudományi és gazdasági szakfordító és tolmács	L	K
SZTE- BTK	társadalomtudományi és gazdasági szakfordító és tolmács	E	K

Tolmácsképzések 2017/18-ban

Intézmény ▼	Választható szak	Munkarend	Finanszírozás
BGE-KKK	társadalomtudományi és gazdasági szakfordító és tolmács	L	K
BME-GTK	műszaki, gazdasági és társadalomtudományi szakfordító és tolmács	E	K
BME-GTK	nemzetközi három idegennyelvű konferenciatolmács	N	K
BME-GTK	nemzetközi két idegennyelvű konferenciatolmács	N	K
ELTE-BTK	bírói és hatósági tolmács	N	K
ELTE-BTK	európai uniós konferenciatolmács	N	K
ELTE-BTK	szakfordító és tolmács (szláv és balti nyelvek)	N	K
KJF	társadalomtudományi és gazdasági szakfordító és tolmács	L	K
NYE	társadalomtudományi és gazdasági szakfordító és tolmács	L	K
PTE-ÁOK	egészségtudományi szakfordító-tolmács (angol)	L	K
SE-ETK	egészségtudományi szakfordító-tolmács (angol)	L	K
SZTE-ÁOK	egészségtudományi szakfordító-tolmács (angol)	N	K
SZTE-BTK	társadalomtudományi és gazdasági szakfordító és tolmács	E	K

I. Hazai felsőfokú tolmács- és fordítóképzések

1) Jelenleg tehát a **mesterképzés** (MA) jelenti az egyik lehetőséget a fordító- és/vagy tolmácsképzés megszerzésére, ami 4 féléves képzést jelent. A képzés, amely a legtöbb helyen nappali és levelezős, illetve támogatott és önköltséges formában is elérhető, háromnyelvű: Az „A” nyelv az anyanyelv (magyar), a „B” nyelv az első idegen nyelv, a „C” nyelv pedig a második idegen nyelv. A felvételihez bármely alapképzési (BA) szakot elfogadnak bemenetként, ezen kívül az első idegen nyelvből államilag elismert C1 komplex nyelvvizsga, a második idegen nyelvből államilag elismert B2 komplex nyelvvizsga szükséges. 2017-ben összesen hét egyetem kínált fordító és tolmács mesterképzést:

- Debreceni Egyetem Bölcsészettudományi Kar. [Választható nyelvek](#): angol, német, olasz, orosz, francia, holland bármely párosításban.
- Eötvös Loránd Tudományegyetem Bölcsészettudományi Kar (Budapest). [Választható nyelvek](#): angol, francia, német, kínai.
- Eszterházy Károly Egyetem Bölcsészettudományi Kar (Eger). [Választható nyelvek](#): angol, német.
- Miskolci Egyetem Bölcsészettudományi Kar. [Választható nyelvek](#): angol, német.
- Pannon Egyetem Modern Filológiai és Társadalomtudományi Kar (Veszprém). [Választható nyelvek](#): angol, német, francia.
- Pázmány Péter Katolikus Egyetem Bölcsész- és Társadalomtudományi Kar (Budapest). [Választható nyelvek](#): angol, olasz, francia, német, spanyol.
- Szegedi Tudományegyetem Bölcsészettudományi Kar. [Választható nyelvek](#): angol, francia, német, olasz, spanyol, orosz.

2006-ig a kétéves mesterszak második évében a hallgatóknak a fordítói és tolmács szakirány közül kötelezően választaniuk kellett. Ugyan tolmács szakirányt néhány intézmény nem biztosított, tolmácskurzusokat azok az egyetemek is nyújtottak, ahol csak fordítói szakirányt lehetett választani. Az oklevélben viszont a fordítói és tolmács szakiránytól függetlenül minden esetben az „okleveles fordító és tolmács” képesítés szerepelt (tehát akkor is, ha a hallgató fordítói szakirányt választott), a választott nyelveket és a szakirányt pedig záradékban tüntették fel:

Sorszám: [REDACTED]

Oklevél sorszáma: [REDACTED]
 Intézményi azonosító szám: [REDACTED]
 MKKR szintje: [REDACTED]
 EKKR szintje: [REDACTED]

OKLEVÉL

Ezen oklevél tanúsítja, hogy
 [REDACTED]
 (született: [REDACTED])
 a [REDACTED] *Egyetem*
Fordító és tolmács mesterképzési szakán
 tanulmányi kötelezettségeinek eleget tett, mesterfokozatot és
okleveles fordító és tolmács
 szakképzettséget szerzett. A képzés ideje **4** félév.
 Oklevelének minősítése: [REDACTED]

[REDACTED], 2017. [REDACTED] [REDACTED] [REDACTED]
 Rektor

Záradéki: Az oklevél tulajdonosa tanulmányai során a képzéshez tartozó fordítói szakirány (anyanyelv: magyar; első választott idegen nyelv: [REDACTED]; második választott idegen nyelv: [REDACTED]) specializáció követelményeit teljesítette.

[REDACTED], 2017. [REDACTED] [REDACTED] [REDACTED]
 Rektor

A. Tbl. 2900/MÁ. r. sz. - 1300/14 - Pécsi Nyomda Zrt.
 Látványterv: [REDACTED] s. sz. 2015. M. sz.

A 2016 ősze óta működő rendszerben a mesterképzési szakokon megszűntek a szakirányok, és helyettük minimum 30 kredités specializációt lehet választani, amely nagyon széles palettán mozoghat a tolmácsolás válfajaitól a fordítás különféle szakterületeiig. Az új szabályozás szerint az oklevélben továbbra is az „okleveles fordító és tolmács” megnevezés szerepel, a választott szakirány helyett viszont mostantól a specializáció neve szerepelhet a záradékban. Azért csak szerepelhet, mert a korábbi szabályozással ellentétben, amikor is kötelezően meg kellett adni a tanult idegen nyelveket és választott szakirányt is, [az új rendelet már nem írja elő kötelező jelleggel sem a specializációt, sem pedig a tanult idegen nyelvek feltüntetését](#). A specializációkat egyébként akkreditáltatni sem kell, csupán az Oktatási Hivatalnál kell bejegyeztetni őket.¹

Annak ellenére, hogy a mesterképzésben szerzett diploma szakfordítónak minősíti a képesítés megszerzőjét, a mesterképzés alapvetően mégis inkább általános, tehát nem szakirányú ismereteket közvetít. A tanulmányok befejezése után ezért továbbra is kérdés, hogy mi legyen a fordító szakterülete.

Az 1986-os MT-rendeletben és a mesteroklevélen szereplő képesítés elnevezése sok esetben eltérést mutat. A rendeletben „szakfordítás” szerepel, az oklevélen viszont „okleveles fordító és tolmács” (a „szak” előtag nélkül). Tudomásunk van néhány olyan esetről, amikor a hivatali ügyintéző nem adta ki az engedélyt szakfordításra, mert a mesteroklevélben csak „fordító” szerepelt. Az elnevezést tekintve az ügyintézőnek igaza van, ezért fontos lenne rendszerszinten is egyenlőségjelet tenni a mesteroklevél és a szakfordítói képzettség közé. Amíg a jogszabályi reform és egységesítés nem történik meg, addig ilyen helyzetben csak egy megoldás van: az oklevelet kiállító intézménytől kérni kell egy hivatalos igazolást, amely szerint a mesterszintű képesítés szakfordítói képzettségnek felel meg. Ezt az igazolást már a hivatal is elfogadja.

2) A második lehetőség az előírt fordító- és/vagy tolmácsképesítés teljesítésére a **szakirányú továbbképzés**. Szakirányú továbbképzésre jellemzően a valamilyen szakirányú végzettséggel már rendelkező érdeklődők jelentkezhetnek, akik a szakterületükön fordítói és/vagy tolmács végzettségre is szert szeretnének tenni. A

kínálat óriási, rengeteg magyarországi egyetem tart szakirányú továbbképzést (főleg angol és német nyelven, de néhány képzés további nyelveken is elérhető), és a szakterületek is igen nagy változatosságot mutatnak, mint azt az alábbi válogatás is mutatja (a teljes lista a felvi.hu oldalán érhető el):

- agrár és természettudományi szakfordító
- bölcsészettudományi szakfordító
- egészségtudományi szakfordító-tolmács
- jogi szakfordító
- informatikai szakfordító
- jogi szakfordítói szakjogász
- műszaki, gazdasági és társadalomtudományi szakfordító
- műszaki, gazdasági és társadalomtudományi szakfordító és tolmács
- műszaki szakfordító
- társadalomtudományi és gazdasági szakfordító (és tolmács)
- társadalomtudományi szakfordító
- természettudományi szakfordító stb.

A képzés nappali, levelező és esti munkarendben is kizárólag költségtérítéses formában indul (a költségtérítés összege kb. 150.000 Ft/félév), a képzési idő jellemzően 4 félév, a bemeneti feltétel pedig a képzési területhez igazodik, tehát a jogász szakfordító képzésre jelentkezőktől jogi végzettséget, a természettudományi szakfordító képzésre jelentkezőktől természettudományi végzettséget, az orvos- és egészségtudományi szakfordító képzésre jelentkezőktől pedig orvos- és egészségtudomány területen szerzett végzettséget követelnek meg. Az adott intézmény felvételi követelményei kivételeket fogalmazhatnak meg. A következőképpen néz ki egy „Szakfordító és tolmács” szakirányú továbbképzés keretében megszerzett oklevél:

Sorszám: PT C [REDACTED]

Intézményi azonosító: [REDACTED]
Törzkönyvi szám: [REDACTED]

M Ü E G Y E T E M 1 7 8 2

OKLEVÉL

Ezt az oklevelet

[REDACTED]

számára állítottuk ki,

aki [REDACTED] év [REDACTED] hó [REDACTED] napján Magyarország [REDACTED] településén [REDACTED] néven született, és az Eötvös Loránd Tudományegyetem Bölcsészettudományi Kar nevű felsőoktatási intézményben szerzett [REDACTED] év [REDACTED] hó [REDACTED] napján kelt ELTE [REDACTED] számon kiállított oklevéllel igazolt mesterfokozat és történelem szakos bölcsész szakképzettsége alapján a

**Budapesti Műszaki és Gazdaságtudományi Egyetem
Gazdaság- és Társadalomtudományi Karán**

a Szakfordító és tolmács szakirányú továbbképzési szak tanulmányi kötelezettségeinek eleget tett.

A záróvizsga-bizottság [REDACTED] év [REDACTED] hó [REDACTED] napján kelt határozata alapján nevezett

angol és magyar nyelvből szakfordító és tolmács

szakképzettséget szerzett. Oklevelének minősítése: [REDACTED]

Budapest, [REDACTED]

 a záróvizsga-bizottság elnöke

 dékán

A. Tilt. 2900/MA. F. SZ. - 00423 - Pálya Nyomda Zrt.
Létesítéskor: 2010. XII. 8.

3) Ritkább nyelvek, pl. a [kínai](#) és az arab esetében, a megfelelő egyetemi tanszékek a nyelvszakos képzés keretében **tolmács- és fordítóképzés specializációt** biztosítanak, amelynek teljesítésével a hallgatók hivatásos tolmácsként és fordítóként is dolgozhatnak.

II. Országos képesítővizsga (jelenleg csak ELTE)¹⁶

A szakfordítói pályára készülők választhatják azt a kétségkívül kényelmes és gyakori megoldást, hogy (képzés nélkül) országos **szakfordítói képesítővizsgát** tesznek, amely jelenleg csak az [ELTE](#)-n érhető el (kb. 1986 óta). Jelentkezni csak felsőfokú (egyetemi vagy főiskolai) végzettséggel lehet. Szakfordítás esetében a vizsga kétnapos, az első nap idegen nyelvről magyarra, a második nap magyarról idegen nyelvre kell lefordítani egy kb. 1500-2000 karakteres (kb. 300 szavas) szöveget. Vizsgát elvileg minden nyelvből szerveznek. Mivel szervezett fordító- és vagy tolmácsképzés általában csak nagy nyelvekből indul (l. a mesterképzést meghirdető intézménylistát és a választható nyelveket az 1) alatt, illetve a szakirányú továbbképzés néhány további nyelven is indul), a „kisebb” nyelvek vagy hiánynyelvek művelői számára a szakfordító vizsga jelenti az egyetlen lehetőséget az előírt képesítés megszerzésére. Ezzel eleve hátrányból indulnak a „nagyobb” nyelveket beszélő fordítókkal szemben, hiszen nem férnek hozzá a képzés által nyújtott rengeteg előnyhöz.

Az országos szakfordító képesítővizsgán azon a négy területen lehet vizsgázni, amelyet a fenti rendelet is megkülönböztet, jelesül: társadalomtudományi fordítás, természettudományi fordítás, műszaki fordítás és gazdasági fordítás, és sikeres vizsga esetén az oklevélen a nyelvpár mellett a szakterület is szerepel:

¹⁶ <http://www.elteft.hu/hu/orszagos-vizsgak/szakfordito-vizsga>

Szám: SzF [redacted] / [redacted]

KÉPESÍTŐ BIZONYÍTVÁNY

A 7/1986. (VI.26.) MM számú rendelet 1. §-ának (3) bekezdése, valamint
a 7/1986. (VI.26.) IM számú rendelet 4. § (1) bekezdésének
b) pontja alapján

[redacted]-t
aki az [redacted] év [redacted] hó [redacted] napján
[redacted] városban (községben)
[redacted] megyében
[redacted] Magyar országban
született és a képesítő vizsga követelményeinek
[redacted] eredménnyel megfelelt,
az ÁLLAMI FORDÍTÓ-TOLMÁCSVIZSGA BIZOTTSÁG
képesített
német - magyar, magyar - német szakfordítónak
nyilvánítja.
Szakirány: [redacted] társadalomtudományi

Kelt, Budapest, [redacted] év [redacted] hó [redacted] napján

[redacted]
az ELTE Bölcsészettudományi Kara
Fordító- és Tolmácsképző Tanszékének
vezetője

A szakfordító vizsgát kimondva-kimondatlanul azoknak találták ki, akik már komoly fordítói tapasztalattal rendelkeznek, kisujjukban van a szakma, és a boldogulásukhoz már csak egy oklevélre van szükségük. A vizsga díja jelenleg 49.000 Ft, ami a fentebb említett képzések költségtérítéséhez képest elenyésző összeg. A tolmácsolás iránt érdeklődők számára is adott a lehetőség, hogy képzés nélkül, **tolmácsképesítő vizsga** sikeres teljesítésével tegyenek szert képesítésre. Itt már picit árnyaltabb a kép, országos tolmácsvizsgát ugyanis két helyen lehet tenni: Az ELTE-n (kb. 1986 óta) és a Debreceni Egyetem Angol-Amerikai Intézetéhez tartozó Tolmácsvizsga-központban (kb. 2007 óta).

Az ELTE-n háromfajta tolmácsvizsgát lehet tenni (a vizsgadíj ebben az esetben is egységesen 49.000 Ft):

- 1, (Általános) összekötő tolmácsolás
- 2, Szaktolmácsolás
- 3, Konferenciatolmácsolás

Debrecenben „csak” általános tolmácsolásból lehet vizsgát tenni angol, francia, olasz, holland és német nyelvből. A vizsga díja jelenleg 33.000 Ft.

A vizsgákra való jelentkezés előfeltétele

- Szakfordítói vizsgára az jelentkezhet, aki felsőfokú (egyetemi vagy főiskolai) végzettséggel rendelkezik.
- Szakfordító-lektori vizsgára az jelentkezhet, aki rendelkezik szakfordítói képesítéssel.
- Általános (összekötő) tolmácsvizsgára (I. szint) – iskolai végzettségtől függetlenül – bárki jelentkezhet, akinek felsőfokú nyelvvizsgával egyenértékű nyelvtudása van.
- Szaktolmácsvizsgára (II. szint) az jelentkezhet, aki felsőfokú végzettséggel, felsőfokú nyelvvizsgával egyenértékű nyelvtudással és megfelelő tolmácsolási gyakorlattal rendelkezik.

- Konferenciatolmács-vizsgára (III. szint) az jelentkezhet, aki szaktolmács képzéssel és megfelelő (többéves) konferenciatolmácsolási gyakorlattal rendelkezik.

A fenti felsorolást látva szembetűnő, hogy Magyarországon – sok országtól eltérően – nincs alapszintű (BA) fordító- és tolmácsképzés. Cserébe van viszont PhD-képzés (2003-tól).

III. Külföldön szerzett képzés elismertetése

Az ekvivalencia és diplomahonosítás elvei alapján (részletesebben [itt](#)) külföldön szerzett felsőfokú fordító- vagy tolmácsképzést honosíthatni lehet Magyarországon. Németországban gyakorlat, hogy olyan ritka nyelvekből, amelyekből nem lehet képzést szerezni náluk, elirányítják a névjegyzékre jelentkezőket környező országbeli képzőintézetekhez, ahol meg lehet szerezni az adott nyelvből a fordító- és/vagy tolmácsképzést.

16.4. A fordító- és tolmácsképzésre vonatkozó javaslataink

Az alábbiakban vázoljuk a hazai szakfordító- és tolmácsképzés problémáira javasolt megoldásainkat.

a) Miért nem célravezető minden nyelven kötelező képzéshez kötni a hites fordítók/hatósági tolmácsok munkavégzését?

Már az oktatás szintjén jelentkező inkonzisztenciák is számos problémát jeleznek. A jelenlegi piaci valóság pedig egyértelműen rámutat arra, hogy eltolódás van a piaci igények és a képzőintézmények kínálata között. Bár a fordítást és tolmácsolást oktató képzőintézmények gombamód szaporodnak (10 különböző város 15 különböző egyetemének 19 karán 50 különböző szakot működtetnek az országban), a valós igények lefedettsége nem áll arányban a szakok számának növekedésével. Az egyes képzőintézményekben a tolmács- és fordítóképzés keretében oktatott nyelvek listájából kiderül, hogy a magyar felsőoktatás sok nyelvet nem képes lefedni. Ezekből a **nyelvekből tehát nincsenek képzéssel rendelkező szakemberek a magyar piacon**, vagy csak nagyon kevesen vannak. Mivel a piacnak ezeken a nyelveken is szüksége lenne szakemberekre, ezeket a nyelveket **hiánynyelveknek** hívjuk. Meg kell jegyezni, hogy a hiánynyelvek között sok olyan is van, amelynek esetében még az anyaországban sem létezik fordító- és tolmácsképzés. Az oktatásban ezek a nyelvek azért nem jelennek meg, mert vagy **nincs elegendő jelentkező** ahhoz, hogy a képzőintézménynek megérje képzést indítani (a jelentkezők valamilyen módon nem jutnak el a képzőintézménybe való jelentkezésig; lásd a továbbiakban), vagy tipikusan olyan nyelvekről van szó, melyekből kevés szakember áll rendelkezésre, így további problémát jelent, hogy **oktatót is nehéz találni** (ilyen például a portugál nyelv). A harmadik magyarázat az lehet, hogy bár az oktatás is versenyszféra, az egyetemek az **akkreditációs folyamatok és a belső szabályrendszer merevsége** miatt nehezebben reagálnak a piaci igényekre.

Összességében elmondható, hogy a képzőintézmények nem tudják minden esetben követni a piac dinamikáját.

Ma Magyarországon 15 képzőintézmény kb. 40 szakon működtet különböző tudományterületű szakfordító képzéseket, jellemzően szétszabdalt tudományterületek/szövegtípusok mentén. Jó példa, hogy a hiteles fordítás területén jellemző szövegtípusok fordítását nem minden képzőintézményben oktatják. Az tehát, hogy valaki elvégez pl. egy egyházi/társadalomtudományi területű szakfordítóképzést, még nem garantálja, hogy a hiteles fordítás területén jellemző szövegtípusok fordítását is megtanulja. Azt a későbbi piaci gyakorlat során tanulja meg, önképzés keretében. A Hites Fordítói és Tolmács Névjegyzék létrehozásával létrejövő tanfolyam- és vizsgarendszer biztosítani tudja az e téren szükséges tudás átadását, megszerzését.

Egyszerre fontos tehát a megfelelően színtezett képzési rendszer létrehozása, a szakmai tapasztalat és önképzés elismerése, a specializáció és a mobilitás, a szakmai továbbképzés lehetőségének megteremtése. Hatósági

tolmácsokat jelenleg kizárólag az ELTE-n képeznek. Ez azt jelenti, hogy az egyéb, nem bírósági tolmácsképzéseken (15 egyetemen, 20 szakon) képesítést szerző szakemberek nem tanulnak szaktárgyakat, amelyek keretében elsajátíthatnák a bírósági tolmácsoláshoz szükséges ismeretek és készségek teljes körét. Ezeket későbbi piaci gyakorlatuk során sajátítják el, önképzés keretében. A jelenlegi szabályozás szerint általános tolmácsképzéssel is el lehet látni bírósági/hatósági tolmácsolást, amit nem tartunk helyesnek. Úgy gondoljuk, hogy az általános tolmácsoknak, fordítóknak el kell végezniük a hites fordító és/vagy hatósági tolmácsolás szakképzést, és le kell tenniük a kapcsolódó – mintegy különböző – vizsgát, ahhoz, hogy névjegyzéki szakértőként ilyen jellegű közfeladatokat láthassanak el.

Az ELTE hatósági/bírósági tolmácsképzésén a képzés bármilyen nyelven indítható. Ez kiváló elméleti alap, de a gyakorlatban az elmúlt években vagy csak nagy nyugati nyelveken folyt, vagy jelentkezők hiányában el sem indulhatott a képzés. Felmerül a kérdés, hogy ez azért van-e így, mert az ún. hiánynyelveken nincs is szakemberhiány a piacon. Valószínűleg inkább arról van szó, hogy a képzési kínálat és a piaci igények nem találkoznak, illetve hogy az egyetlen célzott területű képzés a valós igényekre jelenleg különböző okokból nem tud választ adni.

Lehetséges magyarázatok:

A képzés időtartama mindössze két félév, és jelentkezők hiányában nem a megfelelő nyelveken indulnak csoportok. Tehát sem a nyelvek alapján, sem a képzési idő alapján nem mondható el, hogy a képzés képes lenne reagálni az aktuális igényekre. További kérdésként vetődik fel: mennyire reális a mesterfokú diploma előírása bemeneti követelményként? A mesterfokú diploma, mint követelmény, az európai oktatási rendszer alapja. Csak európai nyelvekből van tolmácsolási igény? Például menekültek esetében mennyire elvárható a felsőfokú végzettség? Kisnyelvek esetében mennyire reális az, hogy nem nyelvszakos jelentkezők esetén C1 komplex felsőfokú nyelvvizsga, vagy azzal egyenértékű nyelvtudást igazoló bizonyítvány szükséges idegen nyelvből? Egy háborúból menekülő ember vajon magával hozza a nyelvvizsga-bizonyítványát? Ilyen helyzetekben is fizetésnek kell lennie a képzésnek? Egy munkanélküli miből fizeti ki a tandíjat? Vagy egy frissen munkába állt volt tartós munkanélküli hogyan egyezteteti össze időben nappali tanrendű tanulmányait a munkaidejével? Továbbá miért vizsgáljon fordításból az, aki tolmácsképesítést akar szerezni?

Az ELTE-n lehető országos fordító- és tolmácsképesítő vizsga lehetőséget ad a képesítés megszerzésére azoknak, akiknek nincs idejük vagy anyagi lehetőségük arra, hogy 2-4 félévet nappali munkarendben tanuljanak, vagy egyszerűen nincs szükségük a képzés elvégzésére, mert már birtokában vannak a szükséges tudásnak. A képesítő vizsga intézményének hatalmas pozitívuma, hogy értékeli és elismeri a gyakorlati úton megszerzett tudást.

3. KONKLÚZIÓ

Több mint évi 150 embert képzünk ki országsszerte ugyanazokból a nyelvekből, ugyanazon szakterületeken, a hiánynyelveken pedig nincs elmozdulás a professzionalizáció irányába. A felesleges szakok egy idő után nem indulnak, de nem feltétlenül lép a helyükbe olyan, amire a piacnak szüksége lenne. A jelenlegi rendszer a valós igényekre nem válaszol.

A névjegyzék jelentené a megoldást a holtpontról való elmozdulásra, a szervezett igényfelmérésre, a gyakorlati úton szerzett tudás revalorizálására, a szükséges együttműködések megindulására/megindítására, a méltányos munkaerőpiaci integrációra, az átláthatóságra, valamint a piaci igények strukturált, fokozatos lefedésére.

Mindez egybeesik a 2010/64/EU irányelvben foglaltakkal, mely szintén a nyelvi szükségletek kielégítését célozza, elsődleges célként a tisztességes eljáráshoz való jogot, azon belül a tolmácsolás és fordítás igénybevételéhez való jogot megjelölve, a túlságosan mereven szabályozott képesítési minimumrendszer fenntartása helyett. Az irányelv továbbá kiemeli a nemzeti adatbázisok kialakításának fontosságát is: „A tagállamoknak elő kell segíteniük a jogi szakfordítók és tolmácsok nemzeti adatbázisaihoz való hozzáférést, amennyiben ilyen adatbázisok léteznek. Ezzel összefüggésben különös figyelmet kell fordítani arra a célra, hogy biztosított legyen a hozzáférés a meglévő adatbázisokhoz az e-igazságszolgáltatási portálon keresztül, amint azt a 2008. november 27-i többéves európai e-igazságszolgáltatási cselekvési terv (2009–2013) előírányozta”. „A tolmácsolás és fordítás megfelelőségének és az azokhoz való hatékony hozzáférés előmozdítása érdekében a tagállamok törekednek arra, hogy létrehozzák a megfelelő képesítéssel rendelkező független fordítók és tolmácsok nyilvántartását vagy nyilvántartásait. Mihelyt ezt a nyilvántartást vagy ezeket a nyilvántartásokat létrehozták, azok az adott esetben a jogi képviselők és a releváns hatóságok rendelkezésére kell bocsátani”. Koncepciónk szerint a nyelvi szakemberek háromszintű képesítési rendszerben foglalnak helyet, melyben hangsúlyos a mobilitás szerepe.

<p style="text-align: center;">Hites Fordítók és Tolmácsok Névjegyzéke Tagsági feltételek</p>	<p style="text-align: center;">Képesítés</p>
<ol style="list-style-type: none"> 1. erre irányuló kérelem benyújtása 2. felsőfokú végzettség 3. szakfordítói végzettség 4. min. 3 év igazolt szakfordítói/tolmács gyakorlat 5. büntetlen előélet 6. hites fordító és/vagy hites tolmács vizsga letétele 7. eskü letétele 8. annak igazolása, hogy a kérelmező nem áll cselekvőképességet érintő gondnokság vagy támogatott döntéshozatal hatálya alatt 9. az éves nyilvántartási díj befizetése 10. hatósági tolmácsoknál engedély/fényképes igazolvány 11. hitelesítő szolgálati pecsét/elektronikus aláírás 12. rendelkezésre állás 13. szükség esetén együttműködés hatóságokkal 	<p style="text-align: center;">Hites fordítói és hatósági szaktolmács képesítés (akár OKJ képesítés formájában, mint a jelnyelvi tolmácsok esetében)</p>

Fontosnak tartjuk az ún. **interkulturális kompetenciák fejlesztésének** illesztését, erősítését a hites fordítói és tolmács tantervben, vizsgaanyagban és a hatósági tolmács szakirányú képzésben.

Az interkulturális kompetenciák fejlesztéséről rendelkezik a minősített fordító elismert továbbképzési végzettséghez szükséges vizsgáról szóló német rendelet (Fordítói vizsgarendelet - ÜbPrV) is. Az ÜbPrV magyar fordítása megtalálható az V. mellékletben.

- „Az interkulturális képességek és készségek, valamint az adott célkultúra országnyi ismeretei mindegyik vizsgarészben alapvető fontosságúak.”

- Ebben a vizsgarészben az alábbi minősítő tartalmak ellenőrizhetők az idegen nyelven:
 - magas nyelvi színvonalú szóbeli kommunikáció a tárgynak és a szituációnak megfelelően,
 - a fordítási folyamatok kifejtése és értékelése,
 - a gazdasági jellegű tárgykörök szakmai szempontjainak a vázolása és elmagyarázása a szövegösszefüggéstől függetlenül, valamint
 - az interkulturális és országismereti különlegességek kifejtése.

Fenn kell tartani és meg kell erősíteni a gyakorlatban is azt az elvet, hogy a jövedelemszerzési célú, hivatásszerű szakfordítási és tolmácsolási tevékenység főszabályként szakfordítói, illetve tolmácsolás-képesítéshez kötött.

De mentességet kell kapnia annak:

- aki akkreditált **külföldi fordító- és tolmácsvégzettséget** szerzett saját nyelvén/idegen nyelven, és ezek között a nyelvek között kíván fordítani magyar megbízónak – **diplomahonosítás/ekvivalencia révén tud fordítani/tolmácsolni itthon**
- aki **1965 előtt született és minimum 10 éves szakmai tapasztalatot igazolni tudó szakfordító***
- aki **hiány- vagy ritka nyelveken** dolgozó, felsőfokú végzettséggel és nyelvvizsgával – de szakfordítói/tolmácsolás-képesítéssel nem – rendelkező fordító/tolmács. Ez különösen fontos a ritka nyelveken tapasztalható szakemberhiány miatt.

Megjegyzések:

- a) hiány- és ritka nyelveknek számít minden nyelv, amelyen fordító- és tolmácsolás-képzés nem elérhető a magyar felsőoktatásban (pl. portugál nyelv) vagy akár az anyaországban sem (pl. Afganisztán - pastu)
 - b) szakmai alapon szerveződő ún. közösségi tolmácsokat is be kell vonni, akik elsősorban nem hatósági ügyek esetében jelentkező tolmácsolási és fordítási igényeket szolgálnak ki, hanem azonnali megoldást jelenthetnek szociális tolmácsolási igényekre, kis nyelveken. Például menekültstátuszban részesült külföldiek életvitel-segítésében, adatfelvételben, egészségügyi ellátásban, jogi segítségnyújtásban, orvosi ellátásban, pszichoterápiás kezelésben, szociális munkában, valamint társadalmi integrációban nyújthatnak segítséget (egészségügy, iskola, civil tájékoztató események, munkaerőpiaci integráció stb.).
- **speciális szakterület esetén**
 - a) tolmács/szakfordítói/szaklektori képesítés nélkül **szaklektori/terminológusi minőségben** dolgozhat bármely hazai vagy külföldi természetes személy, akinek szakfordítói/lektori képesítése nincsen, de megfelelő szakirányú végzettséggel és szakmai tapasztalattal rendelkezik.

Szakfordítói vagy tolmácsolóképesítést szerezhet, illetve vizsgát tehet az, akinek egyetemi/főiskolai diplomája, azaz felsőfokú végzettsége van.

- De részleges mentességet élvez az:
 - aki akkreditált, külföldi fordító- és tolmácsolóképesítést szerzett saját nyelvén/idegen nyelven, de magyarra szeretne fordítani – itt **diplomahonosítás/ekvivalencia esetén továbbra is csak kiegészítő vizsgára** lesz szükség.

Megjegyzések:

* Mivel ezt a korosztályt már nem kívánjuk szakvizsgára, iskolai képzésre kötelezni, nekik mindössze tízéves szakfordítói referenciát kell felmutatniuk. Az új jogszabály hatálybalépését követő kb. 10-15 év múlva már mindenki köteles lesz iskolai képzés vagy külsős vizsga révén szakfordítói oklevelet szerezni.

17. Gyakran ismételt kérdések

Gyakran ismételt kérdések és koncepciókkal szemben jellemzően megfogalmazott ellenérvek és válaszok

- **Nem értékelik-e túl az európai uniós jogszabályok hatásait, melyek alapján azt állítják, hogy újra kell szabályozni a hiteles fordítás rendszerét Magyarországon?**

A 2010/64/EU európai parlamenti és tanácsi irányelv olyan ajánlásokat tartalmaz, amelyeket a tagállamoknak 2013-ig kellett teljesíteniük.

Magyarország az irányelv „kemény” előírásainak eleget is tett, úgymint:

- a tagállamok kötelezettsége biztosítani a tolmácsoláshoz való jogot a büntetőeljárásban;
- a tagállamok biztosítják a terheltek lényeges iratok fordításához való jogát a büntetőeljárásban.

A „puha” ajánlásoknak nem tett eleget, de kétségtelen, hogy azoknak nem is kötelező megfelelnie:

- „a tagállamok törekednek arra, hogy létrehozzák a megfelelő képzéssel rendelkező független fordítók és tolmácsok nyilvántartását vagy nyilvántartásait. Mihelyt ezt a nyilvántartást vagy ezeket a nyilvántartásokat létrehozták, azokat adott esetben a jogi képviselők és a releváns hatóságok rendelkezésére kell bocsátani.”

Hasonló a helyzet a 2006/123/EK irányelvvel, mely világosan kimondja: „Az ügyintézés egyszerűsítése érdekében nem írhatók elő olyan általános alaki követelmények, mint az eredeti dokumentumok, a hitelesített másolatok vagy a hitelesített fordítás benyújtása, kivéve, ha azokat objektív, a közérdeken alapuló kényszerítő indok támasztja alá, például a munkavállalók, a közegészség védelme, a környezetvédelem vagy a fogyasztóvédelem.” A fenti irányelv szintén nem kötelezően alkalmazandó a tagállamok jogalkotásában, de be nem tartása miatt az Európai Bizottság akár kötelezettségszegési eljárást is indíthat Magyarország ellen, hiszen ha az állam olyan jogszabályokat tart hatályban, amelyek az irányelv kötelező normáival ellentétesek, akkor eljárás indítható a tagállam ellen.

A harmadik vizsgált EU-s jogi normánk a legfontosabb. Ez az (EU) 2016/1191 európai parlamenti és tanácsi rendelet, mely 2019-től kötelezően alkalmazandó a hazai jogrendben, és automatikusan felülírja muzeális értékű, 1986-os jogszabályainkat. Ennek kétféle hatása lesz a fordításhitelesítési gyakorlatra:

Fokozatosan szűkül a hiteles fordítási kötelezettség. Bizonyos, az EU-ban kiállított közokirattípusok mentesülnek a hiteles fordítás követelménye alól, mivel többnyelvű formanyomtatvány kerül bevezetésre. Más okiratokat el kell majd fogadni a tagállam által megjelölt nyelveken, és lesz egy olyan okirati kör is, melyben kötelező lesz elfogadni az egyszerű fordítást.

Az egyéb okiratok EU-ban készített hiteles fordítását az összes tagállamban el kell fogadni hiteles fordításként. Tehát Magyarország is köteles lesz elfogadni az összes többi tagállamban – természetes és jogi személyek által – készített hiteles fordítást.

És ne feledjük, hogy már a **Strasbourgban, 1959. április 20-án kelt, kölcsönös bűnügyi jogsegélyről szóló európai egyezmény** is végig nem **hiteles fordításról, csak egyszerű fordításról rendelkezik. Az Európai Unió tagállamai között a kölcsönös bűnügyi jogsegélyről szóló egyezmény sem írja elő (hiteles) fordítás beszerzését.**

Mi több, a büntetőeljárásról szóló törvény (sem a jelenleg hatályos 1998. évi XIX. tv, sem a 2018-ban hatályba lépő új Be., a 2017. évi XC. tv.) **nem ír elő expressis verbis hitelesfordítás-beszerzési kötelezettséget** a bíróság

részére, még a lényeges eljárási iratok (szabadságelvonást elrendelő határozat, ügydöntő határozat) vonatkozásában sem.

Ezzel szemben a nemzetközi vonatkozású büntető ügyek intézéséről szóló 8002/2008. IRM tájékoztató bizonyos esetekben kifejezetten hiteles fordítás beszerzését írja elő a bíróságoknak (a kimenő iratoknál), megjelölve az OFFI-t mint kötelezően megkeresendő fordítás-szolgáltatót, bizonyos esetekben pedig (bejövő iratoknál), noha nem írja elő expressis verbis a bíróságoknak, hogy hiteles fordítást kell készíttetniük, kötelező jelleggel írja elő az OFFI-hoz való fordulást.

(Bejövő, idegen nyelvű iratoknál):

*„9. A bíróság az idegen nyelvű beadvány (megkeresés stb.) tárgyában ugyanolyan intézkedést tesz, mintha az magyar nyelven készült volna. Ha a beadvány nyelvét a bíróság nem érti, vagy ha a bíróság egyébként szükségesnek tartja, arról **fordítást kell készíttetni** az Országos Fordító és Fordításhitelesítő Irodával (a továbbiakban: OFFI, címe: 1062 Budapest, Bajza u.52.).” (24/1986 /VI.26/ Mt. rendelet 5.§)*

(Kimenő iratoknál):

*„24. A külföldi bírósághoz (hatósághoz) intézett jogsegélykérelemhez általában a megkeresett hatóság államának nyelvén készült **hiteles fordítást is csatolni kell**. Nincs szükség a jogsegélykérelem fordításának csatolására, ha ennek mellőzését a hatályban lévő nemzetközi szerződések lehetővé teszik. A külföldön kézbesítendő irathoz akkor kell fordítást csatolni, ha a nemzetközi szerződés azt előírja (Függelék IV.).
25. A külföldre továbbítandó fordításokat hiteles fordításként az OFFI (címe: 1062 Budapest, Bajza u. 52.) készíti el a bíróság megrendelésére.” (24/1986 /VI. 26./ Mt. rendelet 5. §)*

Megjegyzendő továbbá, hogy az IRM tájékoztató nem jogszabály, így nem kötelező magatartási szabály a bíróságokra nézve. Önmagában az a tény, hogy az I(R)M a saját tulajdonában levő irodához (OFFI) irányítja a bíróságokat, azt a látszatot keltve, hogy valamilyen nemzetközi jogforrás írja elő a kötelező jelleggel a hiteles fordítás készíttetését és így az OFFI kötelező megbízását, immorális, de nem jogellenes. Az IRM tájékoztató egyértelműen azt a látszatot kelti, hogy a büntetőbíróságoknak **minden jogsegélyügyben** minden bejövő, idegen nyelvű beadványról és minden kimenő jogsegélyiratról hiteles fordítást kellene beszereznie. Ezzel szemben ezt nem írja elő sem a Be., sem a nemzetközi egyezmény, így a gyakorlat sem az IRM tájékoztató szerint alakul: **számtalan bíróság fordítat jogsegélykérelemeket piaci irodákkal, emellett számtalan bíróság rendel az OFFI-tól jogsegélyügyben „nem hiteles fordítást”.**

Összességében tehát látható, hogy a hiteles fordítások eseti köre jelentősen szűkülni fog a következő években, a megmaradt okirati kör tekintetében pedig, úgy gondoljuk, hogy a közfeladatellátás intézményrendszerét tekintve Magyarországnak fel kell zárkóznia az európai, decentralizált névjegyzéki modellhez.

- **„Az OFFI a jog- és okiratbiztonság letéteményese. A nyelvi közjegyzői modellben történő fordításhitelesítés nemzetbiztonsági kockázatot jelent.”**

A hiteles fordítás és fordításhitelesítés fogalmát, tartalmi és formai követelményeit nem szabályozza magyar jogszabály. A szakmai közbeszédben és szakirodalomban fellelhető definíció, mely szerint „hiteles fordítás az olyan lektorált fordítás, amelyet a hiteles fordítás végzésére jogosított szerv készít a belső szabályzatában előírt tartalmi és alaki kellékek figyelembevételével, és amely azonos súllyal alkalmas a hatósági eljárásokban való felhasználásra, mint a forrásnyelvi irat”, az európai joggyakorlatot tekintve atipikus fogalomalkotás.

A hiteles fordítás ugyanis az európai szabályozásban NEM jelenti azt, hogy a fordítás során létrejövő célnyelvi szöveg bizonyítási eszközzé, azaz bizonyító erejűvé válik, továbbá a legkevésbé sem jelenti azt, hogy a célnyelvi irat joghatást fejtene ki, vagy a forrásdokumentummal azonos súllyal esne latba egy bírósági vagy közigazgatási eljárásban.

A fordító fordít, és tanúsítja, hogy a fordítás mindenben megegyezik az eredetivel. A német névjegyzéki fordítóknak záradékukban jelezniük kell, hogy eredeti vagy másolt dokumentumból dolgoztak-e, és fordítói megjegyzésben utalhatnak arra is, ha alapvető hiányosságokat észleltek az irattal kapcsolatban (pl. kiállító szerv neve, dátum stb. hiányzik). Ezen túlmenően rendőrségi bejelentést is tehetnek, de nem feladatuk az eredetiségvizsgálat és okiratszakerítés – ahogy egyébként az OFFI-nak sem.

Az európai gyakorlat szerint a felhasználó hatóság az a szerv, amelynek a végső felelőssége eldönteni, hogy a közigazgatási, hatósági eljárásban felhasználja-e az eredeti okiratot, és ehhez adott esetben saját okiratszakerítője segítségét kéri. Sok eljárásban a tanúsított fordítást ellátják Apostille-jal, és ettől válik bizonyító erejűvé a dokumentum és annak fordítása. A gyakorlatból és rutinból eredő szakértelem és okiratismeret a fordítónál biztosított, és ezzel segítheti a hatóságok munkáját.

Meggyőződésünk, hogy a decentralizált, szakértői rendszerben nem sérül az állam és polgárai jogbiztonsága, mivel a „nyelvi közjegyzők”:

- kötelezően elvégzik a számukra előírt ügyfél-azonosítást a névjegyzéki eljárási rend keretében, hasonlóan a közjegyzőkhöz (ügyfél-azonosítás személyazonosságot igazoló okmány felmutatásával – személyi igazolvány, lakcímkártya, útlevél stb.),
- a szakszolgálati eskükhöz hasonló, névjegyzéki, szakértői esküt tesznek,
- hozzáférést kaphatnak a leendő Belső piaci információs rendszerhez (IMI) iratminták fel- és letöltésére,
- amennyiben egy okirat gyanússá válik (pl. vezetői engedélyről hiányzik a kiállító szerv neve, dátuma stb.), úgy azt jelezhetik fordítói megjegyzésben, sőt rendőrségi bejelentést is tehetnek,
- a névjegyzéki fordítók számára bevezetett egyedi, sorszámozott papírtípus és záradékolás használatával, illetve az elektronikus iktatás alkalmazásával garantálják a fordított okiratok biztonságát,
- az ügyfél és a névjegyzéki szakértő között a megbízási szerződés keretén belül létrejövő titoktartási megállapodáson keresztül is erősítik a jogbiztonságot.

Meggyőződésünk, hogy a magyar szakfordítók, leendő hites fordítók is képesek örködni a hitelesen fordított okiratok jog- és okiratbiztonsága felett. A régi és jelenleg is hatályos magyar szabályozás, mely a jogbiztonság letéteményeseként kizárólag egy központi, állami szervet lát létjogosultnak a közfeladat ellátására, azt sugallja, hogy a magyar szakfordítók megbízhatatlanabbak és alulképzettebbek, mint német, szlovák vagy román kollégáik. Az európai – és ezen belül a szomszédos – országok joggyakorlatából azt látjuk, hogy a tagállamok nemhogy nem tiltják meg képesített szakfordítóknak a közfeladat ellátását, hanem támogatják őket abban, hogy saját felelősségükre, önállóan elláthassák a közfeladatot.

- **Az OFFI gyakornoki program keretében együttműködik az ELTE-vel és más egyetemekkel. Ez is emeli a szakmai színvonalat, és hozzájárul az OFFI-s fordítások kiváló/jó minőségéhez.**

Az OFFI-n kívül számos fordítóiroda együttműködik egyetemekkel (BME, PPKE, ELTE) gyakornoki mentorprogramok és oktatás területén. Ez nem novum, noha ismeretes, hogy az OFFI-nak van a legnagyobb költségvetése, apparátusa az egyetemi programokra. A névjegyzéki modell nem zárja ki, hogy fordítóirodák hagyományos minőségbiztosítási folyamatként, névjegyzéki fordítót alkalmazva, maguk is végezzenek fordításhitelesítési szolgáltatást. E keretek között az egyetemekkel való együttműködés továbbra is biztosított lenne.

- **A lektorok minden egyes lektorált fordításról minősítést készítenek az OFFI ügyviteli rendszerében. Ez is garantálja az OFFI által képviselt belső minőségbiztosítás hatékonyságát.**

Modellünk szerint a fordításhitelesítést és a hiteles fordítást a jövőben a névjegyzéki fordítók és az őket foglalkoztató fordítóirodák végzik majd. Nem csak az Országos Fordító és Fordításhitelesítő Iroda végez szállítói értékelést, hanem a piaci fordításszolgáltatók is. Az egyéni „nyelvi közjegyző” a saját munkájáról természetesen nem fog értékelést készíteni, de úgy gondoljuk, hogy a névjegyzéki tagság feltételrendszerének teljesítése és a személyes felelősségvállalás fokozottabban hozzájárul a jogbiztonság fenntartásához, mint a jelenlegi személytelen, intézménycentrikus rendszer.

- **Az OFFI-ban évtizedes tapasztalat halmozódott fel, amelyet nehéz kiváltani, átadni.**

Modellünk számít az Országos Fordító és Fordításhitelesítő Irodára mint a fordításhitelesítést felügyelő, a névjegyzéket fenntartó és a szakoktatásban, tudástranszferben fontos szerepet betöltő állami intézményre és stratégiai partnerre. Fontos hangsúlyozni, hogy általában véve sem vitatjuk az állami fordítóvállalat létjogosultságát, támogatjuk arra irányuló stratégiájukat, hogy egy technológiaorientált, modern fordításszolgáltatóvá váljanak, mely fontos szerepet tölthet be az igazságügyi szakfordítások és a központi terminológiamenedzsment területén. Ilyen feladatokat például Svédországban és Kanadában is telepítenek állami fordítói háttérintézményekhez.

- **Kell-e szerepeltetni jelenleg a szakfordító nevét, oklevélszámát egy fordítóirodai fordításhitelesítésben?**

Igen. Ezt a gyakorlatot látjuk az európai modelleknél is, és ez a kifejezett kérése a szabadúszókat képviselő egyesületeknek is. Továbbá ez áll összhangban azzal a paradigmaváltással, melynek lényege, hogy a decentralizált rendszerekben konkrét természetes személyhez rendeljük nemcsak a tevékenységet és jogot, hanem a felelősséget is. Egy „nyelvi közjegyzői rendszer” a cél, ami ráadásul nem új, hiszen a 2006. évi V. tv. (Ctv.) óta, tehát immár tíz éve természetes személyek is jogosultak a céges okiratok hiteles fordításának elvégzésére. Ezenkívül közjegyzők, külképviseleti dolgozók végzik a saját hatáskörükben kiállított közokiratok fordításhitelesítését egy személyben. Nem beszélve azokról az ügyvédi irodákról, ügyvédekről, akik hosszú évek óta saját bélyegzőjükkel, önállóan ellenjegyeznek saját maguk által előkészített magánokiratokról készült fordításokat (pl. lefordított adásvételi szerződések ügyvédi ellenjegyzése).

- **Kié lesz a felelősség egy fordítóiroda által szervezett hiteles fordításban?**

A névjegyzéki modellben a hiteles fordítás és hatósági tolmácsolás közfeladatainak ellátásáért 100%-ban a természetes személy egy személyben vállalja a szakmai, polgárjogi és büntetőjogi felelősséget, amennyiben a fordítást tőle rendelik, ő maga készíti el a fordítást és ő maga záradékol.

Amennyiben fordítóiroda „egyszerű” (T only) fordítást rendel szakfordítótól, majd a fordítást belső minőségellenőrzési rendszerén keresztül futtatja át, és a hitelesítési záradékot belső alkalmazottjával készíti el, úgy értelemszerűen nem a szabadúszóé a felelősség, hanem a fordítóiroda és az ő alkalmazásában lévő hiteles fordítóé a felelősség.

Említést kell tenni a sima, piaci fordítási folyamatról, ahol fordítóiroda vásárol fordítást, elvégzi rajta a lektorálást külsős vagy belsős szakemberével. Ilyenkor lektorált fordításról beszélünk, ahol osztott felelősség

állapítható meg, azaz a fordítóiroda visszkereseti, más néven regresszigénnyel fordulhat a fordítóhoz/lektorhoz, ha ellene kártérítési pert indítanak. Más szóval bevonhatja a szállítóját a perbe, és továbbterhelheti a felelősséget, ha bizonyíthatóan a szállító mulasztása miatt állt be a kár, és kettőjük között szerződéses jogviszony van.

Fontos, hogy minden esetben legyen érvényes jogviszony (munkaszerződés, megbízási szerződés) szakfordító, hites fordító és fordítóiroda között, hiszen, ha hiteles fordítás közvetítés útján történik meg, és az adatok védelme vagy titoktartás a fordítóiroda hibájából következik be (pl. egy irodához faxolt okirat – gondatlanságból történő vagy szándékos – eljuttatása jogosulatlan részére), a névjegyzéki szakember a szerződése útján tudja jogait érvényesíteni és védekezni.

- **A hírhedt röszei migránsperben a Kecskeméti Ügyészség vádat emelt az egyik gyanúsított vallomását félrefordító arab fordító ellen. Milyen válaszokat ad a Hites Fordítók és Tolmácsok Névjegyzéke a napjaink „fordítóbotrányaival” kapcsolatosan felmerülő kérdésekre?**

A névjegyzéki modellben szigorú képesítési követelményekhez, közigazgatási és eljárásjogi vizsga letételéhez, igazolványhoz, valamint nemzetbiztonsági átvilágításhoz kötjük a hiteles fordítás és hatósági tolmácsolás gyakorlatát. A névjegyzéki modellben nem fordulhat elő, hogy a hatósági nyelvi közvetítést névtelen, az ügyfél által nem ismert, szakfordítói vagy tolmácsoklevéllel nem rendelkező és nem ellenőrizhető fordító végezze valahol rejtetten, név nélkül az alvállalkozói lánc végén. A névjegyzéki modell felelős természetes személyhez köti a tevékenységet, aki nem lehet büntetett előéletű, mint a sajtóértésülések szerint a „röszei fordító”. Amennyiben a névjegyzéki modellt hazánkban a német gyakorlatra támaszkodva hozzuk létre, a bírósági és ügyészségi rendelkezések esetén a hatósági ár lesz a további biztosítéka annak, hogy a közigazgatás tisztas javadalomért szakértőt bízson meg, aki saját nevével, szakmai, polgárjogi és büntetőjogi felelősséggel szavatolja a fordítás minőségét.

- **Milyen felelősség terheli jelenleg a fordítókat és tolmácsokat?**

A jelenleg hatályos jogszabályok alapján a fordítók / tolmácsok felelőssége kétirányú: polgári jogi és büntetőjogi felelősség terheli őket.

1. A polgári jogi (kártérítési) felelősség

A fordítók/tolmácsok polgári (kártérítési) felelősségének beálltára és mértékére két norma irányadó:

- a megbízóval kötött **szereződés** rendelkezései (amelyben a felek a hibás fordítással/tolmácsolással okozott kárért való felelősséget bizonyos összegben, a munkadíj bizonyos százalékában korlátozhatják – a Ptk. szerinti lenti kivétellel)
- a **Ptk.** szerződészegéssel okozott kárra vonatkozó rendelkezései, ha
 - a fordító a megbízóval nem kötött írásos szerződést
 - a szerződés az adott kérdésről (hibás teljesítésről, kárfelelősségről) nem rendelkezik
 - a szerződés az adott kérdésről rendelkezik ugyan, de az adott rendelkezése a Ptk. eltérést nem engedő szabályába ütközik

Fordítási/tolmácsolási tevékenységgel okozott károk legtipikusabb előfordulásai:

- a hibás fordítással/tolmácsolással okozott kár,
- a késedelemmel/teljesítés elmulasztásával/meg nem jelenéssel okozott kár,
- a titoktartási vagy versenytilalmi rendelkezések megszegésével okozott kár, illetve
- az alvállalkozó jogosulatlan bevonásával és a hibás teljesítésre/késedelemre/titoktartási/versenytilalmi rendelkezések megszegésére vonatkozó szerződéses vagy Ptk. rendelkezések megszegésével okozott kár, amelyért az alvállalkozót bevonó fordító köteles helyállni (ld. lent)

A Ptk. viszonylag **szűken határozza meg a kimentési lehetőségeket** a szerződés megszegésével okozott károk esetén:

6:142. § [Felelősség szerződésszegéssel okozott károkért]

*Aki a szerződés megszegésével a másik félnek kárt okoz, **köteles azt megtéríteni. Mentésül a felelősség alól, ha bizonyítja, hogy a szerződésszegést ellenőrzési körén kívül eső, a szerződéskötés időpontjában előre nem látható körülmény okozta, és nem volt elvárható, hogy a körülményt elkerülje vagy a kárt elhárítsa.***

A felek természetesen megállapodhatnak arról, hogy a fordító kártérítési felelősségét egy bizonyos összegben korlátozzák, gyakori a fordítói/tolmács vállalkozási szerződésekben a megbízási díjhoz arányosított összeg mértékéig történő felelősségkorlátozás. A felelősségkorlátozásról a felek szabadon rendelkezhetnek, egy kivétellel:

6:152. § [A szerződésszegés jogkövetkezményeinek korlátozása és kizárása]

*A szándékosan okozott, továbbá emberi életet, testi épséget vagy egészséget megkárosító szerződésszegésért való felelősséget korlátozó vagy kizáró szerződési kikötés **semmis.***

Ha a felek nem korlátozták a szerződésben a kártérítési felelősséget, a fordító/tolmács szerződésszegése esetén a kártérítés mértéke a következők szerint alakul:

6:143. § [A kártérítés mértéke]

(1) Kártérítés címén meg kell téríteni a szolgáltatás tárgyában keletkezett kárt.

(2) A szerződésszegés következményeként a jogosult vagyonában keletkezett egyéb károkat és az elmaradt vagyoni előnyt olyan mértékben kell megtéríteni, amilyen mértékben a jogosult bizonyítja, hogy a kár mint a szerződésszegés lehetséges következménye a szerződés megkötésének időpontjában előre látható volt.

(3) Szándékos szerződésszegés esetén a jogosult teljes kárát meg kell téríteni.

A fenti (2) bekezdés által leírt esetre a fordítási gyakorlatból mindennapos példa, hogy ha a fordító tudja a megbízás elvállalásakor, hogy az általa készített fordítás forgalmazásra szánt termékcímkére, honlapra vagy széles nyilvánosság előtti közzétételre szánt kiadványba kerül, akkor előre láthatónak minősül az a kár, amely a hibás fordítás észlelése után a hibás fordítással feliratozott termék, honlap, kiadvány visszavonásból/újéből előállításából/forgalomba hozatalából/kiadásából, valamint az ezzel kapcsolatos járulékos költségekből a megbízónál keletkezik. Úgyszintén a kárhoz tartozik minden esetben a kártérítési jogvita kapcsán a megbízónál

keletkezett ügyvédi és egyéb költség, per esetén a perköltségek, amennyiben a fordító hibás teljesítése bizonyítást nyer.

További fontos felelősségi szabály, amely a fordítási szolgáltatások teljesítésére irányadó, az alvállalkozókért, azaz a fordítás elkészítésébe bevont személyek teljesítményéért való felelősség:

6:148. § [A közreműködőért való felelősség]

(1) Aki kötelezettsége teljesítéséhez vagy joga gyakorlásához más személy közreműködését veszi igénybe, az igénybevett személy magatartásáért úgy felel, mintha maga járt volna el.

(2) Ha a kötelezettnek más személy igénybevételére nem volt joga, felelős mindazokért a károkért is, amelyek e személy igénybevétele nélkül nem következtek volna be.

(3) A kötelezett a közreműködővel szemben - annak szerződésszegése miatt - mindaddig érvényesítheti jogait, amíg a jogosulttal szemben helytállni tartozik.

Megjegyzendő, hogy az alvállalkozó teljesítésével kapcsolatos fenti kártérítési szabályok nemcsak a fordítás tényleges teljesítésével, a fordítás minőségével, esetleges hibás voltával kapcsolatban alkalmazandók, hanem a fordító és a megbízó közötti megállapodás bármely rendelkezésének megsértéséből keletkezett megbízói kárra. Így például, ha a fordító és a megbízó közötti szerződés tartalmaz titoktartási vagy versenytilalmi rendelkezést, és azt a fordító által bevont alvállalkozó sérti meg, az adott rendelkezés megsértésével okozott kár a fenti szabályok szerint ugyanúgy érvényesíthető a fordítóval szemben. A helytállásra kötelezett fordító utóbb visszkéreteti igényével érvényesítheti alvállalkozójával szemben azt a kárt, amelyet az ő hibás teljesítése folytán volt köteles megtéríteni. Fontos továbbá, hogy szakmai felelősségbiztosítás (ha van) csak polgárjogi jogviszonyban nyújt a fordítónak védelmet, büntetőjog tekintetében nem.

2. Büntetőjogi felelősség

A fordítók és tolmácsok büntetőjogi felelősségét Btk. hamis tanúzásra vonatkozó rendelkezései határozzák meg:

Hamis tanúzás

272. § (1) *A tanú, aki hatóság előtt az ügy lényeges körülményére valótlan vallomást tesz, vagy a valót elhallgatja, hamis tanúzást követ el.*

(2) *A hamis tanúzásra vonatkozó rendelkezéseket kell alkalmazni arra, aki*

a) mint szakértő hamis szakvéleményt vagy mint szaktanácsadó hamis felvilágosítást ad,

b) mint tolmács vagy fordító hamisan fordít,

c) a 268. § (1) bekezdésének b) pontja esetén kívül büntető- vagy polgári ügyben hamis okiratot vagy hamis tárgyi bizonyítási eszközt szolgáltat.

(3) *A (2) bekezdés c) pontja alapján nem büntethető a büntető ügy terheltje.*

(4) *Aki a hamis tanúzást **büntető ügyben** követi el, büntett miatt egy évtől öt évig terjedő szabadságvesztéssel büntetendő. Ha a hamis tanúzás olyan bűncselekményre vonatkozik, amely*

életfogytig tartó szabadságvesztéssel is büntethető, a büntetés két évtől nyolc évig terjedő szabadságvesztés.

(5) Aki a hamis tanúzást **polgári ügyben** követi el, három évig terjedő szabadságvesztéssel büntetendő. Ha a polgári ügy tárgya különösen nagy vagyoni érték vagy különösen jelentős egyéb érdek, a büntetés egy évtől öt évig terjedő szabadságvesztés.

(6) Aki a hamis tanúzást **gondatlanságból** követi el, vétség miatt egy évig terjedő szabadságvesztéssel büntetendő.

273. § Aki a hamis tanúzást **szabálysértési** vagy **egyéb hatósági eljárásban**, illetve **fegyelmi eljárásban** követi el, vétség miatt egy évig terjedő szabadságvesztéssel büntetendő.

Hamis tanúzás miatt büntethető tehát a fordító vagy a tolmács, ha hamisan fordít/tolmácsol büntető- vagy polgári ügyben, szabálysértési vagy más hatósági eljárásban, illetve fegyelmi eljárásban, ha **szándékosan** vagy legalább **gondatlanságból** követi el a hamis tanúzást. Megjegyzendő, hogy hamis tanúzás esetén **mindig van egy alapügy**, amelyben a fordító/tolmács elköveti a cselekményt, és ezt követi a hamis tanúzás miatt folyamatba tett büntetőeljárás. A jogalkotó azzal (is) fejezi ki e bűncselekmény kiemelt társadalomra való veszélyességét – amely abból is áll, hogy a hamis fordítás/tolmácsolás sérti/veszélyezteti a döntéshozó bíró/hatóság döntési kompetenciáját az alapügyben –, hogy e bűncselekményt **az igazságszolgáltatás elleni bűncselekmények közé emeli be és gondatlan alakzatát is büntetni rendeli**. A szándékos és a gondatlan elkövetést a következők szerint határolja el a Btk.:

7. § Szándékosan követi el a bűncselekményt, aki cselekményének következményeit kívánja, vagy e következményekbe belenyugszik.

8. § Gondatlanságból követi el a bűncselekményt, aki előre látja cselekményének lehetséges következményeit, de könnyelműen bíz az elmaradásában, vagy cselekménye lehetséges következményeit azért nem látja előre, mert a tőle elvárható figyelmet vagy körültekintést elmulasztja.

A mentességi okok között a következők találhatók. Az (1) bekezdés kevésbé kapcsolódik a fordítási/tolmácsolási tevékenységhez, inkább a klasszikus tanú pozícióhoz, azonban a (2) bekezdés szerinti mérséklést a fordítók/tolmácsok is kérhetik az ellenük folyó büntetőeljárásban, ha a fordítás hamis voltát az alapügy jogerős befejezése előtt feltárják, hisz ezzel az igazságszolgáltatás sérelmére elkövetett cselekmény súlyát voltaképpen korlátlanul lehet enyhíteni.

275. § (1) Nem büntethető hamis tanúzásért,

a) aki a valóság feltárása esetén önmagát vagy hozzátartozóját bűncselekmény elkövetésével vádolná,

b) aki a vallomástételt egyéb okból megtagadhatja, de erre kihallgatása előtt nem figyelmeztették, vagy

c) akinek a kihallgatása törvény alapján kizárt.

(2) A büntetés **korlátlanul enyhíthető**, különös méltánylást érdemlő esetben **mellőzhető** azzal szemben, aki az alapügy jogerős befejezése előtt az eljáró hatóságnak az általa szolgáltatott bizonyítási eszköz hamis voltát bejelenti.

- A „hites fordító” elnevezés azt előfeltételezi, hogy a nyelvi szakember esküt tesz. Létezik-e a magyar jogrendben a felesketés intézménye?

Közhivatalok, megbízások kapcsán számos jogszabály ír elő eskütételi kötelezettséget a mai magyar jogban. Fogalmi zavart okozhat, hogy maga az eskü kifejezés hagyományosan vallásos töltetű, szakrális elem volt a jogban: az állam lelkiismeretében próbálta kötelezni alattvalóit vagy polgárait, bízva abban, hogy Istent jobban félik, mint az ügyészséget.

A szekularizált állam inkább fogadalomként használja tovább, amely az esküt tevő állampolgár személyes hite alapján választhatóan kiegészíthető az Istenre utaló fohással.

Ilyen esküt tesznek:

- a köztisztviselők
- a Magyar Honvédség személyi állománya
- az ügyvédek, bírák, ügyészek
- az igazságügyi szakértők
- a könyvvizsgálók
- a választási szervek, választási irodák tagjai
- a települési kisebbségi önkormányzatok tagjai

Esküt tesznek, de a kiegészítés lehetőségével nem élhetnek (a fohász nem része az esküszövegnek):

- a rendőrök, határőrök
- az igazságügyi alkalmazottak
- a bírósági alkalmazottak
- a szabadalmi ügyvivők
- mezőőrök, hegyőrök, halászati őrök
- hivatásos vadászok, erdészek
- hites bányamérők

A közjegyzők becsületükre és lelkiismeretükre esküsznek, tehát náluk a fogadalom az eskü.

Maga az esküszöveg nem mindig van rögzítve a törvényben.

A köztisztviselői esküben például szövetszerűen is szerepel az etikus magatartásra való hivatkozás, tehát a jog és az erkölcs keveredik. Az ünnepélyes aktus hatása, hogy az esküt tevőnek át kell éreznie az új hivatalával járó felelősséget. Az esküszegés nemcsak kifejezett jogszabálysértéssel (pl. államtitoksértéssel) valósulhat meg, hanem azzal is, ha az esküt tevő elmarad attól az erkölcsi mércétől, amelyet akár személyes képességei szubjektíven megengednének, akár hivatala objektíven megkövetelne. A hivatali eskü lényege éppen abban áll, hogy az esküt tevő ünnepélyesen kinyilvánítja, hivatalát nemcsak jogszerűen látja el, hanem a pusztán jogszerűsége túl hűséggel, lelkiismeretesen és igyekezettel. A világnézeti kérdésekben semleges jogállam sem mondhat le arról, hogy tisztségviselőit jogilag kötelezze az etikus magatartásra, és e kötelezettségvállalásnak ünnepélyes, történelmi hagyományokhoz is kapcsolódó, az egyént a formások mögött lelkiismeretében is kötelező kifejezést adjon. A szankcionálás során súlyosbító körülmény lehet, hogy az elkövető a hivatalához vagy

hivatásához kapcsolódó szabályok megtartására fel is esküdött. Ha jogon kívüli elemet szeg meg valaki, akkor a szankció is jogon kívüli, az illető személyes hitelét, becsületét érinti.

- **Hogyan történik az eskütétel a német névjegyzéki modellben?**

A német jogban létezik az eskü intézménye. A felesketés és az eskü szövege hasonlít a magyar hivatali eskühöz. Az általánosan felesketett fordító/tolmács a bíróságon vagy a közjegyző előtt hivatkozhat az általános felesketésre. Nem kell minden ügyben egyedi esküt tennie. Választhat, hogy az esküt vallásos formulával vagy anélkül teszi le. Eskütétel során aláírja az ún. felesketési iratot, mely pontosan rögzíti kötelezettségeit és felelősségét.

A fordító/tolmács a hivatali tevékenységét csak abban a nyelvpárban láthatja el, amelyen vizsgával rendelkezik, ill. amelyre a felesketés szól. A rá ruházott feladatokat lelkiismeretesen és pártatlanul kell ellátnia.

A német regiszteren szereplő fordítókat és tolmácsokat szigorú titoktartás kötelezi. A felesketési irat külön felhívja a figyelmét a különböző titoksértések (különösen a magántitok, a szolgálati titok, államtitok, adótitok megsértésének) büntetőjogi következményeire.

A német Büntető Törvénykönyv (StGB) többféleképpen rendeli büntetni a különböző szintű hamis nyilatkozatokat. Büntetendő az eskü nélkül tett hamis nyilatkozat, ennek minősített esete az esküt pótló érvénnyel tett, illetve az esküvel azonos érvényű nyilatkozat hamissága.

Az esküszegés alapesete a hamis eskü (StGB 154. § Meineid), amely szándékos bűncselekmény, büntetése pedig legalább egy évig terjedő szabadságvesztés. Privilegizált esetben a kiszabható büntetés 6 hónaptól 5 évig terjedő szabadságvesztés.

Az StGB büntetni rendeli a hamis eskü, illetve a hamis eskü érvényű nyilatkozat gondatlan alakzatát is (StGB 161. §). A büntetés egy évig terjedő szabadságvesztés vagy pénzbüntetés. Aki feltárja a nyilatkozat hamis voltát, büntetlenséget élvez.

A német jogban továbbá a kötelezési törvény (Verpflichtungsgesetz¹⁷) kötelezi a nyelvi közvetítőket a feladatuk lelkiismeretes ellátására anélkül, hogy hivatalos személyek lennének, többek között épp a hiteles fordítás, hatósági/bírósági tolmácsolás területén történő egyedi feladatellátás során.

Ennek a formális kötelezésnek azonban ugyanaz a hatálya, mintha az adott esetben hivatalos személyként járnának el, és a felelősségük is ez alá a szigorúbb mérce alá esik. Tehát a büntetőjog területén, illetve bármilyen állami szervvel összefüggésben velük szemben a szigorúbb mérce alkalmazandó.¹⁸

Ez az oka annak is, hogy a német jogban a hites fordítóknak, bírósági/hatósági tolmácsoknak nincs előírva a kötelező felelősségbiztosítás. Ez ugyanis csak a polgári jogi jogviszonyban nyújt védelmet. A gyakorlatban általában a piaci szereplők követelik meg a szakmai felelősségbiztosítást, ezért a nyelvi közvetítők jól felfogott érdeke annak a megkötése.

- **Biztonságos-e egy névjegyzéki fordítónak a nyelvi közfeladatot egyedül, intézmény „védelme” nélkül ellátni?**

Felmerülhet a fordító biztonságának kérdése, hiszen a névjegyzéki fordító otthonában vagy irodájában fogadja ügyfeleit. Fontos azonban megjegyezni, hogy a fordító nem köteles teljesíteni egy „utcáról bejelentkező”

¹⁷ <https://www.gesetze-im-internet.de/verpflg/BJNR005470974.html> Utolsó megtekintés dátuma: 2018. 01. 17.

¹⁸ Manuel Cebulla: Dolmetscher und Übersetzer als Amtsträger und förmlich Verpflichtete in TransRealations, 2006. augusztus, 2/06. sz. füzet

lakossági ügyfél kérését. Kérheti az ügyféltől telefonon, hogy küldje meg előre a megbízást neki, és az alapján el tudja dönteni, elvállalja-e. A névjegyzéki fordító csak a közjegyzők, bíróságok, ügyészségek és rendőrség számára vállal kötelezően rendelkezésre állást.

- **„Az OFFI csak lektorált fordítást hitelesít. Így nem említhető egy lapon az OFFI hitelesített fordítása az egyéni fordítók munkájának minőségével.” Önök szerint a fordításhitelesítés és a hiteles fordítás szükségszerű velejárója a lektorálás?**

Nem. Itt megint vissza kell nyúlnunk az európai mintákhoz, legjobb gyakorlatokhoz. A szakirodalom és felméréseink is azt mutatják, hogy csekély azon országok száma, ahol a hiteles fordítás feltételeként támasztják a lektorálást. Ahogy a közjegyző és a külképviseleti munkatárs sem lektorál, a leendő „nyelvi közjegyzői” modellben sem célszerű kötelezővé tenni a külső személy általi lektorálást, nyelvi ellenőrzést. Ha megnézünk más szakmákat – például statikus, sebész, könyvvizsgáló –, azt látjuk, hogy a szakemberek minden esetben önállóan dolgoznak és önállóan vállalják a felelősséget az általuk elvégzett munkáért. Egy polgári peres eljárásban is rendszerint egyetlen bíró hoz ítéletet, és az az ítélet sokszor az alperes életére komoly hatást gyakorol. A bírót sem „lektorálja” senki.

Mi úgy gondoljuk, hogy a minőségbiztosítás alapja a magasfokú szakképesítés és - a szakmai és büntetőjogi - felelősségvállalás. Mindeközben az államnak bizalommal kell lennie a közfeladatot ellátó köztestületek és szakértők iránt. Meggyőződésünk szerint tehát nincs olyan okirati kör, mely hiteles fordítása esetén a lektorálás nélkülözhetetlen eleme a szolgáltatásnak. Ez azt jelenti, hogy nem teszünk kivételt a büntetőeljárásokban keletkező okiratok tekintetében sem. A hites fordító felel a hiteles okiratért, bármilyen okirat is az. A fordítóiroda végezhet minőségbiztosítást, és a hites fordító természetesen igénybe vehet lektort a hiteles fordítás elkészítése folyamán, de a kizárólagos felelősség azé, akinek neve alatt a hiteles anyag elkészül. Az pedig csak egy személy lehet és nem kettő.

Mindazonáltal egyesületeink természetesen támogatják azt az észszerű gyakorlatot, hogy például fellebbvitel esetén, amikor a bíró/ügyész/védelem oldalán kétség merül fel egy beadvány, tanúvallomás fordításának pontosságát illetően, akkor bekérjenek nyelvi szakvéleményt vagy lektorálást az adott fordítással kapcsolatban.

- **Az OFFI együttműködik az Igazságügyi Minisztériummal a központi terminológia fejlesztésében. Hogyan tudná egy névjegyzéki fordító maga megteremteni ezt a típusú terminológiai támogatást?**

Egyrészt az okiratfordítások nagy részénél nehezen elképzelhető fordítástámogató rendszerek terminológiai kezelő moduljainak futtatása, hiszen a fordítók az esetek többségében papíralapú vagy szkennelt dokumentumokból fordítanak. Másrészt a magánfordítóknak és fordítóirodáknak szabad hozzáférésük van értékes kifejezéstárakhoz, mint a szakmában irányadó, az EU-s intézmények fordítószolgálati által létrehozott és fenntartott adatbázishoz, az IATE-hez, amely 2007 nyara óta publikus és letölthető akár .csv fájlban is. Az állomány futtatható bármilyen TMS rendszerben. Márpedig a haladó, modern szabadúszó fordítók használják is, nem Excel-fájlokból dolgoznak. Az IATE jelenlegi fő célja a különböző nemzeti nyelvekre történő fordítások terminológiai támogatása. Az adatbázis 21 szakterületi besorolásban, a tagországok nyelvén és latinul tartalmaz terminusokat, egy bejegyzés átlagosan 6 nyelven érhető el. Másfél millió fogalomhoz kapcsolódóan 8,7 millió terminust találunk benne, ebből 44 ezret magyarul. A terminusok számának nyelvenkénti felosztásával kapcsolatban megjegyzendő, hogy a régi tagországok nyelvein nagyságrendekkel több terminust találunk (nem meglepő módon a legtöbbet angolul és franciául), az újonnan csatlakozott országok nemzeti nyelvein sokkal

kevesebbet. Fontos továbbá megemlíteni, hogy törekvéseink támogatják, hogy az OFFI véghezvigye az iratminták (simlik) digitalizálását, és aktívan szerepet vállaljon a központi terminológia fejlesztésében az átmeneti időszakban.

- **Az OFFI minden nyelvről minden nyelvre fordít. Mi a koncepciójuk megoldása a hiány- vagy ritka nyelvek problémájára?**

Elképzelésünk szerint a névjegyzéki tagság, azaz a hiteles bírósági/hatósági tolmácsolás, illetve a fordításhitelesítés végzésének első előfeltétele a hites fordítói és/vagy hatósági tolmácsolás megszerzése. Ez a jelenlegi képzési rendszerben a hiány- és ritka nyelveknél valóban nehézségekbe ütközik. Hiány- és ritka nyelvek számát ugyanis minden nyelv, amelyen fordító- és tolmácsolás nem elérhető a magyar felsőoktatásban. A hiány- vagy ritka nyelvekből eredő munkaerőhiány okozza az OFFI egyik legfőbb, ha nem a legfőbb problémáját. Ez azonban munkaerőhiányból adódó probléma, melyet szabályozással nem lehet megoldani, csak enyhíteni.

Koncepciónk „Szakképzés” címet viselő, 12. fejezete részletes javaslatcsomagot tartalmaz a fordító- és tolmácsolás szintezésére, a bemeneti szintek differenciálására. Véleményünk szerint a munkaerőpiaci kínálatához jobban illeszkedő oktatási rendszerrel jobban tudjuk kezelni a hiány-/ritka nyelvek problematikáját is.

Érdeemes e rugalmasságot, szintezettséget egy németországi legjobb gyakorlattal is szemléltetni. Ritka nyelvek tolmácsolás esetén egy német bíróság a következő lépések szerint halad:

- 1) amennyiben van a Dolmetscher und Übersetzerverzeichnis ([DÜD](#)), azaz a fordítói és tolmácsolásnévjegyzéken megfelelő nyelvpárban hites, felesketett tolmács/fordító, őt kéri fel,
- 2) amennyiben nincs, akkor az adott nyelvpárban általános tolmácsolással rendelkező tolmácsot/fordítót kéri fel, és esetileg felesketik,
- 3) amennyiben általános tolmács sem érhető el az adott nyelvpárban, **más uniós országból hoznak hites tolmácsot**, aki közvetítő nyelven (*relais* nyelven) fog tolmácsolni, pl. pastu-német, német-magyar viszonylatban,
- 4) ha más országban sem érhető el hites tolmács, akkor kérnek fel **interkulturális közvetítőket**.

Mi olyan szabályozásban hiszünk, amely a jelenleginél közelebb áll a magyar munkaerőpiaci kínálatához. Éppen ezért teszünk javaslatot a némethez hasonló rendszerre, ahol a névjegyzéki szakemberek mellett elérhetők az ún. interkulturális vagy közösségi tolmácsok is. Németországban a SPRINT nevű szövetkezet tart Berlinben három hónapos, ingyenes tanfolyamokat nyelvi segítő, közösségi tolmácsok kiképzésére (25 EUR/45 perces díjazással). A Gemeinde Dolmetschereket jellemzően közintézmények, iskolák, kórházak rendelik ki menekültekhez társadalmi integrációs, szociális és életvitel-segítő tolmácsolási céllal.

Támogatjuk a 2010/64/EU irányelv azon iránymutatását is, miszerint egy bírósági perben az „elítéltnak biztosított fordításnak és tolmácsolásnak **elégséges minőségűnek** kell lennie ahhoz, hogy az érintett személyek megértsék az ellenük indított ügyet, és képesek legyenek gyakorolni védelemhez való jogukat.” Következésképpen egy vietnami elítéltnak legyen lehetősége arra, hogy megválaszthassa a nyelvet, melyen tolmácsolást, fordítást kér. Ha jól beszél franciául, kérhessen akár magyar-francia tolmácsolást is. Nem feltétlenül kell anyanyelvű tolmácsot kirendelni neki, ha elfogadja, hogy francia nyelvre közvetítik neki a magyar jogi eljárást.

- **Támogatnák-e egy központi fordításkoordináló egység létrehozását?**

Igen. Számos nyugati példa van arra (pl. kanadai Translations Bureau vagy luxemburgi Európai Uniók Szervek Fordítóirodája), hogy a szabadpiaci, decentralizált fordítói és hitelesítési piac mellett meghatározott, kormányzati, jogharmonizációs, nemzetbiztonsági vagy államigazgatási fordítások összefogására és lebonyolítására központi fordító szervezet működtetnek. Ez a központi, egységes terminológiafejlesztés és alkalmazás szempontjából is támogatandó. (Gondoljunk csak az *államtitkár, szakállamtitkár, helyettes államtitkár* szavak ezerféle fordításának problémájára.) Mindenki érdeke, hogy egy külföldi befektető – aki talán éppen a Magyar Közlönyben közzétett jogszabályok fordításaival találkozik először az országunkkal kapcsolatban – egységes, jó minőségű jogszabályokkal találja szembe magát. Ezt a tevékenységet indokoltnak látjuk az állami fordítóvállalat, háttérintézmény vagy hatósági főosztály alá rendelni.

- **Jelenlegi, központosított hiteles fordítási rendszerünk szabadáras vagy hatósági áras?**

Az OFFI által végzett bírósági tolmácsolás szabadáras. Ezt különböző – végzések elleni fellebbezések eredményeképpen – táblabírói ítéletek is kimondják. A hiteles fordítás díjazása sincs jogszabályban rögzítve. Ezt az OFFI – feltételezhetően tulajdonosa által elfogadott üzleti tervének megfelelően – állapítja meg és hozza nyilvánosságra. A mi modellünk – a nyugat-európai mintákra alapozva – általánosan szabadáras, de a bírósági és ügyészségi hiteles fordítási és hatósági tolmácsolási rendelkezések esetére hatóságilag rögzített áras rendszert ajánl.

- **Tesz-e a utalást a jelenleg hatályos MT rendelet a névjegyzék szükségességére?**

Igen. „Budapesti székhelyű bíróságnál, ügyészségnél, valamint nyomozóhatóságnál a tolmácsolást az OFFI látja el. Ha az OFFI-nak a szükséges nyelvben jártas tolmácsa nincs, továbbá a nem budapesti székhelyű bíróságnál a tolmácsolásra a bíróság illetékességi területén a szakigazgatási szervnél nyilvántartott tolmácsot kell kirendelni. Ha a fenti rendelkezések alapján a tolmácsolás nem biztosítható, annak ellátására a szükséges nyelvben jártas más alkalmas személyt kell kirendelni. Ha a nem budapesti székhelyű bíróságnál a tolmácsolás szakképzett tolmács vagy más alkalmas személy kirendelésével nem biztosítható, az OFFI bármely bíróságnál köteles a tolmácsolást ellátni.” A hatósági tolmács kirendelése elvileg szabályos végzés útján történik. A szakigazgatási szervnél vezetett nyilvántartást az adminisztrációs terhek csökkentésének érdekében 2009-ben megszüntették.

- **Mi volt a háttere, indítéka a 2006. évi V. tv. (Ctv.) azon módosításának, mely szerint a vállalkozások cégbírói bejegyzésével kapcsolatos adatok, iratok hiteles fordítását szakfordítói végzettséggel rendelkező fordítók is elláthatják?**

A Ctv. 23/A. § (1) bekezdése és a 24/1986. MT rendelet 6/A. §-a a belső piaci szolgáltatásokról szóló 2006/123/EK irányelvre alapozva kiszélesítette a cégeljárásban felhasznált okiratoknak az Európai Unió bármely hivatalos nyelvére történő hiteles fordítására jogosult személyek körét. Innen szemlélve az MT rendelet és módosításai önmagukban rejtik a centralizált hiteles fordítási modell és a 24/1986 MT rendelet mint elsődleges szabályozó erőzóját.

- **Versenyjogilag aggályos-e az OFFI működése?**

Igen. Kizárólagos jogkörrel lát el közfeladatot, végez közhatalmi tevékenységet, miközben a versenypiacon is aktív.

Az OFFI tevékenysége nincs összhangban az uniós versenyjogi szabályokkal, különösen az állami támogatásra vonatkozó szabályokat sérti (EUMSZ 107. cikk).

Az OFFI működésében tetten érhető állami kereszttámogatás **az állami fordítóvállalat Janus-arcúságából adódik**, amelyet a Gazdasági Versenyhivatal is megállapított a 2010–2013 között zajlott versenyfelügyeleti eljárásában (Vj/111-356 /2010). A GVH ebben az eljárásban **elhatárolta** az OFFI által végzett

- **közfeladatot, illetve az abból származó bevételt:** „az árbevétel túlnyomó többsége hiteles fordításból származik”. Mi több, az eljárásban az OFFI mint eljárás alá vont is hivatkozott arra, hogy közhatalmi funkciót lát el: „az általa ellátott hiteles fordítói tevékenység kötelezően ellátandó és kizárólagosan végzett feladat, amelynek körében – hivatkozva az Alkotmánybíróság 354/B/1995. sz. határozatára – **közhatalmi tevékenységet végez**”,
- illetve a „**kereskedelmi fordítást**”, amelyről megállapítja, hogy: „**viszonylag jelentős még a nem hiteles („kereskedelmi”) fordítás súlya**” az állami fordítóvállalat bevételei között.

A GVH idézett eljárásában és az AB hivatkozott 354/B/1995. sz. határozatában egyaránt megállapításra került, hogy az OFFI **hiteles fordítási/fordításhitelesítési tevékenysége közfeladat, közhatalmi funkció**, amelyet az **állam lát el**, míg **nem hiteles, „kereskedelmi” fordítási tevékenysége piaci, gazdasági tevékenység**.

hiteles fordítás = közhatalmi/állami tevékenység ↔ „kereskedelmi fordítás” (GVH) = piaci tevékenység

Álláspontunk szerint **ebből** – az AB a GVH és maga az OFFI által rögzített – **elvi keretből kiindulva szükséges értelmezni az uniós, állami támogatásra vonatkozó tiltó szabályokat**.

Az uniós szabályok alapvetően **tiltják az állami támogatást** (pl. vissza nem térítendő támogatás, kamat- vagy adókönyvités, hitelgarancia), mert fennáll a veszélye, hogy a **támogatott cégek** versenytársaikkal szemben **előnyhöz jutnak**, és ez versenytorzulást eredményezhet.

EUMSZ 107. cikk

(1) Ha a Szerződések másként nem rendelkeznek, a belső piaccal összeegyeztethetetlen **a tagállamok által vagy állami forrásból bármilyen formában nyújtott olyan támogatás**, amely bizonyos vállalkozásoknak vagy bizonyos áruk termelésének **előnyben részesítése által torzítja a versenyt**, vagy azzal **fenyeget**, amennyiben ez **érinti** a tagállamok közötti kereskedelmet.

E cikk értelmezését segíti az *Európai Unió működéséről szóló szerződés 107. cikkének (1) bekezdésében említett állami támogatás fogalmáról* szóló 2016/C 262/01 bizottsági közlemény, melyben tételesen értelmezi az állami támogatás fenti **fogalmának alkotóelemeit, és kimondja, hogy:**

- „a tevékenységek, amelyek elválaszthatatlanul kapcsolódnak egy hatóság előjogaihoz és amelyeket az állam gyakorol, **nem minősülnek gazdasági tevékenységeknek.**” (ez az OFFI esetében a hiteles fordítás),
- „(a)mennyiben egy közjogi jogalany olyan gazdasági tevékenységet folytat, amelyet **el lehet választani** a közhatalmi jogosítványainak gyakorlásától, e jogalany az említett tevékenységgel kapcsolatban **vállalkozásként jár el**” (ez az OFFI esetében a nem hiteles, „kereskedelmi” fordítás),
- „(a) vállalkozásoknak nyújtott állami támogatás csak akkor minősül a 107. cikk (1) bek. szerint állami támogatásnak, **ha az „bizonyos vállalkozásoknak vagy bizonyos áruk termelésének előnyben részesítése által torzítja a versenyt, vagy azzal fenyeget**”, „amennyiben ez érinti a tagállamok közötti

kereskedelmet". A Bizottság értelmezi a **versenytorzulást** is: „Az állam által nyújtott intézkedés akkor tekinthető úgy, hogy torzítja a versenyt vagy azzal fenyeget, ha feltehetően javítja a kedvezményezett más versenytárs vállalkozásokkal szembeni versenypozícióját. Gyakorlati szempontból általában akkor áll fenn a Szerződés 107. cikkének (1) bekezdése szerinti versenytorzulás, amikor az állam pénzügyi előnyt biztosít egy olyan liberalizált ágazat valamely vállalkozásának, ahol verseny zajlik vagy verseny alakulhatna ki.” A magyar állami fordítóvállalat esetén **ez fennáll**, hisz az OFFI piaci, a GVH által használt terminológiával „**kereskedelmi**” fordításai **árzását a hiteles fordításból származó (állami) bevétel segítségével tudja optimalizálni**. E körben kiemelendő, hogy a GVH rámutatott arra is, hogy a vizsgált időszakban az OFFI-t költségei tevékenységek közötti szétválasztására, illetve ezekkel kapcsolatos részletes nyilvántartások vezetésére semmilyen jogszabály nem kötelezte, így a kétféle tevékenységéből származó bevételei, illetve ezekkel kapcsolatos költségei nem voltak vizsgálhatók részleteikben.

A Bizottság szerint kizárható a lehetséges versenytorzulás, **ha az alábbi feltételek mindegyike teljesül**:

- a) a szolgáltatás (az uniós joggal összhangban létrehozott) jogi monopólium hatálya alá tartozik (272);
- b) a jogi monopólium nemcsak a piacon folyó, hanem a piacért folyó versenyt is kizárja, amennyiben kizárja, hogy valamely lehetséges versenytárs az adott szolgáltatást nyújtó kizárólagos szolgáltatóvá váljék (273);
- c) a szolgáltatás nem versenyez más szolgáltatásokkal; ÉS
- d) ha a szolgáltató egy másik, a verseny előtt nyitott (...) piacon működik, ki kell zárni a keresztámogatást. Ez megköveteli, hogy külön könyvelést vezessenek, a költségeket és a bevételeket megfelelő módon osszák el, valamint hogy a jogi monopólium tárgyát képező szolgáltatásra nyújtott állami finanszírozást más tevékenységekre ne lehessen igénybe venni.**

Álláspontunk szerint a fenti négyes konjunktív feltételrendszer negyedik eleme az OFFI vonatkozásában nem teljesül, figyelemmel a GVH fenti megállapításaira is: az OFFI a közhatalmi és a piaci tevékenységének bevételeit és kiadásait nem különítette el egymástól – igaz, erre jogszabály sem kötelezte.

A Bizottsági útmutató tükrében értelmezve az EUMSZ 107. cikkét, valamint a GVH megállapításait, **álláspontunk szerint az OFFI működése versenyjogi szempontból aggályos, mivel közhatalmi tevékenységéből, a hiteles fordításból és fordításhitelesítésből származó (állami) bevételből finanszírozza kereskedelmi fordítási tevékenységét, így utóbbi állami forrás felhasználásával optimalizált áron, keresztámogatás útján tudja a verseny piacon a versenytársainál alacsonyabb áron kínálni. Versenyjogi szempontból is szükség van a hiteles fordítás területének magyarországi újraszabályozására.** A GVH a fent hivatkozott eljárásában kimondta, hogy „a versenyfelügyeleti eljárás során feltárt tényállás alapján szükségesnek mutatkozhat **a hiteles fordítási és fordításhitelesítési tevékenységek szabályozásának pontosítása**, az ellátandó **közfeladat tartalmának, kereteinek, feltételeinek tisztázása**”. Ennek során a jogalkotónak lehetősége lenne azt is áttekinteni, hogy a jelenleg alkalmazott rendszer – különös tekintettel az OFFI igen széleskörű monopóliumára – megfelelően biztosítja-e a közszolgáltatással kapcsolatos azon elvárást, hogy nyújtására mindenki számára elérhető áron és feltételekkel kerüljön sor, illetve *hogyan lát-e lehetőséget a versenynek nagyobb teret engedő szabályozási megoldásra*, amely az árak és a minőség (így különösen a vállalási határidők) tekintetében is kedvezőbb kimenetet eredményezhetne a fogyasztók számára.

A Magyar Hites Fordítók és Tolmácsok Névjegyzékének felállítására, valamint a hiteles fordítás és hatósági tolmácsolás decentralizált modelljére irányuló szakmai javaslatunk mentén felállítandó rendszer megfelel az uniós versenyjogi normáknak és a magyar versenyjogi követelményeknek.

18. Felhasznált irodalom

Szakirodalom

- Anthony Pym, Claudio Sfreddo, Andy L. J. Chan, François Grin. - *The Status of the Translation Profession in the European Union*, Google Könyvek.htm
- Boóc Ádám, Dömötör László, Sándor István, Szappanos Géza (2006) – *A hiteles fordítás és a hites tolmácsolás alapvető kérdései*, Budapest HVG-Orac Lap- és könyvkiadó Kft.
- [Dr. Dósa Ágnes: Az új szakértői törvény](#)
- Horváth Péter Iván (2011) – *A szakfordítások lektorálása*, Budapest, OFFI Zrt.
- Horváth Ildikó, Szabari Krisztina, Volford Katalin (2002) – *Fordítás és tolmácsolás a világban*, Budapest, ELTE BTK, Fordító és Tolmácsképző Központ
- Horváth Ildikó (2017) – *Tolmácsolás a bíróságon – Esettanulmányok a bírósági tolmácsolás gyakorlatából*, HVG-Orac Lap- és Könyvkiadó Kft.
- Klaudy Kinga: *Bevezetés a fordítás elméletébe*. Budapest. Scholastica 1999
- Galli Péter (2011) – *Az okiratfordítás gyakorlati problémái*, Gödöllő, OFFI Zrt.
- Galli Péter (2011) – *A hiteles fordítás helye a közigazgatásban*, Gödöllő, OFFI Zrt.
- Kisfaludy Zoltán (2011) – *A hiteles fordítás helyzete Magyarországon*, Budapest
- Jim Hlavac. - *A Cross-National Overview of Translator and Interpreter Certification Procedures*, The International Journal for Translation & Interpreting Research. www.trans-int.org
- Lesetár Péter (2016) - *Bírósági, hatósági tolmácsolás és szakfordítás*, Budapest, Magánkiadás
- Ruttner Veronika (Fővárosi Törvényszék) *A hiteles fordítás szükségességének kérdése a polgári eljárásban* (Jogtudományi Közöny * .2015. január
- Passuth László (2010) – *Tíz esztendő, tető alatt*, Budapest, Szépirodalmi könyvkiadó
- Szappanos Géza (szerk.) 1999. *A magyar állami fordításügy 130 esztendeje – 1869–1969–1999*. Budapest: OFFI Rt.
- Tardy Lajos, Dávid Ibolya, Dr. Karcsay Sándor, Szappanos Géza (1999) – *A magyar állami fordításügy – Budapest*, OFFI Zrt.
- Tardy Lajos (szerk.) 1969. *A százesztendő fordítóiroda – OFFI 1869–1969*. A hivatalos magyar fordítás 100 évének történeti áttekintése. Budapest: OFFI.

Sajtómegjelenések

- [Kállai Sándor, Mozsolits András \(2017\) – A bírósági tolmácsok rendezetlen szerepe, Budapest, arsoni.hu](#)
- [MTI/Magyar Hírlap: Szomali tolmács 150 ezres óradíjjal: migrációs pluszköltségről beszélt Handó Tünde, Budapest, hvg.hu](#)
- [MTI: Nemzetközi példák alapján módosítanak a büntetőeljárési szabályokat, 2016 március 26., hvg.hu](#)
- https://books.google.hu/books?id=a4SWBQAAQBAJ&pg=PA44&lpg=PA44&dq=Slovene+Association+of+Court+Interpreters+and+Sworn+Translators&source=bl&ots=om4ci74CHC&sig=TNUZPFXEv_VFQ3bJIEIEFkXeHgc&hl=hu&sa=X&ved=0ahUKEwjZmMCPz5zKAhXHLg8KHShtBEQQ6AEIjAB#v=onepage&q=Slovene%20Association%20of%20Court%20Interpreters%20and%20Sworn%20Translators&f=false
- https://en.wikipedia.org/wiki/List_of_translators_and_interpreters_associations#Slovenia
- <http://www.aukttranslator.se/>
- http://www.est-translationstudies.org/research/2011_DGT/factsheets/
- <http://www.qualitas-project.eu/country-profiles>
- https://books.google.hu/books?id=a4SWBQAAQBAJ&pg=PA36&lpg=PA36&dq=sworn+translator+germany+land+exam&source=bl&ots=om4cj9_xFL&sig=wI2JQ16C1vWVpfr06813J4-

[R61M&hl=hu&sa=X&ved=0ahUKEwiWxpVz9Z_KAhVD8Q4KHV-aAaIQ6AEIRjAF#v=onepage&q=sworn%20translator%20germany%20land%20exam&f=false](#)

- <http://www.iti.org.uk/about-industry/certification-sworn>
- <http://www.bt-tb.tpsgc-pwgsc.gc.ca/btb.php?lang=eng&cont=282>
- <http://www.sigv.nl/pe/>
- <http://www.iti.org.uk/about-industry/certification-sworn>
- <http://www.justiz-dolmetscher.de>
- <http://www.atc.org.uk/en>
- <https://www.ciol.org.uk>
- <http://www.nrpsi.org.uk/about-us/registration.html>
- <http://www.gov.scot/>
- https://www.gov.uk/government/uploads/system/uploads/attachment_data/file/421878/translator_s_sweden.pdf
- <http://www.cttic.org/certification.asp>
- <http://www.avocatnet.ro>
- http://old.just.ro/MinisterulJusti%C8%9Biei/Listapersoanelorautorizate/Interpretsitraducatori autori_zati/tabid/129/Default.aspx
- http://www.mp.gov.si/si/izobrazevanje_v_pravosodju_cip/
- <http://www.sodni-tolmaci.si/>
- http://www.dpts.si/index_eng.php
- <http://www.gov.scot/Publications/2004/02/18873/32914#3>
- <http://www.gerichtsdolmetscher.at>
- <http://www.bt-tb.tpsgc-pwgsc.gc.ca>
- http://index.hu/belfold/2015/09/11/migrans_birosag_gyorsitott_eljaras_btk_buncselekmeny_tolmacs_menekult_hatarzar/
- http://www.sodni-tolmac.si/en/Court_certified_translation
- <http://www.elteft.hu/hu/11-kategoria-hu-hu>
- <http://www.forditascentrum.hu/blog/183-hogyan-lehet-ma-valakibol-fordito-tolmacs>

www.forditoinevjegyzekek.hu

A kapcsolódó jogszabályok melléklete

I. 24/1986. (VI. 26.) MT rendelet a szakfordításról és tolmácsolásról

1. § (1) A rendelet hatálya kiterjed

a) a munkáltatókra [Mt. V. 99. § (2) bekezdés c) pont], valamint az általuk munkaviszony keretében foglalkoztatott szakfordítókra és tolmácsokra, továbbá

b) munkaviszonyon kívül szakfordítást és tolmácsolást végző személyekre.

(2) E rendelet alkalmazásában

a) szakfordítás: a társadalomtudományi, a természettudományi, a műszaki és a gazdasági fordítás;

b) munkaviszony: a munkavégzési kötelezettséggel járó szövetkezeti tagsági viszony is.

2. § Szakfordítást vagy tolmácsolást munkaviszonyban, valamint munkavégzésre irányuló egyéb jogviszonyban díjazás ellenében az végezhet, aki szakfordító vagy tolmács képesítéssel rendelkezik.

3. § A bíróság vagy hatóság előtt folyó eljárásban kirendelt szakfordítót, illetve tolmácsot az ügyre vonatkozó tényekre és adatokra nézve titoktartási kötelezettség terheli, azokról csak az ügyben eljáró bíróság vagy hatóság, továbbá az adatok kezelésére jogosult más szerv vagy személy részére nyújthat tájékoztatást.

4. §

5. § Hiteles fordítást, fordítás hitelesítését, valamint idegennyelvű hiteles másolatot - ha jogszabály eltérően nem rendelkezik - csak az Országos Fordító és Fordításhitelesítő Iroda készíthet.

6. § (1) A szakfordító és a tolmácstevékenység központi ágazati irányítását az igazságügyért felelős miniszter látja el. E tevékenysége kiterjed minden szakfordító és tolmácstevékenységre függetlenül attól, hogy a tevékenységet folytató szerv, vagy személy milyen szervezeti keretekben vagy szervezeti alárendeltségben működik.

(2) Az oktatásért felelős miniszter határozza meg a szakfordítók és a tolmácsok képzésének, valamint továbbképzésének szabályait, továbbá a szakfordító és a tolmácsképzés megszerzésének feltételeit.

6/A. § Cégek kivonat hiteles fordítására, valamint a cégjegyzékbe bejegyzendő adatoknak és cégiratoknak az Európai Unió bármely - a cég választása szerinti - hivatalos nyelvére történő hiteles fordítására a szakfordító vagy szakfordító-lektor képesítéssel rendelkezők is jogosultak.

7. § (1) Ez a rendelet 1986. július hó 1. napján lép hatályba. Végrehajtásáról az igazságügyért felelős miniszter gondoskodik.

(2) A fegyveres erők és fegyveres testületek által alkalmazott szakfordítók és tolmácsok tekintetében a Kormány feladatkörében érintett tagja az e rendeletben foglaltaktól eltérő szabályokat állapíthat meg.

(3)

(4) A rendelet hatálybalépése előtt szerzett fordító és tolmácsképzések változatlanul érvényesek.

(5) A 2009. október 1. napja előtt kiadott szakfordítói, illetve tolmácsigazolványok változatlanul szakfordítás, tolmácsolás végzésére jogosítanak.

(6) A 3. § a büntetőeljárás során igénybe vehető tolmácsoláshoz és fordításhoz való jogról szóló, 2010. október 20-i 2010/64/EU európai parlamenti és tanácsi irányelv 5. cikk (3) bekezdésének való megfelelést szolgálja.

II. 7/1986. (VI. 26.) IM rendelet a szakfordításról és a tolmácsolásról szóló 24/1986. (VI. 26.) MT rendelet végrehajtásáról

A szakfordításról és a tolmácsolásról szóló 24/1986. (VI. 26.) MT rendelet (a továbbiakban: R.) 7. §-ának (1) bekezdésében kapott felhatalmazás alapján - a 3-4. §-a tekintetében a Minisztertanács Tanácsi Hivatala elnökével, a 6. § tekintetében a belügyminiszterrel és a legfőbb ügyésszel egyetértésben - a következőket rendelem:

1. § (1) Díjazás ellenében végzi a munkát a szakfordító, illetőleg a tolmács, ha a tevékenységéért pénzben vagy természetben ellenszolgáltatást kap. Nem tekinthető díjazásnak, ha a megrendelő csak a szakfordítást, illetőleg tolmácsolást végző személy készíadásait téríti meg, illetőleg a munkavégzés időszakára ellátásáról gondoskodik. (2) Hivatásszerűen végez szakfordítást, illetőleg tolmácsolást az, akinek fő megélhetési forrását e tevékenység jelenti.

2. § Szövetkezeti szakcsoport és gazdasági munkaközösség szakfordító, illetőleg tolmács-tevékenységet akkor folytathat, ha valamennyi - szakfordító, illetőleg tolmácsfeladatot ellátó - tagja rendelkezik szakfordító, illetőleg tolmácsképesítéssel.

3. §

4. § (1)

(2) A szakfordító, illetőleg a tolmács az igazolvány adataiban bekövetkezett változást 15 napon belül köteles bejelenteni az igazolványt kiállító jegyzőnek. A jegyző a változást az igazolványba bejegyzi.

(3)

(4)

(5)

5. § (1) Az Országos Fordító és Fordításhitelesítő Irodának (a továbbiakban: OFFI) az R. 5. §-a szerinti kizárólagos feladatkörébe tartozik bármely megrendelő részére

a) idegen nyelvű szövegnek magyar nyelvre, vagy más idegen nyelvre, továbbá magyar nyelvű szövegnek idegen nyelvre való hiteles fordítása;

b) más által készített fordítás hitelesítése;

c) idegen nyelvű iratról hiteles másolat készítése.

(2) Az (1) bekezdésben meghatározott feladaton kívül az OFFI bármely megrendelő részére végezhet

a) nem hiteles fordítást,

b) az (1) bekezdésben, illetőleg a (2) bekezdés a) pontjában meghatározott tevékenységgel összefüggő egyéb munkát (lektorálás, leírás, sokszorosítás, korrektúra stb.).

(3) Az OFFI-nak az R. 5. §-ában meghatározott kizárólagos feladatköre nem érinti a külképviseleteknek a más jogszabályban vagy nemzetközi szerződésben meghatározott hatáskörét fordítások, valamint idegen nyelvű iratmásolatok készítésére és azok hitelesítésére, továbbá a közjegyzőknek a külön jogszabályban meghatározott hatáskörét idegen nyelvű okirat elkészítésére, fordítás hitelesítésére, idegen nyelvű okiratról hiteles másolat készítésére, idegen nyelvű okirat, illetőleg idegen nyelvű okiraton aláírás hitelesítésére.

(5)

(6) Az OFFI az (1) bekezdésben meghatározott feladatköre ellátása során a Magyar Köztársaság címerével ellátott okiratot (nyomtatványt) és körbélyegzőt használ.

6. § (1) A budapesti székhelyű bíróságnál, ügyészségnél, valamint nyomozóhatóságnál (a továbbiakban együtt: bíróság) a tolmácsolást az OFFI látja el.

(2) Ha az OFFI-nak a szükséges nyelvben jártas tolmácsa nincs, továbbá a nem budapesti székhelyű bíróságnál a tolmácsolásra a bíróság illetékességi területén a jegyzőnél nyilvántartott tolmácsot kell kirendelni.

(3) Ha az (1)-(2) bekezdés alapján a tolmácsolás nem biztosítható, annak ellátására a szükséges nyelvben jártas más alkalmas személyt kell kirendelni.

(4) Ha a nem budapesti székhelyű bíróságnál a tolmácsolás szakképzett tolmács, vagy más alkalmas személy kirendelésével nem biztosítható, az OFFI bármely bíróságnál köteles a tolmácsolást ellátni.

7. §

8. § (1) Ez a rendelet 1986. július 1. napján lép hatályba.

(2)

III. A JVEG vonatkozó részeinek magyar fordítása

9. § A szakértői és tolmács szolgáltatásért járó tiszteletdíj

(1) A szakértő minden óra után az alábbi díjcsoportok szerinti következő összegű díjazást kapja

Díjcsoport ...	Összeg ... euró
1	65
2	70
3	75
4	80
5	85
6	90
7	95
8	100
9	105
10	110
11	115
12	120
13	125
M 1	65
M 2	75
M 3	100

A szolgáltatások egyes díjcsoportokba történő besorolása tekintetében a szakértő/tolmács kirendeléséről szóló, 1. melléklet szerinti döntés az irányadó. Amennyiben olyan szakterülethez tartozó szolgáltatásra van szükség, amelyet egyik díjcsoport sem említ, akkor a szolgáltatást méltányos mérlegelés alapján az ilyen jellegű, peren kívüli és hatósági eljáráson kívüli szolgáltatások általánosan megállapított óradíjainak figyelembevételével kell az egyik díjcsoporthoz rendelni; ugyanennek megfelelően kell eljárni, ha az orvosi vagy pszichológiai szakvélemény olyan tárgyra vonatkozik, amelyet egyik díjcsoport sem említ. Amennyiben több szakterülethez tartozó szolgáltatásra van szükség, vagy az orvosi vagy pszichológiai szakvélemény több tárgyat érint, és a szakterületek vagy tárgyak különböző díjcsoportokhoz vannak rendelve, a tiszteletdíjat a teljes szükséges időre egységesen a legmagasabb díjcsoport alapján kell meghatározni; a 3. mondatot azonban megfelelően kell alkalmazni, ha ez a szolgáltatást lényegére tekintettel méltánytalan eredményhez vezetne. A 4. §-t megfelelően kell alkalmazni azzal a kitételrel, hogy a panasznak akkor is helye van, ha a panasztárgy értéke nem haladja meg a 200 eurót. A panasznak csak addig van helye, amíg a díjazás iránti igényt még nem érvényesítették.

(2) Amennyiben a bíróság ideiglenes vagyonfelügyelőt bíz meg azzal, hogy szakértőként vizsgálja meg, fennáll-e a csődeljárás megindításának az oka, és milyen kilátása van annak, hogy az adós vállalkozói tevékenységét folytassa, (a [német] csődtörvény 22. § (1) bekezdés 2. mondat 3. pontja, figyelemmel a csődtörvény 22. § (2) bekezdésére is), a tiszteletdíj minden esetben az (1) bekezdéstől eltérően minden órára 80 euró.

(3) A tolmács tiszteletdíja minden órára 70 euró, ha kifejezetten szinkrontolmácsolásra rendelték ki, akkor 75 euró; a tiszteletdíj megállapításánál kizárólag a tolmácsolásnak a kirendeléskor előre közölt jellege az irányadó. A kizárólag tolmácsként tevékenykedő személy a tárgyalási időpont lemondása miatt kiesésért járó kártalanítást kap abban az esetben, ha a tárgyalásra őt idézték és az időpontot nem az ő személyében rejltő ok miatt mondták le, ha bevételkiesést szenvedett el, és ha az időpont lemondását vele csak a tárgyalás napján vagy az azt megelőző két nap egyikén közölték. A kiesésért járó kártalanítás legfeljebb két órára járó tiszteletdíjnak megfelelő összegig terjedhet.

11. § Fordítások díja

(1) A fordításért járó díj az írásos szöveg minden megkezdett 55 leütéséért 1,55 euró (alapdíj). A nem elektronikusan rendelkezésre bocsátott, nem szerkeszthető szöveg esetén a díj minden megkezdett 55 leütésért 1,75 euróra emelkedik (megemelt díj). Amennyiben a fordítás a konkrét eset különös körülményei miatt, különösen a szakkifejezések gyakori alkalmazása, a szöveg nehéz olvashatósága, különös sürgősség miatt, vagy mert egy Németországban ritkán előforduló idegen nyelvről van szó, különösen nehéz, az alapdíj 1,85 euró, a megemelt díj pedig 2,05 euró. A leütések száma tekintetében a célnyelvi szöveg az irányadó; ha azonban csak a forrásnyelv használ latin betűt, akkor a forrásnyelvi szöveg leütésszáma az irányadó. Amennyiben a leütések megszámlálása aránytalan ráfordítással járna, a mennyiséget a soronkénti átlagos leütésszám figyelembevételével a sorok száma alapján kell meghatározni.

(2) Egy vagy ugyanannak a megbízásnak az alapján kiadott több fordítás esetén a díj legalább 15 euró.

(3) Amennyiben a fordító szolgáltatása abban áll, hogy távközlési iratokat vagy felvételeket ellenőrizzen bizonyos tartalmak szempontjából anélkül, hogy írásos fordítást kellene készítenie, akkor a tolmácsnak járó tiszteletdíjat kapja.

14. § A díjazásban való megállapodás

Olyan szakértőkkel, tolmácsokkal és fordítókkal, akiket gyakrabban rendelnek ki, a legfelsőbb tartományi hatóság, szövetségi bíróságok és hatóságok esetében a legfelsőbb szövetségi hatóság vagy az általuk meghatározott szerv megállapodást köthet a biztosítandó díjazásról, amelynek összege nem haladhatja meg az ebben a törvényben meghatározott díjazást.

IV. Három német tartományi szabályozás összefoglaló bemutatása

Baden-Württemberg

Engedélyezési feltételek és jogorvoslatok

A bírósági tolmácsok általános felesketésének és az okirati fordítók hivatalos kinevezésének és felesketésének feltételei Baden-Württembergben:

I. Bírósági tolmácsok

(1) Az általános felesketés iránti kérelem akkor hagyható jóvá, ha a kérelmező:

1. az Európai Unió valamely tagállamának, az Európai Gazdasági Térség más államának állampolgára vagy svájci állampolgár,
2. nagykorú,
3. rendelkezik a szükséges személyes megbízhatósággal,
4. a bírósági tolmácsként való alkalmasságát állami vizsga vagy azzal egyenértékű vizsga teljesítésével igazolta.

Az állampolgársági feltételtől el lehet tekinteni, ha ez szükséges, a vizsga letételének feltételétől pedig akkor lehet eltekinteni, ha az alkalmasságot más módon kielégítően igazolták.

(2) A kérelmet el kell utasítani, ha:

1. a kérelmező számára hivatalból gondnokot rendeltek ki, vagy a kérelmező egyébként, bírósági rendelkezés alapján korlátozottan jogosult a vagyona feletti rendelkezésre;
2. ha a kérelmezővel szemben a kérelem benyújtását megelőző öt éven belül olyan büntetést vagy biztonsági intézkedést alkalmaztak, amelynek következtében a bírósági tolmácsként való eljárásra alkalmatlanná vált (ezt általában vélelmezik bizonyos bűncselekményeknél, pl. jogerős elítélés súlyos büntett, csalás, okirathamisítás, hamis tanúzás, hamis vád miatt, személyes adatok és magántitok elleni bűncselekmények miatt).

II. A más EU-tagállamban vagy EGT-hez tartozó államban szerzett képzés elismerésének szabályai

(1) Az I. (1) 4. pontban említett alkalmassági igazolásként a következőket is el kell fogadni:

1. más EU-tagállamban vagy EGT-hez tartozó államban kiállított diploma a 2005/36/EC irányelv szerint,
2. 2005/36/EC irányelv szerinti bizonyítvány, vagy
3. az alkalmasság egyéb módon történő igazolása a 2005/36/EC irányelv 11. cikk a) pont i alpontja szerint.

Ha a bemutatott alkalmassági igazolás csak részben egyenértékű, a képzés igazolásához továbbra is elegendő a hiányzó részterületre vonatkozó állami vagy azzal egyenértékű különbözeti vizsga letétele (lásd 2005/36/EC irányelv 14. cikk).

(2) Az I. (1) 3. pont szerinti személyes megbízhatóság igazolása történhet a származási ország hatósága által kiállított igazolás bemutatásával. Ha az adott országban ilyet nem állítanak ki, a kérelmező eskü alatti

nyilatkozatot tehet, vagy ha ilyen az adott országban nem létezik, az helyettesíthető az illetékes igazságügyi vagy közigazgatási szerv vagy közjegyző vagy más, megfelelő felhatalmazással rendelkező szerv vagy megfelelő felhatalmazással rendelkező szakmai szervezet előtt tett ünnepélyes nyilatkozattal.

III. Az egyenértékűség megállapítása

Ha kétség merül fel arra vonatkozóan, hogy a bemutatott alkalmassági igazolás állami vagy azzal egyenértékű vizsgára vagy diplomára, vizsgabizonyítványra vagy a II. pont szerinti egyéb képesítésre vonatkozik-e, illetve, hogy szükség van-e különbözeti vizsgára, akkor a kérelmező megküldheti az igazolását a karlsruhei tolmács- és fordítói vizsgaközpont vezetőségének további vizsgálatra és az egyenértékűség megállapítása céljából.

rp.baden-wuerttemberg.de/Themen/International/Seiten/Fachpruefung_Uebersetzer_Dolmetscher.aspx

IV. Okirati fordítók

A hivatalosan kinevezett és felesketett okirati fordítók kérelmének elbírálására megfelelően alkalmazandók a fenti I-III pontban foglalt szabályok.

V. Illetékes törvényszék (Landgericht)

A bírósági tolmácsokat és okirati fordítókat kérelem alapján a Landgericht elnöke esketi fel. Az illetékesség a kérelmező lakhelye vagy működési helye szerint alakul, egyéb esetekben a Landgericht Stuttgart elnöke jár el.

VI. Jogorvoslat

Az általános felesketés iránti kérelmet elutasító határozat ellen a közléstől számított egy hónapon belül lehet kifogást emelni írásban, vagy az illetékes Landgericht elnökénél jegyzőkönyvbe mondva. A határidő akkor is betartottnak minősül, ha a kifogást az illetékes Oberlandesgericht elnökénél (Ítéltábla, bíróság, Karlsruhe vagy Stuttgart) nyújtották be. Ha az illetékes Landgericht elnöke nem fogadja el a kifogást, akkor arról az illetékes Oberlandesgericht elnöke dönt.

Bajorország

Engedélyezési feltételek és jogorvoslatok

I.

1. Tolmácsként vagy fordítóként hivatalosan kinevezhető és feleskethető, aki
 - a. német, vagy a németekkel azonos jogállással rendelkezik,
 - b. nagykorú,

- c. rendezett gazdasági körülmények között él,
 - d. letette a vizsgát az állami oktatási és kulturális minisztérium által meghatározott előírások szerint, vagy az állami oktatási és kulturális minisztérium által egyenértékűként elismert vizsgát tett,
 - e. nem alkalmaztak vele szemben bíróság által megállapított büntetést vagy egyéb olyan intézkedést, amely arra mutatna, hogy a hivatalosan kinevezett tolmács (fordító) tevékenységének ellátására alkalmatlan.
2. A németekkel azonos jogállással rendelkeznek az EU-tagállamok és az EGT-államok állampolgárai. Ezenkívül az azonos jogállást más jogszabályi rendelkezés (pl. a hontalanokkal kapcsolatban) vagy nemzetközi szerződés is megalapozhatja.
3. A kérelemnek a következő adatokat kell tartalmaznia:
- név, foglalkozás;
 - lakcím, és opcionálisan telefonszám, e-mail, működési hely;
 - állampolgárság;
 - hogy fordítói vagy tolmács kinevezést kér, mely nyelv(ek)re;
 - nyilatkozat a jelentkező gazdasági körülményeiről;
 - nyilatkozat a bíróság által kiszabott büntetésekről.
2. A kérelemhez csatolni kell:
- egy táblázatos önéletrajzot (anyja, apja neve, családi állapot, házastárs neve);
 - a vizsgabizonyítvány és igazolás vagy az elismerésről szóló határozat hiteles másolatát;
 - az erkölcsi bizonyítványt.

II.

A kérelmet az illetékes Landgericht elnökének kell címezni. A bajorországi lakcímmel vagy működési hellyel rendelkező jelentkezők esetében az a Landgericht-elnök illetékes, amelynek a körzetében a pályázó lakcíme vagy működési helye található. Más pályázók esetében a Landgericht München elnöke jár el.

III.

A kérelem elutasítása a közigazgatási bíróságnál megtámadható. A formai követelményekről, a határidőről és az illetékességről az elutasító határozat jogorvoslatokra vonatkozó része tartalmaz tájékoztatást.

Berlin

Engedélyezési feltételek és jogorvoslatok

Berlin

I. A tolmácsok általános felesketésének és a fordítói tevékenység végzésére való felhatalmazásnak a feltételei

Általánosan felesketett tolmácsok és fordítók:

Feltétel az állami vizsgálhatóság vagy felsőfokú oktatási intézmény által szervezett tolmácsvizsga letétele belföldön, vagy a német állami hatóság által egyenértékűként elismert tolmácsvizsga letétele külföldön, a

tolmácsolási tevékenység gyakorlásának igazolása, valamint a szükséges alkalmasság és megbízhatóság megléte. A tolmácsvizsga követelményétől kivételes esetben el lehet tekinteni, ha az adott nyelvből nincs állami vizsgahatóság vagy felsőfokú oktatási intézmény által szervezett vizsga, amennyiben a nyelvtudás és a tolmácsvizsga letételére való képesség más módon igazolható.

A fordítók Berlinben akkor kaphatnak felhatalmazást az általuk készített fordítás helyességének és teljességének a polgári eljárásjogi törvény szerinti tanúsítására, ha állami vizsgahatóság vagy felsőfokú oktatási intézmény által szervezett fordítóvizsgát tettek belföldön, vagy a német állami hatóság által egyenértékűként elismert fordítóvizsgát tettek külföldön.

A kérelmező tolmács vagy fordító nem rendelkezik a szükséges alkalmassággal, ha nem kész arra, vagy nincs abban a helyzetben, hogy a berlini bíróságok és közjegyzők utasítására rövid időn belül rendelkezésre álljon.

Átmeneti szolgáltatások

Továbbá kérhetik felvételüket a közös fordító- és tolmácsjegyzékbe azok a tolmácsok és fordítók, akik más EU-tagállamban vagy az EGT más államában bírósági tolmácsként, bírósági fordítóként működhetnek, vagy hasonló tevékenységet végezhetnek, amennyiben átmenetileg és alkalmanként Berlinben szeretnék gyakorolni ezt a tevékenységet, megadják a szükséges adatokat, és bemutatják a szükséges igazolásokat. A bejegyzésük során a működésük államában elfogadott tevékenységet kell megjelölni, és öt év elteltével törölni kell őket a jegyzékből, ha nem kértek hosszabbítást.

Átmeneti szolgáltatást nyújtók esetén a működés szerinti állam nyelvének megfelelő tevékenységet kell feltüntetni, és ügyelni kell arra, hogy az ne legyen összetéveszthető az általánosan felesketett tolmácsok és felhatalmazott fordítók tevékenységével.

II.

Benyújtandó dokumentumok

Általánosan felesketett tolmácsok és fordítók:

A feltételek meglétének igazolása érdekében az alaki követelmények nélküli írásos kérelemhez csatolandók a következők:

2. igazolás – eredeti vagy hiteles másolat – a vizsga letételéről,
3. tolmácsoknak: referencia korábbi tolmácsmunkákról másolatban,
4. táblázatos önéletrajz,
5. nem EU-s állampolgároknak letelepedési engedély, valamint
6. nyilatkozat, hogy engedélyezi-e a személyes adatok internetes és automatikusan lekérhető közzétételét, és ha igen, milyen körben (az engedély bármikor visszavonható).

Ha az 1. és 2. pontban szereplő igazolások idegen nyelven állnak rendelkezésre, a felhatalmazott fordító által készített fordításukat is mellékelni kell.

Átmeneti szolgáltatások:

A nyelvi közvetítők közös tolmács- és fordítójegyzékébe való felvételét is kérelmezni kell, a következő mellékletekkel:

1. a közös fordító- és tolmácsjegyzékbe felveendő adatok: név, lakcím, elérhetőség, nyelv, fordító vagy tolmács,
2. igazolás arról, hogy egy másik EU-tagállamban vagy EGT-államban jogszerűen végzi a tevékenységet, és a kérelem benyújtásának időpontjában nem áll semmilyen korlátozás alatt e tekintetben,
3. a szakképesítés igazolása,
4. ha az adott országban a tevékenység nincs jogilag szabályozva, igazolás arról, hogy a jelentkező az előző tíz éven belül legalább két éven keresztül végezte ott az adott tevékenységet,
5. a tevékenység megnevezése az adott országban és
6. nyilatkozat, hogy engedélyezi-e a személyes adatok internetes és automatikusan lekérhető közzétételét, és ha igen, milyen körben (az engedély bármikor visszavonható).

III. Illetékes hatóságok

Minden esetben a Landgericht Berlin elnöke határoz.

A kérelmeket és a benyújtandó dokumentumokat el lehet küldeni postai úton, vagy személyesen is be lehet nyújtani őket.

IV. Fizetendő díjak

A tolmácsok általános felesketésének díja 120 euró. Második és minden további nyelvért plusz 20 eurót kell fizetni. A fordítói felhatalmazás eljárási díja is ugyanígy alakul. A minimálisan fizetendő díj, illetve a díjköteles kérelem elutasítása vagy halasztása esetén fizetendő díj 40 euró (több nyelv esetén nyelvenként számítandó). Ha fordítói és tolmács eljárás is folyamatban van, nem adhatók össze a díjak, hanem összesen maximum 160 euró számítható fel.

V.

Jogorvoslat

A kérelem elutasítása ellen kifogás emelhető a Landgericht elnökénél a határozat kézbesítéséről számított egy hónapon belül írásban vagy jegyzőkönyvbe mondva. (Az írásbeli kifogásnak a határidő lejártáig be kell érkeznie.) A Kammergericht Berlin elnökénél is ugyanígy lehet jogorvoslatot kérni a fenti határidőn belül.

VI.

Jogsabályi hivatkozások

A konkrét tagállami szintű jogszabályok tartalmazhatnak általánosabb szabályokat a tárgyra vonatkozóan.

V. Német fordítói vizsgarendelet (ÜbPrV) a minősített fordító elismert továbbképzési végzettséghez szükséges vizsgáról

Kelt 2017. május 8-án

A szakképzési törvény 53. §-ának az utoljára a 2015. augusztus 31-i rendelet 436. cikk 4. pont a) alpontjával (Szövetségi Törvénytar [BGBl.] I 1474. o.) módosított (1) bekezdése alapján, figyelemmel a (2) bekezdésre, a Német Szövetségi Oktatási és Kutatási Minisztérium a Szövetségi Szakképzési Intézet fő bizottságának meghallgatása után a Német Szövetségi Gazdasági és Energiaügyi Minisztériummal egyetértésben az alábbiakat rendeli el:

1. §

Tárgy

E rendelet a Minősített fordító elismert továbbképzési végzettséghez szükséges vizsgát szabályozza.

2. §

A vizsga célja és a továbbképzési végzettség megnevezése

(1) A Minősített fordító elismert továbbképzési végzettséghez szükséges vizsga célja, hogy a szakmai felemelkedést szolgáló szakmai ismeretek és készségek bővítését igazolja.

(2) A vizsgát a hatáskörrel rendelkező szerv bonyolítja le.

(3) A szakmai ismeretek és készségek bővítésével a Minősített fordítónak képesnek kell lennie németről (fő nyelv) idegen nyelvre (célnyelv) vagy idegen nyelvről német nyelvre történő fordítási megbízásokat önállóan és saját felelősségre elvégezni foglalkoztatotti jogviszony keretében vagy vállalkozói alapon különösen vállalatok, fordító ügynökségek, bíróságok és közjegyzők, valamint köztisztviselők részére. Ez magában foglalja

1. a gazdasági élet széles spektrumából származó nehéz szakszövegek szabatos fordítását tartalmi és nyelvi tekintetben idegen nyelvről és idegen nyelvre azzal, hogy a lefordított szövegnek a célkultúrában el kell érnie a kívánt hatást,
2. tartalmi és nyelvi tekintetben igényes szövegek a kulturális környezetnek, a címzettnak és a funkciónak megfelelő megfogalmazását az idegen nyelven,
3. saját és idegen, akár gépi fordítással készült szövegek nyelvi és tartalmi helyességének az ellenőrzését,
4. a számítógéppel támogatott fordítás, kutatás és terminológiakezelés eszközeinek az alkalmazását,
5. az információforrások kritikai értékelését,
6. a magas nyelvi színvonalú kommunikációt az idegen nyelven és
7. a megbízások ügyfél- és minőségorientált lebonyolítását.

(4) A sikeresen letett vizsga a Minősített fordító elismert továbbképzési végzettséget adja.

3. §

A vizsgára bocsátás feltételei

(1) Vizsgára bocsátatik, aki az alábbi feltételek egyikének meglétét igazolja:

1. hároméves képzési idejű és azt követően legalább egyéves szakmai gyakorlatot tartalmazó elismert kereskedelmi vagy igazgatási szakmában letett sikeres záróvizsga, valamint emelt szintű idegen nyelvi ismeret és fordítás-módszertani készségek az adott idegen nyelven, valamint emelt szintű gazdasági ismeretek vagy

2. emelt szintű idegen nyelvi ismeretek és fordítás-módszertani készségek az adott idegen nyelven, valamint megfelelő tudományos vagy gyakorlati tevékenység során szerzett emelt szintű gazdasági ismeretek.

Az 1. és 2. pont szerinti feltételeket általában a sikeresen letett közjogi vizsga igazolásával, valamint a megfelelő minősítő képzésen való részvétel igazolásával kell igazolni.

(2) Az (1) bekezdés szerinti szakmai gyakorlatnak a Minősített fordítói továbbképzés céljait kell szolgálnia és lényeges összefüggésekkel kell rendelkeznie a 2. § (3) bekezdése szerinti feladatokkal.

(3) Az (1) bekezdéstől eltérően azt is vizsgára kell bocsátani, aki bizonyítványok bemutatásával vagy más módon valószínűsíti, hogy megszerezte azokat a készségeket, ismereteket és képességeket, amelyek megfelelnek a szakmai ismereteknek és készségeknek, és indokolják a vizsgára bocsátását.

4. §

Vizsgarészek

(1) A vizsga az alábbi vizsgarészekre terjed ki:

1. Fordítás idegen nyelvről és idegen nyelvre,
2. Szövegalkotás és -feldolgozás,
3. Szóbeli kommunikáció idegen nyelven és
4. Megbízások önálló tervezése és lebonyolítása.

(2) Az (1) bekezdés szerinti vizsgarészeknek a következő területek gazdasági jellegű tárgykörei szolgálnak alapul:

1. nemzetgazdaság,
2. vállalati gazdálkodás,
3. bank- és pénzügy,
4. nemzetközi kereskedelem,
5. információs és telekommunikációs technológia,
6. környezetvédelem,
7. PR tevékenység és marketing,
8. jog és
9. politika.

Az interkulturális képességek és készségek, valamint az adott célkultúra országtani ismeretei mindegyik vizsgarészben alapvető fontosságúak.

5. §

„Fordítás idegen nyelvről és idegen nyelvre” vizsgarész

(1) A „Fordítás idegen nyelvről és idegen nyelvre” vizsgarészben a vizgázónak igazolnia kell, hogy képes a 4. § (2) bekezdés szerinti gazdasági jellegű tárgykörök széles körét felölelő nehéz szakszövegeket idegen nyelvről és idegen nyelvre fordítani.

(2) Ebben a vizsgarészben az alábbi minősítő tartalmak ellenőrizhetők:

1. nehéz szakszövegek tartalmilag, nyelvileg és alakilag helyes, valamint a címzetti körnek megfelelő fordítása németről idegen nyelvre és idegen nyelvről németre,
2. a fordítási problémák felismerése és megoldása,
3. a szaknyelvi terminológia egységes alkalmazása,
4. az információforrások kritikai értékelése és kiválasztása,
5. a megfelelő nyelvi regiszter alkalmazása,
6. a fordítás során a fordítás hatásának figyelembevétele a célkultúrában és
7. a saját fordítás ellenőrzése alaki, terminológiai és tartalmi helyesség, valamint stilisztikai megfelelőség szempontjából.

6. §

„Szövegalkotás és -feldolgozás” vizsgarész

(1) A „Szövegalkotás és -feldolgozás” vizsgarészben a vizgázónak igazolnia kell, hogy képes idegen nyelven tartalmilag és nyelvileg igényes szöveget alkotni és átdolgozni a címzetti körnek és a funkciónak megfelelően.

(2) Ebben a vizsgarészben az alábbi minősítő tartalmak ellenőrizhetők:

1. idegen nyelvű szöveg lényeges tartalmának felismerése,
2. a 4. § (2) bekezdés szerinti gazdasági jellegű tárgykörök egyik területéről származó nehéz idegen nyelvű szöveg értelemszerű összefoglalása,
3. a saját összefoglalás ellenőrzése alaki, terminológiai és tartalmi helyesség, valamint stilisztikai megfelelőség szempontjából,
4. nehéz idegen nyelvű szövegnek a vizsgán megkapott német fordításának az ellenőrzése a tartalmi helyesség szempontjából a forrásszöveggel való összehasonlítással és annak átdolgozása, valamint
5. a megkapott fordítás ellenőrzése nyelvi és alaki helyesség, valamint stilisztikai megfelelőség szempontjából, és annak átdolgozása.

7. §

„Szóbeli kommunikáció idegen nyelven” vizsgarész

(1) A „Szóbeli kommunikáció idegen nyelven” vizsgarészben a vizgázónak igazolnia kell, hogy képes az idegen nyelven magas nyelvi színvonalú szóbeli kommunikációra.

(2) Ebben a vizsgarészben az alábbi minősítő tartalmak ellenőrizhetők az idegen nyelven:

1. magas nyelvi színvonalú szóbeli kommunikáció a tárgynak és a szituációnak megfelelően,
2. a fordítási folyamatok kifejtése és értékelése,

3. a 4. § (2) bekezdése szerinti gazdasági jellegű tárgykörök szakmai szempontjainak a vázolása és elmagyarázása a szövegösszefüggéstől függetlenül, valamint

4. az interkulturális és országismereti különlegességek kifejtése.

8. §

„Mebízások önálló tervezése és lebonyolítása” vizsgarész

(1) A „Mebízások önálló tervezése és lebonyolítása” vizsgarészben a vizgázónak igazolnia kell, hogy képes a megbízásokat ügyfél- és minőségorientáltan megtervezni és lebonyolítani.

(2) Ebben a vizsgarészben az alábbi minősítő tartalmak ellenőrizhetők:

1. Az ügyfelek megkereséseinek elemzése és értékelése a határidő, ár, minőségi és technikai követelmények tekintetében,
2. a kutatási időráfordítás becslése,
3. döntés a számítógéppel támogatott fordítás, kutatás és terminológiakezelés eszközeinek alkalmazásáról a megbízásnak megfelelően,
4. a fordításoknak a megbízás szerinti és határidőben történő leszállítása, valamint
5. a megbízás lebonyolításának a dokumentálása.

9. §

A vizsga lebonyolítása

(1) A vizsgát a 10. § szerinti írásbeli vizsgából és a 11. § szerinti fordítási projektből áll az azt követő szakmai beszélgetéssel együtt.

(2) A fordítási projektet az írásbeli vizsga eredményének ismertetésétől számított két éven belül kell lebonyolítani. A határidő túllépése esetén az írásbeli vizsgát újból le kell tenni.

10. §

Az írásbeli vizsga

(1) Az írásbeli vizsga három feladatból áll. A vizgázónak

1. le kell fordítani egy körülbelül 1 200 karakter terjedelmű nehéz szöveget németről (fő nyelv) idegen nyelvre,
2. le kell fordítania egy körülbelül 1 200 karakter terjedelmű nehéz szöveget idegen nyelvről németre (fő nyelv), és
3. össze kell foglalnia egy körülbelül 3 600 karakter terjedelmű nehéz idegen nyelvű szöveget körülbelül 1 200 karakter terjedelemben az idegen nyelven, és ellenőriznie kell az idegen nyelvű szöveg egy körülbelül 1 200 karakter terjedelmű német (fő nyelv) részfordítását a nyelvi és tartalmi helyesség szempontjából, és stílusosan át kell dolgoznia azt.

(2) Az (1) bekezdés 2. mondat 1. és 2. pontja szerinti feladatokra külön-külön 60 perc és az (1) bekezdés 2. mondat 3. pontja szerinti feladatra összesen 120 perc áll rendelkezésre.

(3) Az (1) bekezdés 2. mondat 1-3. pontja szerinti szövegeknek a 4. § (2) bekezdésben foglalt egyik területről kell származniuk. Összesen legalább két területet le kell fedni.

(4) Az írásbeli vizsga feladatait úgy kell kialakítani, hogy a 4. § (1) bekezdés 1. és 2. pontja szerinti vizsgarészeket lefedje.

11. §

Fordítási projekt az azt követő szakmai beszélgetéssel

(1) A fordítási projektet az írásbeli vizsga sikeres letétele után kell lebonyolítani.

(2) A fordítási projekttel a vizsgázónak igazolnia kell, hogy képes egy fordítási megbízást ügyfél- és minőségorientáltan lebonyolítani, és a 4. § (1) bekezdés 1. és 4. pontja szerinti vizsgarészeknek megfelelően képes az ügyfél megkeresését elemezni, és a megfelelő eszközök és információforrások mérlegelése mellett a fordítási megbízást minőségorientáltan és szakszerűen teljesíteni.

(3) A fordítási projektben a vizsgázónak

1. le kell fordítania egy körülbelül 1 800 karakter terjedelmű, a 4. § (2) bekezdésben foglalt területéről származó nehéz szöveget idegen nyelvről németre (fő nyelv), és
2. legalább 3 600 és legfeljebb 5 400 karakter terjedelmű írásos dokumentációt kell készítenie házi feladat formájában, amelyben leírja a fordítási munkafolyamat lépéseit, és indokolja a döntéseit.

(4) A fordítási projekt feladatait a vizsgabizottság állítja össze. A feldolgozási idő 14 naptári nap.

(5) A projektre vonatkozó szakmai beszélgetést a (3) bekezdésben foglalt fordítási projekt sikeres lezárását követően kell lebonyolítani.

(6) A projektre vonatkozó szakmai beszélgetésben a vizsgázónak igazolnia kell, hogy képes magas nyelvi színvonalú szóbeli kommunikációra a 4. § (1) bekezdés 1., 3. és 4. pontja szerinti vizsgarésznek megfelelően idegen nyelven, és a fordítási gyakorlat és a gazdasági jellegű tárgykör különböző aspektusait kifejteni. A projektre vonatkozó szakmai beszélgetés nem tarthat tovább 45 percnél.

12. §

Német mint idegen nyelv

Azokat a vizsgázókat, akiknek nem a német a fő nyelvük, német mint idegen nyelven kell vizsgáztatni. A 10. § és 11. § előírásait megfelelően kell alkalmazni.

13. §

Mentesítés az egyes vizsgarészek alól

Az egyes vizsgarészek alóli mentesítéshez a szakképzési törvény 56. § (2) bekezdését megfelelően kell alkalmazni.

14. §

A vizsgateljesítmény értékelése és az összesített érdemjegy kiszámítása

(1) Az írásbeli vizsga és a fordítási projekt az azt követő szakmai beszélgetéssel rész vizsgateljesítményét külön és pontokkal kell értékelni.

(2) Az összesített érdemjegyet az egyes vizsgateljesítmények számtani közepéből kell képezni; itt a 10. § (1) bekezdés 2. mondat 1-3. pontjának három írásbeli feladatát és a 11. § (3) bekezdés 1. pontja szerinti vizsgarész fordítását kétszeresen, a 11. § (3) bekezdés 2. pontja szerinti dokumentációt és a 11. § (6) bekezdés szerinti szakmai beszélgetést külön-külön egyszeresen kell súlyozni.

15. §

A vizsga sikeres teljesítése és a bizonyítvány

(1) A vizsga letétele sikeres, ha a 10. § és 11. § szerinti összes vizsgateljesítmény legalább „elégséges” értékelést kapott.

(2) Amennyiben a vizsgázó sikeresen letette a vizsgát, a hatáskörrel rendelkező szerv két bizonyítványt állít ki. Az egyik bizonyítvány a továbbképzési végzettség megszerzését igazolja, méghozzá a következő adatokkal:

1. a továbbképzési végzettség megnevezése a 2. § (4) bekezdése szerint,
2. nyelvek, amelyeken a jelölt megszerezte a végzettséget, és
3. e továbbképzési rendelet megnevezését és lefolyását a Szövetségi Közlöny adatai alapján.

A második bizonyítvány ezeken felül legalább a következő adatokat tartalmazza:

1. a 4. § (1) bekezdése szerinti vizsgarészeket,
2. a 14. § (1) bekezdése szerinti vizsgaeredményeket az adott fő nyelv és cél nyelv megjelölésével,
3. a 14. § (2) bekezdés szerinti összesített érdemjegyet és
4. a 13. § szerinti mentesítéseket; mindegyik mentesítéshez meg kell adni a másolható vizsga helyét, idejét és a vizsgabizottság megnevezését.

16. §

A vizsga megismétlése

(1) Minden sikertelen vizsgát kétszer lehet megismételni.

(2) Amennyiben a projektre vonatkozó szakmai beszélgetés volt sikertelen, az ismétlő vizsgán a fordítási projektet ugyancsak újból ki kell adni feladatként.

(3) A vizsgázónak az ismétlő vizsgát a hatáskörrel rendelkező szervnél kell kérelmeznie.

(4) Aki az ismétlő vizsga letételét a sikertelen vizsga napjától számított két éven belül kérelmezi, mentesül azon vizsgateljesítmények alól, amelyeket az előző vizsgán legalább „elégséges” érdemjeggyel értékelték.

(5) Kérelemre a sikertelen vizsga ismétlése esetén a már sikeres vizsgarészeket is meg lehet ismételni. Ebben az esetben csak az utolsó vizsga eredménye érvényes.

17. §

Átmeneti rendelkezések

(1) A 2017. december 31. lejártá előtt a Minősített fordító és Minősített tolmács elismert végzettség vizsgáiról szóló 2004. május 18-i rendelet (BGBl. I. 1004. o.) szerint bejelentett vizsgákat 2020. június 30-ig az eddigi előírások alapján bonyolítják le.

(2) Az ismétlő vizsgákat a vizsgázó kérelmére e rendelet szerint is le lehet bonyolítani; az ismétlő vizsgákat 2021. december 31-ig be kell fejezni. A 16. § (4) bekezdése ebben az esetben nem alkalmazható.

18. §

Hatálybalépés, hatályon kívül helyezés

Ez a rendelet 2018. január 1-jén lép hatályba. Ezzel egyidejűleg a Minősített fordító és Minősített tolmács elismert végzettség vizsgáiról szóló 2004. május 18-i rendelet (BGBl. I. 1004. o.) hatályát veszti.

szövetségi oktatási és kutatási miniszter

Johanna Wanka

szövetségi oktatási és kutatási miniszter

Bonn, 2017. május 8.

Bundesgesetzblatt (Szövetségi Közlöny) 2017. évfolyam I. rész 27. sz.,
megjelent Bonnban, 2017. május 17-én

Johanna Wanka

VI. Berliini törvényszék – A hites fordítók és tolmácsok felesketési iratai

Beglaubigte Abschrift

Der Präsident des Landgerichts
[REDACTED]

10179 Berlin, den 09. September 2010
Littenstraße 12-17

Niederschrift über die Allgemeinbeeidigung als Dolmetscherin und Ermächtigung als Übersetzerin

Es erschien Frau [REDACTED],

wohnhafte: [REDACTED]

geboren am [REDACTED] in [REDACTED]

Die Person der Erschienenen wurde durch gültiges Personaldokument festgestellt.

Der Erschienenen wurde eröffnet:

- a) im Falle ihrer Zuziehung als Dolmetscherin durch ein Gericht oder einen Notar genügt statt der Eidesleistung im Einzelfall die Berufung auf den allgemeinen Eid;
- b) es steht ihr frei, die Bezeichnung "für die Berliner Gerichte und Notare allgemein beeidigte Dolmetscherin" und „für die Berliner Gerichte und Notare ermächtigte Übersetzerin“ zu führen;
- c) sie darf von diesen Bezeichnungen jedoch nur im Zusammenhang mit den Sprachen Gebrauch machen, für die sie beeidigt und ermächtigt worden ist; sie ist verpflichtet, im Falle der Verwendung der Bezeichnung außerhalb ihrer Dolmetscher- oder Übersetzertätigkeit (z.B. Hinweis auf die Dolmetschertätigkeit im Briefkopf) deutlich zu machen, für welche Sprachen die Beeidigung bzw. die Ermächtigung erfolgt ist;
- d) sie wird im gemeinsamen Dolmetscher- und Übersetzerverzeichnis eingetragen, das jedermann zur Einsicht offen steht;
- e) sie ist verpflichtet, die übertragenen Aufgaben gewissenhaft und unparteiisch zu erfüllen;
- f) sie ist verpflichtet, Verschwiegenheit zu bewahren, insbesondere die Vorschriften über die Wahrung des Steuergeheimnisses nach den Bestimmungen der Abgabenordnung zu beachten, und Tatsachen, die ihr bei ihrer Tätigkeit zur Kenntnis gelangen, weder eigennützig zu verwerten noch Dritten mitzuteilen;
- g) sie ist verpflichtet, Aufträge der Berliner Gerichte, Notarinnen und Notare zu übernehmen und kurzfristig zu erledigen, es sei denn, dass wichtige Gründe dem entgegen stehen;
- h) sie ist verpflichtet, jede Änderung ihrer Anschrift und der von ihr angegebenen Daten hinsichtlich ihrer Erreichbarkeit, insbesondere ihrer Telekommunikationsanschlüsse, unverzüglich anzuzeigen. Eine Mitteilung an ein anderes Gericht ist nicht ausreichend.

Sie wurde über die Bedeutung des Eides sowie darüber belehrt, dass der Eid mit oder ohne religiöse Formel geleistet werden könne. Sie wiederholte darauf unter Erheben der rechten Hand die folgende vorgeschriebene Eidesformel:

Ich schwöre, dass ich die Verhandlungen oder Schriftstücke aus der

_____ und _____

Sprache oder in diese Sprachen treu und gewissenhaft übertragen werde, wenn ich von einem Gericht des Landes Berlin oder einem Berliner Notar als Dolmetscherin zugezogen oder unter Berufung auf diesen Eid tätig werde.

Die Ermächtigung, die Richtigkeit und Vollständigkeit der von ihr gefertigten Übersetzung einer Urkunde der benannten Sprachen in die deutsche Sprache und umgekehrt zu bescheinigen (§ 142 Abs. 3 ZPO), wurde ihr gleichzeitig ausgesprochen.

Vorgelesen, genehmigt und unterschrieben:

Geschlossen:

Im Auftrage
B ü n n i n g
Vorsitzende Richterin am Landgericht

Hinweis: Diese beglaubigte Abschrift des Beeidigungs- und Ermächtigungsprotokolls gilt als Ausweis über die Beeidigung und Ermächtigung. Sie ist im Falle der Löschung der Dolmetscherin und Übersetzerin aus dem gemeinsamen Dolmetscher- und Übersetzerverzeichnis unverzüglich an den Präsidenten des Landgerichts zurückzugeben.

Beglaubigt

Justizangestellte

Beglaubigte Abschrift

Verwaltung oder Betrieb (Stempel) Der Präsident des Landgerichts Littenstraße 12-17, 10179 Berlin Tel. 90 23 - 0 GZ: [REDACTED]

Datum: 09. September 2010 Telefon: 2229
--

Niederschrift

über die Verpflichtung nach § 1 des Gesetzes über die förmliche Verpflichtung nicht beamteter Personen (Verpflichtungsgesetz) vom 2. März 1974 (BGBl. I S. 469, 547) geändert durch § 1 Nummer 4 des Gesetzes vom 15. August 1974 (BGBl. I S. 1942), in der jeweils geltenden Fassung gilt entsprechend.

Frau	Vorname, Name [REDACTED]	geboren am [REDACTED]
------	-----------------------------	--------------------------

erklärt:

Ich wurde heute auf die gewissenhafte Erfüllung meiner Obliegenheiten verpflichtet. Mir wurde der Inhalt der folgenden Strafvorschriften des Strafgesetzbuches bekannt gegeben:

- § 97 b Abs. 2 - Verrat in irriger Annahme eines illegalen Geheimnisses, Nebenfolgen,
i. V. m. §§ 94 bis 97, 101
- § 120 Abs. 2 - Gefangenenbefreiung,
- § 133 Abs. 3 - Verwahrungsbruch,
- § 154 - Meineid,
- § 155 - Eidesgleiche Bekräftigung,
- § 161 - Fahrlässiger Falscheid; fahrlässige falsche Versicherung an Eides Statt
- § 201 Abs. 3 - Verletzung der Vertraulichkeit des Wortes,
- § 203 Abs. 2, 4, 5 - Verletzung von Privatgeheimnissen,
- § 204 - Verwertung fremder Geheimnisse,
- §§ 331, 332, 335 - Vorteilsannahme und Bestechlichkeit,
- § 353 b - Verletzung des Dienstgeheimnisses und einer besonderen Geheimhaltungspflicht,
- § 355 - Verletzung des Steuergeheimnisses. -
- § 358 - Nebenfolgen.

Auf die strafrechtlichen Folgen einer Pflichtverletzung bin ich hingewiesen worden.

Ferner bin ich auf die Vorschriften über die Wahrung des Steuergeheimnisses (§ 30 der Abgabenordnung) hingewiesen worden.

Eine beglaubigte Abschrift dieser Niederschrift und einen Abdruck der oben genannten Vorschriften habe ich erhalten.

Der vorstehende Text ist von mir durchgesehen und von mir genehmigt worden.

Im Auftrage

[REDACTED]
Unterschrift des Erklärenden

Bünning
Unterschrift des Verhandlungsführers

Vorsitzende Richterin am Landgericht

Beglaubigt
Justizanstelle

Auszug aus dem Strafgesetzbuch

§ 94

Landesverrat

- (1) Wer ein Staatsgeheimnis
 1. einer fremden Macht oder einem ihrer Mittelsmänner mitteilt oder
 2. sonst an einen Unbefugten gelangen lässt oder öffentlich bekannt macht um die Bundesrepublik Deutschland zu benachteiligen oder eine fremde Macht zu begünstigen und dadurch die Gefahr eines schweren Nachteils für die äußere Sicherheit der Bundesrepublik Deutschland herbeiführt wird mit Freiheitsstrafe nicht unter einem Jahr bestraft.
- (2) In besonders schweren Fällen ist die Strafe lebenslange Freiheitsstrafe oder Freiheitsstrafe nicht unter fünf Jahren. Ein besonders schwerer Fall liegt in der Regel vor, wenn der Täter
 1. eine verantwortliche Stellung missbraucht, die ihn zur Wahrung von Staatsgeheimnissen besonders verpflichtet, oder
 2. durch die Tat die Gefahr eines besonders schweren Nachteils für die äußere Sicherheit der Bundesrepublik Deutschland herbeiführt.

§ 95

Offenbaren von Staatsgeheimnissen

- (1) Wer ein Staatsgeheimnis, das von einer amtlichen Stelle oder auf deren Veranlassung geheim gehalten wird, an einen Unbefugten gelangen lässt oder öffentlich bekannt macht und dadurch die Gefahr eines schweren Nachteils für die äußere Sicherheit der Bundesrepublik Deutschland herbeiführt, wird mit Freiheitsstrafe von sechs Monaten bis zu fünf Jahren bestraft, wenn die Tat nicht in § 94 mit Strafe bedroht ist.
- (2) Der Versuch ist strafbar.
- (3) In besonders schweren Fällen ist die Strafe Freiheitsstrafe von einem Jahr bis zu zehn Jahren. § 94 Abs. 2 Satz 2 ist anzuwenden.

§ 96

Landesverräterische Ausspähung; Auskundschaften von Staatsgeheimnissen

- (1) Wer sich ein Staatsgeheimnis verschafft, um es zu verraten (§ 94), wird mit Freiheitsstrafe von einem Jahr bis zu zehn Jahren bestraft.
- (2) Wer sich ein Staatsgeheimnis, das von einer amtlichen Stelle oder auf deren Veranlassung geheim gehalten wird, verschafft, um es zu offenbaren (§ 95), wird mit Freiheitsstrafe von sechs Monaten bis zu fünf Jahren bestraft. Der Versuch ist strafbar.

§ 97

Preisgabe von Staatsgeheimnissen

- (1) Wer ein Staatsgeheimnis, das von einer amtlichen Stelle oder auf deren Veranlassung geheim gehalten wird, an einen Unbefugten gelangen lässt oder öffentlich bekannt macht und dadurch fahrlässig die Gefahr eines schweren Nachteils für die äußere Sicherheit der Bundesrepublik Deutschland verursacht, wird mit Freiheitsstrafe bis zu fünf Jahren oder mit Geldstrafe bestraft.
- (2) Wer ein Staatsgeheimnis, das von einer amtlichen Stelle oder auf deren Veranlassung geheim gehalten wird und das ihm kraft seines Amtes, seiner Dienststellung oder eines von einer amtlichen Stelle erteilten Auftrags zugänglich war, leichtfertig an einen Unbefugten gelangen lässt und dadurch fahrlässig die Gefahr eines schweren Nachteils für die äußere Sicherheit der Bundesrepublik Deutschland verursacht, wird mit Freiheitsstrafe bis zu drei Jahren oder mit Geldstrafe bestraft.
- (3) Die Tat wird nur mit Ermächtigung der Bundesregierung verfolgt.

§ 97 a

Verrat illegaler Geheimnisse

Wer ein Geheimnis, das wegen eines der in § 93 Abs. 2 bezeichneten Verstöße kein Staatsgeheimnis ist, einer fremden Macht oder einem ihrer Mittelsmänner mitteilt und dadurch die Gefahr eines schweren Nachteils für die äußere Sicherheit der Bundesrepublik Deutschland herbeiführt, wird wie ein Landesverräter (§ 94) bestraft. § 96 Abs. 1 in Verbindung mit § 94 Abs. 1 Nr. 1 ist auf Geheimnisse der in Satz 1 bezeichneten Art entsprechend anzuwenden

§ 97 b

Verrat in irriger Annahme eines illegalen Geheimnisses

- (1) Handelt der Täter in den Fällen der §§ 94 bis 97 in der irrigen Annahme, das Staatsgeheimnis sei ein Geheimnis der in § 97 a bezeichneten Art, so wird er, wenn
 1. dieser Irrtum ihm vorzuwerfen ist,
 2. er nicht in der Absicht handelt, dem vermeintlichen Verstoß entgegenzuwirken, oder
 3. die Tat nach den Umständen kein angemessenes Mittel zu diesem Zweck ist, nach den bezeichneten Vorschriften bestraft. Die Tat ist in der Regel kein angemessenes Mittel, wenn der Täter nicht zuvor ein Mitglied des Bundestages um Abhilfe angerufen hat.
- (2) War dem Täter als Amtsträger oder als Soldat der Bundeswehr das Staatsgeheimnis dienstlich anvertraut oder zugänglich, so wird er auch dann bestraft, wenn nicht zuvor der Amtsträger einen Dienstvorgesetzten, der Soldat einen Disziplinarvorgesetzten um Abhilfe angerufen hat. Dies gilt für die für den öffentlichen Dienst besonders Verpflichteten und für Personen, die im Sinne des § 353 b Abs. 2 verpflichtet worden sind, sinngemäß.

§ 101

Nebenfolgen

Neben einer Freiheitsstrafe von mindestens sechs Monaten wegen einer vorsätzlichen Straftat nach diesem Abschnitt kann das Gericht die Fähigkeit, öffentliche Ämter zu bekleiden, die Fähigkeit, Rechte aus öffentlichen Wahlen zu erlangen, und das Recht, in öffentlichen Angelegenheiten zu wählen oder zu stimmen, aberkennen (§ 45 Abs. 2 und 5).

§ 120
Gefangenenbefreiung

- (1) Wer einen Gefangenen befreit, ihn zum Entweichen verleitet oder dabei fördert, wird mit Freiheitsstrafe bis zu drei Jahren oder mit Geldstrafe bestraft.
- (2) Ist der Täter als Amtsträger oder als für den öffentlichen Dienst besonders Verpflichteter gehalten, das Entweichen des Gefangenen zu verhindern, so ist die Strafe Freiheitsstrafe bis zu fünf Jahren oder Geldstrafe.
- (3) Der Versuch ist strafbar.
- (4) Einem Gefangenen im Sinne der Absätze 1 und 2 steht gleich, wer sonst auf behördliche Anordnung in einer Anstalt verwahrt wird:

§ 133
Verwahrungsbruch

- (1) Wer Schriftstücke oder andere bewegliche Sachen, die sich in dienstlicher Verwahrung befinden oder ihm oder einem anderen dienstlich in Verwahrung gegeben worden sind, zerstört, beschädigt, unbrauchbar macht oder der dienstlichen Verfügung entzieht, wird mit Freiheitsstrafe bis zu zwei Jahren oder mit Geldstrafe bestraft.
- (2) Dasselbe gilt für Schriftstücke oder andere bewegliche Sachen, die sich in amtlicher Verwahrung einer Kirche oder anderen Religionsgesellschaft des öffentlichen Rechts befinden oder von dieser dem Täter oder einem anderen amtlich in Verwahrung gegeben worden sind.
- (3) Wer die Tat an einer Sache begeht, die ihm als Amtsträger oder für den öffentlichen Dienst besonders Verpflichteten anvertraut worden oder zugänglich geworden ist, wird mit Freiheitsstrafe bis zu fünf Jahren oder mit Geldstrafe bestraft.

§ 154
Meineid

- (1) Wer vor Gericht oder vor einer anderen zur Abnahme von Eiden zuständigen Stelle falsch schwört, wird mit Freiheitsstrafe nicht unter einem Jahr bestraft.
- (2) In minder schweren Fällen ist die Strafe Freiheitsstrafe von sechs Monaten bis zu fünf Jahren.

§ 155
Eidesgleiche Bekräftigungen

Dem Eid stehen gleich

- (1) die den Eid ersetzende Bekräftigung,
- (2) die Berufung auf einen früheren Eid oder auf eine frühere Bekräftigung.

§ 161
Fahrlässiger Falscheid; fahrlässige falsche Versicherung an Eides Statt

- (1) Wenn eine der in den §§ 154 bis 156 bezeichneten Handlungen aus Fahrlässigkeit begangen worden ist, so tritt Freiheitsstrafe bis zu einem Jahr oder Geldstrafe ein.
- (2) Strafflosigkeit tritt ein, wenn der Täter die falsche Angabe rechtzeitig berichtigt.
Die Vorschriften des § 158 Abs. 2 und 3 gelten entsprechend.

§ 201
Verletzung der Vertraulichkeit des Wortes

- (1) Mit Freiheitsstrafe bis zu drei Jahren oder mit Geldstrafe wird bestraft, wer unbefugt
 1. das nicht öffentlich gesprochene Wort eines anderen auf einen Tonträger aufnimmt oder
 2. eine so hergestellte Aufnahme gebraucht oder einem Dritten zugänglich macht.
- (2) Ebenso wird bestraft, wer unbefugt das nicht zu seiner Kenntnis bestimmte nicht öffentlich gesprochene Wort eines anderen mit einem Abhörgerät abhört.
- (3) Mit Freiheitsstrafe bis zu fünf Jahren oder mit Geldstrafe wird bestraft, wer als Amtsträger oder als für den öffentlichen Dienst besonders Verpflichteter die Vertraulichkeit des Wortes verletzt (Absätze 1, 2).
- (4) Der Versuch ist strafbar.
- (5) Die Tonträger und Abhörgeräte, die der Täter oder Teilnehmer verwendet hat, können eingezogen werden. § 74 a ist anzuwenden.

§ 203
Verletzung von Privatgeheimnissen

- (1) Wer unbefugt ein fremdes Geheimnis, namentlich ein zum persönlichen Lebensbereich gehörendes Geheimnis oder ein Betriebs- oder Geschäftsgeheimnis, offenbart, das ihm als
 1. Arzt, Zahnarzt, Tierarzt, Apotheker oder Angehörigen eines anderen Heilberufs, der für die Berufsausübung oder die Führung der Berufsbezeichnung eine staatlich geregelte Ausbildung erfordert,
 2. Berufspsychologen mit staatlich anerkannter wissenschaftlicher Abschlussprüfung,
 3. Rechtsanwalt, Patentanwalt, Notar, Verteidiger in einem gesetzlich geordneten Verfahren, Wirtschaftsprüfer, vereidigtem Buchprüfer, Steuerberater, Steuerbevollmächtigter oder Organ oder Mitglied eines Organs einer Wirtschaftsprüfungs-, Buchprüfungs- oder Steuerberatungsgesellschaft,
 4. Ehe-, Erziehungs- oder Jugendberater sowie Berater für Suchtfragen in einer Beratungsstelle, die von einer Behörde oder Körperschaft, Anstalt oder Stiftung des öffentlichen Rechts anerkannt ist,
 - 4a. Mitglied oder Beauftragten einer anerkannten Beratungsstelle nach § 218 b Abs. 2 Nr. 1,
 5. staatlich anerkanntem Sozialarbeiter oder staatlich anerkanntem Sozialpädagogen oder
 6. Angehörigen eines Unternehmens der privaten Kranken-, Unfall- oder Lebensversicherung oder einer privatärztlichen Verrechnungsstelle anvertraut worden oder sonst bekannt geworden ist,

wird mit Freiheitsstrafe bis zu einem Jahr oder mit Geldstrafe bestraft.

- (2) Ebenso wird bestraft, wer unbefugt ein fremdes Geheimnis, namentlich ein zum persönlichen Lebensbereich gehörendes Geheimnis oder ein Betriebs- oder Geschäftsgeheimnis, offenbart, das ihm als
 1. Amtsträger,
 2. für den öffentlichen Dienst besonders Verpflichteten,

3. Person, die Aufgaben oder Befugnisse nach dem Personalvertretungsrecht wahrnimmt,
4. Mitglied eines für ein Gesetzgebungsorgan des Bundes oder eines Landes tätigen Untersuchungsausschusses, sonstigen Ausschusses oder Rates, das nicht selbst Mitglied des Gesetzgebungsorgans ist, oder als Hilfskraft eines solchen Ausschusses oder Rates oder
5. öffentlich bestelltem Sachverständigen, der auf die gewissenhafte Erfüllung seiner Obliegenheiten auf Grund eines Gesetzes förmlich verpflichtet worden ist, anvertraut worden oder sonst bekannt geworden ist.

Einem Geheimnis im Sinne des Satzes 1 stehen Einzelangaben über persönliche oder sachliche Verhältnisse eines anderen gleich, die für Aufgaben der öffentlichen Verwaltung erfasst worden sind; Satz 1 ist jedoch nicht anzuwenden, soweit solche Einzelangaben anderen Behörden oder sonstigen Stellen für Aufgaben der öffentlichen Verwaltung bekannt gegeben werden und das Gesetz dies nicht untersagt.

- (3) Den in Absatz 1 Genannten stehen ihre berufsmäßig tätigen Gehilfen und die Personen gleich, die bei ihnen zur Vorbereitung auf den Beruf tätig sind. Den in Absatz 1 und den in Satz 1 Genannten steht nach dem Tod des zur Wahrung des Geheimnisses Verpflichteten ferner gleich, wer das Geheimnis von dem Verstorbenen oder aus dessen Nachlass erlangt hat.
- (4) Die Absätze 1 bis 3 sind auch anzuwenden, wenn der Täter das fremde Geheimnis nach dem Tod des Betroffenen unbefugt offenbart.
- (5) Handelt der Täter gegen Entgelt oder in der Absicht, sich oder einen anderen zu bereichern oder einen anderen zu schädigen, so ist die Strafe Freiheitsstrafe bis zu zwei Jahren oder Geldstrafe.

§ 204

Verwertung fremder Geheimnisse

- (1) Wer unbefugt ein fremdes Geheimnis, namentlich ein Betriebs- oder Geschäftsgeheimnis, zu dessen Geheimhaltung er nach § 203 verpflichtet ist, verwertet, wird mit Freiheitsstrafe bis zu zwei Jahren oder mit Geldstrafe bestraft.
- (2) § 203 Abs. 4 gilt entsprechend.

§ 331

Vorteilsannahme

- (1) Ein Amtsträger oder ein für den öffentlichen Dienst besonders Verpflichteter, der einen Vorteil als Gegenleistung dafür fordert, sich versprechen lässt oder annimmt, dass er eine Diensthandlung vorgenommen hat oder künftig vornehme, wird mit Freiheitsstrafe bis zu zwei Jahren oder mit Geldstrafe bestraft.
- (2) Ein Richter oder Schiedsrichter, der einen Vorteil als Gegenleistung dafür fordert, sich versprechen lässt oder annimmt, dass er eine richterliche Handlung vorgenommen hat oder künftig vornehme, wird mit Freiheitsstrafe bis zu drei Jahren oder mit Geldstrafe bestraft. Der Versuch ist strafbar.
- (3) Die Tat ist nicht nach Absatz 1 strafbar, wenn der Täter einen nicht von ihm geforderten Vorteil sich versprechen lässt oder annimmt und die zuständige Behörde im Rahmen ihrer Befugnisse entweder die Annahme vorher genehmigt hat oder der Täter unverzüglich bei ihr Anzeige erstattet und sie die Annahme genehmigt.

§ 332

Bestechlichkeit

- (1) Ein Amtsträger oder ein für den öffentlichen Dienst besonders Verpflichteter, der einen Vorteil als Gegenleistung dafür fordert, sich versprechen lässt oder annimmt, dass er eine Diensthandlung vorgenommen hat oder künftig vornehme und dadurch seine Dienstpflichten verletzt hat oder verletzen würde, wird mit Freiheitsstrafe von sechs Monaten bis zu fünf Jahren, in minder schweren Fällen mit Freiheitsstrafe bis zu drei Jahren oder mit Geldstrafe bestraft. Der Versuch ist strafbar.
- (2) Ein Richter oder Schiedsrichter, der einen Vorteil als Gegenleistung dafür fordert, sich versprechen lässt oder annimmt, dass er eine richterliche Handlung vorgenommen hat oder künftig vornehme und dadurch seine richterlichen Pflichten verletzt hat oder verletzen würde, wird mit Freiheitsstrafe von einem Jahr bis zu zehn Jahren, in minder schweren Fällen mit Freiheitsstrafe von sechs Monaten bis zu fünf Jahren bestraft.
- (3) Falls der Täter den Vorteil als Gegenleistung für eine künftige Handlung fordert, sich versprechen lässt oder annimmt, so sind die Absätze 1 und 2 schon dann anzuwenden, wenn er sich dem anderen gegenüber bereit gezeigt hat,
 1. bei der Handlung seine Pflichten zu verletzen oder,
 2. soweit die Handlung in seinem Ermessen steht, sich bei Ausübung des Ermessens durch den Vorteil beeinflussen zu lassen.

§ 335

Unterlassen der Diensthandlung

Der Vornahme einer Diensthandlung oder einer richterlichen Handlung im Sinne der §§ 331 bis 334 steht das Unterlassen der Handlung gleich.

§ 353 b

Verletzung des Dienstgeheimnisses und einer besonderen Geheimhaltungspflicht

- (1) Wer ein Geheimnis, das ihm als
 1. Amtsträger,
 2. für den öffentlichen Dienst besonders Verpflichteten oder
 3. Person, die Aufgaben oder Befugnisse nach dem Personalvertretungsrecht wahrnimmt,
 4. anvertraut worden oder sonst bekannt geworden ist, unbefugt offenbart und dadurch wichtige öffentliche Interessen gefährdet, wird mit Freiheitsstrafe bis zu fünf Jahren oder mit Geldstrafe bestraft. Hat der Täter durch die Tat fahrlässig wichtige öffentliche Interessen gefährdet, so wird er mit Freiheitsstrafe bis zu einem Jahr oder mit Geldstrafe bestraft.
- (2) Wer, abgesehen von den Fällen des Absatzes 1, unbefugt einen Gegenstand oder eine Nachricht, zu deren Geheimhaltung er
 1. auf Grund des Beschlusses eines Gesetzgebungsorgans des Bundes oder eines Landes oder eines seiner Ausschüsse verpflichtet ist oder
 2. von einer anderen amtlichen Stelle unter Hinweis auf die Strafbarkeit der Verletzung der Geheimhaltungspflicht förmlich verpflichtet worden ist, an einen anderen gelangen lässt oder öffentlich bekannt macht und dadurch wichtige öffentliche Interessen gefährdet,
 3. wird mit Freiheitsstrafe bis zu drei Jahren oder mit Geldstrafe bestraft.
- (3) Der Versuch ist strafbar.
- (4) Die Tat wird nur mit Ermächtigung verfolgt. Die Ermächtigung wird erteilt

1. von dem Präsidenten des Gesetzgebungsorgans
 - a) in den Fällen des Absatzes 1, wenn dem Täter das Geheimnis während seiner Tätigkeit bei einem oder für ein Gesetzgebungsorgan des Bundes oder eines Landes bekannt geworden ist,
 - b) in den Fällen des Absatzes 2 Nr. 1;
2. von der obersten Bundesbehörde
 - a) in den Fällen des Absatzes 1, wenn dem Täter das Geheimnis während seiner Tätigkeit sonst bei einer oder für eine Behörde oder bei einer anderen amtlichen Stelle des Bundes oder für eine solche Stelle bekannt geworden ist,
 - b) in den Fällen des Absatzes 2 Nr. 2, wenn der Täter von einer amtlichen Stelle des Bundes verpflichtet worden ist;
3. von der obersten Landesbehörde in allen übrigen Fällen der Absätze 1 und 2 Nr. 2

§ 355

Verletzung des Steuergeheimnisses

- (1) Wer unbefugt
 1. Verhältnisse eines anderen, die ihm als Amtsträger
 - a) in einem Verwaltungsverfahren oder einem gerichtlichen Verfahren in Steuersachen,
 - b) in einem Strafverfahren wegen einer Steuerstraftat oder in einem Bußgeldverfahren wegen einer Steuerordnungswidrigkeit,
 - c) aus anderem Anlass durch Mitteilung einer Finanzbehörde oder durch die gesetzlich vorgeschriebene Vorlage eines Steuerbescheids oder einer Bescheinigung über die bei der Besteuerung getroffenen Feststellungen bekannt geworden sind, oder
 2. ein fremdes Betriebs- oder Geschäftsgeheimnis, das ihm als Amtsträger in einem der in Nummer 1 genannten Verfahren bekannt geworden ist, offenbart oder verwertet,
 wird mit Freiheitsstrafe bis zu zwei Jahren oder mit Geldstrafe bestraft.
- (2) Den Amtsträgern im Sinne des Absatzes 1 stehen gleich
 1. die für den öffentlichen Dienst besonders Verpflichteten,
 2. amtlich zugezogene Sachverständige und
 3. die Träger von Ämtern der Kirchen und anderen Religionsgesellschaften des öffentlichen Rechts.
- (3) Die Tat wird nur auf Antrag des Dienstvorgesetzten oder des Verletzten verfolgt. Bei Taten amtlich zugezogener Sachverständiger ist der Leiter der Behörde, deren Verfahren betroffen ist, neben dem Verletzten antragsberechtigt.

§ 358

Nebenfolgen

Neben einer Freiheitsstrafe von mindestens sechs Monaten wegen einer Straftat nach den §§ 332, 336, 340, 343, 344, 345 Abs. 1 und 3, §§ 348, 352 bis 353 b Abs. 1, §§ 354, 355 und 357 kann das Gericht die Fähigkeit, öffentliche Ämter zu bekleiden (§ 45 Abs. 2), aberkennen.

Auszug aus der Abgabenordnung

§ 30

Steuergeheimnis

- (1) Amtsträger haben das Steuergeheimnis zu wahren.
- (2) Ein Amtsträger verletzt das Steuergeheimnis, wenn er
 1. Verhältnisse eines anderen, die ihm
 - a) in einem Verwaltungsverfahren, einem Rechnungsprüfungsverfahren oder einem gerichtlichen Verfahren in Steuersachen,
 - b) in einem Strafverfahren wegen einer Steuerstraftat oder einem Bußgeldverfahren wegen einer Steuerordnungswidrigkeit,
 - c) aus anderem Anlass durch Mitteilung einer Finanzbehörde oder durch die gesetzlich vorgeschriebene Vorlage eines Steuerbescheides oder einer Bescheinigung über die bei der Besteuerung getroffenen Feststellungen bekannt geworden sind, oder
 2. ein fremdes Betriebs- oder Geschäftsgeheimnis, das ihm in einem der in Nummer 1 genannten Verfahren bekannt geworden ist, unbefugt offenbart oder verwertet oder
 3. nach Nummer 1 oder Nummer 2 geschätzte Daten im automatisierten Verfahren unbefugt abrufen, wenn sie für eines der in Nummer 1 genannten Verfahren in einer Datei gespeichert sind.
- (3) Den Amtsträgern stehen gleich
 1. die für den öffentlichen Dienst besonders Verpflichteten (§ 11 Abs. 1 Nr. 4 des Strafgesetzbuches),
 - 1a. die in § 193 Abs. 2 des Gerichtsverfassungsgesetzes genannten Personen,
 2. amtlich zugezogene Sachverständige,
 3. die Träger von Ämtern der Kirchen und anderen Religionsgemeinschaften, die Körperschaften des öffentlichen Rechts sind.
- (4) Die Offenbarung der nach Absatz 2 erlangten Kenntnisse ist zulässig, soweit
 1. sie der Durchführung eines Verfahrens im Sinne des Absatzes 2 Nr. 1 Buchstaben a und b dient,
 2. sie durch Gesetz ausdrücklich zugelassen ist,
 3. der Betroffene zustimmt,
 4. sie der Durchführung eines Strafverfahrens wegen einer Tat dient, die keine Steuerstraftat ist, und die Kenntnisse
 - a) in einem Verfahren wegen einer Steuerstraftat oder Steuerordnungswidrigkeit erlangt worden sind; dies gilt jedoch nicht für solche Tatsachen, die der Steuerpflichtige in Unkenntnis der Einleitung des Strafverfahrens oder des Bußgeldverfahrens offenbart hat oder die bereits vor Einleitung des Strafverfahrens oder des Bußgeldverfahrens im Besteuerungsverfahren bekannt geworden sind, oder

- b) ohne Bestehen einer steuerlichen Verpflichtung oder unter Verzicht auf ein Auskunftsverweigerungsrecht erlangt worden sind,
5. für sie ein zwingendes öffentliches Interesse besteht; ein zwingendes öffentliches Interesse ist namentlich gegeben, wenn
- a) Verbrechen und vorsätzliche schwere Vergehen gegen Leib und Leben oder gegen den Staat und seine Einrichtungen verfolgt werden oder verfolgt werden sollen,
 - b) Wirtschaftsstraftaten verfolgt werden oder verfolgt werden sollen, die nach ihrer Begehungsweise oder wegen des Umfangs des durch sie verursachten Schadens geeignet sind, die wirtschaftliche Ordnung erheblich zu stören oder das Vertrauen der Allgemeinheit auf die Redlichkeit des geschäftlichen Verkehrs oder auf die ordnungsgemäße Arbeit der Behörden und der öffentlichen Einrichtungen erheblich zu erschüttern,
- oder
- c) die Offenbarung erforderlich ist zur Richtigstellung in der Öffentlichkeit verbreiteter unwahrer Tatsachen, die geeignet sind, das Vertrauen in die Verwaltung erheblich zu erschüttern; die Entscheidung trifft die zuständige oberste Finanzbehörde im Einvernehmen mit dem Bundesministerium der Finanzen; vor der Richtigstellung soll der Steuerpflichtige gehört werden.
- (5) Vorsätzlich falsche Angaben des Betroffenen dürfen den Strafverfolgungsbehörden gegenüber offenbart werden.
- (6) Der automatisierte Abruf von Daten, die für eines der in Absatz 2 Nr. 1 genannten Verfahren in einer Datei gespeichert sind, ist nur zulässig, soweit er der Durchführung eines Verfahrens im Sinne des Absatzes 2 Nr. 1 Buchstaben a und b oder der zulässigen Weitergabe von Daten dient. Zur Wahrung des Steuergeheimnisses kann das Bundesministerium der Finanzen durch Rechtsverordnung mit Zustimmung des Bundesrates bestimmen, welche technischen und organisatorischen Maßnahmen gegen den unbefugten Abruf von Daten zu treffen sind. Insbesondere kann es nähere Regelungen treffen über die Art der Daten, deren Abruf zulässig ist, sowie über den Kreis der Amtsträger, die zum Abruf solcher Daten berechtigt sind. Die Rechtsverordnungen bedürfen nicht der Zustimmung des Bundesrates, soweit sie Einfuhr- und Ausfuhrabgaben und Verbrauchsteuern, mit Ausnahme der Biersteuer, betreffen.

VII. Az Európai Parlament és a Tanács 2010/64/EU irányelve

I

(Jogalkotási aktusok)

IRÁNYELVEK

AZ EURÓPAI PARLAMENT ÉS A TANÁCS 2010/64/EU IRÁNYELVE

(2010. október 20.)

a büntetőeljárás során igénybe vehető tolmácsoláshoz és fordításhoz való jogról

AZ EURÓPAI PARLAMENT ÉS AZ EURÓPAI UNIÓ TANÁCSA,

tekintettel az Európai Unió működéséről szóló szerződésre és különösen annak 82. cikke (2) bekezdése második albekezdésének b) pontjára,

tekintettel a Belga Királyság, a Németországi Szövetségi Köztársaság, az Észt Köztársaság, a Spanyol Királyság, a Francia Köztársaság, az Olasz Köztársaság, a Luxembourgi Nagyhercegség, a Magyar Köztársaság, az Osztrák Köztársaság, a Portugál Köztársaság, Románia, a Finn Köztársaság és a Svéd Királyság kezdeményezésére ⁽¹⁾,

a jogalkotási aktus tervezetének a nemzeti parlamenteknek való továbbítását követően,

rendes jogalkotási eljárás keretében ⁽²⁾,

mivel:

- (1) Az Unió a szabadságon, a biztonságon és a jog érvényesülésén alapuló térség fenntartását és fejlesztését tűzte ki célul. Az 1999. október 15–16-i, tamperei Európai Tanács elnökségi következtetéseivel, különösen annak 33. pontjával összhangban az ítéletek és az igazságügyi hatóságok egyéb határozatai kölcsönös elismerése elvének az Unióban a polgári és büntetőügyekben folytatott igazságügyi együttműködés sarokkövévé kell válnia, mert a fokozott kölcsönös elismerés és a jogszabályok szükséges közelítése megkönnyítené a hatáskörrel rendelkező hatóságok közötti együttműködést és az egyének jogainak bírói védelmét.

⁽¹⁾ HL C 69., 2010.3.18., 1. o.

⁽²⁾ Az Európai Parlament 2010. június 16-i állásfoglalása (a Hivatalos

- (2) 2000. november 29-én a Tanács – a tamperei következtetésekkel összhangban – olyan intézkedési programot fogadott el, amelynek célja a határozatok kölcsönös elismerése elvének a büntetőügyek során való érvényesítése ⁽³⁾. A programhoz írt bevezető szerint a kölcsönös elismerés „a tagállamok közötti együttműködés fokozását és egyúttal az egyének jogainak védelmének erősítését is szolgálja”.

- (3) A büntetőügyekben hozott határozatok kölcsönös elismerése elvének megvalósítása előfeltételként szükségessé teszi, hogy a tagállamok megbízzanak egymás büntető igazságszolgáltatási rendszerében. A kölcsönös elismerés foka nagymértékben függ számos tényezőtől, így a gyanúsítottak és vádlottak jogait garantáló mechanizmusoktól és a kölcsönös elismerés elve alkalmazásának megkönnyítéséhez szükséges közös minimumstandardoktól.

- (4) A büntetőügyekben hozott határozatok kölcsönös elismerése csak a bizalom szellemében működhet hatékonyan, amelynek keretében nem kizárólag az igazságügyi hatóságok, hanem a büntetőeljárás összes szereplője is egyenértékűnek tekinti a többi tagállam igazságügyi hatóságai által hozott határozatokat a sajátjaival, ami nemcsak a másik tagállam szabályainak helyénvalóságába, hanem a szabályok megfelelő alkalmazásába vetett bizalmat is feltételezi.

- (5) Az emberi jogok és alapvető szabadságok védelméről szóló európai egyezmény (a továbbiakban: az EJEE) 6. cikke és az Európai Unió Alapjogi Chartájának (a továbbiakban: a Charta) 47. cikke rögzíti a tisztességes tárgyaláshoz való jogot. A Charta 48. cikkének (2) bekezdése garantálja a védelemhez való jog tiszteletben tartását. Ez az irányelv

tiszteletben tartja az említett jogokat, és azt ennek megfelelően kell végrehajtani.

Lapban még nem tették közzé) és a Tanács 2010. október 7-i határozata.

(³) HL C 12., 2001.1.15., 10. o

(6) Annak ellenére, hogy valamennyi tagállam részes fele az EJEE-nek, a tapasztalatok szerint ez önmagában nem minden esetben nyújt alapot arra, hogy kellő mértékben megbízzanak a többi tagállam büntető igazságszolgáltatási rendszerében.

(7) A kölcsönös bizalom erősítése megköveteli az EJEE 6. cikkében rögzített jogok és garanciák következetesebb végrehajtását. Megköveteli továbbá – ezen irányelv és más intézkedések révén – az EJEE-ben és a Chartában meghatározott minimumstandardok továbbfejlesztését is az Unión belül.

(8) Az Európai Unió működéséről szóló szerződés 82. cikkének (2) bekezdése előírja a tagállamokban alkalmazandó minimumszabályok megállapítását, hogy elősegítsék a határokon áttekintendő dimenzióval rendelkező büntetőügyekben az ítéletek és bírósági határozatok kölcsönös elismerését, valamint a rendőrségi és igazságügyi együttműködést. A 82. cikk (2) bekezdése második albekezdésének b) pontja azon területek egyikeként hivatkozik az egyének büntetőeljárásban való jogaira, ahol minimumszabályokat lehet megállapítani.

(9) A közös szabályozási minimumok következtében nőnie kell a tagállamokban a büntető igazságszolgáltatási rendszerbe vetett bizalomnak, ami egyben a kölcsönös bizalom jegyében hatékonyabb igazságügyi együttműködést eredményez. Ilyen szabályozási minimumokat kell alkalmazni a büntetőeljárás során igénybe vehető tolmácsolás és fordítás terén.

(10) A Tanács 2009. november 30-án állásfoglalást fogadott el a büntetőeljárásban a gyanúsítottak vagy vádlottak eljárási jogainak megerősítését célzó ütemtervről (¹). Az ütemterv, fokozatos megközelítést alkalmazva, intézkedések elfogadására hívott fel a fordításhoz és tolmácsoláshoz való jog (A. intézkedés), a jogokról és a vádról való tájékoztatáshoz való jog (B. intézkedés), a jogi tanácsadáshoz való jog és a költségmentesség (C. intézkedés), a hozzátartozókkal, munkaadókkal és konzuli hatóságokkal való kapcsolattartáshoz való jog (D. intézkedés), valamint a veszélyeztetett gyanúsítottakra vagy vádlottakra vonatkozó különleges biztosítékok (E. intézkedés) vonatkozásában.

(11) A 2009. december 10-én elfogadott stockholmi programban az Európai Tanács üdvözölte az ütemtervet, és azt a stockholmi program részévé tette (2.4. pont). Az Európai Tanács hangsúlyozta az ütemterv nem kimerítő jellegét, felkérve a Bizottságot, hogy vizsgálja meg a vádlottak és a gyanúsítottak minimális eljárási jogainak további elemeit, és mérje fel, hogy egyéb kérdésekkel –

(¹) HL C 295., 2009.12.4., 1. o.

például az ártatlanság vélelmével – szükséges-e foglalkozni a jobb együttműködés elősegítése érdekében e területen.

(12) Ez az irányelv az ütemterv A. intézkedéséhez kapcsolódik. A büntetőeljárás során igénybe vehető tolmácsolás és fordítás terén alkalmazandó közös minimumszabályokat állapít meg a tagállamok közötti kölcsönös bizalom fokozása céljából.

(13) Ez az irányelv a büntetőeljárás során igénybe vehető tolmácsoláshoz és fordításhoz való jogról szóló tanácsi kerethatározatra irányuló, 2009. július 8-i bizottsági javaslatra, valamint a büntetőeljárás során igénybe vehető tolmácsoláshoz és fordításhoz való jogról szóló európai parlamenti és tanácsi irányelvre irányuló, 2010. március 9-i bizottsági javaslatra támaszkodik.

(14) Az EJEE-nek az Emberi Jogok Európai Bíróságának ítélezési gyakorlatában értelmezett 6. cikke tartalmazza a tolmácsolás és fordítás igénybevételehez való jogot azok számára, akik nem beszélnek vagy nem értik az eljárás nyelvét. Ezen irányelv elősegíti e jogok gyakorlati alkalmazását. E célból ezen irányelv biztosítani kívánja a gyanúsítottak vagy a vádlottak tolmácsoláshoz és fordításhoz való jogát a büntetőeljárás során, a tisztességes eljáráshoz való joguk biztosítása érdekében.

(15) Az ezen irányelvben foglalt jogokat szükséges kísérő intézkedéseként – az ezen irányelvben megállapított kereteken belül – alkalmazni kell az európai elfogatóparancsok (²) végrehajtása tekintetében is. A végrehajtó tagállamoknak gondoskodniuk kell tolmácsolásról és fordításról az eljárás nyelvét nem beszélő vagy nem értő kérészett személy javára, valamint viselniük is kell ennek költségeit.

(16) Egyes tagállamokban a viszonylag kisebb súlyú cselekmények esetében a szankciókat a büntetőügyekben hatáskörrel rendelkező

bíróságtól (büntetőbíróságtól) eltérő hatóság szabja ki. Ez lehet a helyzet például a nagy számban elkövetett közlekedési szabálysértések esetén, amelyeket közúti ellenőrzést követően állapíthatnak meg. Ilyen helyzetekben nem lenne ésszerű megkövetelni az illetékes hatóságoktól, hogy biztosítsák az ezen irányelv szerinti valamennyi jogot. Amennyiben valamely tagállam joga úgy rendelkezik, hogy a kisebb súlyú cselekményekre vonatkozó szankciót a büntetőbíróságtól eltérő hatóság szabja ki, és az ilyen szankció kiszabásával szemben büntetőbírósághoz lehet jogorvoslattal fordulni, az irányelvet csak a jogorvoslatot követően a büntetőbíró-ság előtt lefolytatott eljárásra kell alkalmazni.

(2) A Tanács 2002. június 13-i 2002/584/JHA kerethatározata az európai elfogatóparancsról és a tagállamok közötti átadási eljárásokról (HL L 190., 2002.7.18., 1. o.).

(17) Ezen irányelvnek biztosítani kell a költségmentes és kielégítő nyelvi segítségnyújtást, lehetővé téve a büntető- eljárás nyelvét nem beszélő vagy nem értő gyanúsítottak vagy vádlottak számára a védelemhez való joguk teljes körű gyakorlását, továbbá védenie kell a tisztességes eljárás- rászt.

(18) A gyanúsítottak vagy a vádlottak javára szolgáló tolmá- csolást késedelem nélkül kell biztosítani. Ha azonban a tolmácsolás biztosításáig valamennyi idő eltelik, ez nem tekintendő a tolmácsolás késedelem nélküli biztosítására vonatkozó követelmény megsértésének, amennyiben az említett időszak az adott körülmények között ésszerű.

(19) A gyanúsítottak vagy a vádlottak és jogi képviselőjük közötti kommunikációt ezen irányelvvel összhangban tolmácsolni kell. A gyanúsítottaknak vagy a vádlottaknak képesnek kell lenniük többek között arra, hogy jogi képviselőjüknek elmagyarázzák az eseményekről saját változatukat, rámutassanak azon állításokra, amelyekkel nem értenek egyet, és felhívják jogi képviselőjük figyelmét a védelmük során felhasználható tényekre.

(20) A védelem felkészülésének lehetővé tétele érdekében tolmácsolni kell a gyanúsítottak vagy a vádlottak és jogi képviselőjük közötti, az eljárás során lefolytatott bármely kihallgatással vagy meghallgatással, vagy fellebbezés vagy más eljárási – például óvadékra irányuló – indítvány benyújtásával közvetlen összefüggésben álló kommunikációt, amennyiben az a tisztességes eljárás biztosítása céljából szükséges.

(21) A tagállamoknak biztosítaniuk kell, hogy eljárás vagy mechanizmus álljon rendelkezésre annak megállapítására, hogy a gyanúsítottak vagy a vádlottak beszélnek-e és értik-e a büntetőeljárás nyelvét, és szükségük van-e tolmács segítségére. Az ilyen eljárás vagy mechanizmus magában foglalja, hogy az illetékes hatóság megfelelő módon – beleértve az érintett gyanúsítottakkal vagy vádlottakkal való konzultációt is – ellenőrzi, hogy beszélnek-e és értik-e a büntetőeljárás nyelvét, és szükségük van-e tolmács segítségére.

(22) Ezen irányelv értelmében a tolmácsolást és fordítást a gyanúsítottak vagy a vádlottak anyanyelvén vagy bármely más olyan nyelven kell biztosítani, amelyet beszélnek vagy értenek, annak érdekében, hogy védelemhez való jogukat teljes körűen gyakorolhassák, valamint a tisztességes eljárás garantált legyen.

- (23) Az ezen irányelvben foglalt, tolmácsoláshoz és fordításhoz való jog tiszteletben tartása nem veszélyeztethet más, a nemzeti jogban biztosított eljárási jogot.
- (24) A tagállamoknak biztosítaniuk kell, hogy ellenőrzést lehessen gyakorolni a biztosított tolmácsolás és fordítás megfelelése felett, ha erre egy adott ügyben az illetékes hatóságok figyelmét felhívták.
- (25) A nemzeti jog szerinti eljárásokkal összhangban a gyanúsítottak vagy a vádlottak, vagy az európai elfogatóparancs végrehajtására irányuló eljárás alá vont személyek számára biztosítani kell azt a jogot, hogy megtámadhassák a tolmácsolás szükségleten voltára vonatkozó határozatot. Ez a jog nem kötelezi a tagállamokat arra, hogy olyan külön mechanizmusról vagy panasztételi eljárásról gondoskodjanak, amelynek keretében az ilyen határozat megtámadható, és nem sértheti az európai elfogatóparancs végrehajtására alkalmazandó határidőket.
- (26) Amennyiben a tolmácsolás minősége elégtelennek tekintendő a tisztességes tárgyaláshoz való jog biztosításához, az illetékes hatóságoknak képesnek kell lenniük a kijelölt tolmács leváltására.
- (30) A tisztességes eljárás biztosítása megköveteli, hogy a lényeges iratokat vagy legalább azok releváns részeit ezen irányelv rendelkezéseivel összhangban lefordítsák a gyanúsítottak vagy a vádlottak javára. Bizonyos iratokat, így bármely szabadságelvonást elrendelő határozatot, bármely vádat illetően vádiratot, és bármely ítéletet e célból mindig lényegesnek kell tekinteni, és ezért azokat le kell fordítani. A tagállamok hatósága dönti el – hivatalból, vagy a gyanúsítottak vagy a vádlottak vagy jogi képviselőjük kérésére –, hogy mely egyéb iratok lényegesek a tisztességes eljárás biztosításához, amelyeket ezért szintén le kell fordítani.
- (31) A tagállamoknak elő kell segíteniük a jogi szakfordítók és tolmácsok nemzeti adatbázisaihoz való hozzáférést, amennyiben ilyen adatbázisok léteznek. Ezzel összefüggésben különös figyelmet kell fordítani arra a célra, hogy biztosított legyen a hozzáférés a meglévő adatbázisokhoz az e-igazságszolgáltatási portálon keresztül, amint azt a 2008. november 27-i többéves európai e-igazságszolgáltatási cselekvési terv (2009–2013) ⁽¹⁾ előíranyozta.
- (27) A tisztességes igazságszolgáltatáshoz hozzátartozik az olyan gyanúsítottak vagy vádlottak iránti gondoskodási köteleesség, akik potenciálisan gyenge helyzetben vannak, különösen valamely olyan fizikai fogyatékoság miatt, amely befolyásolja az eredményes kommunikálásra való képességüket. Az ügyészségnek, a bűnüldöző szerveknek és az igazságügyi hatóságoknak ezért biztosítaniuk kell, hogy az ilyen személyek hatékonyan gyakorolhassák az ezen irányelvben biztosított jogaikat, például bármely olyan potenciális kiszolgáltatottság figyelembevételével, amely befolyásolja az eljárás követésére és önmaguk megértetésére való képességüket, továbbá az említett jogok biztosítását szolgáló megfelelő lépések megtételével.
- (28) Videokonferencia távtolmácsolás céljaira való használatakor az illetékes hatóságoknak képesnek kell lenniük az európai e-igazságszolgáltatás keretében kifejlesztett eszközök igénybevételére (pl. videokonferencia-berendezéssel vagy -kézikönyvvel rendelkező bíróságokra vonatkozó információ).
- (29) Ezen irányelvet a megszerzett gyakorlati tapasztalatok fényében értékelni kell. Ha szükséges, azt az általa megállapított biztosítékok javítása érdekében módosítani kell.
- (32) Ezen irányelv minimumszabályokat határoz meg. A tagállamoknak képesnek kell lenniük az ezen irányelvben meghatározott jogok kiterjesztésére magasabb szintű védelem nyújtása érdekében az irányelv által kifejezetten nem szabályozott helyzetekben is. A védelem szintje soha nem csökkenhet az EJEE és a Charta által biztosított, az Emberi Jogok Európai Bíróságának vagy az Európai Unió Bíróságának esetjogában értelmezett standardok alá.
- (33) Ezen irányelv azon rendelkezéseit, amelyek megfelelnek az EJEE vagy a Charta által garantált jogoknak, az említett jogokkal összhangban kell értelmezni és végrehajtani, az Emberi Jogok Európai Bíróságának és az Európai Unió Bíróságának releváns esetjogában értelmezett módon.
- (34) Mivel ezen irányelv célját – nevezetesen a közös minimumszabályok meghatározását – a tagállamok nem tudják megfelelően megvalósítani, és ezért az léptéke és hatásai miatt uniós szinten jobban megvalósítható, az Unió intézkedéseket hozhat az Európai Unióról szóló szerződés 5.

cikkében foglalt szubszidiaritás elvének megfelelően. Az említett cikkben foglalt arányosság

ELFOGADTA EZT AZ IRÁNYELVET:

1. cikk

Tárgy és hatály

(1) Ezen irányelv a büntetőeljárás és az európai elfogatóparancs végrehajtására irányuló eljárás során igénybe vehető tolmácsoláshoz és fordításhoz való jogra vonatkozó szabályokat állapít meg.

(¹) HL C 75., 2009.3.31., 1. o.

elvének megfelelően ez az irányelv nem lépi túl az említett cél eléréséhez szükséges mértéket.

(35) Az Európai Unióról szóló szerződéshez és az Európai Unió működéséről szóló szerződéshez csatolt, az Egyesült Királyságnak és Írországnak a szabadságon, a biztonságban és a jog érvényesülésén alapuló térség tekintetében fennálló helyzetéről szóló 21. jegyzőkönyv 3. cikkével összhangban a tagállamok bejelentették, hogy részt kívánnak venni ennek az irányelvnek az elfogadásában és alkalmazásában.

(36) Az Európai Unióról szóló szerződéshez és az Európai Unió működéséről szóló szerződéshez csatolt, Dánia helyzetéről szóló 22. jegyzőkönyv 1. és 2. cikkével összhangban Dánia nem vesz részt ezen irányelv elfogadásában, az rá nézve nem kötelező és nem alkalmazandó,

(4) Ezen irányelv nem érinti a jogi képviselőnek a büntetőeljárás egyes szakaszaiban való jelenlétére vonatkozó nemzeti jogot, és nem érinti a gyanúsított vagy a vádlott büntetőeljárás iratokhoz való hozzáférési jogára vonatkozó nemzeti jogot sem.

2. cikk

A tolmácsoláshoz való jog

(1) A tagállamok biztosítják, hogy a szóban forgó büntetőeljárás nyelvét nem beszélő vagy nem értő gyanúsítottak vagy vádlottak késedelem nélkül tolmácsolást vehessenek igénybe a nyomozó és igazságügyi hatóságok előtt lefolytatott büntetőeljárások során, beleértve a rendőrségi kihallgatást, valamennyi bírósági tárgyalást és bármely szükséges közbeni meghallgatást is.

(2) Amennyiben a tisztességes eljárás védelme céljából szükséges, a tagállamok biztosítják, hogy tolmácsolás álljon rendelkezésre a gyanúsítottak vagy a vádlottak és jogi képviselőjük közötti, az eljárás során lefolytatott bármely kihallgatással vagy meghallgatással, vagy fellebbezési vagy más eljárási kérelmek benyújtásával közvetlen összefüggésben álló kommunikációs céljára.

(3) Az (1) és (2) bekezdés szerinti tolmácsoláshoz való jog magában foglalja a hallásban vagy beszédben

(2) Az (1) bekezdésben említett jog személyekre attól az időponttól kezdve alkalmazandó, hogy a hatáskörrel rendelkező tagállami hatóságok – hivatalos értesítés útján vagy egyéb módon – a tudomásukra hozzák, hogy bűncselekmény elkövetésével gyanúsítják vagy vádolják őket, egészen a büntetőeljárás befejezéséig, azaz annak végső megállapításáig, hogy elkövetették-e a bűncselekményt, beleértve adott esetben a büntetékiszabást és a fellebbezés elbírálását is.

(3) Amennyiben valamely tagállam joga úgy rendelkezik, hogy a kisebb súlyú cselekményekre vonatkozó szankciókat a büntetőügyekben hatáskörrel rendelkező bíróságtól eltérő hatóság szabja ki, és az ilyen szankció kiszabásával szemben bírósághoz lehet fellebbezni, az ilyen fellebbezést követően ezen irányelvet csak az említett bíróság előtt lefolytatott eljárásra kell alkalmazni.

akadályozott személyeknek történő segítségnyújtást is.

(4) A tagállamok biztosítják, hogy eljárás vagy mechanizmus álljon rendelkezésre annak megállapítására, hogy a gyanúsítottak vagy a vádlottak beszélnek-e és értik-e a büntetőeljárás nyelvét, és szükségük van-e tolmács segítségére.

(5) A tagállamok a nemzeti jog szerinti eljárásokkal összhangban biztosítják, hogy a gyanúsítottaknak vagy a vádlottaknak joguk legyen megtámadni a tolmácsolás szükségletének megállapító határozatot, és amennyiben biztosítottak tolmácsolást, lehetőségük legyen panaszt tenni, ha a tolmácsolás minősége nem elégséges a tisztességes eljárás védelméhez.

(6) Adott esetben kommunikációs technológia is alkalmazható, úgymint videokonferencia, telefon vagy internet, kivéve, ha szükség van a tolmács fizikai jelenlétére a tisztességes eljárás biztosításához.

(7) Az európai elfogatóparancs végrehajtására irányuló eljárások során a végrehajtó tagállam biztosítja, hogy illetékes ható-

ságai az ilyen eljárás alá vont olyan személyeket, akik az eljárás nyelvét nem beszélik, vagy nem értik, e cikkkel összhangban tolmácsolással lássák el.

(8) Az e cikk értelmében nyújtott tolmácsolás minőségének elégségesnek kell lennie a tisztességes eljárás garantálásához, különösen annak biztosításával, hogy a gyanúsítottak vagy a vádlottak megismerhessék az ellenük indított ügyet, és képesek legyenek gyakorolni védelemhez való jogukat.

3. cikk

A lényeges iratok fordításához való jog

(1) A tagállamok biztosítják, hogy a büntetőeljárás nyelvét nem értő gyanúsítottak vagy vádlottak ésszerű időn belül megkapják mindazon iratok írásbeli fordítását, amelyek lényegesek annak biztosításához, hogy képesek legyenek gyakorolni védelemhez való jogukat, továbbá a tisztességes eljárás garantálásához.

(2) A lényeges iratok közé tartoznak a szabadságelvonásról szóló határozatok, a vád, illetőleg a vádirat, és bármely ítélet.

(3) Az illetékes hatóságok határoznak arról az adott ügyben, hogy bármely egyéb irat lényegesnek minősül-e. A gyanúsítottak vagy a vádlottak vagy jogi képviselőjük e célból indokolással ellátott kérelmet nyújthatnak be.

(4) Nem áll fenn követelmény a lényeges iratok azon részeinek lefordítására vonatkozóan, amelyek nem relevánsak annak szempontjából, hogy a gyanúsítottak vagy a vádlottak megismerjék az ellenük indított ügyet.

(5) A tagállamok a nemzeti jog szerinti eljárásokkal összhangban biztosítják, hogy a gyanúsítottaknak vagy a vádlottnak joguk legyen megtámadni azt a határozatot, amely megállapítja, hogy nincs szükség az iratok vagy azok részeinek lefordítására, és amennyiben biztosítottak fordítást, lehetőségük legyen panaszt tenni, ha a fordítás minősége nem elégséges a tisztességes eljárás biztosításához.

(6) Az európai elfogatóparancs végrehajtására irányuló eljárások során a végrehajtó tagállam biztosítja, hogy illetékes hatóságai az ilyen eljárás alá vont bármely személyt, aki nem érti azt a nyelvet, amelyen az európai elfogatóparancsot kiállították, vagy amelyre azt a kibocsátó tagállam lefordította, ellássák az említett irat írásbeli fordításával.

(7) Az (1), (2), (3) és (6) bekezdésben megállapított általános szabályok alóli kivételként az írásbeli fordítás helyett biztosítani lehet a lényeges iratok szóbeli fordítását vagy szóbeli összefoglalását is, azzal a feltétellel, hogy az ilyen szóbeli fordítás vagy szóbeli összefoglalás nem sérti a tisztességes eljárást.

(8) Az e cikkben említett iratok lefordításához való jogról való lemondás feltétele az a követelmény, hogy a gyanúsítottak vagy a vádlottak előzetes jogi tanácsot kapjanak, vagy más módon teljes körű ismeretet szerezzenek az ilyen jogról való lemondás következményeiről, továbbá a lemondásnak egyértelműnek és önkéntesnek kell lennie.

(9) Az e cikk értelmében nyújtott fordítás minőségének elégségesnek kell lennie a tisztességes eljárás garantálásához, különösen annak biztosításával, hogy a gyanúsítottak vagy a vádlottak megismerhessék az ellenük indított ügyet, és képesek legyenek gyakorolni védelemhez való jogukat.

4. cikk

Tolmácsolási és fordítási költségek

A tagállamok az eljárás kimenetelétől függetlenül fedezik a 2. és

3. cikk alkalmazásából származó tolmácsolási és fordítási költségeket.

5. cikk

A tolmácsolás és a fordítás minősége

(1) A tagállamok konkrét intézkedéseket hoznak annak biztosítása érdekében, hogy a tolmácsolás és a fordítás megfeleljen a 2. cikk (8) bekezdése és a 3. cikk (9) bekezdése értelmében megkövetelt minőségnek.

(2) A tolmácsolás és fordítás megfelelőségének és az azokhoz való hatékony hozzáférés előmozdítása érdekében a tagállamok törekednek arra, hogy létrehozzák a megfelelő képesítéssel rendelkező független fordítók és tolmácsok nyilvántartását vagy nyilvántartásait. Mihelyt ezt a nyilvántartást vagy ezeket a nyilvántartásokat létrehozták, azokat adott esetben a jogi képviselők és a releváns hatóságok rendelkezésére kell bocsátani.

(3) A tagállamok biztosítják, hogy a tolmácsok és a fordítók tekintetében az ezen irányelv értelmében biztosított tolmácsolást és fordítást illetően titoktartási kötelezettség álljon fenn.

6. cikk

Képzés

A bírói függetlenség és az igazságszolgáltatási szervezet felépítésében az Unión belül fennálló különbségek sérelme nélkül, a tagállamok felkérlik a büntetőeljárásokban részt vevő bírák, ügyészek és igazságügyi személyzet képzéséért felelős személyeket, hogy a hatékony és eredményes kommunikáció biztosítása érdekében fordítsanak különös figyelmet a tolmácssegítségével folytatott kommunikáció sajátosságaira.

7. cikk
Jegyzőkönyvbe vétel

Abban az esetben, ha a gyanúsított vagy a vádlott valamely nyomozó vagy igazságügyi hatóság általi kihallgatása vagy meghallgatása a 2. cikk szerint tolmács segítségével történt, a cikk (7) bekezdése szerint a lényeges iratok szóbeli fordítását vagy szóbeli összefoglalását biztosították hatóság jelenlétében, vagy ha valamely személy a 3. cikk (8) bekezdése szerint lemondott a fordításhoz való jogról, a tagállamok biztosítják, hogy jegyzőkönyvbe vegyék ezen események megtörténtét, az érintett tagállam nemzeti jogával összhangban lévő jegyzőkönyvezési eljárásnak megfelelően.

8. cikk
Csökkenés kizárása

Ezen irányelv egyetlen rendelkezése sem értelmezhető úgy, mint amely korlátozza vagy eltér az emberi jogok és alapvető szabadságok védelméről szóló európai egyezményben, az Európai Unió Alapjogi Chartájában, a nemzetközi jog egyéb releváns rendelkezéseiben vagy bármely tagállam jogában biztosított bármely olyan jogtól és eljárási biztosítéktól, amely magasabb szintű védelmet nyújt.

9. cikk
Átültetés

(1) A tagállamok hatályba léptetik azokat a törvényi,

rendeleti és közigazgatási rendelkezéseket, amelyek szükségesek ahhoz, hogy ennek az irányelvnek 2013. október 27-ig megfeleljenek.

(2) A tagállamok ezen intézkedések szövegét haladéktalanul megküldik a Bizottságnak.

(3) Amikor a tagállamok elfogadják ezeket az intézkedéseket, azoknak hivatkozniuk kell erre az irányelvre, vagy azokhoz hivatalos kihirdetésük alkalmával ilyen hivatkozást kell fűzni. A hivatkozás módját a tagállamok határozzák meg.

10. cikk
Jelentéstétel

A Bizottság 2014. október 27-ig jelentést nyújt be – szükség esetén jogalkotási javaslatok kíséretében – az Európai Parlamentnek és a Tanácsnak, amelyben értékeli, hogy a tagállamok milyen mértékben tették meg a szükséges intézkedéseket annak érdekében, hogy ezen irányelvnek megfeleljenek.

11. cikk
Hatálybalépés

Ezen irányelv az *Európai Unió Hivatalos Lapjában* való kihirdetését követő huszadik napon lép hatályba.

12. cikk
Címzettek

Ennek az irányelvnek a Szerződéseknek megfelelően a tagállamok a címzettjei.

Kelt Strasbourgban, 2010. október 20-án.

az Európai Parlament részéről az

elnök

J. BUZEK

a Tanács részéről

az elnök

O. CHASTEL

VIII. Az Európai Parlament és a Tanács (EU) 2016/1191 rendeletének előzményei

1) Bizottsági javaslat - 1024/2012/EU rendelet módosításáról

Brüsszel, 2013.4.24. COM(2013) 228
final

2013/0119 (COD)

Javaslat

AZ EURÓPAI PARLAMENT ÉS A TANÁCS RENDELETE

bizonyos közokiratok Európai Unión belüli elfogadásának egyszerűsítése révén a polgárok és a vállalkozások szabad mozgásának előmozdításáról és az 1024/2012/EU rendelet módosításáról

{SWD(2013) 144 final}

{SWD(2013) 145 final}

INDOKOLÁS

1. A JAVASLAT HÁTTERE

1.1 Háttér-információk

A 2009-ben elfogadott „A stockholmi program – *A polgárokat szolgáló és védő, nyitott és biztonságos Európa*” című dokumentum¹ kiemelte az uniós polgárság valóságossá tételének fontosságát, és a jogérvényesülés terén a polgárokat helyezte az uniós szakpolitikák középpontjába. A programban előirányzott intézkedések középpontjában a „polgárok Európájának megalkotása” áll, egyebek mellett a polgárok jogainak – így különösen a szabad mozgáshoz való jog – előmozdítása révén. A kapcsolódó cselekvési terv² megerősíti ezt a megbízatást, és megállapítja, hogy egy megfelelően működő, a jog érvényesülésén alapuló európai térséget „*a polgárok és a vállalkozások szolgálatába kell állítani, hogy [...] támogatást nyújtson az egységes piacon belüli gazdasági tevékenység részére*”. Ennek megfelelően a cselekvési terv előírja a közokiratok hitelesítésére vonatkozó formai követelmények tagállamok közti megszüntetéséről szóló jogalkotási javaslat elfogadását. Ezzel összefüggésben az Európai Parlament a Stockholmi Programról szóló állásfoglalásában úgy vélte, hogy a polgári igazságszolgáltatás prioritásainak mindenek előtt ki kell elégíteniük az egyes polgárok és vállalkozások által megfogalmazott elvárásokat. Ezért „*a dokumentumok hitelesítésére vonatkozó követelmények eltörlés[ér]e*” irányuló „*egyszerű és autonóm európai rendszer*” kialakítására hív fel³.

Válaszul az Európai Bizottság – az uniós polgárságról szóló 2010. évi jelentésében⁴ – megerősítette a közokiratok Unión belüli szabad mozgásának megkönnyítése melletti elkötelezettségét, és 2010 decemberében, a „*Kevesebb bürokrácia a polgárok számára: A közokiratok szabad áramlásának és az anyakönyvi okmányok joghatásai elismerésének elősegítése*” című zöld könyvben⁵ konkrét elképzelést tárt a nyilvánosság elé. A Bizottság a zöld könyv útján konzultációt indított a közokiratok tagállamok közötti felhasználásának és elfogadásának megkönnyítését szolgáló lehetséges eszközökről.

Ezzel egyidejűleg az EU egységes piaca új lendületet kapott az egységes piaci intézkedéscsomag⁶ elfogadásával, amelynek célja a polgárok belső piacba vetett bizalmának növelése, és az egységes piacon, mint az európai gazdaság növekedésének motorjában rejlő lehetőségek maximalizálása. Ez egyebek mellett magában foglalja a belső piaci szabadságok uniós polgárok és vállalkozások általi teljes körű gyakorlásának útjában álló, aránytalan akadályok eltörlését. A polgárok és a vállalkozások uniós tagállamok közötti mobilitásának előmozdítása a második egységes piaci intézkedéscsomagnak⁷ is az egyik sarokköve, és egyben előfeltétele annak, hogy az egységes piac képes legyen lehetőségeihez mérten teljesíteni. Ezért a Bizottság elkötelezett az olyan egységes piac kialakítására irányuló munka folytatása mellett, ahol a polgárok és a vállalkozások a tetszésük szerinti időben és helyen, az eltérő nemzeti szabályok által okozott indokolatlan korlátozások nélkül, szabadon mozoghatnak a tagállamok között.

1 HL C 115., 2010.5.4., 1. o.

2 COM(2010) 171 végleges.

3 Az Európai Parlament 2009. november 25-i állásfoglalása „A szabadság, a biztonság és a jog érvényesülésén alapuló térség a polgárok szolgálatában – a stockholmi program” című, Európai Parlamenthez és Tanácshoz intézett bizottsági közleményről, 95. pont.

4 COM(2010) 603 végleges.

5 COM(2010) 747 végleges.

6 COM(2011) 206 végleges.

7 COM(2012) 573 final.

Hasonlóképpen, az európai társasági jogról és vállalatirányításról szóló bizottsági cselekvési terv⁸ is az európai vállalkozások támogatására összpontosít, különös tekintettel a jogbiztonság fokozására a vállalatok határokon átnyúló műveleteit illetően. Érdemes megemlíteni, hogy az európai digitális menetrend⁹ utal az elektronikus azonosításra és az elektronikus aláírásra vonatkozó jogalkotási javaslatra¹⁰, amelyben szerepel az ilyen azonosító eszközökhöz kapcsolódó alaki követelmények kérdése is.

A nemrégiben elfogadott, „Vállalkozás 2020” cselekvési terv¹¹ szerint a túlzott mértékű szabályozási terhek csökkentése továbbra is a Bizottság politikai napirendjének kiemelt kérdése. A cselekvési terv szerint ki kell küszöbölni, vagy – amennyire csak lehetséges – csökkenteni kell a bürokráciát valamennyi vállalkozás, de különösen a mikrovállalkozások, köztük az egyéni vállalkozók és a szabadfoglalkozásúak számára, akiket kisebb méretük, valamint humán- és pénzügyi erőforrásaik korlátozott volta miatt különösen érzékenyen érintenek a bürokratikus terhek. Ennek megfelelően a cselekvési tervben a Bizottság olyan jogalkotási javaslat előterjesztését irányozza elő, amely eltörli a kvk-k által az egységes piacon határokon átnyúló üzleti tevékenység folytatásához benyújtandó közokiratok terhekkel járó hitelesítési követelményét. Ez a kötelezettségvállalás az „Európa 2020: A foglalkoztatást és növekedést célzó új európai stratégia” című dokumentum célkitűzéseinek megvalósulását szolgálja¹², különös tekintettel az európai üzleti környezet javítására.

Az említett kezdeményezések mindegyike a pénzügyi és gazdasági válság leküzdése érdekében tett, elkötelezett uniós erőfeszítéseket táplálja.

Következésképpen a bürokrácia csökkentése, a közokiratok tagállamok közötti felhasználására és elfogadására irányuló eljárások egyszerűsítése, valamint a vonatkozó szabályok harmonizálása minden olyan intézkedéshez hozzájárul, amelynek célja a polgárok Európájának kiépítése, és az uniós vállalkozások jól működő egységes piaca felé történő haladás.

1987. május 25-én a tagállamok elfogadták az Európai Közösségek tagállamai között létrejött, a közokiratok felülhitelesítésének mellőzéséről szóló brüsszeli egyezményt. Mivel azonban az egyezményt nem erősítette meg valamennyi tagállam, az nem lépett hatályba, ugyanakkor – egymás közti viszonylatukban – hat tagállam ideiglenesen alkalmazza.

Mindazonáltal a fokozott társadalmi és gazdasági integráció térségének megvalósítására irányuló uniós célkitűzésnek lehetővé kell tennie a polgárok és a vállalkozások számára azt, hogy teljes mértékben részesüljenek a Szerződés és az Európai Unió Alapjogi Chartája által biztosított jogokból és szabadságokból, valamint, hogy mindennapi életük és gazdasági tevékenységük – a hatályos uniós és nemzetközi jogi jogforrások által biztosítottakon túl is egyszerűsödjön.

Ez a javaslat a polgárok európai évének (2013)¹³ egyik kulcsfontosságú kezdeményezése, és egyúttal konkrét hozzájárulást jelent a „Jogérvényesülés a növekedés érdekében” elnevezésű szakpolitikához. A javaslat az említett uniós intézkedésekből, kezdeményezésekből és kötelezettségvállalásokból merít. Egyúttal ki is egészíti azokat, mivel elősegíti, hogy az uniós polgárok és vállalkozások teljes körűen gyakorolják az uniós polgárságból és a belső piacból eredő legfontosabb jogokat. A javaslat hozzáadott értékét az adja, hogy horizontális elveket

8 COM(2012) 740 final.

9 COM(2012) 784 final.

10 COM(2012) 238 final.

11 COM(2012) 795 final.

12 COM(2010) 2020 végleges.

13 Az Európai Parlament és a Tanács 1093/2012/EU határozata (2012. november 21.) a polgárok európai évéről (2013), HL C 325., 2012.11.23., 1. o.

állapít meg a közokiratok tagállamok közötti felhasználására és elfogadására vonatkozóan, kiegészíti az e területen meglévő, ágazati uniós jogszabályokat, orvosolja az uniós jog által jelenleg nem szabályozott

területeken fennálló hiányosságokat, és támogatja azokat az uniós kezdeményezéseket, amelyek a polgárok életét, valamint a gazdasági szereplőkre vonatkozó üzleti feltételeket kívánják egyszerűbbé tenni¹⁴. A javaslat ezzel párhuzamosan előmozdítja a tagállamok hatóságai közötti kölcsönös bizalom elvének érvényesülését, mert bővíti a más tagállamok közokirataira vonatkozó ismereteket, és igazgatási együttműködést is teremt a hatóságok között.

1.2 A javaslat okai és céljai

Az uniós polgárok mobilitása kézzelfogható valóság. Ezt mi sem bizonyítja jobban, mint az, hogy közülük mintegy 12 millióan tanulnak, dolgoznak vagy élnek az állampolgárságuk szerinti államtól eltérő tagállamban. E mobilitást megkönnyítik az uniós polgárságból fakadó jogok: különösen a szabad mozgáshoz való jog, valamint – tágabb értelemben – annak joga, hogy egy másik tagállamban tartózkodó személy az adott ország saját állampolgáraival megegyező bánásmódban részesüljön. E jogok bizonyítják az európai integráció értékét, és előmozdítják annak jobb megértését.

Ugyanez mondható el az uniós vállalkozásokról, különösen a kkv-kről. E vállalkozásoknak csaknem fele rendelkezik valamilyen nemzetközi kapcsolattal, és ugyanilyen jelentős számban gyakorolják rendszeresen a belső piaci szabadságokat határokon átnyúló gazdasági ügyletek vagy különböző tagállamokból származó ügyfélkör révén.

Noha a szabad mozgáshoz és tartózkodáshoz való jog, valamint a belső piaci szabadságok is szilárdan gyökereznek az Unió elsődleges jogában, és a másodlagos uniós jogban is jelentős fejlődésen mentek keresztül, a hatályos jogszabályi háttér még mindig nem felel meg annak a gyakorlati valóságnak, amellyel az e jogokat gyakorolni kívánó polgárok és vállalkozások szembesülnek.

Ha manapság az uniós polgárok és vállalkozások úgy gyakorolják a szabad mozgáshoz való jogukat vagy belső piaci szabadságaikat, hogy például egy másik tagállamban tartózkodnak, vagy folytatnak üzleti tevékenységet, számos nehézségbe ütköznek, amikor a szükséges közokiratokat bemutatják a hatóságoknak, és amikor e közokiratokat az adott tagállam a saját állampolgáira és vállalkozásaira alkalmazottaktól eltérő feltételekkel fogadja el. E dokumentumokban közös, hogy funkciójuk valamely hatóság által rögzített tények igazolása. A legtöbb esetben azért kerül sor bemutatásukra, hogy az érintett személy valamilyen jogot megszerezzen, szolgáltatásban részesüljön, vagy kötelezettségnek eleget tegyen. Még ha e dokumentumok a származási országukban teljes mértékben jogszerűek és problémamentesek is, a polgároknak és a vállalkozásoknak még mindig aránytalan terhet jelentő adminisztratív alakiságoknak kell eleget tenniük ahhoz, hogy egy másik tagállamban igazolni tudják e dokumentumok valódiságát. Ez gyakran okoz frusztrációt és bosszúságot, ami szöges ellentétben áll a polgárok Európájának megteremtésére irányuló uniós célkitűzéssel.

A szóban forgó adminisztratív alakiságok a felülhitelesítés és az ún. Apostille, amelyek a közokiratok valódiságának megállapításához szükségesek annak érdekében, hogy fel lehessen őket használni a kiállításuk helye szerinti tagállamon kívül. Ezen alakiságok elsősorban a dokumentumon szereplő aláírás valódiságára, valamint az aláíró személy eljárási minőségére vonatkoznak. A több tagállamot érintő helyzetekben hasonló célt szolgáló egyéb alakiságok a másolatok és fordítások hitelesítésére vonatkozó előírások.

14 Az Eurobarométer 2010. októberi, 351. tematikus felmérése (polgári jogi jogérvényesülés) kiemelte az egyszerűsítés szükségességét a közokiratok határokon átnyúló felhasználása kapcsán, amit a részt vevő uniós polgárok nagy többsége támogatott.

A felülhitelesítést és az Apostille-t több forráson alapuló, töredezett jogi keret jellemzi. E források a következők: az egymástól jelentős mértékben különböző nemzeti jogszabályok; számos több-, illetve kétoldalú nemzetközi egyezmény, amelyet változó – és ugyanakkor korlátozott – számú ország erősített meg, és amelyek nem alkalmasak arra, hogy az európai polgárok szabad mozgásának biztosításához szükséges megoldásokat kínáljanak; szétagolt uniós jogi szabályozás, amely a felmerülő kérdéseknek csak egyes vonatkozásaival foglalkozik. Ennek eredményeképpen hiányzik az átláthatóság, illetve a szabályozási keret nem nyújtja azt a jogbiztonságot az európai polgárok és vállalkozások számára, amelyre szükségük van a mindennapi életüket közvetlenül befolyásoló kérdésekben.

Valamennyi azonosított alakiség adminisztratív lépések elvégzését teszi szükségessé, továbbá idővesztéssel és – tagállamonként nagyon változó mértékű – igen jelentős költséggel jár. Emellett nem szükségképpen küszöbölik ki a közokiratokkal kapcsolatos csalásokat és a közokirat-hamisítást. Következésképpen elavult és aránytalan mechanizmusnak tekinthetők, amelyek nem képesek biztosítani a jogbiztonság terén elért kívánt célkitűzéseket. Olyan hatékonyabb, biztonságosabb és egyszerűbb mechanizmusok vagy rendszerek meghatározására van szükség, amelyek lehetővé tennék a kölcsönös bizalom megszilárdítását, és a tagállamok közötti szorosabb együttműködés előmozdítását az egységes piacon belül, különös tekintettel a közokiratokkal kapcsolatos csalási és hamisítási esetek hatékonyabb megelőzésére.

A meglévő nyelvi akadályokat súlyosbítja, hogy a tagállamok között leggyakrabban használt közokiratok tekintetében nincsenek többnyelvű, uniós szintű formanyomtatványok.

A költségeket és az időt illetően nehézségek merülnek fel a nemzeti közigazgatási hatóságok számára is.

Összefoglalva: az uniós fellépés szükségességét több problémaforrás is igazolja:

- 1 az azonosított – költség- és idővesztést okozó – adminisztratív alakiságokkal szembesülő uniós polgárok és vállalkozások fokozott EU-n belüli mobilitása;
- 2 több tagállamot érintő helyzetekben más tagállamok állampolgárainak közvetett megkülönböztetése a saját állampolgárokkal szemben;
- 3 uniós és nemzetközi szinten is töredezett jogi keret a felülhitelesítés, az Apostille és az igazgatási együttműködés tekintetében;
- 4 a közokiratok áramlására vonatkozó, hatályos uniós és nemzetközi jogi szabályozás hiányosságai.

Ezeket a problémaforrásokat részletesen elemzi a javaslatot kísérő hatásvizsgálat.

E horizontális javaslat általános célkitűzése az azonosított adminisztratív alakiságok egyszerűsítése annak érdekében, hogy az uniós polgárok könnyebben és fokozottabban gyakorolják az EU-n belüli szabad mozgás jogát, a vállalkozások pedig az egységes piacon belüli letelepedés és szolgáltatásnyújtás szabadságát, tiszteletben tartva ugyanakkor a közokiratok valódiságának biztosításához fűződő általános közérdeket.

A javaslat céljai konkrétan a következők:

- az azonosított adminisztratív alakiságok által okozott gyakorlati nehézségek – így különösen a kapcsolódó bürokrácia, költségek és késedelmek – csökkentése;
- a közokiratok EU-n belüli szabad áramlásához kapcsolódó fordítási költségek csökkentése;

- a közokiratok tagállamok közötti áramlását szabályozó, töredezett jogi keret egyszerűsítése;
- a közokiratokkal kapcsolatos csalási és hamisítási esetek hatékonyabb felderítésének biztosítása;
- az uniós polgárok és vállalkozások közötti diszkrimináció kockázatának felszámolása.

A javaslat ésszerűsíti a tagállamok között jelenleg az egyes közokiratok valódiságának ellenőrzése tekintetében alkalmazott szabályokat és eljárásokat, és egyúttal kiegészíti a hatályban lévő ágazati uniós jogi szabályozást (ideértve a meghatározott közokiratok áramlására vonatkozó szabályokat) azáltal, hogy **eltörli a felülhitelesítés és az Apostille követelményét, és egyszerűsíti a másolatok és fordítások felhasználását.** A hatályos ágazati uniós jogból és a vonatkozó nemzetközi jogforrásokból merít, egyúttal erősíti a más tagállamokban kiállított közokiratokba vetett bizalmat. A javaslat ugyanakkor nem módosítja, hanem kiegészíti azon hatályos ágazati uniós jogot, amely a felülhitelesítésre, a hasonló vagy az egyéb alakiságokra, vagy az igazgatási együttműködésre vonatkozó rendelkezéseket tartalmazza.

1.3 Hatály és joghatások

1.3.1 Hatály

E javaslat hatálya a tagállamok hatóságai által kiállított, formális bizonyító erővel rendelkező, a következőkkel kapcsolatos közokiratokra terjed ki: születés, halál, név, házasság, bejegyzett élettársi kapcsolat, származás, örökbefogadás, lakóhely, uniós polgárság, állampolgárság, ingatlan, társaságok vagy egyéb vállalkozások jogállása és képvisellete, szellemi tulajdonjogok és büntetlen előélet. A javaslat hatálya nem terjed ki a magánszemélyek által készített, valamint a harmadik országok hatóságai által kiállított dokumentumokra.

1.3.2 Joghatások

E javaslat a közokiratok tagállamok közötti hitelesítését szolgáló adminisztratív alakiságokra vonatkozó, 2010. évi bizottsági zöld könyvre épül. Középpontjában a közokiratok valódiságának megállapítása áll; ehhez a hatályos uniós jogból és a vonatkozó nemzetközi jogforrásokból merít. Fontos hangsúlyozni, hogy a javaslat nem foglalkozik a közokiratok által kiváltott hatások tagállamok közti elismerésének kérdésével, és nem is irányozza elő a tagállamokban létező összes közokirat, illetve azon helyzetek teljes körű harmonizációját, amikor az uniós polgároknak és vállalkozásoknak több tagállamot érintő helyzetekben van rájuk szükségük.

Az e javaslattal meghatározott többnyelvű uniós formanyomtatványok nem fognak joghatást kiváltani tartalmuknak a bemutatásuk helye szerinti tagállamban történő elismerését illetően. Ezek a formanyomtatványok nem fogják érinteni a nekik megfelelő, a kiállító tagállam hatóságai által készített közokiratok használatát. Felhasználásuk esetén valódiságukat illetően ugyanolyan formális bizonyító erővel fognak rendelkezni, mint nemzeti megfelelőik. Elsődleges céljuk az uniós polgárokkal és vállalkozásokkal szemben támasztott, fennmaradó fordítási követelmények csökkentése lesz.

2. AZ ÉRDEKELTEKKEL FOLYTATOTT KONZULTÁCIÓK EREDMÉNYEI ÉS HATÁSVIZSGÁLAT

Széles körű konzultációra került sor az érdekelt felekkel, a tagállamokkal és a közvéleménnyel, különösen a bizottsági zöld könyv elfogadását követően. A Bizottsághoz számos észrevétel érkezett a tagállamoktól, a nemzeti és nemzetközi szakmai szervezetektől, valamint a polgároktól. Mint azt a fentiekben jeleztük, ez a javaslat kizárólag a zöld könyv első, „A közokiratok szabad áramlása” című részéhez kapcsolódik. Az anyakönyvi okmányok hatályának elismerésére vonatkozó második rész e javaslatnak nem tárgya.

A javaslat azon észrevételek eredménye, amelyekkel a tagállamok és az érdekeltek többsége üdvözölte a Bizottság azon szándékát, hogy eltörölje a közokiratok valódiságának ellenőrzéséhez kapcsolódó adminisztratív alakiságokat. Kiemelték azonban az olyan kísérő biztosítékok bevezetésének szükségességét, mint a közokiratok valódiságának ellenőrzése megerősített uniós szintű igazgatási együttműködés útján, ami megkönnyítené a jelenlegi rendszerről az új szabályozási keretre történő átállást, garantálná a jogbiztonságot és minimalizálná a csalások számát.

A Bizottság 2012-ben további találkozókat és konzultációt folytatott az érintettekkel, hogy teljessé és

naprakésszé tegye a zöld könyv első részével kapcsolatos észrevételeket. Találkozókra került sor többek között a Nemzetközi Személyi Jogállapot Bizottsággal (ICCS), a Hágai Nemzetközi Magánjogi Konferenciával (HCCH), az Európai Unió Közjegyzőseinek Tanácsával (CNUE), az Anyakönyvvezetők Európai Egyesületével (EVS), az Európai Kis- és Középvállalkozások Szövetségével (UEAPME), az Európai Földhivatalok Szövetségével (ELRA) és a Leszbikusok, Melegek, Biszexuálisok, Transzszexuálisok és Interszexuálisok Nemzetközi Szövetségével (ILGA).

2012. szeptember 27-én találkozóra került sor a tagállami szakértőkkel a javaslat fő elemeit tartalmazó munkadokumentum megvitatása céljából. A Bizottság több tagállam szakértőjével folytatta ezen elemek megvitatását.

A Bizottság részletes hatásvizsgálatot is végzett, az erről készült jelentés e javaslatot kíséri.

3. A JAVASLAT JOGI ELEMEI

3.1 A javaslat összefoglalása

A javaslat egyértelmű horizontális szabályokat állapít meg, és a hatálya alá tartozó közokiratokat mentesíti a felülhitelesítés vagy a hasonló alakítások (Apostille) alól. Emellett előírja a közokiratok más tagállamokban történő elfogadásához kapcsolódó egyéb alakítások – nevezetesen a hiteles másolatok és hiteles fordítások – egyszerűsítését. A tagállamok között áramló közokiratok valódiságának biztosítása érdekében a 2012. október 25-i 1024/2012/EU európai parlamenti és tanácsi rendelettel¹⁵ létrehozott belső piaci információs rendszeren (a továbbiakban: IMI) alapuló, hatékony és biztonságos igazgatási együttműködést vezet be. Az IMI egyik funkciója az egységes piacon belül használt közokiratok olyan mintatárának működtetése, amely az ismeretlen dokumentumok első ellenőrző pontjaként szolgálhat.

A javaslat továbbá többnyelvű uniós formanyomtatványokat határoz meg a születés, a halál, a házasság, a bejegyzett élettársi kapcsolat, valamint a társaságok vagy egyéb vállalkozások jogállása és képviselete tekintetében. Emellett – az uniós polgárokkal és vállalkozásokkal szemben támasztott, fennmaradó fordítási követelmények további csökkentése céljából – később ilyen többnyelvű uniós formanyomtatványokat lehetne meghatározni a névvel, származással, örökbefogadással, lakóhellyel, uniós polgársággal és állampolgársággal, ingatlannal, szellemi tulajdonjogokkal, és büntetlen előélettel kapcsolatos közokiratok tekintetében is. A többnyelvű uniós formanyomtatványokat nem indokolt kötelezővé tenni, felhasználásuk esetén azonban ugyanolyan formális bizonyító erejük lesz, mint a kiállító tagállam hatóságai által szerkesztett, hasonló közokiratoknak.

A javaslat főbb jellemzői a következőképpen foglalhatóak össze:

3.1.1 Tárgy és hatály (1. és 2. cikk)

A javaslat előmozdítja a polgárok és a társaságok vagy más vállalkozások szabad mozgását azáltal, hogy a tagállami hatóságok által kiállított bizonyos közokiratokat mentesíti a felülhitelesítés valamennyi formája, illetve a hasonló, vagy e közokiratok más tagállamok hatóságai általi elfogadásához kapcsolódó egyéb alakiságok teljesítése alól. A javaslat továbbá többnyelvű uniós formanyomtatványokat határoz meg a születés, a halál, a házasság, a bejegyzett élettársi kapcsolat, valamint a társaságok vagy egyéb vállalkozások jogállása és képvisellete tekintetében.

Hatálya azon közokiratokra terjed ki, amelyeket valamely tagállam hatóságai állítanak ki, és amelyeket egy másik tagállam hatóságainak kell bemutatni. A javaslat nem foglalkozik a tagállami hatóságok által kiállított közokiratok tartalmának elismerésével.

A javaslat olyan helyzetekre vonatkozik, amelyekben a meghatározott közokiratokat, több tagállamot érintő helyzetekben a következők igénylik: i. tagállami hatóságok, vagy ii. olyan tagállami jogalanyok, amelyek valamely jogi aktus vagy közigazgatási határozat alapján állami feladatot látnak el.

3.1.2 Fogalommeghatározások (3. cikk)

A javaslat a következő fogalmak meghatározását tartalmazza: „közokiratok”, „hatóság”, „felülhitelesítés”, „hasonló alakiság”, „egyéb alakiság”, valamint „központi hatóság”. Így különösen rögzíti, hogy a „közokiratok” kifejezés csak a tagállamok hatóságai által kiállított, formális bizonyító erővel rendelkező, születéssel, halállal, névvel, házassággal és bejegyzett élettársi kapcsolattal, származással, örökbefogadással, lakóhellyel, uniós polgársággal és állampolgársággal, ingatlannal, társaságok vagy egyéb vállalkozások jogállásával és képviselétével, szellemi tulajdon-jogokkal, valamint büntetlen előélettel kapcsolatos dokumentumokat jelenti.

3.1.3 Mentesség a felülhitelesítés vagy hasonló alakiság alól (4. cikk)

A javaslat alapján a tagállamokból származó, és a javaslat hatálya alá tartozó közokiratok – más tagállamok hatóságainak történő bemutatásuk esetén – főszabályként mentességet élveznek a felülhitelesítés valamennyi formája, vagy a külföldi közokiratok felülhitelesítésének mellőzéséről szóló, 1961. évi hágai egyezményben előírt hasonló alakiságok alól.

3.1.4 Egyéb alakiságok egyszerűsítése (5. és 6. cikk)

A javaslat szerint a hatóságok nem követelhetik meg a más tagállam hatósága által kiállított közokirat eredeti példányának és hiteles másolatának egyidejű bemutatását. Emellett a hatóságoknak nem hiteles másolatot is el kell fogadniuk, ha azzal együtt az eredeti dokumentumot is bemutatják, továbbá el kell fogadniuk a hitelesség tekintetében más tagállamban kiállított igazolásokat.

A javaslat szerint a hatóságoknak el kell fogadniuk a más tagállamok hatóságai által kiállított közokiratok nem hiteles fordítását is. Ha a közokirat bemutatásának helye szerinti tagállam hatóságának valamely konkrét ügyben ésszerű kétségei vannak a fordítás helyességét vagy minőségét illetően, igényelhetik a dokumentum hiteles fordítását.

3.1.5 Tájékoztatás iránti megkeresés ésszerű kétség esetén (7. cikk)

A javaslat úgy rendelkezik, hogy ha a közokirat vagy hiteles másolata bemutatásának helye szerinti tagállam hatóságainak más módon fel nem oldható, ésszerű kétségei vannak a dokumentumok valóságát illetően – különös tekintettel az aláírás valóságára, a

dokumentumot aláíró személy eljárási minőségére, illetve a pecsét vagy bélyegzőlenyomat valóságára –, akkor tájékoztatás iránti megkereséssel fordulhatnak a dokumentumok kiállítása szerinti tagállam érintett

hatóságaihoz. Amennyiben egy konkrét nemzeti hatóság nem rendelkezik hozzáféréssel a belső piaci információs rendszerhez, úgy tagállamának központi hatóságától kérhet tájékoztatást az adott tagállam által meghatározott eljárás szerint. Ha a központi hatóság nem tud válaszolni a megkeresésre, továbbítja azt a dokumentum kiállítása szerinti tagállam központi hatóságához. A megkeresett hatóságoknak a lehető legrövidebb időn, de legfeljebb egy hónapon belül meg kell válaszolniuk az ilyen megkereséseket.

3.1.6 Igazgatási együttműködés (8., 9. és 10. cikk)

A javaslat rögzíti, hogy a belső piaci információs rendszert kell használni a tájékoztatás iránti megkeresésekhez olyan esetekben, ha ésszerű kétség merül fel a közokiratok valóságát illetően, vagy hiteles másolataikkal kapcsolatban. A belső piaci információs rendszer a Bizottság által a tagállamok közreműködésével együtt kidolgozott, az interneten keresztül elérhető szoftveralkalmazás, amelynek célja, hogy segítséget nyújtson a tagállamoknak az uniós jogi aktusokban – például e rendeletben – szereplő, információcserére vonatkozó követelmények gyakorlati végrehajtásához. A nemzeti közokiratok mintáinak összegyűjtésére lehetőséget nyújt az IMI adattára, amely – egyebek mellett nyelvi tekintetben – a hatóságoknak is segítséget fog nyújtani azáltal, hogy megismerteti őket más tagállamok dokumentumaival.

A javaslat továbbá részletes szabályokat tartalmaz a központi hatóságok kijelölésével, feladataival és találkozóival kapcsolatban. A központi hatóságok egyebek mellett közzéteszik és rendszeresen frissítik a közokiratokkal kapcsolatos csalások megelőzése terén bevált módszereket.

3.1.7 Többnyelvű uniós formanyomtatványok (11., 12., 13., 14. és 15. cikk)

A javaslat I., II., III., IV. és V. melléklete az EU valamennyi hivatalos nyelvén többnyelvű uniós formanyomtatványokat határoz meg a születés, a halál, a házasság, a bejegyzett élettársi kapcsolat, valamint a társaságok vagy egyéb vállalkozások jogállása és képviselője tekintetében. A polgárok és a társaságok vagy egyéb vállalkozások önkéntes alapon, a nemzeti közokiratokkal párhuzamosan és azok alternatíváiként elérhetik majd a többnyelvű uniós formanyomtatványokat, amelyek ugyanolyan formális bizonyító erővel fognak rendelkezni, mint a kiállító tagállam hatóságai által kibocsátott hasonló közokiratok. Ha egy meghatározott közokirat tekintetében többnyelvű uniós formanyomtatvány került megállapításra, a tagállami hatóságoknak kérelemre ki kell állítaniuk a formanyomtatványt, amennyiben az adott tagállamban létezik annak megfelelő közokirat. Azt, hogy mely hatóságok állítják ki a formanyomtatványokat, az egyes tagállamok nemzeti joga határozza meg. A formanyomtatványt ugyanazon feltételek szerint kell kiállítani (pl. a díjakat illetően), mint az adott tagállamban létező, megfelelő közokiratot. Ezek a formanyomtatványok nem váltnak ki joghatásokat tartalmuknak a bemutatásuk helye szerinti tagállamban történő elismerése tekintetében.

Figyelembe véve a közokiratok terén a korszerű kommunikációs technológiák egyre fokozódó használatát, a Bizottság ki fogja dolgozni a többnyelvű uniós formanyomtatványok elektronikus változatait, vagy az elektronikus adatcserére alkalmas egyéb formátumokat, és ösztönözni fogja a tagállamokat arra, hogy ezeket tegyék hozzáférhetővé az uniós polgárok és társaságok, vagy egyéb vállalkozások számára.

A Bizottság a tagállamok központi hatóságaival együttműködve részletes iránymutatást fog kidolgozni a többnyelvű uniós formanyomtatványok kiállítására vonatkozóan.

3.1.8 Más jogi aktusokhoz való viszony (16., 17. és 18. cikk)

A javaslat nem érinti sem a felülhitelesítésre, hasonló alakításokra vagy egyéb alakításokra vonatkozó rendelkezéseket tartalmazó, sem pedig az elektronikus aláírásra és elektronikus azonosításra vonatkozó uniós jogszabályok alkalmazását. Végül a javaslat nem érinti az uniós jog által létrehozott olyan egyéb igazgatási együttműködési rendszerek használatát, amelyek meghatározott területeken rendelkeznek a tagállamok közötti információcseréről (pl. az adók és vámok területén a CCN/CSI rendszer).

3.1.9 Felülvizsgálat (21. cikk)

Indokolt, hogy a Bizottság háromévente értékelje a rendelet alkalmazását, és – módosítási javaslatokkal együtt – jelentést készítsen. Ezzel összefüggésben a Bizottságnak különösen meg kell fontolnia, hogy a rendelet hatályát indokolt-e kiterjeszteni a közokiratok további kategóriáira. Ezenfelül a Bizottságnak meg kell fontolnia, milyen előnyökkel járna, ha további többnyelvű uniós formanyomtatványokat javasolna a névre, származásra, örökbefogadásra, lakóhelyre, uniós polgárságra és állampolgárságra, ingatlanra, szellemitulajdon-jogokra és büntetlen előéletre, vagy a potenciálisan kibővített hatály alá tartozó kategóriákra vonatkozó közokiratokat illetően.

3.2 Jogalap

A javaslat az EUMSZ 21. cikkének (2) bekezdésén alapul, amely rendelkezések elfogadására hatalmazza fel az Európai Parlamentet és a Tanácsot az uniós polgárokat – a Szerződésekben és a végrehajtásukra hozott intézkedésekben megállapított korlátozásokkal és feltételekkel – megillető, a tagállamok területén való szabad mozgáshoz és tartózkodáshoz fűződő jogok gyakorlásának megkönnyítése érdekében. A közokiratok határokon átnyúló felhasználásának és elfogadásának adminisztratív akadályai közvetlen hatással vannak a polgárok szabad mozgására. Ezen akadályok elhárítása tehát – az EUMSZ 21. cikke (2) bekezdésének megfelelően – megkönnyítené a polgárok szabad mozgáshoz való jogának gyakorlását.

E rendelkezéshez kapcsolódik az EUMSZ 114. cikkének (1) bekezdése, amely felhatalmazza az Európai Parlamentet és a Tanácsot azon rendelkezések közelítésére vonatkozó intézkedések elfogadására, amelyek tárgya a belső piac megteremtése és működése. A közokiratok határokon átnyúló felhasználásának és elfogadásának adminisztratív akadályai közvetlen hatással vannak az uniós vállalkozásokat megillető – az EUMSZ 26. cikkének (2) bekezdésében meghatározott, valamint az EUMSZ 114. cikkének (1) bekezdésében említett – belső piaci szabadságok teljes körű élvezetére. E rendelkezés tehát olyan megfelelő kiegészítő jogalap, amellyel lefedhetők az uniós vállalkozások által határokon átnyúló helyzetekben a belső piacon használt közokiratok.

Az EUMSZ 21. cikkének (2) bekezdése és 114. cikkének (1) bekezdése szerinti intézkedéseket az EUMSZ 294. cikkében szabályozott rendes jogalkotási eljárás keretében fogadják el, az EUMSZ 114. cikkének (1) bekezdése szerinti intézkedések esetében a Gazdasági és Szociális Bizottsággal folytatott konzultációt követően.

A javaslat jogszabályi formáját illetően a rendelet tűnik a legmegfelelőbbnek, figyelemmel az azonosított problémákra és célkitűzésekre.

3.3 Szubszidiaritás és arányosság

3.3.1. A szubszidiaritás elve

E javaslat megfelel a szubszidiaritás követelményének.

A fentiekben, valamint az e javaslatot kísérő hatásvizsgálatban körvonalazott problémáknak egyértelműen van egy határon átnyúló vetülete, és ezek jellegüknél fogva nem rendezhetők megfelelően a tagállamok szintjén. A tagállamok bármilyen egyoldalú intézkedése ellentétes lenne a jogbiztonság, valamint a polgárok és a gazdasági szereplők számára biztosítandó kiszámíthatóság céljával, és tovább növelné a jogszabályok terén jelenleg is fennálló kuszaságot. Emellett a tagállamok nem tudnak hatékony megoldásokat kínálni a kapcsolódó kihívásokra, azok uniós vetülete miatt. Az uniós szintű fellépés segítené az uniós polgárokat és vállalkozásokat abban, hogy a közokiratok különböző kategóriáit aránytalan terhet jelentő adminisztratív alakiságok nélkül használják a több tagállamot érintő helyzetekben. Ezen okokból kifolyólag az uniós fellépés nagyobb hatékonyságot biztosítana. Egy közvetlenül alkalmazandó, a közokiratok tagállamok közötti szabad áramlására vonatkozó horizontális elveket tartalmazó egyszerűsítő intézkedés elfogadása, valamint a többnyelvű uniós formanyomtatványok meghatározása egyértelműen igazolja egy ilyen intézkedés hozzáadott értékét.

3.3.2. *Az arányosság elve*

A javaslat megfelel az arányosság elvének, mivel szigorúan a célkitűzések eléréséhez szükséges mértékre korlátozódik. Nem kívánja harmonizálni a tagállamok közokiratait, sem a közokiratok EU-n belüli áramlására vonatkozó szabályokat. A javaslat csak az azonosított adminisztratív alakiságok eltörlésére vagy egyszerűsítésére, valamint azon szükséges kísérő elemekre összpontosít, amelyek ésszerű kétség fennállása esetén teszik lehetővé a közokiratok valóságának ellenőrzését.

Az e javaslatot kísérő hatásvizsgálat igazolja, hogy a javaslat központi elemei a költségeket meghaladó előnyökkel járnak, és hogy a javasolt intézkedések arányosak.

3.4 **Az alapvető jogokra gyakorolt hatás**

Az Európai Unió Alapjogi Chartájának hatékony végrehajtására irányuló stratégiának¹⁶ megfelelően a Bizottság biztosította, hogy a javaslat összhangban álljon a Chartában foglalt jogokkal, és – ami még fontosabb – tovább javítsa azok érvényesülését. E tekintetben a javaslat különösen:

- orvosolja a más tagállamok állampolgárainak a saját állampolgárokkal szembeni közvetett megkülönböztetését, mivel a másik tagállamból származó közokiratok esetében már nem lesz szükség további adminisztratív alakiságra a velük azonos vagy nekik megfelelő, a hazai állampolgárok által gyakrabban használt „belföldi” dokumentumokhoz képest (az EUMSZ 18. cikke);
- előmozdítja a tagállamok területén való szabad mozgáshoz és tartózkodáshoz, valamint a más tagállamban történő álláskereséshez, letelepedéshez, szolgáltatásnyújtáshoz vagy vállalkozáshoz való jog érvényesülését (a Charta 45., 15. és 16. cikke);
- kedvező hatással van a magán- és a családi élet tiszteletben tartásához való jogra, a házasságkötéshez és a családalapításhoz való jogra, a tulajdonhoz való jogra és a gyermekek jogaira (a Charta 7., 9., 17. és 24. cikke).

A Bizottság álláspontja szerint a javaslat teljes mértékben megfelel továbbá a Charta – a személyes adatok védelméhez való jogot biztosító – 8. cikkének, különös tekintettel az adatoknak a belső piaci információs rendszeren alapuló, javasolt igazgatási együttműködés keretében történő cseréjére és továbbítására.

Az alapvető jogokkal kapcsolatos értékelést az e javaslatot kísérő hatásvizsgálat tartalmazza részletesen.

¹⁶ A Bizottság közleménye COM (2010) 573, 2010.10.19.

4. KÖLTSÉGVETÉSI HATÁSOK

4.1. Költségvetési vonzatok

Az uniós költségvetésre várhatóan háruló, egyedüli kisebb költségek a képzési tevékenységekkel és a találkozók kapcsolatosak. A belső piaci információs rendszer rugalmas, és összeegyeztethető bármilyen (központosított, teljes mértékben decentralizált vagy a kettő közötti) nemzeti igazgatási struktúrával, használata pedig nem jár informatikai költségekkel a tagállamok számára. A belső piaci információs rendszer jelenleg mintegy 13 000 regisztrált felhasználóval működik több jogalkotási területen (szakmai képzések, szolgáltatások, SOLVIT-ügykezelés, munkavállalók kiküldetése, képzésszállítás és a betegek jogai). Az e javaslat által előírt igazgatási együttműködés támogatását szolgáló új IMI-modul létrehozása nem fog újabb költségekkel járni, és lefedhető a már kialakított, általános munkafolyamatokkal (pl. szoftverfejlesztés, fordítási funkciók, rendszerkarbantartás, támogatási szolgáltatások stb.). Következésképpen nem lesz szükség új szerver telepítésére kifejezetten a közokiratokkal kapcsolatban. Az új felhasználók belső piaci információs rendszerbe történő – e rendelet hatálybalépését követő – bevonását az IMI jelenlegi infrastruktúrájának kapacitásából is kezelni lehetne. Ami az e javaslathoz kapcsolódó potenciális képzési költségeket illeti, ezek viselése költségmegosztási módszerrel fog történni, amelyhez a Bizottság Jogérvényesülési Főigazgatósága is hozzájárul. A becslések szerint a kizárólag e javaslathoz kapcsolódó, a belső piaci információs rendszerre vonatkozó szükséges képzések egyszeri költsége összesen 50 000 EUR körül lenne.

4.2. Egyszerűsítés

Az azonosított adminisztratív alakiságok egyszerűsítése nagyban megkönnyítené az uniós polgárok és vállalkozások (különösen a kkv-k) életét, amikor több tagállamot érintő helyzetben kívánnak közokiratokat felhasználni. A javaslat horizontális jellegű egyszerűsítő intézkedés. A különböző közokiratok valódiságának bizonyítására szolgáló, aránytalan terhet jelentő adminisztratív alakiságok eltörlése megkönnyíti és előmozdítja majd az uniós polgárok EU-n belüli szabad mozgáshoz való jogának, valamint a vállalkozások (különösen a kkv-k) belső piacon belüli letelepedési és szolgáltatásnyújtási szabadságának gyakorlását.

A belső piaci információs rendszeren alapuló igazgatási együttműködés támogatni fogja az ésszerű kétség esetére előírt tájékoztatás iránti megkereséseket, valamint az új szabályok végrehajtását. A hatóságok használni tudják majd a már jelenleg is létező funkciókat, ideértve a többnyelvű kommunikációs rendszert, az előre lefordított, egységes kérdéseket és válaszokat, valamint a belső piacon használt közokiratok mintatárát. Az információk és dokumentumok elektronikus cseréje lehetővé fogja tenni a közokiratok elektronikus változatainak hatékony és biztonságos cseréjét. Végül a születésre, halálra, házasságra, bejegyzett élettársi kapcsolatra, valamint a társaságok jogállására vonatkozó többnyelvű uniós formanyomtatványok csökkenteni fogják az uniós polgárokkal és vállalkozásokkal szemben támasztott, fennmaradó fordítási követelményeket, jótékony hatást gyakorolva ezáltal az érintett dokumentumok határokon átnyúló felhasználására. Ez a kedvező hatás a jövőben tovább erősíthető, ha az uniós polgárok és vállalkozások által gyakran használt további közokiratok tekintetében is megfontolásra kerül hasonló, többnyelvű uniós formanyomtatványok meghatározása.

4.3. Összhang az Unió egyéb szakpolitikáival

Ez a javaslat azon erőfeszítéseknek képezi részét, amelyekkel a Bizottság egyrészt – az uniós polgárságról szóló 2010. évi jelentésben megfogalmazottak szerint – le kívánja bontani azokat az akadályokat, amelyekkel az uniós polgárok mindennapi életükben, az uniós jogból eredő jogaik gyakorlása során szembesülnek, másrészt meg kívánja könnyíteni az uniós vállalkozások (különösen a kkv-k) határokon átnyúló tevékenységét a belső piacon.

Javaslat

AZ EURÓPAI PARLAMENT ÉS A TANÁCS RENDELETE

bizonyos közokiratok Európai Unión belüli elfogadásának egyszerűsítése révén a polgárok és a vállalkozások szabad mozgásának előmozdításáról és az 1024/2012/EU rendelet módosításáról

AZ EURÓPAI PARLAMENT ÉS AZ EURÓPAI UNIÓ TANÁCSA,

tekintettel az Európai Unió működéséről szóló szerződésre és különösen annak 21. cikke (2) bekezdésére és 114. cikke (1) bekezdésére,

tekintettel az Európai Bizottság javaslatára,

a jogalkotási aktus tervezete nemzeti parlamenteknek való megküldését követően,

tekintettel a Gazdasági és Szociális Bizottság véleményére¹⁷,

rendes jogalkotási eljárás keretében,

mivel:

(1) Az Unió egy belső határok nélküli, a szabadságon, a biztonságon és a jog érvényesülésén alapuló térség fenntartását és fejlesztését tűzte ki céljául, amelyben biztosított a személyek szabad mozgása. Az Unió emellett célul tűzte ki a belső piac létrehozását és működésének biztosítását is. Ahhoz, hogy az uniós polgárok és társaságok vagy egyéb vállalkozások élhessenek a belső piacon belüli szabad mozgáshoz való jogukkal, az Uniónak olyan konkrét intézkedéseket kell elfogadnia, amelyek egyszerűsítik bizonyos közokiratok határokon átnyúló elfogadásához kapcsolódó jelenlegi adminisztratív alakiságokat.

(2) Jelenleg a felülhitelesítés és az Apostille jelentik azokat az adminisztratív alakiságokat, amelyeket az egyik tagállamban kiállított közokirat másik tagállamban, hivatalos célokra történő felhasználásához teljesíteni kell.

(3) Ezek elavult és aránytalan mechanizmusok a közokiratok valódiságának megállapításához. Egyszerűbb keret megalkotására lenne szükség. Ugyanakkor a tagállamok közötti igazgatási együttműködést hatékonyabb mechanizmusnak kellene szolgálnia, amennyiben ésszerű kétség merül fel egy közokirat valódiságát illetően. Ennek a mechanizmusnak a belső piacon belül erősítenie kellene a tagállamok közötti kölcsönös bizalmat.

(4) A közokiratok tagállamok közötti hitelesítését különböző nemzetközi egyezmények és megállapodások szabályozzák. Ezek az egyezmények és megállapodások az uniós szintű igazgatási és igazságügyi együttműködés létrehozása – egyúttal a meghatározott közokiratok határokon átnyúló elfogadásának kérdésével foglalkozó ágazati uniós jogszabályok elfogadása – előtt születtek. Az e jogforrások által előírt követelmények mindenképpen terhet jelenthetnek a polgárok és a társaságok vagy egyéb vállalkozások számára, és nem kínálnak kielégítő megoldást a közokiratok tagállamok közötti elfogadásának megkönnyítését illetően.

17 HL C [...], [...], [...] o.

(5) E rendelet hatályának a születés, halál, név, házasság vagy bejegyzett élettársi kapcsolat, származás, örökbefogadás, lakóhely, uniós polgárság, állampolgárság, ingatlan, társaságok vagy egyéb vállalkozások

jogállása és képvisellete, szellemi tulajdon-jogok és büntetlen előélet tekintetében a tagállamok hatóságai által kiállított, formális bizonyító erővel rendelkező közokiratokra kell kiterjednie. Az e kategóriákba tartozó közokiratok tagállamok közötti elfogadása egyszerűsítésének kézzelfogható előnyökkel kell járnia az uniós polgárok, társaságok és egyéb vállalkozások számára. A magánszemélyek által készített dokumentumokat – eltérő jogi jellegük miatt – indokolt kizárni e rendelet hatálya alól. A harmadik országok hatóságai által készített dokumentumoknak szintén kívül kell maradniuk e rendelet hatályán.

(6) E rendeletnek nem célja a születéssel, halállal, névvel, házassággal, bejegyzett élettársi kapcsolattal, származással, örökbefogadással, lakóhellyel, uniós polgársággal vagy állampolgársággal, ingatlannal, társaságok vagy egyéb vállalkozások jogállásával, szellemi tulajdon-jogokkal és büntetlen előélettel kapcsolatos tagállami anyagi jogi jogszabályok módosítása.

(7) A polgárok, valamint a társaságok vagy egyéb vállalkozások Unión belüli szabad mozgásának előmozdítása érdekében a közokiratok azonosított kategóriáit célszerű mentesíteni a felülhitelesítés, illetve a hasonló alakítások valamennyi formája alól.

(8) Indokolt egyszerűsíteni a közokiratok tagállamok közötti áramlásához kapcsolódó egyéb alakításokat, nevezetesen a hiteles másolatok és a hiteles fordítások bemutatásának előírását is, a közokiratok tagállamok közötti elfogadásának további könnyítése érdekében.

(9) Gondoskodni kell a tagállamok között áramló közokiratokkal kapcsolatos csalási és hamisítási esetek megelőzését szolgáló megfelelő biztosítékokról.

(10) A gyors és biztonságos határokon átnyúló információcserék lehetővé tétele, valamint a kölcsönös segítségnyújtás megkönnyítése érdekében e rendelettel célszerű igazgatási együttműködést létesíteni a tagállamok által kijelölt hatóságok között. Ezen igazgatási együttműködésnek a 2012. október 25-i 1024/2012/EU európai parlamenti és tanácsi rendelettel¹⁸ létrehozott belső piaci információs rendszeren (a továbbiakban: IMI) kell alapulnia.

(11) Az 1024/2012/EU rendeletet ezért módosítani kell annak érdekében, hogy e rendelet felkerüljön azon rendelkezések listájára, amelyek végrehajtása a belső piaci információs rendszer révén történik.

(12) A közokirat vagy hiteles másolatának bemutatása szerinti tagállam hatóságai számára biztosítani kell annak lehetőségét, hogy – akár közvetlenül a belső piaci információs rendszer révén, akár tagállamuk központi hatóságának felkeresésével – tájékoztatás iránti megkeresést intézzenek e dokumentumok kiállítása szerinti tagállam érintett hatóságaihoz, amennyiben ésszerű kétségük van e dokumentumok valóságát illetően. Ezt a lehetőséget azon jogalanyok számára is biztosítani kell, amelyek valamely jogi aktus vagy közigazgatási határozat alapján állami feladatot látnak el. Indokolt, hogy a megkeresett hatóságok a lehető legrövidebb időn, de minden esetben legfeljebb egy hónapon belül válaszoljanak az ilyen megkeresésekre. Ha a megkeresett hatóságok válasza nem igazolja a közokirat vagy hiteles másolatának valóságát, a megkereső hatóságot nem indokolt azok elfogadására kötelezni.

(13) Célszerű, hogy a hatóságok használni tudják az IMI rendelkezésre álló funkcióit, ideértve a többnyelvű kommunikációs rendszert, az előre lefordított, egységes kérdések és válaszok használatát, valamint a belső piacon használt közokiratok mintatárát.

(14) A tagállamok központi hatóságainak segítséget kell nyújtaniuk a tájékoztatás iránti megkeresésekkel kapcsolatban, különös tekintettel az ilyen megkeresések továbbítására és fogadására, valamint az ilyen megkeresések kapcsán szükséges valamennyi információ közlésére.

(15) A központi hatóságoknak meg kell tenniük az e rendelet alkalmazásának elősegítéséhez szükséges minden más intézkedést, különös tekintettel a közokiratok tagállamok közötti elfogadásával kapcsolatos bevált módszerek cseréjére, valamint a közokiratokkal kapcsolatos csalások megelőzése és az elektronikus közokiratok használatának előmozdítása terén bevált módszerek közlésére és rendszeres frissítésére. Emellett a belső piaci információs rendszer adattárán keresztül meg kell határozniuk a nemzeti közokiratok mintáit. E célból a 2001/470/EK határozattal¹⁹ létrehozott, polgári és kereskedelmi ügyekben illetékes Európai Igazságügyi Hálózatot indokolt igénybe venni.

(16) Az Unió valamennyi hivatalos nyelvén többnyelvű uniós formanyomtatványokat kell meghatározni a születéssel, halállal, házassággal, bejegyzett élettársi kapcsolattal, társaságok vagy egyéb vállalkozások jogállásával és képviselétével kapcsolatos közokiratok tekintetében, hogy az uniós polgároknak és társaságoknak vagy egyéb vállalkozásoknak ne kelljen fordítást bemutatniuk olyan esetekben, amikor erre egyébként kötelesek lennének.

(17) A többnyelvű uniós formanyomtatványokat kérelemre kell kiállítani a kiállító tagállamban létező, megfelelő közokirat igénylésére jogosult polgárok és társaságok vagy egyéb vállalkozások számára, e megfelelő közokiratokkal azonos feltételek mellett. A formanyomtatványoknak ugyanolyan formális bizonyító erővel kell rendelkezniük, mint a kiállító tagállam hatóságai által készített, hasonló közokiratoknak, minden egyes esetben meghagyva a választás lehetőségét az uniós polgárok, társaságok és egyéb vállalkozások számára a tekintetben, hogy e formanyomtatványokat, vagy a nekik megfelelő belföldi dokumentumot használják. Nem indokolt, hogy a többnyelvű uniós formanyomtatványok joghatást váltsanak ki tartalmuknak a bemutatásuk helye szerinti tagállamban történő elismerését illetően. Felhasználásukra vonatkozóan a Bizottságnak részletes iránymutatást kell kidolgoznia, az érintett központi hatóságok összekapcsolásával.

(18) A korszerű kommunikációs technológiák felhasználásának lehetővé tétele érdekében a Bizottságnak ki kell dolgoznia a többnyelvű uniós formanyomtatványok elektronikus változatait vagy az elektronikus adatcserére alkalmas egyéb formátumot.

(19) E rendelet és a hatályos uniós jogszabályok viszonyát tisztázni kell. E tekintetben e rendelet nem érintheti a felülhitelesítésre, hasonló alakiságokra vagy egyéb alakiságokra vonatkozó rendelkezéseket tartalmazó uniós jogszabályok alkalmazását, de ki kell azt egészítenie. E rendelet nem érintheti továbbá az elektronikus aláírásokra és az elektronikus azonosításra vonatkozó uniós jogszabályok alkalmazását. Végül e rendelet nem érintheti az uniós jog által létrehozott olyan egyéb igazgatási együttműködési rendszerek használatát, amelyek a tagállamok között meghatározott területeken zajló információcseréről rendelkeznek. E rendelet alkalmazható az ilyen speciális rendszerekkel együtt.

(20) E rendeletnek – az általános célkitűzéseivel való összhang megteremtése érdekében – elsőbbséget kell élveznie a tagállamok között az olyan kétoldalú vagy többoldalú egyezményekkel szemben, amelyeknek a tagállamok a felei, és amelyek a rendelet hatálya alá tartozó kérdéseket szabályoznak.

(21) E rendelet alkalmazásának megkönnyítése érdekében a tagállamoknak közölniük kell a Bizottsággal központi hatóságuk elérhetőségeit. Ezeket az információkat elsősorban a polgári és kereskedelmi ügyekben illetékes Európai Igazságügyi Hálózaton keresztül kell nyilvánosságra hozni.

(22) E rendelet tiszteletben tartja az Európai Unió Alapjogi Chartája által elismert alapvető jogokat és elveket, különös tekintettel a magán- és a családi élet tiszteletben tartásához való jogra (7. cikk), a személyes adatok védelméhez való jogra (8. cikk), a házasságkötéshez és a családalapításhoz való jogra (9. cikk), a foglalkozás megválasztásának szabadságára és a munkavállaláshoz való jogra (15. cikk), a vállalkozás szabadságára (16. cikk), valamint a mozgás és a tartózkodás szabadságára (45. cikk). E rendeletet az említett jogoknak és elveknek megfelelően kell alkalmazni.

(23) A személyes adatok feldolgozása vonatkozásában az egyének védelméről és az ilyen adatok szabad áramlásáról szóló, 1995. október 24-i 95/46/EK európai parlamenti és tanácsi irányelv²⁰ szabályozza a személyes adatoknak a tagállamokban, illetve a tagállamok által kijelölt, független állami hatóságok felügyelete alatt – e rendelettel összefüggésben – történő feldolgozását. Az információk és dokumentumok tagállami hatóságok általi valamennyi cseréjének és továbbításának meg kell felelnie a 95/46/EK irányelvnek. Emellett az ilyen cserének és továbbításnak azt a konkrét célt kellene szolgálnia, hogy a hatóságok a belső piaci információs rendszeren keresztül – kizárólag a saját hatáskörükön belül – minden esetben ellenőrizhessék a közokiratok valóságát.

(24) Mivel e rendelet célkitűzéseit a tagállamok nem tudják kielégítően megvalósítani és azok uniós szinten jobban megvalósíthatók, az Unió az Európai Unióról szóló szerződés 5. cikkében meghatározott szubszidiaritás elvének megfelelően intézkedéseket fogadhat el. Az említett cikkben foglalt arányossági elvvel összhangban e rendelet nem lépi túl az e cél eléréséhez szükséges mértéket.

ELFOGADTA EZT A RENDELETET:

I. fejezet

Tárgy, hatály és fogalom meghatározások

1. cikk

Tárgy

E rendelet a felülhitelesítés vagy hasonló alakiságok eltörléséről, valamint a tagállamok hatóságai által kiállított bizonyos közokiratok elfogadásához kapcsolódó egyéb alakiságok egyszerűsítéséről rendelkezik.

Emellett többnyelvű uniós formanyomtatványokat határoz meg a születés, a halál, a házasság, a bejegyzett élettársi kapcsolat, valamint a társaságok vagy egyéb vállalkozások jogállása és képviselote tekintetében.

20 HL L 281., 1995.11.23., 319. o.

2. cikk

Hatály

- (1) E rendelet a más tagállamok hatóságai részére bemutatandó közokiratok elfogadására vonatkozik.
- (2) E rendelet nem vonatkozik a tagállami hatóságok által kiállított közokiratok tartalmának elismerésére.

3. cikk

Fogalommeghatározások

E rendelet alkalmazásában:

(1) „közokiratok”: tagállami hatóságok által kiállított, formális bizonyító erővel rendelkező, a következőkkel kapcsolatos dokumentumok:

- a) születés;
- b) halál;
- c) név;
- d) házasság és bejegyzett élettársi kapcsolat;
- e) származás;
- f) örökbefogadás;
- g) lakóhely;
- h) uniós polgárság és állampolgárság;
- i) ingatlan;
- j) társaságok vagy egyéb vállalkozások jogállása és képviselote;
- k) szellemi tulajdonjogok;
- l) büntetlen előélet;

(2) „hatóság”: tagállami hatóság vagy olyan jogalany, amely valamely jogi aktus vagy közigazgatási határozat alapján állami feladatot lát el;

(3) „felülhitelesítés”: valamely köztisztviselő aláírása valódiságának, a dokumentumot aláíró személy eljárási minőségének, valamint adott esetben a dokumentumon szereplő pecsét vagy bélyegzőlenyomat valódiságának tanúsítására irányuló hivatalos eljárás;

(4) „hasonló alakiság”: a külföldön felhasználásra kerülő közokiratok diplomáciai vagy konzuli hitelesítésének (felülhitelesítésének) mellőzéséről szóló, 1961. évi hágai egyezmény által előírt tanúsítvány;

(5) „**egyéb alakiság**”: **közokiratok hiteles másolatának és hiteles fordításának kiadása;**

(6) „központi hatóság”: az a hatóság, amelyet a tagállamok a 9. cikknek megfelelően kijelöltek az e rendelet alkalmazásához kapcsolódó feladatok ellátására.

II. fejezet

Mentesítés a felülhitelesítés alól, egyéb alakiságok egyszerűsítése, tájékoztatás iránti megkeresések

4. cikk

Mentesítés a felülhitelesítés és a hasonló alakiságok alól

A közokiratok mentesülnek a felülhitelesítés és hasonló alakiságok valamennyi formája alól.

5. cikk

Közokiratok hiteles másolatai és eredeti példányai

- (1) A hatóságok nem követelhetik meg a más tagállam hatósága által kiállított közokirat eredeti példányának és hiteles másolatának egyidejű bemutatását.
- (2) Ha az egyik tagállam hatóságai által kiállított valamely közokirat eredeti példányát annak másolatával együtt mutatják be, a többi tagállam hatóságai hitelesítés nélkül elfogadják az ilyen másolatot.
- (3) A hatóságok elfogadják a más tagállamokban kiállított hiteles másolatokat.

6. cikk

Nem hiteles fordítások

- (1) A hatóságok elfogadják a más tagállamok hatóságai által kiállított közokiratok nem hiteles fordítását.
- (2) Ha egy hatóságnak valamely konkrét ügyben ésszerű kétségei vannak a számára bemutatott közokirat fordításának helyességét vagy minőségét illetően, igényelheti a közokirat hiteles fordítását. Ilyen esetben a hatóság elfogadja a más tagállamokban készített hiteles fordításokat.

7. cikk

Tájékoztatás iránti megkeresés ésszerű kétség esetén

- (1) Amennyiben a közokirat vagy hiteles másolatának bemutatása szerinti tagállam hatóságainak más módon nem feloldható, ésszerű kétségük van e dokumentumok valódiságát illetően, úgy – akár közvetlenül a 8. cikkben említett belső piaci információs rendszer igénybevételével, akár tagállamuk központi hatóságának felkeresésével – tájékoztatást kérhetnek e dokumentumok kiállítása szerinti tagállam érintett hatóságaitól.
- (2) Az (1) bekezdésben említett ésszerű kétség elsősorban a következőkhöz kapcsolódhat:

- a) az aláírás valódisága,
- b) a dokumentumot aláíró személy eljárási minősége,
- c) a pecsét vagy bélyegzőlenyomat valódisága.

(3) A tájékoztatás iránti megkeresés minden egyes esetben megjelöli az alapjául szolgáló indokokat. Ezen indokok közvetlenül az ügy körülményeihez kapcsolódnak, és nem alapulhatnak általános megfontolásokon.

- (4) A tájékoztatás iránti megkereséshez csatolni kell a szóban forgó közokirat szkennelt példányát vagy hiteles másolatát. A megkeresésekhez és az e megkeresésekre adott válaszokhoz semmilyen adó, illeték vagy teher nem kapcsolódhat.
- (5) A hatóságok a lehető legrövidebb időn, de minden esetben legfeljebb egy hónapon belül válaszolnak az ilyen megkeresésekre.
- (6) Ha a hatóságok által a tájékoztatás iránti megkeresésre adott válasz nem igazolja a közokirat vagy hiteles másolatának valódiságát, a megkereső hatóság nem köteles azt elfogadni.

III. fejezet

Igazgatási együttműködés

8. cikk

Belső piaci információs rendszer

A 7. cikkben meghatározott célra az 1024/2012/EU rendelet által létrehozott belső piaci információs rendszert kell használni.

9. cikk

A központi hatóságok kijelölése

- (1) Mindegyik tagállam legalább egy központi hatóságot jelöl ki.
- (2) Amennyiben egy tagállam egynél több központi hatóságot jelöl ki, meg kell határoznia azt a központi hatóságot, amelyhez fordulni lehet, és amely továbbítja az értesítést a tagállam illetékes központi hatóságának.
- (3) Az egy vagy több központi hatóság kijelöléséről és elérhetőségeikről a tagállamok a 20. cikknek megfelelően tájékoztatják a Bizottságot.

10. cikk

A központi hatóságok feladatai

- (1) A központi hatóságok segítséget nyújtanak a 7. cikk szerinti, tájékoztatás iránti megkeresésekkel kapcsolatban; így különösen:
- a) továbbítják és fogadják az ilyen megkereséseket;
 - b) megadják az e megkeresések tekintetében szükséges valamennyi információt.
- (2) A központi hatóságok megteszik az e rendelet alkalmazásának elősegítéséhez szükséges minden más intézkedést; így különösen:
- a) kicserélik egymással a közokiratok tagállamok közötti elfogadásával kapcsolatos bevált módszereket;
 - b) közzéteszik és rendszeresen frissítik a közokiratokkal, a hiteles másolatokkal és a hiteles fordításokkal kapcsolatos csalások megelőzése terén bevált módszereket;
 - c) közzéteszik és rendszeresen frissítik a közokiratok elektronikus változatai használatának előmozdítása terén bevált módszereket;
 - d) a belső piaci információs rendszer adattárán keresztül közokiratmintákat határoznak meg.

- (3) A (2) bekezdésben meghatározott célra a 2001/470/EK határozattal létrehozott, polgári és kereskedelmi ügyekben illetékes Európai Igazságügyi Hálózatot kell használni.

IV. fejezet **Többnyelvű uniós formanyomtatványok**

11. cikk

Többnyelvű uniós formanyomtatványok születés, halál, házasság, bejegyzett élettársi kapcsolat, valamint társaságok vagy egyéb vállalkozások jogállása és képviselete tekintetében

Többnyelvű uniós formanyomtatványok kerülnek meghatározásra születés, halál, házasság, bejegyzett élettársi kapcsolat, valamint társaságok vagy egyéb vállalkozások jogállása és képviselete tekintetében.

E többnyelvű uniós formanyomtatványokat a mellékletek határozzák meg.

12. cikk

A többnyelvű uniós formanyomtatványok kiállítása

(1) A tagállami hatóságok – az adott tagállamban létező megfelelő közokiratok alternatívájaként – többnyelvű uniós formanyomtatványokat állítanak ki a polgárok, valamint a társaságok vagy egyéb vállalkozások számára.

(2) A többnyelvű uniós formanyomtatványokat kérelemre állítják ki a kiállító tagállamban létező, megfelelő közokirat igénylésére jogosult polgárok és társaságok vagy egyéb vállalkozások számára, e megfelelő közokiratokkal azonos feltételek mellett.

(3) A tagállami hatóságok többnyelvű uniós formanyomtatványt állítanak ki, ha az adott tagállamban létezik annak megfelelő közokirat. A többnyelvű uniós formanyomtatványok kiállítása az adott tagállamban létező megfelelő közokiratok megnevezésére tekintet nélkül történik.

(4) A többnyelvű uniós formanyomtatványokon szerepel kiállításuk dátuma, valamint a kiállító hatóság aláírása és pecsétje.

13. cikk

A többnyelvű uniós formanyomtatványok felhasználására vonatkozó iránymutatás

A Bizottság részletes iránymutatást dolgoz ki a többnyelvű uniós formanyomtatványok felhasználására vonatkozóan, és e célból a 10. cikkben említett módon összekapcsolja egymással a központi hatóságokat.

14. cikk

A többnyelvű uniós formanyomtatványok elektronikus változata

A Bizottság kidolgozza a többnyelvű uniós formanyomtatványok elektronikus változatát vagy az elektronikus adatcsere céljára alkalmas egyéb formátumokat.

15. cikk

A többnyelvű uniós formanyomtatványok felhasználása és elfogadása

- (1) A többnyelvű uniós formanyomtatványok ugyanolyan formális bizonyító erővel rendelkeznek, mint a nekik megfelelő, a kiállító tagállam hatóságai által kiállított közokiratok.
- (2) Az (1) bekezdéstől függetlenül a többnyelvű uniós formanyomtatványok nem váltanak ki joghatást tartalmuk elismerése tekintetében, amennyiben a kiállításuk tagállamától eltérő tagállamban mutatják be őket.
- (3) A többnyelvű uniós formanyomtatványokat felülhitelesítés és hasonló alakiságok nélkül elfogadják a bemutatás helye szerinti tagállamok hatóságai.
- (4) A többnyelvű uniós formanyomtatványok felhasználása nem kötelező, és nem érinti a neki megfelelő, a kiállító tagállam hatóságai által kiállított közokiratok, illetve egyéb közokiratok vagy bizonyítási eszközök felhasználását.

V. fejezet **Más jogi aktusokhoz való viszony**

16. cikk

Az uniós jog egyéb rendelkezéseihez való viszony

- (1) E rendelet nem érinti a felülhitelesítésre, hasonló alakiságokra vagy egyéb alakiságokra vonatkozó rendelkezéseket tartalmazó uniós jogszabályok alkalmazását, de kiegészíti azt.
- (2) E rendelet nem érinti továbbá az elektronikus aláírásokra és az elektronikus azonosításra vonatkozó uniós jogszabályok alkalmazását.
- (3) E rendelet nem érinti az uniós jog által létrehozott olyan egyéb igazgatási együttműködési rendszerek használatát, amelyek a tagállamok között meghatározott területeken zajló információcseréről rendelkeznek.

17. cikk

Az 1024/2012/EU rendelet módosítása

Az 1024/2012/EU rendelet melléklete a következő (6) ponttal egészül ki:

„(6) Az Európai Parlament és a Tanács .../EU rendelete* bizonyos közokiratok Európai Unión belüli elfogadásának egyszerűsítése révén a polgárok és a vállalkozások szabad mozgásának előmozdításáról és az 1024/2012/EU rendelet módosításáról: 7. cikk.”

* HL L ..., ..., ... o.

18. cikk

A hatályos nemzetközi egyezményekhez való viszony

- (1) Ez a rendelet nem érinti az olyan nemzetközi egyezmények alkalmazását, amelyeknek e rendelet elfogadásának időpontjában egy vagy több tagállam a részese, és amelyek az e rendelet hatálya alá tartozó kérdésekre vonatkoznak.
- (2) Az (1) bekezdéstől függetlenül, e rendelet a tagállamok egymás közötti viszonylatában elsőbbséget élvez a tagállamok által megkötött egyezményekkel szemben, amennyiben ezek az egyezmények az e

rendeletben szabályozott kérdésekre vonatkoznak.

VI. fejezet **Általános és záró rendelkezések**

19. cikk *Adatvédelem*

Az információk és dokumentumok tagállamok általi, e rendelet alapján végzett cseréje és továbbítása azt a konkrét célt szolgálja, hogy a hatóságok a belső piaci információs rendszeren keresztül – kizárólag a saját hatáskörükön belül – minden esetben ellenőrizhessék a közokiratok valóságát.

20. cikk *A központi hatóságokra vonatkozó információk és e hatóságok elérhetőségei*

- (1) A tagállamok ...-ig²¹ tájékoztatják a Bizottságot egy vagy több központi hatóság kijelöléséről, és a 9. cikk (3) bekezdésében említett elérhetőségeikről. A tagállamok értesítik a Bizottságot az említett információkkal kapcsolatban a későbbiekben bekövetkező változásokról.
- (2) A Bizottság az (1) bekezdésben említett információkat megfelelő módon – így különösen a polgári és kereskedelmi ügyekben illetékes Európai Igazságügyi Hálózat útján – nyilvánosságra hozza.

21. cikk *Felülvizsgálat*

(1) A Bizottság-ig²², majd azt követően legalább háromévente jelentést nyújt be az Európai Parlamentnek, a Tanácsnak és a Gazdasági és Szociális Bizottságnak e rendelet alkalmazásáról, a központi hatóságok közötti együttműködéssel kapcsolatos gyakorlati tapasztalatok értékelésére is kiterjedően. A jelentés tartalmazza a következők szükségességének értékelését is:

- a) e rendelet hatályának kiterjesztése a 3. cikk (1) bekezdésének a)–l) pontjában meghatározottaktól eltérő egyéb kategóriákkal kapcsolatos közokiratokra;
- b) többnyelvű uniós formanyomtatványok meghatározása származás, örökbefogadás, lakóhely, uniós polgárság és állampolgárság, ingatlan, szellemi tulajdon-jogok és büntetlen előélet tekintetében;
- c) a hatály a) pont szerinti kiterjesztése esetében többnyelvű uniós formanyomtatványok meghatározása a közokiratok egyéb kategóriáit illetően.

(2) A jelentést adott esetben kiigazításra irányuló javaslatok kísérik, különös tekintettel e rendelet hatályának az (1) bekezdés a) pontja szerinti, új kategóriákkal kapcsolatos közokiratokra történő kiterjesztésére, vagy az (1) bekezdés b) és c) pontja szerint új, többnyelvű uniós formanyomtatványok meghatározására, illetve a létező formanyomtatványok módosítására.

22. cikk *Hatálybalépés*

Ez a rendelet az *Európai Unió Hivatalos Lapjában* való kihirdetését követő huszadik napon lép hatályba.

Ezt a rendeletet ...²³-tól kell alkalmazni, a 20. cikk kivételével, amelyet ...²⁴-tól kell alkalmazni.

Ez a rendelet teljes egészében kötelező és közvetlenül alkalmazandó valamennyi tagállamban.

Kelt Brüsszelben, -án/-én.

az Európai Parlament részéről
az elnök
elnök

a Tanács részéről
az

IX. Az Európai Parlament és a Tanács (EU) 2016/1191 rendelete

I

(Jogalkotási aktusok)

RENDELETEK

AZ EURÓPAI PARLAMENT ÉS A TANÁCS (EU) 2016/1191 RENDELETE

(2016. július 6.)

egyes közokiratoknak az Európai Unión belüli bemutatására vonatkozó előírások egyszerűsítése révén a polgárok szabad mozgásának előmozdításáról és az 1024/2012/EU rendelet módosításáról

AZ EURÓPAI PARLAMENT ÉS AZ EURÓPAI UNIÓ TANÁCSA,

tekintettel az Európai Unió működéséről szóló szerződésre és különösen annak 21. cikke (2)

bekezdésére, tekintettel az Európai Bizottság javaslatára,

a jogalkotási aktus tervezete nemzeti parlamenteknek való megküldését követően,

tekintettel az Európai Gazdasági és Szociális Bizottság véleményére ⁽¹⁾,

rendes jogalkotási eljárás keretében

⁽²⁾, mivel:

- (1) Az Unió egy belső határok nélküli, a szabadságon, a biztonságon és a jog érvényesülésén alapuló térség fenntartását és fejlesztését tűzte ki céljául, amelyben biztosított a személyek szabad mozgása. A közokiratok Unión belüli szabad forgalmának garantálása, és ezáltal az uniós polgárok szabad mozgásának elősegítése céljából az Uniónak olyan konkrét intézkedéseket kell elfogadnia, amelyek egyszerűsítik a valamely tagállam hatóságai által kiállított egyes közokiratoknak egy másik tagállamban való bemutatására vonatkozóan meglévő adminisztratív követelményeket.
- (2) Valamennyi tagállam részes fele a külföldön felhasználásra kerülő közokiratok diplomáciai vagy konzuli hitelesítésének (felülhitelesítésének) mellőzéséről szóló, 1961. október 5-i Hágai Egyezménynek („Apostille-egyezmény”), amely egyszerűsített rendszert vezetett be az egyezmény szerződő államai által kiállított közokiratok forgalmára vonatkozóan.
- (3) A kölcsönös bizalom elvével összhangban, valamint a személyek Unión belüli szabad mozgásának előmozdítása érdekében ennek a rendeletnek olyan rendszert kell létrehoznia, amely tovább egyszerűsíti egyes olyan közokiratoknak és azok hiteles másolatainak a forgalmára vonatkozó adminisztratív alakiságokat, amelyeket valamely tagállam hatóságai egy másik tagállamban való bemutatás céljából állítottak ki.
- (4) Az ebben a rendeletben meghatározott rendszer nem sértheti a személyek azon jogát, amely szerint, amennyiben kívánják, továbbra is igénybe vehessenek más olyan, a tagállamok között alkalmazott

rendszereket, amelyek mentességet biztosítanak a közokiratok felülhitelesítése, illetve a hasonló alakíságotól. Ez a rendelet az Apostille-egyezménytől különálló, önálló jogi eszköznek tekintendő.

(¹) HL C 327., 2013.11.12., 52. o.

(²) Az Európai Parlament 2014. február 4-i álláspontja (a Hivatalos Lapban még nem tették közzé) és a Tanács 2016. március 10-i álláspontja első olvasatban (a Hivatalos Lapban még nem tették közzé). Az Európai Parlament 2016. május 10-i álláspontja.

- (5) Továbbra is meg kell őrizni az ebben a rendeletben meghatározott rendszer és a tagállamok között alkalmazott egyéb rendszerek együttes fennállását. Az Apostille-egyezményt illetően, noha a tagállami hatóságok nem követelhetik meg az apostille-t, ha egy személy olyan, e rendelet hatálya alá tartozó közokiratot nyújt be nekik, amelyet valamely másik tagállamban állítottak ki, ez a rendelet nem akadályozhatja a tagállamokat abban, hogy apostille-t állítsanak ki, ha azt az adott személy kéri. Ezenkívül ez a rendelet nem akadályozhatja azt, hogy egy személy továbbra is felhasználjon valamely tagállamban egy másik tagállamban kiállított apostille-t. Ennek megfelelően az Apostille-egyezmény az érintett személy kérelmére továbbra is alkalmazható a tagállamok közötti viszonylatban. Ha egy személy az e rendelet hatálya alá tartozó közokirat apostille-jal való ellátását kéri, a kiállító nemzeti hatóságoknak megfelelő módon tájékoztatniuk kell arról, hogy az e rendeletben létrehozott rendszer keretében már nincs szükség apostille-ra, ha az adott személy az okiratot egy másik tagállamban kívánja bemutatni. Ezt az információt a tagállamoknak minden esetben bármely megfelelő módon elérhetővé kell tenniük.
- (6) E rendelet hatályának a valamely tagállam hatóságai által, az adott állam nemzeti jogának megfelelően kiállított olyan közokiratokra kell kiterjednie, amelyek elsődleges célja az alábbi tények megállapítása: születés, életben lét, haláleset, név, házasságkötés (beleértve a házasságkötési képességet és a családi állapotot), a házasság felbontása, a különválást vagy a házasság érvénytelenítése, a bejegyzett élettársi kapcsolat (beleértve a bejegyzett élettársi kapcsolat létesítésének képességét és a bejegyzett élettársi kapcsolattal összefüggő jogállást), a bejegyzett élettársi kapcsolat megszüntetése, a bejegyzett élettársi kapcsolatban élők különválása vagy a bejegyzett élettársi kapcsolat érvénytelenítése, leszármazás, örökbe fogadás, lakóhely és/vagy tartózkodási hely, illetve állampolgárság. E rendelet hatályának ki kell terjednie a valamely személy részére az állampolgársága szerinti tagállam által kiállított, az illető büntetlen előéletét igazoló közokiratokra is. E rendelet hatályának továbbá azokra a közokiratokra is ki kell terjednie, amelyeknek bemutatását megkövetelhetik az állampolgárságuktól eltérő tagállamban tartózkodási hellyel rendelkező uniós polgároktól, amennyiben utóbbiak a vonatkozó uniós szabályozással összhangban az európai parlamenti választásokon vagy a helyhatósági választásokon aktív és/vagy passzív választójogukat abban a tagállamban kívánják gyakorolni, ahol tartózkodási hellyel rendelkeznek.
- (7) Ez a rendelet nem kötelezheti a tagállamokat olyan közokiratok kiállítására, amelyek a nemzeti joguk alapján nem éteznék.
- (8) Ezt a rendeletet alkalmazni kell a közokiratok olyan hiteles másolataira is, amelyeket annak a tagállamnak az illetékes hatósága készített, amelyben az eredeti közokiratot kiállították. Ez a rendelet azonban nem alkalmazandó a hiteles másolatok másolataira.
- (9) Ezt a rendeletet alkalmazni kell a közokiratok elektronikus változataira, valamint az elektronikus úton továbbítható többnyelvű formanyomtatványokra is. Azt azonban az egyes tagállamoknak a saját nemzeti joguk alapján kell eldönteni, hogy bemutathatók-e elektronikus formátumú közokiratok és többnyelvű formanyomtatványok, és ha igen, milyen feltételek mellett.
- (10) Ez a rendelet nem alkalmazandó a tagállamokban kiállított útlevelekre és személyazonosító igazolványokra, mivel ezeket az okmányokat nem kell felülhitelesíteni vagy más hasonló alakíságnak alávetni, amikor egy másik tagállamban bemutatják őket.
- (11) Ez a rendelet és különösen a benne meghatározott igazgatási együttműködési mechanizmus nem alkalmazandó a Személyi Állapot Nemzetközi Bizottsága (ICCS) vonatkozó egyezményei alapján

kiállított anyakönyvi okiratokra.

- (12) Az olyan közokiratok kategóriájába, amelyek elsődleges célja egy személy nevének a megállapítása, beletartoznak a névváltoztatásra vonatkozó közokiratok is.
- (13) A „családi állapot” fogalmát az egyének házasság, különélő vagy egyedülálló állapotára utaló fogalomként kell értelmezni, ideértve a nőtlen/hajadon, az elvált és az özvegy állapotot is.
- (14) A „leszármazás” fogalma a gyermek és a gyermek szülei közötti jogviszonyként értelmezendő.
- (15) E rendelet alkalmazásában a „lakóhely”, a „tartózkodási hely” és az „állampolgárság” fogalmát a nemzeti jog szerint kell értelmezni.

- (16) A „bűnügyi nyilvántartás” fogalma alatt olyan nemzeti nyilvántartást vagy nyilvántartásokat kell érteni, amelyek az elítéléseket tartalmazzák a nemzeti jognak megfelelően. Az „elítélés” fogalmát a büntetőbíróság által egy természetes személy ellen bűncselekmény elkövetése miatt hozott jogerős határozatként kell értelmezni, amennyiben e határozatot az ítélethozatal szerinti tagállam bűnügyi nyilvántartásába felveszik.
- (17) Az egyik tagállamban kiállított közokiratok valamely más tagállamban való bemutatására vonatkozó követel- mények egyszerűsítésének kézzelfogható előnyökkel kell járnia az uniós polgárok számára. A magánszemélyek által kiállított okiratokat – eltérő jogi jellegük miatt – ki kell zárni e rendelet hatálya alól. A harmadik országok hatóságai által kiállított közokiratoknak szintén kívül kell maradniuk e rendelet hatályán, beleértve azt az esetet is, amikor valamely tagállam hatóságai már hiteles okiratként elfogadták azokat. A rendelet hatálya alól kizárt, harmadik országok hatóságai által kiállított közokiratokba bele kell tartozniuk a valamely harmadik ország hatóságai által kiállított közokiratok valamely tagállam hatóságai által készített hiteles másolatainak is.
- (18) E rendeletnek nem célja a születéssel, az életben léttel, a halálessel, a névvel, a házasságkötéssel (beleértve a házasságkötési képességet és a családi állapotot, a házasság felbontását, a különválást, illetve a házasság érvény- telenítését), a bejegyzett élettársi kapcsolattal (beleértve a bejegyzett élettársi kapcsolat létesítésének képességét és a bejegyzett élettársi kapcsolattal összefüggő jogállást, a bejegyzett élettársi kapcsolat megszüntetését, a bejegyzett élettársi kapcsolatban élők különválását vagy a bejegyzett élettársi kapcsolat érvénytelenítését), a leszármazással, az örökbefogadással, a lakóhellyel és/vagy tartózkodási hellyel, az állampolgársággal, a büntetlen előélettel vagy az olyan közokiratokkal kapcsolatos tagállami anyagi jogi jogszabályok módosítása, amelyeknek bemutatását egy adott tagállam megkövetelheti azon személyektől, akik az európai parlamenti választásokon vagy a helyhatósági választásokon képviselőjelöltként indulnak vagy azon személyektől, akik az ilyen választásokon szavazóként részt vesznek, és az adott tagállam állampolgárai. Emellett ez a rendelet nem érintheti a valamely tagállamban kiállított közokirat tartalmához kapcsolódó joghatásoknak egy másik tagállamban való elismerését.
- (19) Az uniós polgárok szabad mozgásának előmozdítása érdekében az e rendelet hatálya alá tartozó közokiratokat és azok hiteles másolatait mentesíteni kell a felülhitelesítés, illetve a hasonló alakiságok valamennyi formája alól.
- (20) Egyszerűsíteni kell továbbá az egyéb alakiságokat, nevezetesen a közokiratok hiteles másolatai és fordításai minden esetben való bemutatásának előírását is, a közokiratok tagállamok közötti forgalmának további könnyítése érdekében.
- (21) A nyelvi akadályok kiküszöbölése és ezáltal a közokiratok tagállamok közötti forgalmának további megkönnyítése céljából az uniós intézmények valamennyi hivatalos nyelvén többnyelvű formanyomtatványokat kell létrehozni a születésre, az életben létre, a halálessre, a házasságkötésre (beleértve a házasságkötési képességet és a családi állapotot), a bejegyzett élettársi kapcsolatra (beleértve a bejegyzett élettársi kapcsolat létesítésének képességét és a bejegyzett élettársi kapcsolattal összefüggő jogállást), a lakóhelyre és/vagy szokásos tartózkodási helyre, valamint a büntetlen előéletre vonatkozó közokiratok tekintetében.
- (22) A többnyelvű formanyomtatványok kizárólagos rendeltetése az, hogy megkönnyítsék azoknak a közokiratoknak a fordítását, amelyekhez csatolják őket. Ezzel összhangban az ilyen formanyomtatványok nem továbbíthatóak önálló okiratként a tagállamok között. A formanyomtatványoknak nem lehet ugyanaz a rendeltetésük és céljuk, mint az anyakönyvi bejegyzések másolatainak díjmentes kiállításáról és felülhitelesítés alóli mentességéről szóló 2. sz. ICCS-egyezménnyel, az anyakönyvi bejegyzések többnyelvű kivonatainak kiállításáról szóló 16. sz. ICCS-egyezménnyel, valamint az anyakönyvi bejegyzések többnyelvű és kódokkal ellátott kivonatai, illetve a többnyelvű és kódokkal ellátott anyakönyvi bejegyzések kiállításáról szóló 34. sz. ICCS-egyezmény alapján keletkezett alábbi iratoknak: anyakönyvi bejegyzések kivonatai vagy szó szerinti másolatai, anyakönyvi bejegyzések többnyelvű kivonatai, anyakönyvi bejegyzések többnyelvű és kódokkal ellátott kivonatai, vagy többnyelvű és kódokkal ellátott anyakönyvi bizonyítványok.

(23) Az e rendelettel megállapított többnyelvű formanyomtatványoknak az általuk kísért közokiratok tartalmát kell tükrözniük, és a lehetőségekhez mérten elkerülhetővé kell tenniük e közokiratok fordítását. Ez a cél – miszerint elkerülhető legyen a fordítás szükségessége – nem érhető el azonban ésszerű módon néhány olyan közokirat tekintetében, amelyek tartalmát egy többnyelvű formanyomtatvány nem tudja megfelelően tükrözni, mint például a bírósági határozatok egyes kategóriái esetében. A tagállamoknak tájékoztatniuk kell a Bizottságot arról, hogy mely közokiratokhoz csatolható megfelelő fordítási segédletként többnyelvű formanyomtatvány. A tagállamoknak

törekedniük kell arra, hogy az e rendelet hatálya alá tartozó lehető legtöbb közokiratot többnyelvű formanyomtatvány kísérsje.

- (24) Attól a személytől, aki többnyelvű formanyomtatvánnyal kísért közokiratot mutat be, nem követelhető meg a közokirat fordításának bemutatása. Ugyanakkor annak végső eldöntése, hogy a többnyelvű formanyomtatványban foglalt információ elegendő-e a közokirat feldolgozásához, annak a hatóságnak a feladata, amelynél a közokiratot bemutatják.
- (25) Az a hatóság, amelynek a közokiratot bemutatják, kivételes esetben, ha ez a közokirat feldolgozásához szükséges, kérheti attól a személytől, aki a többnyelvű formanyomtatvánnyal kísért adott közokiratot bemutatta, hogy nyújtsa be a többnyelvű formanyomtatvány tartalmának fordítását vagy átiratát a hatóság tagállama szerinti hivatalos nyelven, vagy ha e tagállamban több hivatalos nyelv létezik, akkor a közokirat bemutatásának helye szerinti hivatalos nyelven, illetve hivatalos nyelvek egyikén, feltéve, hogy az adott nyelv az uniós intézmények hivatalos nyelveinek egyikével azonos.
- (26) A többnyelvű formanyomtatványokat kérelemre ki kell állítani a közokirat átvételére jogosult személyek számára azon közokiratok esetében, amelyekhez a többnyelvű formanyomtatványt kell csatolni. Nem indokolt, hogy a többnyelvű formanyomtatványok joghatást váltsanak ki tartalmuknak a bemutatásuk helye szerinti tagállamban történő elismerését illetően.
- (27) Az adott közokirathoz csatolandó többnyelvű formanyomtatvány elkészítésekor az e formanyomtatványt kiállító hatóságnak módjában kell, hogy álljon, hogy a többnyelvű formanyomtatvány mintájából kiválassza az adott közokirat szempontjából releváns országspecifikus bejegyzések megnevezéseit, hogy ilyen módon a többnyelvű formanyomtatvány csak azokat az információkat tartalmazza, amelyek az általa kísért közokiratban szerepelnek.
- (28) Lehetővé kell tenni, hogy az európai e-igazságügyi portálon található többnyelvű formanyomtatványok elektronikus változatait egy másik, nemzeti szinten elérhető webhely is tartalmazza, és azok kiállítása onnan is lehetséges legyen.
- (29) A tagállamoknak lehetőséget kell biztosítani arra, hogy az európai e-igazságügyi portál által alkalmazott módszertől eltérő módszerrel is előállíthassák a többnyelvű formanyomtatványok elektronikus változatait, feltéve hogy a szóban forgó módszert alkalmazó tagállamok által kiállított többnyelvű formanyomtatványok is tartalmazzák az e rendeletben előírt információkat.
- (30) Megfelelő biztosítékokról kell rendelkezni a tagállamok között továbbított közokiratokkal és azok hiteles másolataival kapcsolatos csalási és hamisítási esetek megelőzése céljából.
- (31) A gyors és biztonságos, határokon átnyúló információcserék lehetővé tétele, valamint a kölcsönös segítségnyújtás megkönnyítése érdekében e rendelettel célszerű hatékony igazgatási együttműködési mechanizmust kialakítani a tagállamok által kijelölt hatóságok között. Ezen igazgatási együttműködési mechanizmus alkalmazásának erősítenie kell a tagállamok közötti kölcsönös bizalmat a belső piacon, és annak az 1024/2012/EU európai parlamenti és tanácsi rendelettel ⁽¹⁾ létrehozott belső piaci információs rendszeren (a továbbiakban: IMI) kell alapulnia.
- (32) Az 1024/2012/EU rendeletet ezért módosítani kell annak érdekében, hogy e rendelet egyes rendelkezései felkerüljenek az uniós jogi aktusok igazgatási együttműködéséről szóló azon rendelkezéseinek listájára, amelyek végrehajtása az 1024/2012/EU rendelet mellékletében meghatározottak szerint az IMI révén történik.
- (33) Ahhoz, hogy a rendelet alkalmazása során garantált legyen a kiemelt szintű biztonság és az adatvédelem, valamint a csalás megakadályozása érdekében a Bizottságnak gondoskodnia kell arról, hogy az IMI garantálja a közokiratok biztonságát, valamint ezen okiratok elektronikus továbbításának biztonságos módját.

(¹) Az Európai Parlament és a Tanács 1024/2012/EU rendelete (2012. október 25.) a belső piaci információs rendszer keretében történő igazgatási együttműködésről és a 2008/49/EK bizottsági határozat hatályon kívül helyezéséről (az „IMI-rendelet”) (HL L 316, 2012.11.14., 1. o.).

A Bizottságnak rendelkezésre kell bocsátania az IMI-ben egy olyan eszközt, amely hitelesíti a rendszeren keresztül küldött információkat, amikor azokat a rendszeren kívülre exportálják. Ezenkívül a közokiratokról egymással információkat cserélő tagállami hatóságoknak az 1024/2012/EU rendelettel összhangban meg kell hozniuk az annak garantálásához szükséges intézkedéseket, hogy az IMI-n keresztül küldött közokiratokat és személyes adatokat az eredeti benyújtásuk céljának megfelelő célokból gyűjtsék, kezeljék és használják fel. Az 1024/2012/EU rendelet meghatározza azokat a rendelkezéseket, amelyek a személyes adatok védelmének, valamint az IMI-n keresztül zajló információcsere kiemelt szintű védelmének és titkosságának garantálásához szükségesek, továbbá meghatározza a Bizottság ehhez kapcsolódó feladatait. Emellett az 1024/2012/EU rendelet arról is rendelkezik, hogy az IMI felhasználói kizárólag az abban az uniós jogi aktusban meghatározott célokból cserélhetnek egymással személyes adatokat és kezelhetik azokat, amelyen az adatcsere alapul, és az adatcserének, illetve adatkezelésnek az adatok eredeti benyújtásának céljával összhangban kell történnie.

- (34) A 95/46/EK európai parlamenti és tanácsi irányelv (1) fogja szabályozni a személyes adatoknak a tagállamokban, illetve a tagállamok által kijelölt, független közjogi hatóságok felügyelete alatt az e rendelet alkalmazásával összefüggésben történő kezelését. Az információk és okiratok tagállami hatóságok általi valamennyi cseréjének és továbbításának meg kell felelnie a 95/46/EK irányelvnek. Emellett az ilyen cserének és továbbításnak azt a konkrét célt kellene szolgálnia, hogy e hatóságok az IMI-n keresztül – kizárólag a saját hatáskörükön belül – ellenőrizhessék a közokiratok hitelességét. Ez nem akadályozhatja a tagállamokat abban, hogy a közokiratokhoz való nyilvános hozzáférésre vonatkozó saját törvényi, rendeleti és közigazgatási rendelkezéseiket alkalmazzák.
- (35) A tagállamok hatóságainak kölcsönös segítséget kell nyújtaniuk egymásnak e rendelet alkalmazásának megkönnyítése érdekében, különösen a tagállamok által kijelölt hatóságok közötti igazgatási együttműködési mechanizmus alkalmazását illetően, ha egy tagállam hatóságának, amelynek egy közokiratot vagy hiteles másolatot bemutatnak, ésszerű kétsége támad a közokiratnak vagy a hiteles másolatának a hitelességét illetően.
- (36) Ha egy olyan tagállam hatóságának, amelyben egy közokiratot vagy hiteles másolatot bemutatnak, ésszerű kétsége támad a közokiratnak vagy a hiteles másolatának a hitelességét illetően, biztosítani kell számára az IMI adattárban rendelkezésre álló okiratminták ellenőrzésének lehetőségét, és ha kételyei továbbra is fennállnak, annak a lehetőségét, hogy az IMI-n keresztül tájékoztatás iránti megkeresést intézzen ezen okiratok kiállításának helye szerinti tagállam érintett hatóságaihoz, a megkeresést vagy közvetlenül a közokiratot kiállító vagy a hiteles másolatot készítő hatóságnak megküldve, vagy e tagállam központi hatóságának megkeresésével. Indokolt, hogy a megkeresett hatóságok a lehető legrövidebb időn, de minden esetben legfeljebb 5 munkanapon belül, illetve amennyiben a megkeresést egy központi hatóságon keresztül dolgozzák fel, 10 munkanapon belül válaszoljanak az ilyen megkeresésekre. A 10 munkanapos határidő különösen akkor lehet alkalmazandó, ha a megkeresett hatóságok még nem szerepelnek az IMI nyilvántartásában. Amennyiben e határidőket nem tudják betartani, a megkeresett és a megkereső hatóságnak meg kell állapodnia a határidő meghosszabbításáról.
- (37) Az e rendeletben előírt határidők számítására az 1182/71/EGK, Euratom tanácsi rendeletet (2) kell alkalmazni.
- (38) Kivételes esetekben lehetséges, hogy a tagállami hatóságok nem tudják ellenőrizni valamely közokirat hitelességét. Ez csak abban az esetben fordulhat elő, ha bizonyos körülmények – például egy adott anyakönyvi hivatal vagy bíróság irattárának megsemmisülése következtében) a tagállami okiratok másolatainak fizikai megsemmisülése vagy elvesztése miatt, vagy nyilvántartás hiányában – a közokiratok ellenőrzése nem lehetséges. Ezért célszerű, hogy az IMI-ben legyen olyan válaszadási mód is, amely ezt a lehetőséget tükrözi.
- (39) Ha a megkeresett hatóság válasza nem erősíti meg a közokiratnak vagy a hiteles másolatának a hitelességét, vagy ha nem érkezik válasz a hatóságtól, a megkereső hatóságot nem lehet az adott közokirat vagy a hiteles másolat feldolgozására kötelezni. Ilyen esetekben lehetővé kell tenni továbbá a megkereső hatóság, illetve a közokiratot vagy a hiteles másolatot bemutató személy számára, hogy bármely rendelkezésre álló eszközt felhasználjon

- (1) Az Európai Parlament és a Tanács 95/46/EK irányelve (1995. október 24.) a személyes adatok feldolgozása vonatkozásában az egyének védelméről és az ilyen adatok szabad áramlásáról (HL L 281., 1995.11.23., 31. o.).
- (2) A Tanács 1182/71/EGK, Euratom rendelete (1971. június 3.) az időtartamokra, időpontokra és határidőkre vonatkozó szabályok meghatározásáról (HL L 124., 1971.6.8., 1. o.).

a közokirat vagy a hiteles másolat hitelességének ellenőrzéséhez, illetve bizonyításához. E rendelet hatékony- ságának garantálása érdekében kivételes helyzetben fordulhat csak elő, hogy az IMI-n keresztül nem érkezik válasz.

- (40) Szükség esetén az IMI-koordinátor vagy az érintett központi hatóságok segíthetnek megtalálni a megoldást azokra a nehézségekre, amelyekkel a tagállami hatóságok az IMI használata közben szembesülhetnek, beleértve azokat az eseteket, amelyekben nem érkezik válasz a tájékoztatás iránti megkeresésre, vagy ha nem lehetséges megegyezni a válaszadásra nyitva álló határidő meghosszabbításáról.
- (41) A tagállami hatóságoknak lehetővé kell tenni, hogy kihasználhassák az IMI rendelkezésre álló funkcióit, ideértve a többnyelvű kommunikációs rendszert, az előre lefordított, egységes kérdések és válaszok használatát, valamint a belső piacon használt közokiratok mintatárát.
- (42) A tagállamok központi hatóságainak segítséget kell nyújtaniuk a tájékoztatás iránti megkeresésekkel kapcsolatban, és mindenekelőtt fogadniuk és továbbítaniuk kell az ilyen megkereséseket, és szükség esetén válaszolniuk kell azokra, valamint közölniük kell az ilyen megkeresések kapcsán a szükséges információkat, különösen azokban az esetekben, ha sem a megkereső, sem a megkeresett hatóság nem szerepel az IMI nyilvántartásában.
- (43) E rendelet alkalmazásában a tagállamok központi hatóságainak az IMI-t használva kell egymással kommunikálniuk, és azon keresztül kell feladataikat teljesíteniük. Az ugyanazon tagállam hatóságai közötti kommunikáció a nemzeti eljárásoknak megfelelően kell, hogy történjen.
- (44) Világossá kell tenni e rendelet és a hatályos uniós jog viszonyát. E tekintetben e rendelet nem érintheti a felülhitelesítésre, a hasonló alakiságokra vagy az egyéb alakiságokra vonatkozó rendelkezéseket tartalmazó uniós jog – így a 2201/2003/EK tanácsi rendelet ⁽¹⁾ – alkalmazását. E rendelet nem érintheti továbbá az elektronikus aláírásokra és az elektronikus azonosításra vonatkozó uniós jog alkalmazását. Ha ennek a rendeletnek a rendelkezései más uniós jogi aktus olyan rendelkezéseivel ütköznek, amelyek a közokiratok bemutatására vonatkozó előírások egyszerűsítésének bizonyos kérdéseit szabályozzák, és tovább egyszerűsítik ezeket az előírásokat – mint például a 2005/36/EK európai parlamenti és tanácsi irányelv ⁽²⁾, a 2006/123/EK európai parlamenti és tanácsi irányelv ⁽³⁾, valamint a 987/2009/EK európai parlamenti és tanácsi rendelet ⁽⁴⁾ –, akkor a további egyszerűsítést előíró másik uniós jogi aktus rendelkezései elsőbbséget élveznek.
- (45) Ezenkívül ez a rendelet nem érintheti az uniós jog – például a 93/109/EK tanácsi irányelv ⁽⁵⁾ vagy a 987/2009/EK rendelet – által létrehozott olyan egyéb igazgatási együttműködési rendszerek igénybevételét, amelyek a tagállamok között meghatározott területeken zajló információcseréről rendelkeznek. Ezt a rendeletet az ilyen különös rendszerekkel együtt alkalmazandó.
- (46) E rendeletnek – az általános céljaival való összhang megteremtése érdekében, az általa szabályozott kérdések tekintetében és a benne meghatározott mértékben – elsőbbséget kell élveznie a kettő vagy több tagállam közötti olyan kétoldalú vagy többoldalú megállapodásokkal szemben, amelyeknek a tagállamok a részes felei, és amelyek a rendelet hatálya alá tartozó kérdéseket szabályoznak.
- (47) Emellett a tagállamok egymás között fenntarthatnak, illetve köthetnek megállapodásokat az e rendelet hatálya alá nem tartozó kérdéseket illetően például a következő esetekben: a közokiratok

bizonyító ereje, jogi értékkel bír,

- (1) A Tanács 2201/2003/EK rendelete (2003. november 27.) a házassági ügyekben és a szülői felelősségre vonatkozó eljárásokban a joghatóságáról, valamint a határozatok elismeréséről és végrehajtásáról, illetve az 1347/2000/EK rendelet hatályon kívül helyezéséről (HL L 338., 2003.12.23., 1. o.).
- (2) Az Európai Parlament és a Tanács 2005/36/EK irányelve (2005. szeptember 7.) a szakmai képesítések elismeréséről (HL L 255., 2005.9.30., 22. o.).
- (3) Az Európai Parlament és a Tanács 2006/123/EK irányelve (2006. december 12.) a belső piaci szolgáltatásokról (HL L 376., 2006.12.27., 36. o.).
- (4) Az Európai Parlament és a Tanács 987/2009/EK rendelete (2009. szeptember 16.) a szociális biztonsági rendszerek koordinálásáról szóló 883/2004/EK rendelet végrehajtására vonatkozó eljárás megállapításáról (HL L 284., 2009.10.30., 1. o.).
- (5) A Tanács 93/109/EK irányelve (1993. december 6.) az állampolgárságtól eltérő tagállamban lakóhellyel rendelkező uniós polgárok aktív és passzív választójogának az európai parlamenti választásokon történő gyakorlására vonatkozó részletes szabályok megállapításáról (HL L 329., 1993.12.30., 34. o.).
- többnyelvű formanyomtatványok, ezek felülhitelesítés alóli mentessége és a közokiratok felülhitelesítés alóli mentessége az e rendelet által szabályozott területektől eltérő területeken. A tagállamok annak érdekében is fenntarthatnak, illetve köthetnek megállapodásokat, hogy tovább egyszerűsítsék az e rendelet hatálya alá tartozó közokiratoknak a tagállamok közötti forgalmát.
- (48) A harmadik országok hatóságai által kiállított közokiratok nem tartoznak e rendelet hatálya alá. Emellett nem érinthetik e rendelet alkalmazását azok a megállapodások, amelyek az e rendelet hatálya alá tartozó kérdésekben a tagállami vagy a harmadik országbeli hatóságok által kiállított és a tagállamok és az érintett harmadik országok közötti viszonylatokban felhasználandó közokiratok felülhitelesítésére, illetve a velük kapcsolatos hasonló alakiságokra vonatkoznak. Ezért ez a rendelet nem zárhatja ki, hogy a tagállamok az e rendelet hatálya alá tartozó kérdésekben a tagállami vagy a harmadik országbeli hatóságok által kiállított és a tagállamok és az érintett harmadik országok közötti viszonylatokban felhasználandó közokiratok felülhitelesítéséről, illetve a velük kapcsolatos hasonló alakiságokról szóló két- vagy többoldalú nemzetközi megállapodásokat kössenek az érintett harmadik országgal. Emellett a rendelet nem gátolhatja a tagállamokat abban, hogy – amennyiben egy vagy több tagállam ilyen megállapodásnak a részes fele, vagy a jövőben részes felévé válhat –, új szerződő felek csatlakozásának elfogadásáról határozzanak, különösen ami az Apostille-egyezmény 12. cikkének második bekezdésében említettek szerint az új csatlakozásokkal szembeni kifogásemeléshez és a kifogásról szóló értesítéshez való jogot illeti, továbbá e rendelet nem gátolhatja a tagállamokat abban sem, hogy a diplomáciai képviselők, illetve konzuli tisztviselők által kiállított okiratok felülhitelesítésének megszüntetéséről szóló 1968. évi európai egyezményt alkalmazzák, módosítsák vagy új szerződő felek csatlakozásáról határozzanak.
- (49) Mivel az e rendelet hatálya alá tartozó többnyelvű formanyomtatványok nem bírnak jogi erővel, és nem jelentenek átfedést a 16. sz., a 33. sz. és a 34. sz. ICCS-egyezményben meghatározott többnyelvű formanyomtatványokkal, illetve a 27. sz. ICCS-egyezményben meghatározott életbenléti igazolásokkal, ez a rendelet nem érintheti ezeket az egyezményeknek a tagállamok közötti, illetve a tagállamok és a harmadik országok közötti viszonylatban való alkalmazását.
- (50) Létre kell hozni egy, a Bizottság és a tagállamok képviselőiből álló, a Bizottság képviselőjének elnökletével vezetett *ad hoc* bizottságot, amely meghoz az e rendelet alkalmazásának elősegítéséhez szükséges minden intézkedést, különösen azáltal, hogy biztosítja a legjobb gyakorlatok megosztását az e rendelet tagállamok közötti alkalmazása, a közokiratokkal, a hiteles másolatokkal és a hiteles fordításokkal kapcsolatos csalások megelőzése, az elektronikus közokiratok használata, valamint a többnyelvű formanyomtatványok használata és az azonosított hamisított okiratok kapcsán alkalmazott legjobb gyakorlatok megosztására.
- (51) E rendelet alkalmazásának megkönnyítése céljából a tagállamoknak – annak érdekében, hogy az információkat minden megfelelő módon, így elsősorban az európai e-igazságügyi portálon keresztül a nyilvánosság számára elérhetővé tegyék – közölniük kell az IMI-n keresztül a Bizottsággal központi hatóságuk elérhetőségeit és a leggyakrabban használt, nemzeti joguk szerinti közokiratok mintáját, vagy ha egy okirat esetében nem létezik ilyen minta, akkor az adott okirat sajátos jellemzőire vonatkozó információkat.

- (52) A tagállamoknak ezenkívül meg kell küldeniük az IMI-n keresztül az azonosított hamisított okiratok anonimizált változatait is, amelyek az esetleges hamisítások feltárásához szolgálhatnak hasznos és tipikus példáiként. A hamisított okiratok megküldésének azokra a hamisított okiratokra kell korlátozódnia, amelyek átadását a nemzeti jog engedélyezi, és nem érintheti a tagállamok azon szabályait, amelyek a büntetőeljárások során szerzett bizonyítékok felfedésére vonatkoznak. A tagállamok által a hamisított okiratokkal kapcsolatban közölt információk nem hozhatók nyilvánosságra.
- (53) E rendelet alkalmazásának megkönnyítése érdekében **a tagállamoknak** – abból a célból, hogy az információk az európai e-igazságügyi portálon keresztül a nyilvánosság számára hozzáférhetőek legyenek – **közölniük kell a Bizottsággal** az alábbiakat:
- azt a **nyelvet vagy nyelveket**, amely(ek)et a más tagállam hatóságai által kiállított közokiratok bemutatásához el tudnak fogadni;
 - az e rendelet hatálya alá tartozó **közokiratok tájékoztató jellegű jegyzékét**; azon közokiratok jegyzékét, amelyekhez megfelelő fordítási segédletként többnyelvű formanyomtatvány csatolható;
 - a nemzeti jog alapján **hiteles fordítások készítésére jogosult személyek jegyzékét**, amennyiben van ilyen jegyzék;
 - a nemzeti jog alapján **hiteles másolat készítésére felhatalmazott hatóságtípusok tájékoztató jellegű jegyzékét**;
 - a **hiteles fordítások és a hiteles másolatok azonosítására szolgáló eszközökre** vonatkozó információkat; valamint a hiteles másolatok sajátos jellemzőire vonatkozó információkat.

- (54) A leggyakrabban használt közokiratok mintájára, illetve az ilyen okiratok vagy azok hiteles másolatai sajátos jellemzőire vonatkozó információkat csak akkor lehet nyilvánosan hozzáférhetővé tenni, ha ezek az információk annak a tagállamnak a joga alapján, amelynek hatóságai a közokiratot kiállították vagy a hiteles másolatot készítették, már nyilvánosan hozzáférhetőek. Ehhez a tagállamoknak közölniük kell a Bizottsággal, hogy nemzeti joguk alapján mely okiratok nyilvánosan hozzáférhetőek. E rendelet alkalmazásában azonban a közokiratok vagy a hiteles másolatok azon sajátos jellemzőire vonatkozó információk, amelyeket a tagállamoknak közölniük kell a Bizottsággal, nem foglalhatják magukban az olyan biztonsági jellemzőkre vonatkozó információk, amelyek az adott közokiratot kiállító vagy hiteles másolatot készítő hatóság szerinti tagállam joga alapján nem férhetők hozzá nyilvánosan.
- (55) Az a körülmény, hogy egy tagállam közli a Bizottsággal, hogy a sajátjától eltérő mely nyelvet vagy nyelveket tudja elfogadni a valamely másik tagállam hatóságai által kiállított közokiratok bemutatásához, nem gátolhatja a hatóságait abban, hogy a nemzeti jog alapján, vagy ha az érintett tagállam ezt lehetővé teszi, bármely további nyelvet vagy nyelveket elfogadjanak, amikor egy másik tagállam hatóságai által kiállított közokiratot mutatnak be nekik.
- (56) E rendelet tiszteletben tartja az Európai Unió Alapjogi Chartája által elismert alapvető jogokat és elveket, különös tekintettel a magán- és a családi élet tiszteletben tartásához való jogra, a személyes adatok védelméhez való jogra, a házasságkötéshez és a családalapításhoz való jogra, valamint a mozgás és a tartózkodás szabadságára. Ezt a rendeletet az említett jogoknak és elveknek megfelelően kell alkalmazni.
- (57) Mivel e rendelet célját, nevezetesen az uniós polgárok szabad mozgásának az egyes közokiratoknak az Unión belüli szabad forgalma által történő előmozdítását a tagállamok nem tudják kielégítően megvalósítani, az Unió szintjén azonban annak terjedelme vagy hatása miatt e cél jobban megvalósítható, az Unió intézkedéseket hozhat az Európai Unióról szóló szerződés 5. cikkében foglalt szubszidiaritás elvének megfelelően. Az említett cikkben foglalt arányosság elvének megfelelően ez a rendelet nem lépi túl az e célok eléréséhez szükséges mértéket,

ELFOGADTA EZT A RENDELETET:

I. FEJEZET

TÁRGY, HATÁLY ÉS FOGALOMMEGHATÁROZÁSOK

1. cikk

Tárgy

(1) E rendelet a tagállamok hatóságai által kiállított egyes, másik tagállam hatóságainak bemutatandó közokiratokkal kapcsolatosan a következő rendszerekről rendelkezik:

- a) a felülhitelesítés vagy hasonló alakiságok alóli mentesség, valamint
- b) egyéb alakiságok egyszerűsítése.

Az első albekezdés sérelme nélkül ez a rendelet nem akadályozza a személyeket abban, hogy a

felülhitelesítésre, illetve hasonló alakíságotra vonatkozóan a tagállamokban alkalmazandó más rendszert vegyének igénybe.

(2) E rendelet emellett a közokiratokhoz fordítási segédletként csatolandó többnyelvű formanyomtatványokat állapít meg a születés, az életben lét, a haláleset, a házasságkötés (beleértve a házasságkötési képességet és a családi állapotot), a bejegyzett élettársi kapcsolat (beleértve a bejegyzett élettársi kapcsolat létesítésének képességét és a bejegyzett élettársi kapcsolattal összefüggő jogállást), a lakóhely és/vagy a tartózkodási hely, továbbá a büntetlen előélet tekintetében.

2. cikk

Hatály

(1) Ez a rendelet a valamely tagállam hatóságai által az adott tagállam nemzeti jogának megfelelően kiállított és egy másik tagállam hatóságai részére bemutatandó olyan közokiratokra alkalmazandó, amelyek elsődleges rendeltetése az alábbiak közül egynek vagy többnek a rögzítése:

- a) születés;
- b) életben lét;
- c) haláleset;
- d) név;
- e) házasságkötés, beleértve a házasságkötési képességet és a családi állapotot;
- f) a házasság felbontása, különválás vagy a házasság érvénytelenítése;
- g) bejegyzett élettársi kapcsolat, beleértve a bejegyzett élettársi kapcsolat létesítésének képességét és a bejegyzett élettársi kapcsolattal összefüggő jogállást;
- h) bejegyzett élettársi kapcsolat megszüntetése, a bejegyzett élettársi kapcsolatban élők különválása vagy a bejegyzett élettársi kapcsolat érvénytelenítése;
- i) leszármazás;
- j) örökbefogadás;
- k) lakóhely és/vagy tartózkodási hely;
- l) állampolgárság;
- m) büntetlen előélet, feltéve, hogy az ezen tényre vonatkozó közokiratokat az uniós polgár részére az állampolgársága szerinti tagállam hatóságai állítják ki.

(2) Ez a rendelet alkalmazandó azokra a közokiratokra is, amelyeknek bemutatását megkövetelhetik az állampolgárságtól eltérő tagállamban tartózkodási hellyel rendelkező uniós polgároktól, amennyiben azok az európai parlamenti választásokon vagy a helyhatósági választásokon a 93/109/EK irányelvben, illetve a 94/80/EK tanácsi irányelvben ⁽¹⁾ foglalt feltételek mellett aktív vagy passzív választójogukat abban a tagállamban kívánják gyakorolni, ahol tartózkodási hellyel rendelkeznek.

(3) Ez a rendelet nem alkalmazandó a következőkre:

- a) harmadik országok hatóságai által kiállított közokiratok, és
- b) az a) pontban említett okiratoknak a tagállami hatóságok által készített hiteles másolata.

(4) E rendelet nem alkalmazandó egy másik tagállam hatóságai által kiállított közokiratok tartalmához kapcsolódó joghatások valamely tagállamban történő elismerésére.

3. cikk

Fogalommeghatározások

E rendelet alkalmazásában:

1. „közokiratok”:

- a) a valamely tagállam bíróságaival kapcsolatban álló hatóság vagy tisztviselő által kiállított okiratok, beleértve az ügyésztől, a bírósági tisztviselőtől és a bírósági végrehajtótól („huissier de justice”) származó okiratokat is;

(¹) A Tanács 94/80/EK irányelve (1994. december 19.) az állampolgárságtól eltérő tagállamban lakóhellyel rendelkező uniós polgárok aktív és passzív választójogának a helyhatósági választásokon történő gyakorlására vonatkozó részletes szabályok megállapításáról (HL L 368, 1994.12.31., 38. o.).

- b) a közigazgatási okiratok;
 - c) a közjegyzői okiratok;
 - d) a magánokiratokon levő tanúsítványok, mint például az okirat nyilvántartásba vételét, illetve adott napon az okirat létezésének tényét rögzítő tanúsítványok, valamint az aláírások hivatalos és közjegyzői általi hitelesítése;
 - e) a valamely tagállam diplomáciai vagy konzuli képviselői által bármely állam területén hivatalos minőségükben eljárva kiállított okiratok, amennyiben azokat be kell mutatni egy másik tagállam területén, illetve egy másik tagállam harmadik államban eljáró diplomáciai vagy konzuli képviselőinek;
2. „hatóság”: tagállami hatóság vagy hivatalos minőségben eljáró olyan szerv, amely a nemzeti jog alapján jogosult az e rendelet hatálya alá tartozó közokirat vagy annak hiteles másolata kiállítására vagy fogadására;
3. „felülhitelesítés”: a valamely köztisztviselő aláírása valóságának, az okiratot aláíró személy eljárási minőségének, valamint adott esetben az okiraton szereplő pecsét vagy bélyegzőlenyomat valóságának tanúsítására irányuló alakítás;
4. „hasonló alakítás”: az Apostille-egyezmény által előírt tanúsítvány csatolása;
5. „**egyéb alakítások**”: a közokiratok hiteles másolata és hiteles fordítása bemutatásának előírása;
6. „központi hatóság”: az a hatóság vagy azok a hatóságok, amelyet, illetve amelyeket a tagállamok a 15. cikknek megfelelően kijelöltek az e rendelet alkalmazásához kapcsolódó feladatok ellátására;
7. „hiteles másolat”: eredeti közokiratnak olyan másolata, amelyről a közokiratot eredetileg kiállító tagállamnak a nemzeti jogban erre felhatalmazott hatósága aláírásával tanúsítja, hogy az az eredeti közokirat pontos és teljes másolata.

II. FEJEZET

MENTESSÉG A FELÜLHITELESÍTÉS ÉS HASONLÓ ALAKISÁGOK ALÓL, VALAMINT A HITELES MÁSZOLATOKKAL KAPCSOLATOS EGYÉB ALAKISÁGOK EGYSZERŰSÍTÉSE

4. cikk

Mentesség a felülhitelesítés és a hasonló alakítások alól

Az e rendelet hatálya alá tartozó közokiratok és azok hiteles másolatai mentesülnek a felülhitelesítés és hasonló alakítások valamennyi formája alól.

5. cikk

Hiteles másolatokhoz kapcsolódó egyéb alakítások egyszerűsítése

- (1) Amennyiben egy tagállam előírja a valamely más tagállam hatóságai által kiállított közokirat eredeti példányának a bemutatását, akkor azon tagállam hatóságai, amelyben a közokiratot bemutatják, nem követelhetik meg a közokirat hiteles másolatának bemutatását is.
- (2) Amennyiben egy tagállam lehetővé teszi egy közokirat hiteles másolatának a bemutatását, e tagállam hatóságainak el kell fogadniuk a más tagállamban készült hiteles másolatokat is.

III. FEJEZET

FORDÍTÁSOKHOZ KAPCSOLÓDÓ EGYÉB ALAKISÁGOK EGYSZERŰSÍTÉSE ÉS TÖBBNYELVŰ FORMANYOMTATVÁNYOK

6. cikk

Fordításokhoz kapcsolódó egyéb alakiságok egyszerűsítése

(1) **Nem követelhető meg fordítás azokban az esetekben, amikor:**

- a) az adott közokirat a bemutatás helye szerinti tagállam hivatalos nyelvén – vagy ha az érintett tagállamnak több hivatalos nyelve van, a **bemutatás helye szerinti hivatalos nyelven vagy hivatalos nyelvek egyikén** –, illetve bármely olyan nyelven került kiállításra, amelyet a tagállam kifejezetten elfogadott; vagy
- b) a születésre, az életben létre, a halálesetre, a házasságkötésre – beleértve a házasságkötési képességet és a családi állapotot –, a bejegyzett élettársi kapcsolatra – beleértve a bejegyzett élettársi kapcsolat létesítésének képességét és a bejegyzett élettársi kapcsolattal összefüggő jogállást –, a lakóhelyre és/vagy a tartózkodási helyre, továbbá a büntetlen előéletre vonatkozó közokirathoz az e rendeletben meghatározott feltételekkel összhangban **többnyelvű formanyomtatványt csatoltak**, feltéve, hogy az a hatóság, amelynek a közokiratot bemutatják, úgy ítéli meg, hogy a többnyelvű formanyomtatványban foglalt információ elégséges a közokirat feldolgozásához.

(2) Valamennyi tagállamban el kell fogadni az olyan személyek által készített hiteles fordításokat, akik valamely tagállam joga értelmében jogosultak ilyen fordítások készítésére.

7. cikk

Többnyelvű formanyomtatványok

(1) A születés, az életben lét, a haláleset, a házasságkötés (beleértve a házasságkötési képességet és a családi állapotot), a bejegyzett élettársi kapcsolat (beleértve a bejegyzett élettársi kapcsolat létesítésének képességét és a bejegyzett élettársi kapcsolattal összefüggő jogállást), a lakóhely és/vagy a tartózkodási hely, továbbá a büntetlen előélet tárgyában a tagállamok által a 24. cikk (1) bekezdésének c) pontja szerint megadott közokiratokhoz az érintett közokirat átvételére jogosult személy kérelmére csatolni kell az e rendeletnek megfelelően készült többnyelvű formanyomtatványt.

(2) Az (1) bekezdésben említett többnyelvű formanyomtatványokat hatóságnak kell kiállítania, és azokon szerepelnie kell a kiállítás dátumának, valamint a kiállító hatóság aláírásának és adott esetben pecsétjének vagy bélyegzőlenyomatának.

8. cikk

A többnyelvű formanyomtatványok felhasználása

(1) A 7. cikk (1) bekezdésében említett többnyelvű formanyomtatványokat **csatolni kell** az ugyanott említett köziratokhoz, azok csak fordítási segédletként szolgálnak és önmagukban nem bírnak jogi értékkel.

(2) A többnyelvű formanyomtatványok nem minősülnek az alábbiak egyikének sem:

- a) anyakönyvi bejegyzések kivonatai;

- b) anyakönyvi bejegyzések szó szerinti másolatai;
- c) anyakönyvi bejegyzések többnyelvű kivonatai;
- d) anyakönyvi bejegyzések többnyelvű és kódokkal ellátott kivonatai; vagy
- e) többnyelvű és kódokkal ellátott anyakönyvi bizonyítványok.

(3) A többnyelvű formanyomtatványok felhasználására kizárólag a kiállításuk szerinti tagállamtól eltérő tagállamban kerülhet sor.

9. cikk

A többnyelvű formanyomtatványok tartalma

(1) Minden egyes többnyelvű formanyomtatványnak tartalmaznia kell egy állandó részt, amely a következő elemekből áll:

- a) a többnyelvű formanyomtatvány címe;
- b) a többnyelvű formanyomtatvány kiállításának jogalapja;
- c) hivatkozás a többnyelvű formanyomtatvány kiállításának helye szerinti tagállamra;
- d) egy „Fontos megjegyzés” feliratú szövegdoboz;
- e) egy „Megjegyzés a kiállító hatóság számára” feliratú szövegdoboz;
- f) standard bejegyzések megnevezései és kódszámaik; valamint
- g) egy „Aláírás” feliratú szövegdoboz.

(2) A születésre, az életben létre, a halálesetre, a házasságkötésre (beleértve a házasságkötési képességet és a családi állapotot), a bejegyzett élettársi kapcsolatra (beleértve a bejegyzett élettársi kapcsolat létesítésének képességét és a bejegyzett élettársi kapcsolattal összefüggő jogállást), a lakóhelyre és/vagy a szokásos tartózkodási helyre, továbbá a büntetlen előéletre vonatkozó többnyelvű formanyomtatványokban feltüntetendő állandó részeket, valamint a standard bejegyzések megnevezéseinek többnyelvű glosszáriumait az I–XI. mellékletek tartalmazzák.

(3) Minden többnyelvű formanyomtatványnak tartalmaznia kell adott esetben egy olyan, országspecifikus bejegyzések megnevezéseit tartalmazó nem egységesített részt is, amely a többnyelvű formanyomtatvánnyal kísért közokirat tartalmát tükrözi, továbbá e bejegyzések megnevezéseinek kódszámait.

(4) Az e cikk (3) bekezdésében említett országspecifikus bejegyzések megnevezéseit a tagállamok a 24. cikk (2) bekezdésével összhangban közlik a Bizottsággal.

(5) Minden többnyelvű formanyomtatványnak tartalmaznia kell emellett a standard bejegyzések megnevezéseinek és az országspecifikus bejegyzések megnevezéseinek többnyelvű glosszáriumát az uniós intézmények valamennyi hivatalos nyelvén.

10. cikk

A többnyelvű formanyomtatványok kiállításának nyelvei

(1) A kiállító hatóságnak a többnyelvű formanyomtatványokat a saját tagállamának hivatalos nyelvén, vagy ha e tagállamnak több hivatalos nyelve van, akkor a többnyelvű formanyomtatvány kiállításának helye szerinti hivatalos nyelven, illetve hivatalos nyelvek egyikén kell kitöltenie.

(2) A többnyelvű formanyomtatványok állandó részét és az országspecifikus bejegyzéseinek megnevezéseit mindkét következő nyelven ki kell adni:

- a) a többnyelvű formanyomtatvány kiállításának helye szerinti tagállam hivatalos nyelvén, vagy ha e tagállamnak több hivatalos nyelve van, akkor az uniós intézmények hivatalos nyelveinek egyikével azonos, a többnyelvű formanyomtatvány kiállításának helye szerinti hivatalos nyelven, illetve hivatalos nyelvek egyikén; valamint

- b) annak a tagállamnak a hivatalos nyelvén, ahol a többnyelvű formanyomtatvánnyal kísért közokiratot be kell mutatni, vagy ha e tagállamnak több hivatalos nyelve van, akkor az uniós intézmények hivatalos nyelveinek egyikével azonos, a többnyelvű formanyomtatvánnyal kísért közokirat bemutatásának helye szerinti hivatalos nyelven, illetve hivatalos nyelvek egyikén.

(3) Az e cikk (2) bekezdésében említett két nyelven kiállított állandó részt és az országspecifikus bejegyzések megnevezéseit, valamint a 9. cikk (5) bekezdésében említett többnyelvű glosszáriumot egyetlen többnyelvű formanyomtatványnak kell tartalmaznia.

11. cikk

A többnyelvű formanyomtatványok kiállításának díja

A közokiratok Unión belüli szabad forgalmának további elősegítése érdekében a tagállamok biztosítják, hogy a többnyelvű formanyomtatványok *kiállításának* díja ne haladja meg az adott többnyelvű formanyomtatvány vagy a többnyelvű formanyomtatvánnyal kísért közokirat – közülük is az alacsonyabb – előállítási költségét.

12. cikk

A többnyelvű formanyomtatványok elektronikus változata

Az európai e-igazságügyi portálon minden egyes tagállam vonatkozásában elérhetővé kell tenni az uniós intézmények valamennyi hivatalos nyelvén a születésre, az életben létre, a halálesetre, a házasságkötésre – beleértve a házasságkötési képességet és a családi állapotot –, valamint adott esetben a bejegyzett élettársi kapcsolatra – beleértve a bejegyzett élettársi kapcsolat létesítésének képességét és a bejegyzett élettársi kapcsolattal összefüggő jogállást –, a lakóhelyre és/ vagy a tartózkodási helyre, továbbá a büntetlen előéletre vonatkozó többnyelvű formanyomtatványoknak az e rendelet szerint elkészített mintáit, amelyek a következőket is tartalmazzák:

- a) az I–XI. mellékletben foglalt állandó részek; és
- b) azon országspecifikus bejegyzés-megnevezések, amelyeket a tagállamok a 24. cikk (2) bekezdésével összhangban közöltek a Bizottsággal.

IV. FEJEZET

TÁJÉKOZTATÁS IRÁNTI MEGKERESÉS ÉS IGAZGATÁSI EGYÜTTMŰKÖDÉS

13. cikk

Belső piaci információs rendszer

Az e rendelet 14. és 16. cikkében, valamint 22. cikkének (1) és (2) bekezdésében meghatározott célra az 1024/2012/EU rendelet által létrehozott belső piaci információs rendszert (IMI) kell használni.

14. cikk

Tájékoztatás iránti megkeresés ésszerű kétség esetén

(1) Amennyiben egy tagállami hatóságnak, amelynek a közokiratot vagy annak hiteles másolatát bemutatják, ésszerű kétsége támad a közokirat vagy annak hiteles másolata hitelességét illetően, a következőket teszi meg a kétség feloldása érdekében:

a) ellenőrzi a 22. cikkben említett, az IMI adattárában található, rendelkezésre álló okiratmintákat;

b) ha a kétség továbbra is fennáll, tájékoztatás iránti megkeresést intéz az IMI-n keresztül:

- i. a közokiratot kiállító hatósághoz vagy adott esetben a hiteles másolatot készítő hatósághoz, vagy mindkettőhöz; vagy
- ii. a megfelelő központi hatósághoz.

(2) Az (1) bekezdésben említett, a közokirat vagy annak hiteles másolata hitelességére vonatkozó ésszerű kétség elsősorban a következőkhöz kapcsolódhat:

- a) az aláírás valódisága;
- b) az okiratot aláíró személy eljárási minősége;
- c) a pecsét vagy bélyegzőlenyomat valódisága;
- d) az okirat hamisított vagy megmásított volta.

(3) Az e cikk alapján előterjesztett tájékoztatás iránti megkeresésben meg kell jelölni az annak alapjául szolgáló indokokat.

(4) Az e cikk alapján előterjesztett tájékoztatás iránti megkeresést az érintett közokirat egy példányának vagy hiteles másolatának kell kíséernie, és azt elektronikusan kell eljuttatni az IMI-n keresztül. Az ilyen megkeresésekhez és az ilyen megkeresésekre adott válaszokhoz semmilyen adó, illeték vagy díj nem kapcsolódhat.

(5) A hatóságoknak a lehető legrövidebb időn, de minden esetben legfeljebb 5 munkanapon belül, illetve amennyiben a megkeresést egy központi hatóságon keresztül dolgozzák fel, 10 munkanapon belül válaszolniuk kell az e cikk alapján előterjesztett megkeresésekre.

Kivételes esetben, amennyiben az első albekezdésben említett határidő nem tartható, a megkeresett hatóság és a megkereső hatóság megállapodik e határidő meghosszabbításáról.

(6) Ha a közokiratnak vagy hiteles másolatának a hitelessége nem nyer megerősítést, a megkereső hatóság nem köteles azt feldolgozni.

15. cikk

A központi hatóságok kijelölése

(1) E rendelet alkalmazása céljából minden tagállam kijelöl legalább egy központi hatóságot.

(2) Amennyiben egy tagállam egynél több központi hatóságot jelölt ki, meghatározza azt a központi hatóságot, amelyhez minden megkereséssel fordulni lehet, és amely továbbítja azt az adott tagállam megfelelő hatóságának.

16. cikk

A központi hatóságok feladatai

A központi hatóságok feladata az, hogy segítséget nyújtsanak a 14. cikk szerinti, tájékoztatás iránti megkeresésekkel kapcsolatban, így különösen az, hogy:

- a) továbbítsák és fogadják az ilyen megkereséseket, és adott esetben válaszoljanak azokra; valamint

b) megadják a megkeresések tekintetében szükséges információkat.

**AZ UNIÓS JOG EGYÉB RENDELKEZÉSEIHEZ ÉS EGYÉB DOKUMENTUMOKHOZ VALÓ
VISZONY**

17. cikk

Az uniós jog egyéb rendelkezéseihez való viszony

- (1) Ez a rendelet nem érinti a felülhitelesítésre, a hasonló alakiságokra vagy az egyéb alakiságokra vonatkozó egyéb rendelkezéseket tartalmazó uniós jog alkalmazását, hanem kiegészíti azt.
- (2) Ez a rendelet nem érinti az elektronikus aláírásokra és az elektronikus azonosításra vonatkozó uniós jog alkalmazását.
- (3) Ez a rendelet nem érinti az olyan egyéb igazgatási együttműködési rendszerek igénybevételét, amelyeket a tagállamok közötti, meghatározott területeken való információcseréről rendelkező uniós jog hozott létre.

18. cikk

Az 1024/2012/EU rendelet módosítása

Az 1024/2012/EU rendelet melléklete a következő ponttal egészül ki:

„9. Az Európai Parlament és a Tanács (EU) 2016/1191 rendelete (2016. július 6.) egyes közokiratoknak az Európai Unión belüli bemutatására vonatkozó előírások egyszerűsítése révén a polgárok szabad mozgásának előmozdításáról és az 1024/2012/EU rendelet módosításáról (*): 14. cikk és 16. cikk, valamint a 22. cikk (1) és

(2) bekezdése.

(*) HL L 200., 2016.7.26., 1. o.”.

19. cikk

A nemzetközi egyezményekhez és megállapodásokhoz való viszony

- (1) Ez a rendelet nem érinti a hatálya alá tartozó kérdésekre vonatkozó olyan nemzetközi egyezmények alkalmazását, amelyeknek e rendelet elfogadásának időpontjában egy vagy több tagállam a részese.
- (2) Az (1) bekezdés ellenére ez a rendelet azon kérdések tekintetében, amelyekre alkalmazandó, a rendeletben meghatározott mértékig elsőbbséget élvez a tagállamok közötti kétoldalú vagy többoldalú megállapodások rendelkezéseivel szemben az azokban részes tagállamok közötti viszonylatban.
- (3) Ez a cikk nem érinti az 1. cikk (1) bekezdésének második albekezdését.

(4) Ez a rendelet nem zárja ki, hogy a tagállamok az e rendelet hatálya alá tartozó kérdésekben a tagállami vagy a harmadik országbeli hatóságok által kiállított és a tagállamok és az érintett harmadik országok közötti viszonylatban felhasználható közokiratok felülhitelesítéséről, illetve hasonló alakításokról nemzetközi, illetve harmadik országokkal kötendő megállapodásokról tárgyalásokat folytassanak, ilyeneket megkössenek, módosítsanak, alkalmazzanak, illetve ilyenekhez csatlakozzanak. Ez a rendelet nem zárja ki, hogy a tagállamok új szerződő feleknek az említett olyan megállapodásokhoz történő csatlakozásának elfogadásáról határozzanak, amelyeknek egy vagy több tagállam részes fele vagy a jövőben részes felévé válhat.

ÁLTALÁNOS ÉS ZÁRÓ RENDELKEZÉSEK

20. cikk

Célhoz kötöttség

(1) Az információk és okiratok tagállamok általi, e rendelet alapján végzett cseréjének és továbbításának azt a kizárólagos célt kell szolgálnia, hogy az illetékes hatóságok az IMI-n keresztül ellenőrizzék a közokiratok hitelességét.

(2) E rendelet nem érinti a közokiratokhoz való nyilvános hozzáférésre vonatkozó tagállami törvényi, rendeleti és közigazgatási rendelkezések alkalmazását.

21. cikk

Az e rendelet tartalmával kapcsolatos információk

A Bizottság és a tagállamok megfelelő eszközök útján, például az európai e-igazságügyi portálon vagy a tagállamok hatóságainak honlapján keresztül hozzáférhetővé teszik az e rendelet tartalmával kapcsolatos információkat.

22. cikk

A központi hatóságokra vonatkozó információk és e hatóságok elérhetőségei

(1) A tagállamok 2018. augusztus 16-ig közlik az IMI-n keresztül az alábbiakat:

- a) a 15. cikk (1) bekezdésének megfelelően kijelölt központi hatóság vagy hatóságok megnevezése és e hatóságok elérhetőségei, valamint adott esetben a 15. cikk (2) bekezdésének megfelelően kijelölt hatóság;
- b) a nemzeti jog által előírt, leggyakrabban használt közokiratok mintája, vagy – amennyiben az adott közokiratnak nincs egységes mintája – az adott közokirat sajátos jellemzőire vonatkozó információk; valamint
- c) az azonosított hamisított okiratok anonimizált változatai.

(2) A tagállamok az IMI-n keresztül közlik az (1) bekezdésben említett információk bármely későbbi módosulását.

(3) A Bizottság megfelelő módon nyilvánosan hozzáférhetővé teszi:

- a) az (1) bekezdés a) pontjában említett információkat;
- b) az (1) bekezdés b) pontjában említett azon információkat, amelyek a közokiratot kiállító hatóság szerinti tagállam joga alapján nyilvánosan hozzáférhetők.

A legjobb gyakorlatok megosztása

(1) Létre kell hozni egy, a Bizottság és a tagállamok képviselőiből álló, és a Bizottság képviselője által vezetett *ad hoc* bizottságot.

(2) Az (1) bekezdésben említett *ad hoc* bizottságnak meg kell tennie az e rendelet alkalmazásának elősegítéséhez szükséges minden intézkedést, különösen az alábbiakra vonatkozó legjobb gyakorlatok megosztása és rendszeres frissítése útján:

- a) az e rendelet tagállamok közötti alkalmazása;
- b) a közokiratokkal, a hiteles másolatokkal és a hiteles fordításokkal kapcsolatos csalások megelőzése;
- c) a közokiratok elektronikus változatainak használata;
- d) a többnyelvű formanyomtatványok használata;
- e) az azonosított hamisított okiratok.

24. cikk

A tagállamok által közlendő információk

(1) A tagállamok **2018. augusztus 16-ig** közlik a Bizottsággal a következőket:

- a) azon **nyelvek**, amelyeken elfogadják a hatóságaiknak bemutatandó közokiratokat a 6. cikk (1) bekezdésének a) pontja szerint;
- b) az e rendelet hatálya alá tartozó **közokiratok** tájékoztató jellegű jegyzéke;
- c) azon közokiratok jegyzéke, amelyekhez megfelelő fordítási segédletként **többnyelvű formanyomtatvány** csatolható;
- d) a nemzeti jog alapján **hiteles fordítások készítésére jogosult személyek jegyzéke**, amennyiben van ilyen jegyzék;
- e) a nemzeti jog alapján **hiteles másolat kiállítására felhatalmazott hatóságtípusok tájékoztató jellegű jegyzéke**;
- f) információk a **hiteles fordítások és a hiteles másolatok azonosítására szolgáló eszközökről**; valamint
- g) információk a **hiteles másolatok sajátos jellemzőiről**.

(2) Minden tagállam az uniós intézmények hivatalos nyelveinek egyikével azonos hivatalos nyelvén, illetve nyelvein 2017. február 16-ig közli a Bizottsággal a születésre, az életben létre, a halálesetre, a házasságkötésre (beleértve a házasságkötési képességet és a családi állapotot), valamint adott esetben a bejegyzett élettársi kapcsolatra (beleértve a bejegyzett élettársi kapcsolat létesítésének képességét és a bejegyzett élettársi kapcsolattal összefüggő jogállást), a lakóhelyre és/vagy a tartózkodási helyre, továbbá a büntetlen előéletre vonatkozó többnyelvű formanyomtatványokban feltüntetendő országspecifikus bejegyzések megnevezéseit.

(3) A Bizottság az országspecifikus bejegyzések megnevezéseinek a (2) bekezdés szerint kapott jegyzékeit az uniós intézmények valamennyi hivatalos nyelvén 2018. február 16-ig közzéteszi az *Európai Unió Hivatalos Lapjában* és az európai e-igazságügyi portálon.

(4) A tagállamok közlik a Bizottsággal az (1) és (2) bekezdésben említett információk bármely későbbi módosulását.

(5) A Bizottság az európai e-igazságügyi portálon nyilvánosan hozzáférhetővé teszi:

- a) az (1) bekezdés a)–f) pontjában említett információkat; továbbá
- b) az (1) bekezdés g) pontjában említett azon információkat, amelyek a hiteles másolatot kiállító hatóság szerinti tagállam joga alapján nyilvánosan hozzáférhetőek.

A többnyelvű formanyomtatványok országspecifikus bejegyzései megnevezéseinek módosítása

(1) A tagállamok értesítik a Bizottságot a 24. cikk (2) bekezdésében említett országspecifikus bejegyzések megnevezéseinek bármely módosításáról.

(2) A Bizottság az országspecifikus bejegyzések megnevezéseinek az (1) bekezdésben említett módosításait közzéteszi az Európai Unió Hivatalos Lapjában.

(3) A Bizottság az országspecifikus bejegyzések megnevezéseinek az (1) bekezdésben említett módosításait nyilvánosan hozzáférhetővé teszi az európai e-igazságügyi portálon, és az egyes tagállamok vonatkozásában ennek megfelelően módosítja a többnyelvű formanyomtatványok mintáját.

Felülvizsgálat

(1) A Bizottság 2024. február 16-ig majd azt követően legalább háromévente jelentést nyújt be az Európai Parlamentnek, a Tanácsnak és az Európai Gazdasági és Szociális Bizottságnak e rendelet alkalmazásáról, amelyben értékeli a központi hatóságok közötti együttműködés szempontjából releváns gyakorlati tapasztalatokat is. A jelentésnek tartalmaznia kell a következők helyénvalóságának értékelését is:

- a) e rendelet hatályának kiterjesztése a 2. cikkben és az e cikk (2) bekezdésének a) pontjában említetteken kívüli ügyekkel kapcsolatos közokiratokra;
- b) a hatálynak az e bekezdés a) pontjában említett kiterjesztése esetén többnyelvű formanyomtatványok létrehozása az e bekezdés a) pontjában meghatározott olyan ügyekre vonatkozó közokiratokkal kapcsolatban, amelyekre e rendelet hatálya kiterjeszhető; valamint
- c) elektronikus rendszerek használata a közokiratok közvetlen továbbításához és a tagállami hatóságok közötti információt cseréhez annak érdekében, hogy ki lehessen zárni a csalás lehetőségét az e rendelet hatálya alá tartozó kérdések területén.

(2) A Bizottság 2021. február 16-ig értékelő jelentést nyújt be az Európai Parlamentnek, a Tanácsnak és az Európai Gazdasági és Szociális Bizottságnak a következők helyénvalóságáról:

- a) e rendelet hatályának kiterjesztése a következőkre:
 - i. a társaságok vagy egyéb vállalkozások jogállásával és képviselőivel kapcsolatos közokiratok;
 - ii. oklevelek, bizonyítványok és képesítés megszerzéséről szóló egyéb tanúsítványok; valamint
 - iii. a hivatalosan elismert fogyatékoságot igazoló közokiratok;
- b) többnyelvű formanyomtatványok létrehozása a következőkkel kapcsolatban:
 - i. a 2. cikk (1) bekezdésében említett azon közokiratok, amelyekkel kapcsolatban e rendelet nem hoz létre többnyelvű formanyomtatványt; valamint
 - ii. az e bekezdés a) pontjában meghatározott olyan ügyekkel kapcsolatos közokiratok, amelyekre e rendelet hatálya kiterjeszhető.
- c) elektronikus rendszerek használata a közokiratok közvetlen továbbításához és a tagállami hatóságok

közötti informá- cíócserehez annak érdekében, hogy ki lehessen zárni a csalás lehetőségét az e rendelet hatálya alá tartozó kérdések területén.

(3) Az (1) és a (2) bekezdésben említett jelentéshez adott esetben kiigazítást célzó javaslatokat is csatolni kell, különösen e rendelet hatályának az (1) bekezdés a) pontja és a (2) bekezdés a) pontja szerinti, új ügyekkel kapcsolatos közokiratokra történő kiterjesztése, valamint az (1) bekezdés b) pontja és a (2) bekezdés b) pontja szerinti új, többnyelvű formanyomtatványok létrehozása, valamint az (1) bekezdés c) pontjában és a (2) bekezdés c) pontjában említett, a közokiratok közvetlen továbbítására és a tagállami hatóságok közötti információcserére szolgáló elektronikus rendszerek használata tekintetében.

27. cikk

Hatálybalépés

(1) Ez a rendelet az *Európai Unió Hivatalos Lapjában* való kihirdetését követő huszadik napon lép hatályba.

(2) Ezt a rendeletet 2019. február 16-tól kell alkalmazni, kivéve

a) a 24. cikk (2) bekezdését, amelyet 2017. február 16-tól kell alkalmazni;

b) a 12. cikket és a 24. cikk (3) bekezdését, amelyet 2018. február 16-tól kell alkalmazni; valamint

c) a 22. cikket és a 24. cikk (1) bekezdését, amelyet 2018. augusztus 16-tól kell alkalmazni.

Ez a rendelet teljes egészében kötelező és közvetlenül alkalmazandó valamennyi

tagállamban.

Kelt Strasbourgban, 2016. július 6-án.

az Európai Parlament részéről

az elnök

M. SCHULZ

a

Ta

ná

cs

ré

sz

ér

ól

az

el

nő

k

I. KORÇOK

I. MELLÉKLET

<p>SZÜLETÉS</p> <p>TÖBBNYELVŰ FORMANYOMTATVÁNY – FORDÍTÁSI SEGÉDLET</p> <p>Az egyes közokiratoknak az Európai Unión belüli bemutatására vonatkozó előírások egyszerűsítése révén a polgárok szabad mozgásának előmozdításáról és az 1024/2012/EU rendelet módosításáról szóló, 2016. július 6-i (EU) 2016/1191 európai parlamenti és tanácsi rendelet ⁽¹⁾ 7. cikke</p>	<p>☐ Belgium (BE) ☐ Bulgária (BG)</p> <p>☐ Cseh Köztársaság (CZ)</p> <p>☐ Dánia (DK) ☐ Németország (DE)</p> <p>☐ Észtország (EE) ☐ Írország (IE)</p> <p>☐ Görögország (EL) ☐ Spanyolország (ES)</p> <p>☐ Franciaország (FR) ☐ Horvátország (HR)</p> <p>☐ Olaszország (IT) ☐ Ciprus (CY)</p> <p>☐ Lettország (LV) ☐ Litvánia (LT)</p> <p>☐ Luxemburg (LU)</p> <p>☐ Magyarország (HU) ☐ Málta (MT)</p> <p>☐ Hollandia (NL) ☐ Ausztria (AT)</p> <p>☐ Lengyelország (PL) ☐ Portugália (PT)</p> <p>☐ Románia (RO) ☐ Szlovénia (SI)</p> <p>☐ Szlovákia (SK) ☐ Finnország (FI)</p> <p>☐ Svédország (SE) ☐ Egyesült Királyság (UK)</p>
---	--

<p>FONTOS MEGJEGYZÉS</p>
<p>E többnyelvű formanyomtatvány kizárólagos rendeltetése, hogy megkönnyítse annak a közokiratnak a fordítását, amelyhez csatolták. Ez a formanyomtatvány önálló okiratként nem továbbítható a tagállamok között.</p> <p>Ez a formanyomtatvány tükrözi annak a közokiratnak a tartalmát, amelyhez csatolták. Azonban a hatóság, amelynek a közokiratot bemutatják, megkövetelheti a formanyomtatványban szereplő információk fordítását vagy átiratát, ha az a közokirat feldolgozásához szükséges.</p>

<p>MEGJEGYZÉS A KIÁLLÍTÓ HATÓSÁG SZÁMÁRA</p>
<p>Csak azok az információk tüntetendők fel, amelyek szerepelnek a formanyomtatvánnyal kísért közokiratban ⁽²⁾.</p> <p>Ha a formanyomtatvánnyal kísért közokiratban valamelyik adat vagy információ nem szerepel, akkor húzzák ki („–”).</p>

<p>1. A FORMANYOMTATVÁNYT KIÁLLÍTÓ HATÓSÁG</p> <p>1.1. Megnevezés ⁽³⁾</p>
--

<p>2. A FORMANYOMTATVÁNNYAL KÍSÉRT KÖZOKIRATOT KIÁLLÍTÓ HATÓSÁG</p> <p>1.1. Megnevezés ⁽⁴⁾</p>

⁽¹⁾ HL L 200., 2016.7.26., 1. o.

⁽²⁾ Kézírással történő kitöltés esetén nyomtatott nagybetűvel kérjük kitölteni.

⁽³⁾ A „megnevezés” kifejezés alatt a formanyomtatványt kiállító hatóság hivatalos megnevezése értendő.

⁽⁴⁾ A „megnevezés” kifejezés alatt a formanyomtatvánnyal kísért közokiratot kiállító hatóság hivatalos megnevezése értendő.

3. A FORMANYOMTATVÁNNYAL KÍSÉRT KÖZOKIRATRA VONATKOZÓ INFORMÁCIÓK

- 3.1. Tagállami bírósággal kapcsolatban álló hatóság vagy tisztviselő által kiállított okirat
- 3.1.1. Bírósági határozat
- 3.1.2. Ügyész által kiállított okirat
- 3.1.3. Bírósági tisztviselő által kiállított okirat
- 3.1.4. Bírósági végrehajtó („huissier de justice”) által kiállított okirat
- 3.1.5. Egyéb (kérjük pontosítani)
- 3.2. Közigazgatási okirat
- 3.2.1. Tanúsítvány/bizonyítvány
- 3.2.2. Anyakönyvi kivonat
- 3.2.3. Kivonat a személyiadat- és lakcímnnyilvántartásból
- 3.2.4. Anyakönyvi bejegyzés szó szerinti másolata
- 3.2.5. Egyéb (kérjük pontosítani)
- 3.3. Közjegyzői okirat
- 3.4. Magánokiraton elhelyezett hivatalos tanúsítvány
- 3.5. Valamely tagállam diplomáciai vagy konzuli képviselője által hivatalos minőségében kiállított okirat
- 3.6. A kiállítás dátuma (éééé/hh/nn)
- 3.7. A közokirat hivatkozási száma

4. A MEGSZÜLETETT SZEMÉLYRE VONATKOZÓ ADATOK

- 4.1. Családi neve(i)
- 4.2. Utóneve(i)
- 4.3. Születési ideje (éééé/hh/nn)
- 4.4. Születési helye ⁽¹⁾ és országa ⁽²⁾
- 4.5. Neme:
- 4.5.1. Nő
- 4.5.2. Férfi
- 4.5.3. Meghatározatlan

5. AZ ALÁÍRÁS SZÖVEGDOBOZA

- 5.1. A formanyomtatványt kiállító tisztviselő családi neve(i) és utóneve(i)
.....
- 5.2. A formanyomtatványt kiállító tisztviselő beosztása
- 5.3. A kiállítás dátuma (éééé/hh/nn)
- 5.4. Aláírás
- 5.5. Pecset vagy bélyegzőlenyomat

(¹) A „születési hely” kifejezés annak a városnak, falunak, településnek vagy közigazgatási egységnek a nevére utal, amelyben az adott személy született.

(²) Az ország nevét és – amennyiben létezik – ISO-kódját vagy az „Egyéb (kérjük pontosítani)” lehetőséget az európai e-igazságügyi portálon elérhető többnyelvű formanyomtatvány minta legördülő listájából kell kiválasztani.

X. A szakfordító és tolmács képzés megszerzésének feltételeiről szóló 7/1986. (VI. 26.) MM rendelet

A szakfordításról és tolmácsolásról szóló 24/1986. (VI. 26.) MT rendelet 6. §-ának (2) bekezdésében foglalt felhatalmazás alapján – a felsőoktatási intézményeket irányító miniszterekkel, országos hatáskörű szervek vezetőivel, az igazságügyminiszterrel, valamint a 11. §-ban foglaltak tekintetében az Állami Bér- és Munkaügyi Hivatal elnökével egyetértésben – a következőket rendelem:

Szakfordító és tolmácsképzések

1. § (1) Szakfordító és tolmácsképzés a

a) szakfordító,

b) szakfordító-lektor,

c) tolmács,

d) szaktolmács és

e) konferenciatolmács

képzés.

(2) Az (1) bekezdésben megjelölt képzések a felsőoktatási intézményekben alap-, illetőleg továbbképzésben, továbbá a művelődési miniszter által kijelölt intézményekben szerezhető meg.

(3) Az (1) bekezdés a)-b) és a d)-e) pontjában megjelölt képzéseket társadalomtudományi, természettudományi, műszaki és gazdasági szakirányokban lehet szerezni.

(4) A (2) bekezdésben megjelölt szakokat a felvételi tájékoztató tartalmazza, azokat az intézményeket, amelyekben vizsgát lehet tenni, évenként a Művelődési Közlöny közli.

2. § (1) Szakfordító képzést az kaphat, aki a szakiránynak megfelelő körben, magyar nyelvről idegen nyelvre és idegen nyelvről magyar nyelvre, vagy idegen nyelvről idegen nyelvre tartalmilag pontos, nyelvileg helyes fordítás készítésére képes.

(2) Szakfordító-lektor képzést az kaphat, aki a szakiránynak megfelelő területen magyar nyelvről idegen nyelvre, idegen nyelvről magyar nyelvre, vagy idegen nyelvről idegen nyelvre – az eredeti szöveggel egyenértékű – nyomdakész fordítás elkészítésére képes.

3. § (1) Tolmácsképzést az kaphat, aki általános témakörökben magyar nyelvről idegen nyelvre, idegen nyelvről magyar nyelvre, vagy idegen nyelvről idegen nyelvre tartalmilag pontos, nyelvileg helyes tolmácsolásra képes.

(2) Szaktolmács képesítést az kaphat, aki a szakiránynak megfelelő körben magyar nyelvről idegen nyelvre, idegen nyelvről magyar nyelvre, vagy idegen nyelvről idegen nyelvre tartalmilag pontos, nyelvileg helyes tolmácsolásra képes.

(3) Konferenciatolmács képesítést az kaphat, aki magyar nyelvről idegen nyelvre, idegen nyelvről magyar nyelvre, vagy idegen nyelvről idegen nyelvre nagyobb nyilvánosság előtt teljes terjedelmet közvetítő, összefoglaló (konszekutív), vagy egyidejű (szinkron) tolmácsolásra képes.

(4) Az (1)-(3) bekezdésben megjelölt képesítések megszerzésének további feltétele az e tevékenységekhez szükséges szakmai, etikai és protokolláris szabályok ismerete.

4. § (1) Szakfordító vizsgára az jelentkezhet, aki felsőfokú (elsősorban szakirányú) iskolai végzettséget tanúsító oklevéllel rendelkezik.

(2) Szakfordító-lektor vizsgára az jelentkezhet, akinek szakfordító képesítése van.

(3) Tolmácsvizsgára – iskolai végzettségétől és életkorától függetlenül – bárki jelentkezhet.

(4) Szaktolmácsvizsgára az jelentkezhet, aki felsőfokú (elsősorban szakirányú) iskolai végzettséget tanúsító oklevéllel rendelkezik.

(5) Konferenciatolmács vizsgára az jelentkezhet, akinek szaktolmács képesítése van.

5. § Aki e rendelet hatálybalépése előtt legalább négy éven át munkaviszonyban vagy munkaviszonyon kívül, díjazás ellenében hivatásszerűen szakfordítóként, tolmácsként vagy szaktolmácsként működött, szakfordító, illetőleg szaktolmács vizsgára felsőfokú képzettség nélkül is jelentkezhet.

6. § (1) Szakfordító és szaktolmács vizsgára történő jelentkezéskor csatolni kell a felsőfokú iskolai végzettséget tanúsító oklevél hiteles másolatát, szakfordító-lektor vagy konferenciatolmács vizsgára jelentkezés esetén a szakfordító, illetőleg a szaktolmács bizonyítvány hiteles másolatát.

(2) A vizsgáztató szervhez benyújtott jelentkezéskor – a tolmácsvizsga kivételével – meg kell jelölni, hogy a kérelmező milyen szakterületen és milyen vizsgát kíván tenni.

(3) A vizsgára bocsátásról a vizsgáztató szerv határoz és erről az érdekeltet a vizsga előtt legalább 3 héttel – írásban – értesíti. A vizsgára bocsátás csak a 4. §-ban meghatározott feltételek hiányában tagadható meg.

7. § (1) A tolmácsvizsga díja 500 forint; a szakfordító, illetve a szaktolmácsvizsga díja 600 forint; a szakfordító-lektor, továbbá a konferenciatolmács vizsga díja 700 forint. A vizsgadíjon felül felmerülő egyéb költségek (pl. oklevél illetéke, útiköltség stb.) a vizsgázót terhelik.

(2) A vizsgáztatással összefüggésben felmerült tényleges költségek elszámolása után a vizsgadíjból fennmaradó összeg az intézményi rezsiköltségek (energia, papír, irodaszer, posta stb.) fedezetéül szolgál.

(3) A befizetett vizsgadíj a vizsgáról való távolmaradás esetén nem követelhető vissza. Ha a jelentkező a vizsgán hibáján kívül (betegség, külföldi kiküldetés, katonai szolgálat stb. miatt) nem jelent meg és távolmaradását hivatalosan igazolta, legkésőbb az akadályoztatás megszűnésétől

számított 15 napon belül írásban kérheti a vizsga elhalasztását. Vizsgahalasztás csak egy alkalommal engedélyezhető. Az elhalasztott vizsga időpontjától számított 6 hónapon belül a jelentkező a vizsgadíj újabb befizetése nélkül tehet vizsgát.

(4) Nem kell fizetnie az egyetemi és főiskolai hallgatónak az (1) bekezdésben megjelölt vizsgadíjat, ha a rendeletben megjelölt vizsgákat az alapképzés keretében teszi le.

8. § Annak a jelentkezőnek, aki külföldi felsőoktatási intézményben szerzett fordító vagy tolmácsképesítést, és azt az oklevelében megjelölt nyelven kívül a magyar nyelvre is érvényesíteni kívánja, kiegészítő vizsgát kell tennie.

Vegyes rendelkezések

9. § Az e rendeletben szabályozott képzés útján szerzett, valamint a 10. §-ban megjelölt képesítések a nyelvpótlékra jogosultság szempontjából a felsőfokú állami nyelvvizsga-bizonyítvánnyal egyenértékűek.

10. § (1) Az e rendeletben meghatározott képesítésekkel egyenértékű

a) az 1011-67-2/1951. (VIII. 11.) KM rendelet alapján szerzett fordító, tolmács, valamint fordítótolmács,

b) a 4/1978. (III. 18.) OM és a 2/1978. (II. 24.) OM rendelettel módosított 3/1974. (II. 6.) MM rendelet alapján szerzett szakfordító, tolmács, valamint szakfordító és tolmács,

c) a 33.119/1978. (M. K. 16.) MM intézkedés alapján szerzett fordító, illetőleg fordító és tolmács, valamint szakfordító, továbbá szakfordító és tolmács és

d) a 8. §-ban foglalt megkötéssel a külföldön szerzett fordító, illetőleg tolmács

képesítés.

(2) A szakfordító képesítéssel egyenértékű az 1986. július 1-jéig tett szakmai anyaggal bővített felsőfokú állami nyelvvizsga, ha a szakfordító a rendelet hatálybalépése előtt már legalább ötéves szakmai gyakorlatot is szerzett.

11. § (1) Ez a rendelet 1986. július 1-jén lép hatályba.

(2) A fegyveres erők és a fegyveres testületek által alkalmazott szakfordítók és tolmácsok tekintetében az illetékes miniszter, országos hatáskörű szerv vezetője e rendeletről eltérő szabályokat állapíthat meg.